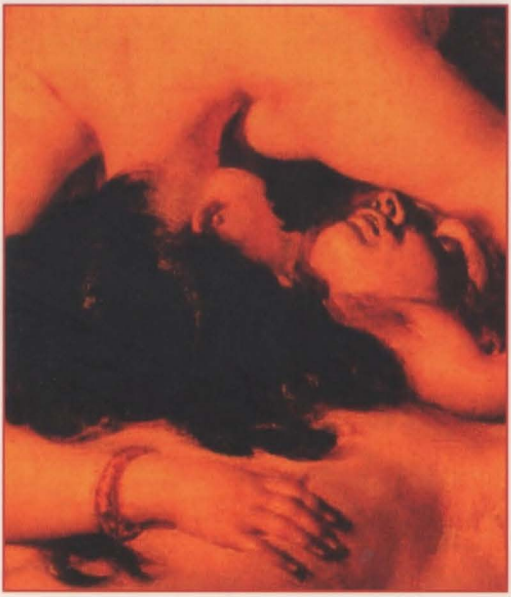
Joyce Carol Oates

Lanetliler

[Grotesk Öyküler]

Çeviren: Alev Bulut



TÜRKİYE İŞ BANKASI Kültür Yayınları

Özgün Adı Haunted, Tales of the Grotesque
Copyright © The Ontario Review, Inc., 1994
Akcalı Telif Hakları Ajansı kanalıyla alınmıştır.

© Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Yayına Hazırlayan Mürşit Balabanlılar

Kapak Tasarımı Mehmet Ulusel / Ayşe Topçu
Redaksiyon ve Düzelti Eylül Duru
Sayfa Düzeni Tipograf (0212) 249 01 01
Birinci Basım Ocak 2002
ISBN 975-458-284-X
OTM 11016001
Basımevi Şefik Matbaası (0212) 551 55 87
İstanbul

TÜRKİYE İŞ BANKASI Kültür Yayınları

lanetliler

GROTESK ÖYKÜLER

Joyce Carol Oates

Çeviren Alev Bulut

Öykü

Ellen Datlow'e

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM

PERİLİ EV 11
OYUNCAK BEBEK 36
BİNGO PATRONU 61
BEYAZ KEDİ 86

II. BÖLÜM

MODEL 115

III. BÖLÜM

HAFİFLETİCİ NEDENLER 169
BANA GÜVENMİYOR MUSUN? 176
SUÇLU TARAF 180
ÖNSEZİ 195
FAZ DEĞİŞİMİ 212

IV. BÖLÜM

ZAVALLI BİBİ 237
ŞÜKRAN GÜNÜ 246
KÖR 261
RADYO ASTRONOMU 277
BLY MALİKÂNESİ'NDE YAŞAYAN LANETLİLER 284
KURBANLAR 317

SONSÖZ: GROTESK ÜZERİNE DÜŞÜNCELER 338

I. BÖLÜM

PERİLİ EV

Perili evler, yasak evler. Eski Medlock çiftliği. Erlich çiftliği. Elk Creek'deki Minton çiftliği. GİRMEK YASAKTIR yazılıydı ama biz canımız istediği zaman giriyorduk. GİRMEK AVLANMAK BALIK AVLAMAK YASAKTIR YASALARA GÖRE CEZA UYGULANACAKTIR ama biz istediğimizi yapıyorduk; kim engel olabilirdi ki bize?

Ailelerimiz bizi bu terk edilmiş evlere girmememiz konusunda uyarmışlardı: eski evler ve ağıllar tehlikedir, demişlerdi. Bir yerinizi yaralayabilirsiniz, demişlerdi. Anneme o evlerin perili olup olmadığını sorduğumda, Tabii ki değil, hayalet diye bir şey yoktur, bilmiyor musun bunu, demişti. Rahatsız olmuştu ama sorumdan; nasıl da inanmadığım, yıllar önce kafamdan attığım şeylere inanıyormuş gibi yaptığımı düşünmüştü. Çocukluğumdan kalma bir alışkanlıktı bu bende – gerçekte olduğumdan daha küçük, daha çocuksu davranmaya çalışıyordum. Gözlerimi iri iri açıp şaşırmış, telaşlanmış gibi yapıyordum. Daha çok kızlar yaparlar böyle numaraları, bir tür gizleniştir bu, aklınızdan geçenler hep yasaklanmış şeylerse, gözleriniz açık hiçbir şey görmeden bakarak, tüylerinizi diken diken eden, kalbinizi güm güm attıran hayallere dalabilirsiniz – size aitmiş gibi gelmeyen bu hayallerin, *sizi* bir yerden tanıyan ama sizin tanımadığınız birinden geldiği kesindir.

Hayalet diye bir şey yoktur, diye anlatırlardı bize. Bu yal-

nızca batıl bir inanıştır. Ama biz girmememiz gereken yerlerde –eski evlerin döşemelerinde, çürümeye yüz tutmuş merdiven altlarında, çökmeye yüz tutmuş çatılarında– gezinirken bir yerimizi yaralayabilirdik, çivi ya da kırık cam parçaları bir yerimizi kesebilir, üstü kapatılmamış kuyulara düşebilirdik – oralarda, boş olduğu sanılan eski bir evde ya da ahırda, karşımıza neyin çıkacağını kim bilebilirdi ki? "Bir serseri filan mı demek istiyorsun? – yollarda otostop yapan biri gibi yani?" diye sordum. "Serseri de olabilir, tanıdığın biri de" diye kaçamak yanıtladı sorumu Annem. "Bir erkek, ya da çocuk – tanıdığın biri..." Sesi utanmış gibi alçaldı, başka bir soru sormamam gerektiğini anlamıştım.

Dile getirilmeyen şeyler vardı o zamanlar. Ben kendi çocuklarımla da bunlardan hiç söz etmedim, onlarla konuşulacak konular değildi bunlar.

Biz anne-babamızın dediğini yapardık, hemen hemen her dediklerini dinlerdik ama kurnazlığı elden bırakmaz, kendi istediğimizi de yapardık. Biz küçük kızken: komşumuz Mary Lou Siskin ve ben. Daha büyüyünce, on-on bir yaşlarına geldiğimizde, erkek fatmalar, gürültücüler demeye başladı annelerimiz bize. Ormana, kilometrelerce ötedeki çay kıyısına yürüyüş yapmayı severdik, kestirme olsun diye çiftliklerin içinden geçer, evlerin –tanıdığımız insanların, okuldan tanıdığımız çocukların evlerinin– içini gözlerdik, en çok da terk edilmiş evlere, eğer becerebilirsek tahtayla kapatılmış evlere girmeye bayılırdık, evlerin perili olabileceğini aklımıza getirip kendimizi korkuturduk, aslında perili olmadıklarını, hayalet diye bir şey olmadığını bilirdik tabii. Yalnızca –

Ucuz bir marketten alınma, kapağı benekli, çizgili bir deftere yazıyorum bunları, ilkokulda kullandığımız türden bir defter. *Bir zamanlar*, çocuklarımı rahat yataklarına yatırıp uyutmak üzereyken söylediğim gibi. *Bir zamanlar* diye başlı-

yordum kitaptan okuyarak, en güvenlisi buydu: onlara defalarca kendi başımdan geçenleri anlatmıştım, sesimin tonundan ürküp uyuyamamışlardı, sonra ben de uyuyamamıştım, kocam ne olduğunu sorunca, Hiçbir şey, demiştim, nasıl aşağılayarak baktığımı görmesin diye yüzümü ondan gizleyerek.

Kurşun kalemle yazıyorum ki kolayca silebileyim, ama sürekli silip kâğıtta delikler açtığımı fark ettim. Beşinci sınıftaki öğretmenimiz Bayan Harding defterlerimizde karalama olmasına çok kızardı: şişman, kurbağa suratlı bir kadındı, sesi derin, boğuk ve neşeliydi, "Sen Melissa, bize kendinle ilgili neler anlatacaksın?" diye sorunca ben dizlerim titreyerek sus pus kalırdım. Arkadaşım Mary Lou bu halimi çok komik bulur, elini ağzına kapatarak güler, sırasında kıpırdanırdı. Yaşlı cadıya, cehennemin dibine kadar yolun var desene, derdi, o zaman sana saygı duyar, ama tabii kimse Bayan Harding'e böyle bir şey diyemezdi. Mary Lou bile. "Bize neler anlatacaksın bakalım, Melissa? Sayfaları yırtık bir defter mi vereceksin?" Ev ödevi notum A'dan B'ye düştü, Bayan Harding, sayfayı buruşturarak kırmızı mürekkeple kocaman tombul bir B yaparken keyifle homurdandı. "Senden daha fazlasını beklerdim Melissa, beni çok düş kırıklığına uğrattın" dedi Bayan Harding. Üzerinden yıllar geçse de, bu sözcükleri dün duyduğum sözcüklerden daha iyi hatırlıyorum.

Bir sabah Bayan Harding'in dersine güzel bir nöbetçi öğretmen geldi. "Bayan Harding hastalandı, bugün onun yerine dersi ben yapacağım" dedi, yüzünden heyecanlı olduğunu anlayabiliyorduk, bizden gizledikleri, bize söylemedikleri bir şey olduğunu anladık, bekledik, birkaç gün sonra müdür kendisi gelip Bayan Harding'in gelmeyeceğini, kalp krizinden öldüğünü söyledi. Sanki yaşımız çok küçükmüş de etkilenebilirmişiz gibi özenle seçti sözlerini, Mary Lou'yla göz göze geldik, göz kırptım, sıramda otururken çok garip bir duyguya kapıldım, kafamdan bir şey akıyordu, bal kıvamında, ılık bir şey bel kemiğimden içeri süzü-

lüyordu. *Cennetteki Babamız* diye fısıldadım duada, öbürleri gibi eğdim başımı, ellerimi sımsıkı birleştirdim önümde, ama aklım başka yerdeydi, deli gibi, çılgınca başka bir yerde dolanıyordu, Mary Lou'nunkinin de öyle olduğunu biliyordum.

Eve dönerken okul otobüsünde kulağıma fısıltıyla, "Bizim yüzümüzden oldu, değil mi?" dedi – o Harding kocakarısının başına gelen yani. Ama kimseye söylemeyelim."

○

Bir zamanlar iki kız kardeş vardı, biri çok güzel, öbürü çok çirkindi... Gerçi Mary Lou benim kardeşim değildi. Ben de çirkin sayılmazdım; yalnızca soluk tenli, ufacık, gelincik gibi kaşık suratlıydım. Neredeyse bütünüyle kirpiksiz koyu renk gözlerim birbirine çok yakındı, burnum da düzgün değildi. Bakışlarım dalgın, bezgindi.

Ama Mary Lou *güzeldi*, çok kaba saba ve sakar davrandığı zaman bile. O uzun ipeksi sarı saçları her görenin aklında kalırdı, hem de yıllarca... Onu tanımlamak gerektiğinde ilk söylenecek özelliği, uzun ipeksi beyazımsı sarı saçları değil miydi zaten...

Uykusuz geçse de geceleri seviyorum. Gece saatlerinde yazıyorum, gündüzleri uyuyorum; birkaç saat uykuyla yetinebilecek bir yaştayım. Kocam öleli bir yıl kadar oluyor, çocuklarımın her biri bir yerde, kendi bencil yaşamlarına öyle kaptırmışlar ki kendilerini, bütün çocuklar gibi, işimi bölecek, bana karışacak kimse yok, çevrede nasılım diye kapımı çalmaya cesaret edecek kimse yok. Bazen bir aynada hiç beklemediğim bir yüz beliriveriyor; kırışık, yabansı ve hep nemli görünen yuvalarına kaçmış gözlerini sanki çok şaşırmış, düş kırıklığına uğramış ya da irkilmiş gibi kırpıştırıp duran yabancı bir yüz – hemen çeviriyorum başımı. Bakmama gerek yok.

Yaşlıların kibirli tavırlarıyla ilgili duyduklarınızın hepsi doğrudur. Biz kendimizi, o yaşlı suratlarımızın gerisinde, genç sanırız – çocuk gibi tıpkı, son derece saf!

Gencecik, canlı ve güzel sayılabilecek bir gelinken, mutluyken, gözlerimin içi parlarken, bir pazar günü arabayla kırlara gezmeye çıktık, aslında istediği benimle sevişmekti, o da benim gibi utangaç ve toydu ama benimle sevişmek istiyordu, ayağımda çoraplarım ve yüksek topuklu ayakkabılarımla bir mısır tarlasının içine girip koşmaya başlamıştım, hiçbir zaman olamayacağım bir kadın tipini oynuyordum, Mary Lou Siskin'i belki de kocam Mary Lou'yu hiç görmemişti, nefes nefeseyken birden korkuya kapılmıştım; mısır saplarını döven rüzgârın sesiydi bu kimin olduğunu çıkaramadığım sesler, kupkuru, korkunç bir hışırtıyla bir şeyler fısıldıyorlardı sanki, beni yakalayıp sarılmak istedi, ağlayarak ittim onu, Ne var? Tanrı aşkına ne oluyor? dedi sanki beni gerçekten seviyormuş, bütün yaşamını bana odaklamış gibi, bense bu aşkın ve ilginin karşılığını asla vermeyeceğimi biliyordum, Melisa'nın çirkiniydim ben, çocukların dönüp ikinci bir kez bakmadıkları bir kızdım, bir gün o da anlayacaktı, öğrenecekti nasıl da kazık yediğini. Onu ittim, Beni rahat bırak! dedim, bana dokunma! İğreniyorum senden! dedim.

Geriledi, yüzümü kapatıp ağladım.

Gerçi ondan sonra da hemen hamile kaldım. Daha birkaç hafta geçmeden.

Terk edilmiş evlerin hep bir öyküleri vardır, hep de hüzünlü öykülerdir bunlar. Ya çiftçiler iflas edip oradan taşınmaları gerekmiştir. Ya biri ölünce çiftlik bakımsız kalmıştır, kimse almak istememiştir – çayın öbür yanındaki Medlock çiftliği gibi. Bay Medlock yetmiş dokuz yaşında ölmüş, Bayan Medlock çiftliği satmak istememiş, ilçe sağlık merkezinden biri gelip onu alana kadar orada yalnız başına yaşamıştı. Ne yazık, değil mi? demişti annemle babam. Zavallı kadın, demişlerdi. Bize asla, asla Medlock ağıllarının ya da çiftliğin yakınlarında dolaşmamamızı öğütlemişlerdi – binalar çökmek üzereydi, Medlocklar içinde yaşarken bile çok ciddi tamir gerekmişti.

Bayan Medlock'un, kocasını ağıllardan birinin içinde ölü bulduktan sonra aklını kaçırdığı söyleniyordu; gözleri pörtlemiş ve dili dışarı sarkmış bir biçimde yatarken bulmuştu onu, aramaya çıkmış ve o durumda bulmuştu, hiçbir zaman da etkisinden kurtulamamıştı bu olayın, şoktan çıkamamıştı. Onu kendi iyiliği için (öyle demişlerdi) ilçe hastanesine yatırmaları gerekmişti, evle ağıllar da kapatılmıştı, her yeri yabanıl otlar, devedikenleri bürümüştü, baharda hindibalar, yazın pars zambakları çıkıyordu, oradan her geçişimde pencerelerin birinden bakan birini –solgun, telaşlı bir yüz– ya da dama çıkıp bacanın arkasına gizlenmeye çalışan kara bir gölgeyi görmeyeyim diye gözlerimi kısarak bakıyordum.

Mary Lou'yla ben, evin terk edilmiş olup olmadığını, yaşlı adamın öldüğü ağılın boş olup olmadığını merak ediyorduk, sürünerek gizlice gözlüyorduk, uzak duramıyorduk oradan; her defasında bizi korkutacak bir şey olana kadar biraz daha, biraz daha yakınına gidiyorduk, birbirimize tutunarak itiş kakış ormanın içinden geri dönüyorduk, ama bir gün, sonunda evin arka kapısına kadar gittik, pencerelerin birinden içeriyi gözledik. Mary Lou önden gitti, korkmadığını söylüyordu, orada artık kimse yaşamıyordu, kimse yakalayamazdı bizi, evin mühürlü olması önemli değildi, polis bizim yaşımızdaki çocukları tutuklamazdı nasıl olsa.

Ağıllara girdik, kuyunun üzerindeki tahta kapağı kaldırdık, içine taş attık. Kedileri çağırdık ama sevebileceğimiz kadar yakına gelmiyorlardı. Ağıl kedileriydi bunlar, sıska, hastalıklı görünümlüydüler, ilçedeki büroda Bayan Medlock'ın, evde on iki kedi beslediğini, onun için de evin kedi pisliklerinden geçilmediğini söylemişlerdi. Kediler yanımıza gelmeyince çok sinirlendik, onlara taş attık, tıslayarak kaçıştılar – sefil, pis şeyler, dedi Mary Lou. Eğlence olsun diye Medlocklar'ın mutfağının üzerindeki katranlı kâğıtla kaplanmış çatıya tırmandıktan sonra Mary Lou büyük çatının en tepesine de çıkmaya kalkınca, ben korktum.

Hayır, hayır, lütfen yapma, hayır Mary Lou lütfen, dedim, ama sesim öyle tuhaf çıkmıştı ki Mary Lou bana baktı, her zaman yaptığının tersine ne üstüme vardı, ne de dalga geçti. Çatı çok dikti, başına bir kaza geleceğinden emindim. Birden ayağının boşluğa gelip kayışını, düşüşünü görür gibi oldum, yüzündeki şaşkın ifadeyi, düşerken uçuşan saçlarını görür gibiydim, kimse tutamıyordu onu. Mary Lou bana bir çimdik atıp, Hiç de eğlenceli biri değilsin, dedi. Ama büyük çatıya da tırmanmadı.

Sonra Mary Lou'nun dediği gibi sırf eğlence olsun diye, iş olsun diye, ciğerlerimizi yırtana kadar çığlık atarak ahırda koşturduk, kırık çiftlik aletlerinin parçalarına, at koşum takımlarının deri parçalarına, saman yığınlarına çarpıp devirdik. Çiftlik hayvanları gideli yıllar olmuştu, ama hâlâ keskin kokuları duyuluyordu. Kurumuş at ve inek pislikleri çamur gibi kokuyordu. Mary Lou, "Biliyor musun – burayı yakmak geliyor içimden" dedi. Bana baktı, ben de "Tamam – ne duruyorsun hadi yak o zaman" dedim. Mary Lou, "Yapamaz mıyım sanıyorsun? – bir kibrit versene bana" dedi. Ben de "Kibritim yok biliyorsun" dedim. Şöyle bir bakıştık. Başımın üstünde bir şeylerin gümbürdediğini hissettim, boğazım, güleyim mi ağlayayım mı bilemiyormuş gibi gıcıklandı, "Delisin sen –" dedim, Mary Lou küçümseyerek ufak bir kahkaha patlattı, "Deli *sensin*, mankafa – seni sınamak istedim ben."

Mary Lou on iki yaşına geldiğinde Annem ondan nefret etmeye, ondan vazgeçip başka kızlarla arkadaş olayım diye uğraşmaya başladı. Mary Lou'nun ağzı kokuyor, dedi. Mary Lou büyüklerine saygılı davranmıyordu – kendi anne babasına bile. Annem Mary Lou'nun arkasından dalga geçtiğini, hepimizle ilgili ileri geri konuştuğunu düşünüyordu. Kötü kalpli, ukala ve açıkgözün tekiydi, bazen erkek kardeşleri kadar kaba saba davranıyordu. Neden başka arkadaş bulmuyordum ki? Bahçeye gelip beni çağırdığında neden hep

koşa koşa gidiyordum? Alt tarafı Siskin'ler aşağı sınıftan beyaz bir aile, Bay Siskin'in arazisine baksana.

Kasabada, okulda etrafta başka kızlar varken Mary Lou bazen beni görmezden geliyordu, babası bizimkiler gibi çiftçi olmayan, kasabada yaşayan kızlardı bunlar. Ama otobüsle eve dönme zamanı geldiğinde hiçbir şey olmamış gibi benim yanıma oturuyordu, yardım istediğinde ödevine yardım ediyordum, arada ondan nefret etsem de bana gülümser gülümsemez bağışlıyordum onu, "Hey Lissa, bana kızgın mısın?" diyordu, ben de sanki bunu sorması ayıpmış gibi suratımı ekşitip, hayır, diyordum. Bazen Mary Lou'nun kız kardeşim olduğuna inandırıyordum kendimi; birbirine benzeyen kardeşler olduğumuza inandırıyordum, Mary Lou da bazen ailesinden, o lanet olası ailesinden kaçıp benimle yaşamak istediğini söylüyordu. Ama bir gün sonra, bazen bir saat sonra huysuzlaşabiliyor, bana çok kötü davranıyor, neredeyse ağlatıyordu. Siskinler'in hepsi kötü huyludur, huysuzdur diye anlatıyordu herkese. Sanki bununla gururlanırmış gibi.

Saçları çok açık sarıydı, güneşte neredeyse beyaz gibi görünüyordu, onu tanıdığım günlerde arkadan sımsıkı örgülüydü saçları – büyükannesi örüyordu ona, nefret ediyordu bundan. Çocukların o aptal, lanet resimli masal kitaplarındaki Gretel ya da Pamuk Prenses gibi oluyor, diyordu Mary Lou. Daha büyüyünce açık bırakıp uzatmaya başladı, neredeyse kalçalarına kadar uzattı. Çok güzeldi saçları – ipeksi, parıltılı. Bazen Mary Lou'nun saçlarını görüyordum düşümde, ama rüyam karışıyor, uyandığımda uzun sarı ipeksi saçlı olan ben miydim yoksa başkası mı, hatırlayamıyordum. Yatakta öylece yatarken zihnimi toplamam zaman alıyor, sonra en iyi arkadaşım Mary Lou'yu hatırlıyordum.

Benden on ay büyüktü, iki üç santim kadar da uzundu, biraz daha kiloluydu ama öyle şişman, iri kıyım filan değildi, kollarının üstü erkek gibi sert, ufak kaslıydı. Gözleri ıslak cam gibi maviydi, kaşlarıyla kirpikleri beyaza yakındı,

kalkık züppe bir burnu, Slavlara özgü elmacık kemikleri vardı, ağzı ruh durumuna göre yumuşak, aksi, sırıtık bir görünüm alıyordu.

Ama o yüzünü beğenmiyordu, yuvarlak buluyordu – aydede surat, diyordu aynada kendine bakıp, aslında bal gibi de biliyordu güzel olduğunu – büyük oğlanlar ona ıslık çalmıyorlar mıydı, otobüs şoförü kur yapmıyor muydu? – "Sarı fıstık" diyordu ona, oysa bana hiçbir şey demiyordu.

Annem Mary Lou'nun evde kimse yokken bize gelmesinden hiç hoşlanmıyordu: ona güvenmediğini söylüyordu. Bir şey çalabileceğinden, burnunu evimizin girmemesi gereken bölümlerine sokmasından kaygılanıyordu. Bu kız seni yoldan çıkarıyor, diyordu. Ama hep aynı saçmalıkları dinlemekten sıkıldığımdan artık duymuyordum bile. Arayı iyice bozmaktan korkmasam, sen aklını kaçırmışsın, diyebilirdim ona.

Mary Lou, "Sen de nefret ediyorsun değil mi onlardan? – annenden, benimkinden? Bazen içimden –" dedi.

Ellerimle kulaklarımı kapadım, duymadım.

Siskinler'in evi bizimkine üç kilometre kadar uzakta, iç taraflarda yolun daraldığı bir yerdeydi. O günlerde yol asfaltlı değildi, kışın da hiç temizlenmezdi. Sarı silolarını hatırlıyorum, süt aldıkları ineklerin su içmek için geldiği çamurlu gölü, baharda gübre karıştırışlarını hatırlıyorum. Mary Lou'nun, bütün inekler geberip gitse keşke, deyişini hatırlıyorum –her zaman bir hastalığı vardı hayvanların– böylece babası pes eder, çiftliği satar da kasabada güzel bir evde yaşayabilirlerdi. O bunları söyleyince kırılıyordum tabii, beni bütünüyle unutuyordu çünkü, ardında bırakıp gidecekti. Duyulması olanaksız bir fısıltıyla, Cehennemin dibine git, dedim içimden.

Siskinler'in mutfak bacasından, odun sobalarından dumanların çıkışını, ta bayılana kadar tutulup sonra bırakılan nefes gibi, kış göğüne yükselişini hatırlıyorum.

Sonra o ev de boşalmıştı. Ama yalnızca bir iki hafta kapalı kalmıştı – banka müzayedeyle satıvermişti. (Siskin çiftliğinin büyük bir bölümünün zaten bankaya ait olduğu çıkmıştı ortaya, hatta ineklerin bile. Demek ki Mary Lou baştan beri yanlış biliyordu ya da hiç bilmiyordu.)

Yazarken kırılan camların sesini duyuyorum, ayağımın altındaki camları hissediyorum. *Bir zamanlar yasaklanan şeyleri yapan iki küçük prenses vardı, iki kız kardeş.* Ayakkabılarımın altındaki o korkunç çıtırtı hissi –su gibi kaygan– "Kimse var mı? Hey – kimse var mı?", mutfak duvarına asılı eski bir takvim, İsa'nın kan lekeli uzun beyaz giysili, yana düşmüş başına dikenler takılı, solmuş bir resmi vardı. Mary Lou bir dakika geçmeden beni evde birinin olduğuna inandırarak korkutacak, ikimiz kahkahayla çığlıklar atarak dışarıya koşup kendimizi kurtaracaktık. Vahşi, ürkütücü bir kahkaha, sonradan hiç çözemedim neyin komik olduğunu ya da neden öyle şeyler yaptığımızı. Pencerelerde ne kadar cam kaldıysa hepsini kırıyor, merdiven tırabzanlarına asılıp koparıyor, yüzümüze örümcek ağları yapışmasın diye başımızı içine çekerek kaçıyorduk.

Birimiz eskiden evin salonunun olduğu yerde bir kuş ölüsü buldu, bir sığırcıktı bu. Ayağımızla iterek çevirdik – açık gözleriyle canlıymış gibi, buz gibi bakıyordu bize. *Melissa,* bu göz bana, usulca ve korkunç bir biçimde, *sizi görüyorum,* diyor.

Mintonlar'ın eski evinde olmuştu bu, çatısı yıkık, merdivenleri kırılmış bir taş evdi, eskiden kalma resimli kitaplardaki gibi tıpkı. Ev yoldan büyük görünse de, içine girince bizim evden daha büyük olmadığını görerek düş kırıklığı yaşadık, alt katta dört küçük odası, yukarıda dört oda daha ve dik tavanlı bir çatı katı vardı, çatının büyük bir bölümü yıkılmıştı. Ahırlar da oldukları yerde yıkılmışlardı; yalnızca taş zemin sapasağlam ayaktaydı. Arazi zaman içinde başka çiftçilere satılmış, uzun süre evde kimse yaşamamıştı.

Mintonlar'ın eski evi diyordu herkes oraya. Elk Creek'de, Mary Lou'nun cesedinin neden sonra bulunduğu yerdeydi.

Yedinci sınıfta Mary Lou sakıncalı bir erkek arkadaş edindi, bunu benden başka kimse bilmiyordu – çiftlik yamağı olarak çalışan, okuldan terk, yaşça bizden büyük bir çocuktu. Ben biraz geri buluyordum onu – konuşmasından değil, o açıdan yeterince hızlıydı, normaldi yani, ama düşünme hızı açısından. On altı ya da on yedi yaşındaydı. Adı Hans'tı; fırça kılı gibi dimdik sarı saçları vardı, suratı kaba, cildi bozuk, bakışları alaycıydı. Mary Lou, kasabada bazı çocuklara ya da genç erkeklere "deli olduklarını" söyleyen büyük kızlara özenerek, onun için deli olduğunu söylüyordu. Hans'la Mary Lou benim görmediğimi sandıkları zamanlarda öpüşüyorlardı, Mintonlar'ın evinin arkasındaki eski, yıkıntı mezarlıkta, dere kıyısında, Siskinler'in evinin önündeki yolun bitiminde göl kıyısındaki uzun otların olduğu yerde. Hans erkek kardeşlerinin birinin arabasını ödünç almıştı, her yanı dökülen eski bir Ford'du, ön tamponu telle tutturulmuştu, yan basamağı yere sürtünüp çiziliyordu. Biz yolda yürürken Hans kornasına basarak gelip duruyor, Mary Lou hemen atlıyordu, bense çekiniyordum çünkü beni istemediklerini biliyordum, canları cehenneme: ben de yalnız kalmak istiyordum zaten.

"Hans'la beni kıskanıyorsun sen" dedi Mary Lou, yenilir yutulur şey değildi bu ama hiçbir şey söylemedim. "Hans çok tatlı. Hans çok hoş. Söyledikleri gibi değil." Mary Lou bunları kasabadan gelen büyük ve popüler kızların birinden kaptığı telaşlı, tiz, yapmacık sesle söylemişti. "O –" Sonra gözlerini kısıp ne diyeceğini bilemeden gülümseyerek baktı bana, gerçekte o da Hans'ı pek tanımıyor gibiydi. "*Basit* biri değil" dedi parlayarak, "– yalnızca çok fazla konuşmayı sevmiyor."

Onca yıl sonra Hans Meunzer'i hatırlamaya çalışınca, gözümün önüne yalnızca kısa kesilmiş sarı saçlı, kepçe kulak-

lı, cildi bozuk, üst dudağına gölge gibi oturan cılız bıyıklı yapılı bir oğlan geliyor – gözlerini kısıp, kırpıştırarak bana bakıyor, ondan nasıl korktuğumu biliyor sanki, ölüp de ortadan kalkmasını nasıl istediğimi, beni biraz ciddiye alacak olsa o da benden nefret edecekti kesin. Ama beni fazla ciddiye almıyor, bakışları sanki durduğum yerde kimse yokmuş gibi benden kayıp yana gidiyor.

Terk edilmiş evlerin hep bir öyküleri vardır ama bunların en kötüsü, bize üç kilometre kadar uzakta, Elk Creek Yolu'ndaki Mintonlar'ın evinin öyküsüydü. Bay Minton henüz kimsenin çözemediği bir nedenle karısını öldürene kadar dövüp, ardından 12 kalibrelik av tüfeğiyle kendisini öldürmüştü. Dediklerine göre içki bile içmeyen biriydi. Çiftliğinin durumu da hiç fena sayılmazdı, öbürlerinin durumuna kıyasla.

Her yanı sarmış asmaları ve yaban gülleriyle o yıkıntıya dışarıdan bakanın orada böyle bir şey yaşandığına inanması güçtü. Dünyada bazı şeyler, hatta insan eliyle yapılmış olanlar bile usulca kaderlerine terk edilebiliyorlar...

Hatırladığım kadarıyla ev terk edileli yıllar olmuştu. Arazinin büyük bir bölümü satılmıştı ama mirasçılar evle uğraşmak istememişlerdi. Satmak istememişler, yıkmak istememişler, içinde yaşamayı da kesinlikle istememişler, öylece boş bırakmışlardı. Eve üst üste bir iki tane GİRMEK YASAKTIR yazısı asılmıştı ama kimse ciddiye almamıştı. Serseriler evin içine girip zarar vermişlerdi, McFarlane'nin oğulları, bir Cadılar Bayramı gecesi samandan yapılmış eski ağılı yakmaya kalkmışlardı. Hans'la çıkmaya başladığı yaz Mary Lou'yla birlikte arka pencerelerin birine tırmanıp evin içine girmiştik –pencerelere çakılan tahtalar çoktan gevşeyip düşmüştü– kollarımızı birbirimizin beline dolayıp uyurgezerler gibi usul usul odaları dolaşmıştık, döndüğümüz her köşede gözlerimiz Bay Minton'ın hayaletiyle karşılaşmayı beklemişti. Evin içi fare pisliği, küf, çürük ve geç-

mişten kalma bir hüzün kokuyordu. Duvar kâğıtları yerlerinden dökülmüş, alttan sıvalar görünmüştü, eski mobilyalar ters dönmüş, kırılmıştı, ayaklarımızın altında eski, sararmış gazete sayfaları ve cam kırığı vardı, her yer cam kırığıydı.

Güneş ışığı harap olmuş pencerelerden titrek, kesik şeritler halinde içeri dökülüyordu. Havada bir akışkanlık, bir canlılık vardı: toz zerrecikleri dans ediyordu. "Özür dilerim" dedi Mary Lou fısıltıyla. Belimi sıktı, birden ağzımın kuruduğunu hissettim, yukarıdan bir ses mi duymuştum, sanki biri karşısındakini inandırmaya çalışıyormuş gibi, tartışılıyormuş gibi ısrarlı hafif bir mırıltı öylece sürüyor, sürüyor, sürüyor ama dinlemek için kulak kesildiğimde ses kayboluyor, yalnızca yaza özgü o huzur verici sesler, kuşların, çekirgelerin, ağustos böceklerinin sesi duyuluyordu.

Bay Minton'ın nasıl öldüğünü biliyordum: av tüfeğinin namlusunu çenesinin altına dayayıp başparmağıyla tetiği çekmişti. Onu yukarı katta yatak odasında, başının büyük bir bölümü dağılmış olarak bulmuşlardı. Karısının cesedi de saklamaya çalıştığı yerde, yani kilerdeki sarnıçta, bulunmuştu. "Yukarıya çıksak mı, ne dersin?" diye sormuştu Mary Lou kaygılı. Parmakları buz gibiydi ama alnında boncuk boncuk terler görüyordum. Annesi saçını kalın, uyduruk tek bir örgü yapmıştı, yazın hep öyle yapardı zaten, ama aradan saçları çıkıyordu. "Hayır" dedim korkarak. "Bilmiyorum." Merdivenlerin başında durakladık – uzunca bir süre bekledik orada. "Boş verelim istersen" dedi Mary Lou. "Şu lanet merdivenler üzerimize filan yıkılır."

Salonda, yerde, duvarda kan lekeleri vardı – görebiliyordum. Mary Lou dalga geçerek, "Onlar yalnızca su lekeleri, salak" dedi.

Yukarıdan sesler geldiğini duyuyordum, yoksa ısrarlı, monoton tek bir ses miydi bu? Mary Lou'nun da duymasını bekledim ama o bir türlü duymuyordu.

Artık güvendeydik, artık geri çekiliyorduk, Mary Lou tövbe eder gibi, "Evet – bu ev *gerçekten* özel" dedi.

Mutfaktaki yıkıntının içinde değerli bir şey bulur muyuz diye bakındık ama hiçbir şey yoktu – yalnızca kırık porselenler, eski kırık dökük tencere tava ve yine sararmış eski gazeteler. Ama pencereden, zehirsiz ufak bir yılanın paslı su borusunun üzerinde güneşlendiğini gördük, uzunluğu boylu boyunca altmış santim kadardı. Çok hoş bakırımsı bir rengi vardı, pulları bir insanın kolundaki ter damlaları gibi parlıyordu; uyuyor gibi görünüyordu. İkimiz de ne çığlık attık ne de bir şey fırlatmaya kalktık – öylece durup uzun uzun seyrettik.

○

Mary Lou'nun artık erkek arkadaşı yoktu, Hans'ın ayağı kesilmişti. Arada sırada eski Ford'uyla dolaşırken gördük onu ama o bizi görmezden geldi. Bay Siskin Mary Lou ile olan ilişkisini öğrendi, çok sinirlendi – tam kafadan kontak biri gibi davranmıştı Mary Lou'nun anlattığına göre, kıza her türlü pis soruyu sormuş, her yaptığına karışmaya ve hiçbir dediğine inanmamaya başlamıştı, sonra da gidip Hans'ı sıkıştırmış, kızı iyice utandırmıştı. "Hepsinden nefret ediyorum" demişti Mary Lou, yüzü kan oturmuş gibi kapkara bir halde. "Keşke –"

Bisikletlerimize atlayıp Minton çiftliğine gidiyorduk, oraya varmak için tarlaların içinden dolanıyorduk. En sevdiğimiz yerdi orası. Bazen yanımızda yiyecek bir şeyler, kek, muz, şeker de götürüyor, girişteki kırık taş basamaklara oturuyorduk, o evde yaşayan iki kişi gibiydik, orada yaşayan, evin önünde piknik yapan iki kız kardeştik sanki. Arılar, sinekler, sivrisinekler vardı ama elimizle onları kovalıyorduk. Gölgede oturuyorduk, güneş ışınları çok güçlü olduğu ve doğrudan yansıdığı için tepemizden aşağı beyazımsı bir ısı tabakası iniyordu.

"Evden kaçmayı düşündün mü hiç?" dedi Mary Lou. "Bilmem" dedim huzursuz. Mary Lou eliyle ağzını silip gözlerini kısarak bana kötü kötü baktı. "Bilmiyorum" dedi beni taklit ederek incecik bir sesle. Üst kattaki pencerelerin

birinden biri bizi izliyordu –erkek miydi, yoksa kadın mı– biri orada durmuş kulak kabartıyordu, sıcak yüzünden ballı bir çiçek yaprağına yapışmış, içeri doğru emilip yok olmak üzere olan bir sinek gibi ağırlaştığım, kendimi rüyada gibi hissettiğim için kıpırdayamadım. Mary Lou paket kâğıdını buruşturup otların içine attı. O da rüyada gibiydi, hareketleri ağırlaşmıştı, esniyordu. "Kahretsin – beni hemen bulurlardı. Sonra da her şey daha beter olurdu" dedi.

İnce bir ter tabakası sarmıştı bedenimi, yine de titremeye başladım. Kollarımdaki tüyler diken diken olmuştu. Evin ikinci katından bakan birinin gözüyle görüyordum ikimizi, taş basamakların üzerinde otuşumuzu, Mary Lou bacaklarını iki yana açmıştı, örgülü saçları omuzlarına dağınık iniyordu, ben izlendiğimizin farkında olduğum için gergindim, sırtımı kasmış, ellerimle dizlerime sarılmış oturuyordum. Mary Lou sesini alçaltarak "Hiç kendine, yani şeyine dokunduğun oldu mu, Melissa?" dedi. "Hayır" dedim sanki neden söz ettiğini anlamamış gibi yaparak. "Hans yapmak istedi de" dedi Mary Lou. İğrenç görünüyordu. Sonra kıkırdamaya başladı. "Ona izin vermedim, sonra başka bir şey daha yapmak istedi – pantolonun önünü çözmeye başladı – ona dokunmamı istedi. Ve –"

Elimi ağzına kapatarak onu susturmaya çalıştım. Ama devam etti, ben hiçbir şey demedim, sonra ikimiz de kıkırdamaya başladık, kendimizi tutamıyorduk. Daha sonraları bunların çoğunu hatırlayamadım bile, neden öyle heyecanlanıp yüzümün yandığını, gözlerimin neden sanki güneşe uzun bakmış gibi kamaştığını.

Eve dönerken Mary Lou, "Bazı şeyler öyle hüzün verir ki insanın demeye dili varmaz" dedi. Duymazdan geldim.

Birkaç gün sonra oraya yalnız gittim. Harap olmuş mısır tarlalarının içinden geçtim: saplar kurumuş, kırılmış, püs-

küller yakılmıştı, rüzgârın o hışırtılı nefesini şu an bile kulak verince duyuyor gibiyim. Heyecandan başıma ağrılar girmişti. İçimden, birlikte kaçıp Mintonlar'ın Evinde yaşama planları yaptığımızı kuruyordum. Elimde, yerde bulduğum, ağaçtan düşmüş ama hâlâ yeşil ve filizli görünen bir söğüt dalı vardı, kırbaç gibi önüme çıkan her şeye vuruyordum onu. Kendi kendime konuşuyordum. Yüksek sesle gülüyordum. Beni bir gözleyen var mı diye de merak ediyordum.

Eve arka pencereden tırmanıp girdim, ellerimi kot pantolonuma sildim. Saçlarım enseme yapışmıştı.

Merdivenlerin başında oyun oynar gibi bir sesle "Kimse var mı?" diye seslendim, gerçi yalnız olduğumu biliyordum.

Kalbim, avuç içine hapsolmuş bir kuşunki gibi küt küt, hızla atıyordu. Mary Lou olmadan çok yalnız hissediyordum kendimi, geldiğimi ve korkmadığımı görsünler diye adımlarımı sıkı sıkı attım. Şarkı söylemeye başladım. Islık çalmaya başladım. Kendi kendime konuşarak söğüt dalıyla oraya buraya vurdum. Biraz sinirli bir biçimde yüksek sesle güldüm. Neden kızgın olduğumu bilmiyordum, biri bana yukarı çıkmamı söylüyordu fısıltıyla, merdivenler çökmesin diye de ortalarından yürümemi.

Evin içi, tabii insanın bakacak hali kalırsa, güzeldi. Kokuya da aldırış edilmezse. Ayak altındaki camlara, dökülmüş sıvalara, parça parça düşen lekeli duvar kâğıtlarına. Uzun ince pencereler, yabanıl, ot bürümüş yeşil araziye bakıyordu. Odaların birinden bir ses duydum, ama bakınca yan yatmış bir koltuktan başka bir şey göremedim. Serseriler içini boşaltıp, yakmaya çalışmışlardı. Kumaşı çok kirliydi ama bir zamanlar güzel olduğu belliydi –çiçek desenli– ufak sarı çiçekler ve yeşil sarmaşıklar. Eskiden o koltukta bir kadın oturuyordu, muzip bakışlı iri yarı bir kadın. Kucağında örgüsü vardı ama örmüyordu, yalnızca gelen giden var mı diye pencereden bakıyordu.

Yukarı katın odaları havasızdı, öyle sıcaktı ki tenimin üşümüş gibi gıdıklandığını hissettim. Korkmuyordum! – sert

söğüt sopamla duvarlara vurdum. Odaların birinde yüksekte bir köşede eşek arıları büyük bir eşek arısı yuvasının çevresinde vızıldayıp duruyorlardı. Başka bir odaya girince, bu benim pencerem, diyerek nefes almak için sarkıp dışarı baktım, buraya yerleşecektim. Kadın bana, biraz uzanıp dinlensen iyi olur, diyordu, yoksa kalp krizi geçirebilirdim, kalp krizinin ne olduğunu bilmiyormuş gibi yaptım ama o bildiğimi biliyordu. Geçen yaz kuzenlerimden biri harman yaparken yere yığılıp kalmamış mıydı, yüzünün kabardığını, kızardığını yeterince oksijen alamadığı için giderek daha da hızlı nefes alıp verdiğini, sonra da yıkıldığını anlatmışlardı. Elma bahçesine baktım, elmalar fazla olgunlaşmıştı, çürük kokusunu duyabiliyordum, tatlı şarabımsı bir koku, gökyüzü, insanın yakına çekip dursa da bir türlü netleştiremediği bir görüntü gibi pusluydu. Bir kilometre kadar ötede hafifçe sallanan söğüt ağaçlarının arasından Elk Creek parlıyordu, pul pul göz kırpar gibi parlıyordu.

O pencereden uzak dur, dedi biri bana sert bir biçimde.

Ama hemen yapmadım dediğini.

Odaların en büyüğünde eski bir yatak vardı, paslı yayları çıkmış bir halde yere atılmış duruyordu. Onun da içinin kırpıkları çıkarılmıştı, üzerinde sigara yanığı izleri vardı. Kumaşın üzerinde pas gibi lekeler vardı, bakmak istemedim ama çarem yoktu. Bir keresinde Mary Lou'larda, okuldan sonra onunla birlikte eve dönerken bahçede güneşin altına serilmiş bir yatak görmüştüm, Mary Lou bana iğrenerek en küçük erkek kardeşinin yatağı olduğunu söylemişti – yine yatağını ıslatmıştı, havalansın diye çıkarmışlardı dışarı. Sanki o leş gibi kokunun çıkması mümkünmüş gibi, demişti Mary Lou.

Yatağın içinde bir şey hareket ediyordu, kara parlak bir şey, hamam böceğiydi bu ama geriye kaçmamam gerekiyordu. O yatağa yatıp uyumak zorunda kaldığını düşün, dedi biri bana. Yoksa eve dönemeyeceğini. Göz kapaklarım ağırlaşmıştı, başımın içi kan hücum etmiş gibi zonklu-

yordu. Tam yanımda bir sivrisinek vızıldıyordu ama ben onu kovamayacak kadar yorgundum. O yatağa yat, Melissa, dedi kadın bana. Cezalandırılman gerekiyor biliyorsun.

Dizlerimin üzerine çöktüm, ama yatağın üzerine değil, yanına, yere. Odadaki kokular dalga dalga iyice yakınıma geldi ama aldırmadım, uykudan başım düşüyordu. Yüzümden, yanlarımdan, kollarımın altından oluk gibi ter boşanıyordu, ama aldırmıyordum. Elimin bir yabancının eli gibi yatağa dokunmak üzere usulca kalktığını, parlak kara hamam böceğinin, sonra bir ikincisinin, üçüncüsünün, korkuyla kaçıştığını görüyordum – ama ayağa fırlayıp çığlık atamıyordum.

O yatağa uzan, cezanı çek.

Omzumun üzerinden baktım, eşikte bir kadın duruyordu – daha önce hiç görmediğim bir kadın.

Bana bakıyordu. Gözleri parlak ve koyu renkliydi. Dudaklarını yalayıp alaycı bir sesle, "Bu evde ne yapıyorsun bakalım, küçük bayan?" dedi.

Çok korkmuştum. Yanıt vermeye çalıştım ama konuşamadım.

"Beni mi görmeye geldin?" diye sordu kadın.

Yaşını tahmin etmeme olanak yoktu. Annemden yaşlıydı ama yaşlı görünmüyordu. Erkek giysileri vardı üzerinde, erkek gibi uzun boyluydu, omuzları geniş, bacakları uzundu, koca sarkık göğüsleri başka kadınlarınki gibi sutyenle kontrol altına alınmamış, gömleğinin içinde inek memeleri gibi sallanıyordu. Erkek saçı gibi kısa kesilmiş kalın telli, sert gri saçları yağdan perçem perçem yapışmış ayrılmıştı. Gözleri küçük, koyu renkliydi, yuvalarına gömülü gibiydiler; göz çevresindeki etler morarmış görünüyordu. Daha önce hiç onun gibi birini görmemiştim – kalçaları kocamandı, neredeyse benim vücudum kadardı. Pantolonunun belinden simit gibi yumuşak bir et yığını çıkıyordu, ama şişman sayılmazdı.

"Sana bir soru sordum, küçükhanım. Neden geldin buraya?"

Öyle korkmuştum ki, sidik torbamın kasıldığını hissettim. Yatağın yanına sinip ona baktım, hiçbir şey söyleyemedim.

Bu kadar korkmam hoşuna gitmişti anlaşılan. Yanıma yaklaştı, eşikten geçebilmek için biraz eğildi. İyi niyetli pozunda bir sesle, "Beni görmeye geldin demek – öyle mi, ha?" dedi.

"Hayır" dedim.

"Hayır!" dedi gülerek. "Tabii ki öyle canım."

"Hayır. Sizi tanımıyorum."

Bana doğru eğildi, parmaklarını alnımda gezdirdi. Canım acıyacak diye bekleyip gözlerimi kapadım ama eli soğuktu. Saçlarımı terden yapış yapış olmuş alnımdan geriye doğru okşadı. "Seni daha önce burada görmüştüm, seni ve ötekini" dedi. "Adı neydi onun? Sarışın olanın. Siz ikiniz yasak mülke girdiniz."

Kıpırdayamadım, bacaklarım uyuşmuştu. Düşüncelerim hızla, ok atar, vızıldar gibi her yöne doğru hamle yapıyorsa da harekete geçemiyordum. "Melissa senin adın, değil mi" dedi kadın. "Peki kız kardeşinin adı ne?"

"O benim kız kardeşim değil" dedim fısıltıyla.

"Adı ne onun?"

"Bilmiyorum."

"Bilmiyor musun?"

"– Bilmiyorum" dedim sinerek.

Kadın yarı iç geçirip yarı homurdanarak geri çekildi. Bana acır gibi baktı. "O zaman cezanı çekeceksin."

Üzerinden kül kokuları geliyordu, soğuk bir koku. Sızlanmaya, kötü bir şey yapmadım, evin içindeki hiçbir şeye dokunmadım, yalnızca geziniyordum demeye başladım – bir daha da gelmeyecektim zaten.

Bana dişlerini göstere göstere gülümsüyordu. Ben daha düşünemeden o düşüncelerimi okuyordu.

Yüzünün derisi soğan gibi kat kattı, sanki güneşte yanmış ya da bir deri hastalığı geçirmiş gibi. Yer yer soyulmaya başlamıştı. Canımı yakma, demek istiyordum. Lütfen, canımı yakma.

Ağlamaya başlamıştım. Burnum bir bebeğinki gibi akıyordu. Kadının yanından sürünerek geçeyim dedim, ayağımı atıp koşarak geçecektim ki kadın önümde durdu, yolumu tıkadı, üzerime eğilince nefesi yüzüme geldi, bir ineğinki gibi nemli, ılıktı nefesi. Canımı yakma, dedim, o da "Biliyorsun ki ceza görmeniz gerekiyor – Senin ve güzel sarışın kardeşinin."

"O benim kardeşim değil" dedim.

"Adı ne peki?"

Kadın kahkahadan sarsılarak üzerime eğiliyordu.

"Sesini çıkar, küçükhanım. Nedir adı?"

"Bilmiyorum –" diye başladım. Ama sesim, "Mary Lou" diye çıktı.

Kadının koca göğüsleri beline kadar sarkıyordu, kahkahadan sarsılırken bu iyice belli oluyordu. Yine kızgın bir biçimde Mary Lou'yla benim çok kötü kızlar olduğumuzu, evinin yasak mülk olduğunu, daha önce bu çatının altına giren başkalarının canının yandığını bal gibi bildiğimizi söylüyordu.

"Hayır" diye başladım söze. Sesim "Evet" dedi.

Kadın üzerime abanarak güldü. "Şimdi, küçükhanım, 'Melissa'ydı adın değil mi – annen baban şu an nerede olduğunu bilmiyorlar değil mi?"

"Bilmiyorum."

"Biliyorlar mı?"

"Hayır."

"Sizi hiç tanımıyorlar ki zaten, değil mi? – neler yaptığınızı, neler düşündüğünüzü? Senin ve 'Mary Lou'nun yani."

"Hayır."

Uzun bir süre gülümseyerek bana baktı. Gülümseyişi içten ve dostçaydı.

"Sen de az uçuk değilsin küçük kız, ha, kendine göre de zeki sayılırsın, sen de o güzel kız kardeşin de. Eminim kıçlarınız ısınalı çok olmuştur sizin" dedi kadın, sigaradan sararmış iri dişlerini göstererek sırıttı, "... nazik küçük kıçlarınız."

Kıkırdamaya başladım. Sidik torbam gerildi.

"Şunu ver bakayım bana, küçükhanım" dedi. Söğüt dalını parmaklarımın arasından aldı – elimde olduğunu bile unutmuştum. "Şimdi cezanı verelim: pantolonunu indir. Külotunu indir. Minderin üstüne yat. Çabuk." Heyecanlı konuşuyordu artık, işine kaptırmıştı kendini. Çabuk, Melissa! Külotunu *da*! Yoksa gelip ben mi indireyim istersin, ha?"

Sopayı sabırsızlıkla sol elinin avucuna vuruyor, dudaklarını ıslatarak azarlar gibi bir ses çıkarıyordu. Azarlayarak üstüme geliyordu. Yüzünün iri, sert kemiklerinin üzerine kaskatı gerili görünen cildi öbek öbek parlıyordu. Nemli, kara gözleri ufacıktı, kırışınca daha da ufalıyordu. Öyle iriydi ki dengesini sağlamak, düşmemek için dikkatlice eğilip kalkması gerekiyordu. Boğuk, heyecanlı nefes alıp verişini duyabiliyordum, her yönden rüzgâr gibi çarpıyordu suratıma.

Dediklerini yaptım. Bunları yapan ben değildim sanki, yapılıyordu işte hepsi. Canımı yakma, dedim fısıltıyla, kollarımı öne uzatıp karın üzeri uzandım mindere, tırnaklarımı döşemeye geçirmiştim. Kıymıklı ham ağaç derime batıyordu. Sakın sakın acıtma canımı. Ah, lütfen! Ama kadının aldırdığı yoktu ılık ıslak nefesi iyiden iyiye hızlanmıştı, ağırlığından döşemeler gıcırdıyordu. "Şimdi küçükhanım, "Melissa"ydı değil mi – bu bizim sırrımız olacak, tamam mı –"

İşi bitince ağzını sildi, eğer kimseye söylememeye ve yarın ona küçük güzel kız kardeşimi göndermeye söz verirsem beni o günlük bırakacağını söyledi.

O benim kız kardeşim değil, dedim ağlayarak. Nefesimi toplayıp konuşabildiğimde tabii.

Sidik torbamı kontrol edemez olmuştum, daha kadın sopayla kalçalarıma vurmadan önce başlamıştım işemeye, sancılar içinde çaresiz, ağlaya ağlaya işiyordum, sonra kadın, ne-

den aciz küçük bir bebek gibi altını ıslatıyorsun bakayım, diyerek beni azarladı. Pişman olmuşa benziyordu biraz, kenarda durup geçmemi bekledi, çabuk git buradan! Evine git! Sakın unutma!

Arkamdan attığı kahkahayı duyarak odadan çıktım merdivenlerden koşa koşa hızla indim sanki hiç ağırlığım yoktu alt tarafımda bacaklarım yok gibiydi hava suydu sanki ve ben de yüzüyordum evden koşarak çıktım mısır tarlalarının içinden geçtim mısır tarlalarında mısır sapları yüzümü döverken ağlıyordum *Çabuk git buradan! Evine git! Sakın unutma!*

Mary Lou'ya Mintonlar'ın evinde başıma gelen ve sır olarak kalacak o şeyden söz ettim, önce inanmadı bana dalga geçerek, "Hayalet miydi yoksa Hans mıydı?" dedi. Söyleyemem dedim. Neyi söyleyemezmişsin? dedi. Söyleyemem, dedim. Neden? dedi.

"Çünkü söz verdim."

"Kime söz verdin?"dedi. Kocaman mavi gözleriyle hipnotize etmeye çalışır gibi baktı bana. "Sen pis bir yalancısın."

Sonra yeniden neler olduğunu o sırrın ne olduğunu Hans'la bir ilgisi olup olmadığını sordu durdu Hans onu hâlâ seviyor muydu? onun için deli oluyor muydu? Hans'la hiçbir ilgisi olmadığını söyledim, hiçbir ilgisi yoktu onunla. Hans konusundaki düşüncelerimi anlasın diye ağzımı yana eğdim.

"Kimdi o zaman – ?" dedi Mary Lou.

"Sana sır olduğunu söyledim."

"Hadi oradan – ne sırrıymış bu?"

"Sır."

"*Gerçekten* sır mı?"

Titreyerek Mary Lou'ya arkamı döndüm. Ağzım canımı acıtan tuhaf bir gülüşle eğilip duruyordu. "Evet, *gerçekten* de sır" dedim.

Mary Lou'yu son gördüğümde otobüste benim yanıma oturmak istemedi, başını kaldırıp gözünün ucuyla bana haince, kibirli bir bakış atarak yanımdan geçti gitti. İneceği durağa geldiğinde bana fark ettirmek için oturduğum sıraya vurup eğilerek, "Ben kendim öğrenirim, senden de nefret ediyorum" dedi otobüsteki herkesin duyacağı kadar yüksek bir sesle, "– hep de ettim zaten."

○

Bir zamanlar diye başlar peri masalları. Ama sonra biterler ve çoğunlukla gerçekte neler olup bittiğini, ne olması gerektiğini anlamazsınız, yalnızca size anlatıldığı kadarını bilirsiniz, sözcüklerin aktardıklarını. Artık öykümü bitirdiğime, beni bile şaşırtan, titrek, çocukça el yazımla defterimin yarısını doldurduğuma göre – nihayet öykü bitti ama anlamını bilmiyorum. Yaşadıklarımı biliyorum ama bu sayfalarda neler olup bittiğini bilmiyorum.

Mary Lou bana o sözleri söyledikten on gün sonra ölü bulundu. Cesedi Elk Creek'te yolun ve Mintonlar'ın evinin üç yüz metre kadar uzağına atılmış bulundu. Gazetelerde dendiğine göre onbeş yıldır kimse yaşamıyordu o evde.

Mary Lou'nun öldüğünde on üç yaşında olduğu yazılıydı. Yedi gündür kayıptı, bütün eyalette arama başlatılmıştı onun için.

Mintonlar'ın evinde yıllardır kimsenin yaşamadığı ama bazen evsizlerin barındığı yazılıydı. Cesedin çıplak ve parçalanmış olduğu yazılıydı. Ayrıntıya girilmiyordu.

Bu çok uzun zaman önce olmuştu.

Katil (ya da gazetelerin hep dediği gibi katiller) asla bulunamadı.

Hans Meunzer hemen tutuklandı doğal olarak, polis sorgulamak için üç gün eyalet hapishanesinde tuttu onu ama sonunda bırakmak zorunda kaldılar, gazetelerde dava açmak için yeterli delil bulunamadığı yazıldı ama herkes onun yap-

tığını biliyordu, o yapmıştı kesin değil mi? – herkes biliyordu. Sonradan yıllarca söylendi bu. Hans gittikten Siskinler gittikten çok sonraları da söylendi bu, kimse bilmiyordu nereye taşındıklarını.

Hans yapmadığına yemin etti, Mary Lou'yu haftalardır görmemişti. Onun lehine ifade verenler onun yapmış olamayacağını çünkü artık altında kardeşinin arabasının olmadığını bütün gün çalıştığını söylediler. Tarlalarda deli gibi çalışıyordu – polislerin yaptığını öne sürdükleri şeyi yapacak kadar bir süre kaybolmuş olamazdı ortadan. Hans da defalarca söyledi suçsuz olduğunu. Bu orospu çocuğunu asmak gerek, dedi babam, evsiz barksızlar, balıkçılar, herkes biliyordu Hans'ın yaptığını –balıkçılar genellikle Elk Creek'e arabayla gidip kara levrek avlıyor, çayın kenarında ateş yakıp arkalarında çöplerini bırakıyorlardı– bazen de çalacak bir şey bulmak için Mintonlar'ın evinin çevresinde de geziniyorlardı. Polis bu adamların üzerinde bazı araba plakaları bulmuş, onları sorgulamış ama hiçbir şey çıkmamıştı. Sonra Shaheen çöplüğünün yakınındaki katranlı kâğıt kaplı evlerde yaşayan yaşlı deli keşiş vardı, herkes onun yıllar önce eyalet hastanesine yatırılması gerektiğini söylüyordu. Ama herkes gerçekte Hans'ın yaptığını biliyordu, Hans da olduğunca çabuk dışarı çıkıp ortadan kayboldu, yalan söylemedilerse ailesi de bilmiyordu nereye gittiğini, galiba yalandı ama hiçbir zaman kabul etmediler bunu.

Annem ağlayarak kollarında sallıyordu beni, ikimiz de ağlıyorduk, bana Mary Lou'nun artık mutlu olduğunu, cennette olduğunu, Yüce İsa'nın onu yanına aldığını söylüyordu, bunu biliyordum değil mi? Gülmek geldi içimden ama gülmedim. Mary Lou'nun erkeklerle dolaşmaması gerekirdi, Hans gibi kötü çocuklarla, diyordu Annem, öyle sessizce ortadan kaybolmaması gerekirdi – bunu biliyordum değil mi? Annemin sözleri kafamın içini sel gibi dolduruyor, yıkıyordu, onun için gülme tehlikesi yoktu.

İsa seni de seviyor, bunu biliyorsun değil mi, Melissa? Annem bana sarılarak sordu bunu. Ona evet dedim. Gülemedim çünkü ağlıyordum.

Cenazeye gitmeme izin vermediler, çok korkarsın sonra dediler. Tabut kapalı bile olsa.

İnsan yaşlanınca çok uzun zaman önce olanları yakında olanlardan daha iyi hatırlar derler, öyle olduğunu gördüm ben de.

Örneğin bu defteri Woolworth's'den ne zaman aldığımı, geçen hafta mı geçen ay mı yoksa birkaç gün önce mi, hatırlayamıyorum. Neden açıp yazmaya başladığımı, kendime ne gerekçe gösterdiğimi de hatırlamıyorum. Ama Mary Lou'nun eğilip kulağıma o sözleri söyleyişini hatırlıyorum. Mary Lou'nun annesinin birkaç gün sonra akşam yemeği saatinde bize gelip o gün Mary Lou'yu görüp görmediğimi sorduğunu hatırlıyorum – tabağımdaki yemeği bile hatırlıyorum, kuru ufak bir öbek halinde patates püresi vardı. Mary Lou'nun araba yolunun girişinde durup ellerini birleştirip ağzına kapatarak beni çağırışını hatırlıyorum, annem nefret ederdi bu davranışından onun, tam alt tabakadan beyazlara yakışacak bir davranış derdi.

"Lissa!" diye çağırırdı beni Mary Lou, ben de yanıt verirdim, "Tamam, geliyorum!" *Bir zamanlar.*

OYUNCAK BEBEK

Yıllar önce küçük bir kıza dördüncü yaş günü hediyesi olarak inanılmaz güzellikte, karmaşıklıkta ve büyüklükte, neredeyse bir çocuğun sürünüp içine girebileceği kadar büyük, antika bir oyuncak bebek evi alınmıştı.

Bebek evi, dendiğine göre, yaklaşık yüz yıl kadar önce küçük kızın annesinin uzak bir akrabası tarafından yapılmıştı. Nesilden nesile çok el değiştirmiş olmasına karşın hâlâ çok iyi durumdaydı: dimdik sivri çatısı, gerçek cam takılmış, koyu yeşil panjurlu dizi dizi uzun, dar pencereleri, taştan yapılma üç şöminesi, yalancı paratonerleri, çatıdaki yalancı (beyaz) tahta kiremitleri, evin neredeyse her yanını çevreleyen verandası, ön kapının ve giriş katında merdiven sahanlığının vitrayları, hatta akıl almaz bir biçimde dimdik duran çatısıyla kubbesi. Ebeveyn yatak odasında üstü gölgelikli, beyaz organze farbalalı, fırfırlı bir yatak vardı; pencerelerin çoğunun altında da küçük çiçek saksılıkları; son derece zevkli ve uyumlu mobilyaları –hepsi de Viktorya stiliydi tabii ki– büyük bir ustalık ve özenle yapılmıştı. Lamba üstleri incecik yaldızlı kenarlıklıydı, pençe ayaklı eski, muhteşem bir küvet ve hemen her odada da bir avize vardı. Küçük kız dördüncü yaş gününün sabahı oyuncak bebek evini görünce öyle şaşırmıştı ki dili tutulmuştu: çünkü bu hiç beklenmedik bir hediyeydi ve esrarengiz bir biçimde "gerçek" gibiydi. Bu, çocukluğuna ait en büyük hediye, en büyük anısı olacaktı.

Florence'ın bir sürü oyuncağı vardı ama hepsi normal oyuncak boyunda oldukları için eve sığmıyorlardı, yine de onları evin yanına, açık kısmına getirip orada oynuyordu. Üzerlerine titriyor, kulaklarına bir şeyler fısıldıyor, azarlıyor, aralarında ufak tefek konuşmalar uyduruyordu. Bir gün durduk yerde *Bartolomew* adı geliverdi aklına – oyuncak bebek evinde yaşayan ailenin soyadıydı bu. Bu adı nereden buldun, diye sordu annesiyle babası, Florence da evde yaşayanların adları bu, diye yanıtladı. Evet, ama ad nereden çıktı? diye sordular.

Çocuk şaşkın, biraz da tedirgin bir biçimde hiç sesini çıkarmadan oyuncak bebekleri işaret etti.

İçlerinden biri parlak sarı bukleli, aşırı yuvarlak mavi gözlü, kalın kirpikli bir kız bebekti; bir başkası kadife tulumlu, kareli gömlekli, kızıl saçlı çilli bir oğlandı. Kardeş oldukları hemen anlaşılıyordu. Öbürü anneleri olabilecek, parlak kırmızı dudaklı, başında grili beyazlı tüylerden özenle yapılmış yumuşacık bir şapkası olan oyuncak kadındı. Olabilecek en yumuşak plastik malzemeden yapılmış, saçsız, boş bakışlı, öbür bebeklere göre biraz daha iri oyuncak bir bebek bile vardı; bir de 20-25 santim boyunda koca kahverengi gözlü, kuyruğu tuhaf bir biçimde yukarı kalkık bir spanyel. Florence bu oyuncaklardan bazen birini bazen öbürünü yeğliyordu. Bazı günler canı, gözleri kafasıyla birlikte hareket eden, çok güzel açık şeftali tenli sarışın kızla oynamak istiyordu. Bazı günlerse yaramaz kızıl saçlı oğlandan başkasını görmüyordu gözü. Bazen de bütün insan oyuncaklarını cezalandırıp, oyuncak bebek evinin çoğu odasını kaplayacak büyüklükteki spanyelle oynuyordu.

Florence insan oyuncaklarını sık sık soyup ufak bir süngerle yıkıyordu. Giysileri olmayınca ne tuhaf görünüyorlardı!.. Bedenleri pürüzsüz, yumuşacık ve apaçıktı, gizli, çirkin hiçbir yanları yoktu, kirlenebilecek girintileri çıkıntıları, hiçbir zahmetleri yoktu. Yüzlerinin ifadesi de hiçbir şeyden etkilenmiyordu, hep aynıydı. Zekice ve korkusuzca dingin bakan, hiçbir kötü sözün, tokatın etkileyemediği göz-

ler. Ama Florence oyuncak bebeklerini çok seviyordu, onları çok ender cezalandırması gerekiyordu.

Tabii en değerli hazinesi dik Viktorya stili çatısı, süslü kenarlıkları, çok sayıda penceresi, her biri küçücük minderli küçük sallanan sandalyeler sıralanmış olan harika verandasıyla oyuncak bebek eviydi. Misafirleri –annesiyle babasının arkadaşları ya da küçük kızın kendi yaşındaki arkadaşları– ilk görüşlerinde gözlerine inanamıyorlardı. Ah, ne güzel şey bu! diyorlardı. Neredeyse gerçek bir ev boyunda! diyorlardı – oysa öyle değildi tabii, yalnızca bir oyuncak bebek eviydi, boyu ancak bir metreydi.

Ondan yaklaşık kırk yıl sonra Florence Parr Pennsylvania'da, daha önce hiç gitmediği, hiç bilmediği Lancaster şehrinde arabasıyla East Fainlight Avenue'den geçerken yoldan içeride, ulu karaağaçların gölgesindeki bir tepeciğin üstünde eski oyuncak bebek evini gördü – yani onun tam bir kopyasını. Evin. O evin kendisiydi.

Öyle şaşırdı ki, birkaç saniye ne yapacağını bilemedi. Sonraki ilk hareketi frene basmak oldu – çünkü dikkatli hatta aşırı titiz bir şoförddü; karışık ya da güç bir durumda arabasını hemen durdururdu.

Güzel bir şehir, geniş, iki yanı karaağaç ve çınarlarla çevrili güzel bir cadde, bunları ilk kez görüyordu. Nisan sonuydu: sert ve fazla uzun bir kışın ardından mis kokulu, hatta biraz da baş döndürücü bir bahar yaşanıyordu. Hava bile bütün ılıklığı ve renkleriyle kıpır kıpırdı. Şehrin bu bölümündeki evler çok etkileyici, daha önce benzerlerini görmediği kadar büyüktü: evler tam anlamıyla malikâneydi, her yerlerinden, sokaktan kalın tuğla duvarlarla, dökme demir parmaklıklarla ya da hiç solmayan geniş yeşil çalılarla gizlenmiş eğimli çimenliklerinden zenginlik akıyordu. Her yerde baharın en görkemli çiçekleri olan hanımelleri vardı – kan kırmızı, beyaz, sarı ve ateş gibi turuncu renkleriyle göz kamaştıracak kadar güzeldiler. Yeni ekilmiş tarh-

larda laleler, en çok da kırmızı renkte olanlar; ve akıl almaz güzellikte elma çiçekleri, kiraz çiçekleri, Florence'ın tanıdığı ama adlarını bilmediği çiçeklenmiş ağaçlar vardı. *Evi* eski tip bir dökme demir parmaklıkla çevrelenmişti, kocaman ön bahçesinde yeşil otların arasından başlarını uzatan öbek öbek kırmızı, sarı laleler vardı.

Kendini kaldırımda, giriş kapısında buldu. Bu kapı da araba yolunun girişini boydan boya kapatan o dev kapı gibi açıktı, alt kenarı da toprağa gömülmüştü; uzun süredir kapatılmamıştı, herhalde artık yerinden oynaması da güçtü. Siyah renkle elle yazılmış, daha yeni görünen bir levha asılıydı: 1377 EAST FANLIGHT. Ama herhangi bir ad, aile adı yoktu. Florence öylece durup, kalbi deli gibi atarak eve baktı. Gözlerine inanası gelmiyordu. Evet, işte karşısındaydı – yine de *olamazdı* bu kadarı, bütün ayrıntısıyla hem de.

Antika oyuncak bebek evi. *Onunki*. Onca yıldan sonra. Taş tuğladan yapılmışa benzeyen dimdik sivri çatısı; eski paratonerleri; çok tuhaf, şirin küçücük kubbesi; çatıyı çevreleyen beyaz tahta kiremitleri (tabii parlak bahar güneşinde dalgalı ve gri görünüyorlardı); en önemlisi, en dikkat çekici kısmı da koyu renk panjurlu sekiz uzun, ince penceresi, her katta dört tane. Florence, panjurların çok koyu yeşil mi yoksa siyah mı olduğunu seçemiyordu. Oyuncak bebek evininkiler ne renkti sahi... Süslü kenarlıkların çok fena çürümüş olduğunu fark etti.

Arabada kapıldığı o ilk heyecan, neredeyse baş dönmesi hissi geçmişti; ama yine de tuhaf bir telaş içindeydi. Eski oyuncak bebek evi. Burada, Pennsylvania'nın Lancaster şehrinde, East Fanlight Avenue'deydi. Bu ılık bahar sabahında birden karşısına çıkmıştı. Bunun anlamı neydi...? Bir anlamı vardı mutlaka. Evi kızı için yaptıran büyük amca, bu evi ya da ona tıpatıp benzeyen başka bir evi model almıştı; buna benzeyen pek çok ev vardı herhalde. Florence, Viktorya mimarisinden pek anlamıyordu ama bunun kopyası olan çok büyük ve pahalı evler bulunduğunu tahmin ediyordu. O devrin mimarları bugünün mimarlarından

farklı olarak son derece dar kalıplar içindeymişler, sürekli aynı temel modelleri, aynı temel süslemeleri kullanmaları gerekiyormuş – küçük kubbeler, çatılar, süslü kenarlıklar. Aslında ona, her şeyden önce böylesine tuhaf, böylesine gizemli gelen bu rastlantının kendisiydi. Eve döndüğünde anlatacağı ilginç bir öykü, eğlenceli bir anı olacaktı bu; belki de anmaya bile değecek bir şey değildi. Belki annesiyle babasının ilgisini çekebilirdi ama ikisi de ölmüşlerdi. Ayrıca kendisinden, özel yaşamından söz etmek konusunda hep özenliydi, çünkü arkadaşlarının, tanıdıklarının, meslektaşlarının söylediği her şeyi kafalarında onun için yarattıkları tipe uygun olarak öznel yorumlayacaklarını düşünüyor ve bundan kaçınmak istiyordu.

Birden üst kattaki pencerelerden birinde bir hareket fark etti. Sonra bu kayar gibi, mucizevi bir hızla soldan sağa akarak öbür pencerelere de geçti... Ama hayır, kafasının arkasında gökyüzünde kümelenmiş bulutların yansımasından başka bir şey değildi.

Kıpırdamadan durdu. Bu hiç ona göre bir davranış değilse de, yapısına uygun değilse de öylece bekledi. Verandanın merdivenlerini çıkıp kapının zilini çalmak istemedi, böyle bir davranış komik olurdu, zaten zaman da yoktu: yoluna devam etmesi gerekiyordu. Birazdan bekliyorlardı onu. Yine de dönüp gidemiyordu. Çünkü o evdi bu. Akıl almasa da onun eski oyuncak bebek eviydi. (Otuz –yoksa otuz beş mi?– yıl önce vermiş gitmişti onu. O zamandan beri de hiç aklına gelmemişti.) Burada böyle şaşkın, afallamış, çok kötü bir biçimde etki altına girerek durması komik oluyordu... peki ama başka hangi hareket uygundu bu durumda, hangi hareket bu evin uyandırdığı bu tuhaf kutsallık ve öbür dünyaya ait olma hissine uygun düşebilirdi ki?

Kapının zilini çalacaktı. Neden yapmasın ki? Krem rengi ince giysili, uzun boylu, oldukça geniş omuzlu, güvenli bir kadındı; sürekli özür dileyen ya da çabuk utanan biri olmamıştı hiç. Yıllar önce, küçük bir kızken, utangaç, aptal, gü-

vensiz bir küçük kızken olsa belki: ama artık öyle değildi. Kırlaşan dalgalı saçları, geniş, güçlü ifadeli alnından geriye doğru özenle taranmıştı. Makyajsızdı, yıllar önce vazgeçmişti o işten, kendi doğal renkli, yumuşacık cildiyle güzel bir kadındı, özellikle gülüp de koyu renkli gözlerinin ifadesi yumuşadığı zaman çok çekici oluyordu. Kapının zilini *çalacaktı*, kapıya kim geliyorsa bakacak, aklından geçenleri söyleyecekti. O mahallede yaşayan bir aileyi arıyordu, bir okula yardım kampanyası için kapı kapı dolaşıyordu, eski giysi, eski mobilya soruyordu, çünkü...

Yolun yarısında anahtarları arabanın üstünde bıraktığını, motorun da çalışır durumda olduğunu hatırladı. Çantası da koltuğun üzerindeydi.

Hiç yapmadığı kadar yavaş yürür buldu kendini. Ona uygun değildi bu, gerçekdışılığın, başka bir dünyaya adım atma duygusunun yarattığı rahatsızlık onun için bütünüyle yeni bir şeydi. Yakında bir yerden bir köpek havlaması geldi: ses, göğsünü, bağırsaklarını deşer gibiydi. Paniğe kapıldı. Gözkapakları isteği dışında atıyordu... Ama saçmaydı tabii bunlar. Kapıyı çalacaktı, biri, belki bir hizmetçi, belki de yaşlı bir kadın kapıyı açacak, aralarında kısa bir konuşma geçecek, Florence kadının arkasından evin girişindeki dönen merdivenlerin aynı olup olmadığına, pirinç avizenin durup durmadığına, "mermer" zeminin aynı kalıp kalmadığına bakacaktı. Parr ailesini tanıyor musunuz, diye soracaktı Florence, kuşaklardır Massachusetts'de Cummington'da yaşamaktayız, galiba bizim aileden biri bu evi, sizi ziyaret etmiş, çok zaman önce tabii. Rahatsız ettiğim için özür dilerim ama arabayla geçiyordum, eviniz çok dikkatimi çekti, merakıma engel olamayıp biraz durdum...

Meşe ağacından kapının iki yanında da vitraylı cam pencereler vardı! Ama öyle büyük, öyle iri desenliydiler ki. Oyuncak bebek evinde, ufacık cam parçaları halinde zar zor seçiliyorlardı. Ama işte karşısındaydılar, her biri otuz santimetre kare ve göz alıcı güzellikte: kırmızılar, yeşiller. Tıpkı bir kilisenin vitrayları gibi.

Rahatsız ettiğim için özür dilerim, dedi Florence fısıltıyla, ama arabayla geçiyordum da...

Rahatsız ettiğim için özür dilerim ama Bartholomew adında bir aileyi arıyorum da, bu mahallede oturduklarını sanıyorum...

Ama verandanın merdivenlerini çıkmaya hazırlanırken panik duygusu iyice arttı. Nefesi kesilmiş, heyecanlanmıştı, zihninden deli gibi bir hızla bir yığın şey geçiyordu, korkuyordu işte, yerinden kıpırdayamıyordu. Köpeğin havlaması da canhıraş bir hal almıştı.

Florence öfkeli, sinirli ya da kaygılı olduğunda kendi kendine adını mırıldama alışkanlığı geliştirmişti, Florence Parr, Florence Parr, bu onu yatıştırıyor, rahatlatıyordu, Florence Parr, çoğunlukla da içten içe azarlar gibi söylüyordu, çünkü ne de olsa o Florence Parr'dı, bu da sorumluluk ve otorite demekti. Kendi kendini adlandırıyor, tanımlıyordu yani. Böylece, genelde, başıboş düşüncelerini kontrol altına almayı başarıyordu. Ama yıllardır bir panik atak geçirmemişti. Bütün bedeninin gücü çekilmiş, kurumuştu; oracıkta bayılıp kalmaktan korkuyordu. Çok aptalca bir duruma sokmuş olurdu kendini...

Bir keresinde, genç bir üniversite hocasıyken, metafizik şairler dersinin ortasında az kalsın panik atak geçiriyordu. Tuhaf olan şuydu: kriz, dönemin başında değil, ta ikinci ayda, tam da güvenli bir öğretmen olmaya başladığını sandığı sırada gelmişti. Daha sonradan düşünüp nedenini bir türlü çıkaramadığı en sıradışı korku duygusuydu bu, akıl erdirilemez, nedensiz bir korku... Tam Donne'ın "Hatıra" şiirindeki ünlü bir imgeden –"bedeni bilezik gibi saran ışıltılı saçlardan"– söz ederken, bir anda nefes bile alamayacak kadar paniğe kapılmıştı. Sınıftan kaçıp gitmek istemişti, binadan kaçıp gitmek istemişti. Sanki bir şeytan görünmüştü ona. Nefesini tam yüzüne vermiş, onu sarsıp ayağının altına almaya çalışmıştı. Neredeyse boğulacaktı: yok olup gidecekti. Bu her ne kadar acı vermediyse de, zihninde belli bir imge kalmadıysa da, yaşamı boyunca kapıldığı en kötü

duygu olmuştu. Neden o kadar korktuğunu bir türlü anlayamamıştı. Neden o sınıftan, öğrencilerin meraklı gözlerinden kaçıp gitmekten başka bir şey düşünemediğini hiçbir zaman anlayamamıştı.

Ama kaçmamıştı. Kendini kürsüde durmaya zorlamıştı. Sesi titrese de durmamıştı; dersine devam etmiş, gözlerini kör eden bir duman bulutu içinde konuşmayı sürdürmüştü. Öğrencilerinin sesinin titrediğini fark etmemiş olmalarına olanak var mıydı...? Ama inatçıydı, gerçekten de yirmi dört yaşında genç bir kadına göre fazla tuttuğunu koparan cinstendi, kendi kendini zorla taklit ederek, normal sesini, halini tavrını yakalamaya çalışarak krizi savmıştı. Yavaş yavaş o durumu geçmiş, gözleri yeniden seçer hale gelmiş, kalp atışları düzene girmişti, bir daha sınıfta asla kriz gelmeyeceğini biliyordu sanki. Haklı da çıkmıştı bunda.

Ama şu an heyecanını bastıramıyordu. Sıkı tutunacağı bir kürsü yoktu, anlatmaya devam edeceği ders notları, ne yaparsa taklit edeceği kimse yoktu, kendini tam bir aptal durumuna düşürmek üzereydi. Bir de evin içinden birileri gözlüyordu, emindi... Aklına orada olmak için hiçbir nedeni, hiçbir özrü bulunmadığı geldi birden. Kapının zilini çalınca ne diyecekti Tanrı aşkına? Kuşkucu bir yabancıya kendini nasıl tanıtacaktı? Fısıltıyla, evinizin içini görmem şart, açıklayamadığım bir güç beni bu kapıya getirdi, lütfen affedin beni, lütfen ciddiye almayın, iyi değilim, bu sabah hiç kendimde değilim, yalnızca acaba benim hatırladığım ev olup olmadığını anlamak için evinizin içini görmek istiyorum... sizinki gibi bir evim vardı benim de. Sizinkiydi. Ama benim evimde oyuncak bebekler, bir bebek ailesi dışında yaşayan yoktu. Onları çok seviyordum ama bir yandan da hep bana engel olduklarını, başka bir şeyle aramda durduklarını hissediyordum...

Havlayan köpeğe başka bir köpek, bir komşu köpeği yanıt verdi. Florence geriledi. Sonra dönüp hızla arabasına koştu, anahtarlar hâlâ motorun üstündeydi, güzelim deri

çantası da büyük bir tedbirsizlikle koltuğun üzerinde bıraktığı gibi duruyordu.

Böylece kalbi güm güm atarak oyuncak bebek evinden kaçtı. Yüzünü ateş basmış, kızarmış bir halde, ne aptalsın Florence Parr, dedi içinden kızgınlıkla.

Günün kalan bölümü –akşamüzeri verilen kokteyl, yemek, yemek sonrası buluşma– kolay, hatta sıradan geçti, ama hiçbiri Florence'a gerçekmiş gibi gelmedi; bir türlü inanamıyordu. Florence Parr olduğuna, Champlain Koleji'nin Yöneticisi olduğuna, küçük özel serbest sanat kolejlerinin yöneticilerinin bir araya geldiği bu toplantının baş konuşmacısı olduğuna: hepsi nedense ona numara, düzmece geliyordu. Zihninde sürekli oyuncak bebek evi canlanıyordu. Ne tuhaf, ne kadar tuhaf bir deneyimdi geçirdiği, yine de bu konudan söz edebileceği, bunu hoş bir anekdot olarak anlatabileceği tek kişi yoktu... Öbürleri rahatsızlığının farkında değillerdi. Hatta ona ne kadar iyi göründüğünü, onu gördüklerine ne kadar memnun olduklarını anlatıyor, elini sıkıyorlardı. Çoğunu tanıyordu, erkekleri, kadınları, özellikle de geçmişte şu ya da bu kolejde birlikte çalıştığı erkekleri; bazıları da yabancıydı ona, Champlain Koleji'ndeki kahramanlıklarını duyan, onunla tanışmak isteyen daha genç yöneticiler. Gürültülü kokteylde, yemekte Florence'ın kulağına derinden her zamanki konulardan söz eden sesi geldi: yeni kayıtlardaki düşüş, bağış kampanyalarının düzenlenmesi, mezunlardan destek sağlamak, yatırımlar, devlet yardımı ve federal yardım. Sözleri her zamanki gibi, sanki onda hiçbir farklılık yokmuş gibi, büyük bir saygıyla dinleniyordu.

Akşam yemeği için, uzun boyunu zarif bedenini iyice gözler önüne seren, geniş omuzlarını, iri kalçalarını gizleyen açık mavi, lacivert çizgili keten elbisesini giydi; nefret ettiği halde modaya uygun, sekiz santim topuklu yeni ayakkabılarını da giydi. Saç kesimi çok hoştu, manikür yapmış, hat-

ta önceki gece tırnaklarına oje bile sürmüştü, özellikle bu orta yaş ve üstü insanların içinde oldukça çekici göründüğünün farkındaydı. Ama aklı sürekli başka yerlere, öbürlerinden, sömürgecilik dönemine özgü şık ama biraz koyu döşeli yemek salonundan, hatta yemekten sonra Williams Koleji'nin emekli yöneticisi, Florence'ın eskiden –çok uzun yıllar öncesinden– Swarthmore'dan meslektaşı olan tanınmış yönetici ve yazarın yaptığı coşkulu, esprili konuşmadan ötelere gidiyordu. Herkesle gülüyor, kahkahalar atıyor ama kendini yargıç görünümlü, beyaz saçlı beyefendinin ağır esprilerine veremiyor, zihninde sürekli East Fanlight Avenue'deki oyuncak bebek evi canlanıyordu. İyi ki çalmamıştı kapının zilini, ya kapıyı bu konferansa katılanlardan biri açsaydı; ne de olsa toplantının ev sahipliğini Lancaster Koleji yapıyordu. Nasıl da aptal durumuna düşerdi o zaman...

Saat onu biraz geçe, onunla konuşmak isteyen onca kişiyi bırakıp, geceyi uykusuz geçireceğini bile bile, taş yapılı mezunlar misafirhanesindeki odasına çıktı. Antika mobilyalı, iç karartan eski duvar kâğıtlı odaya girer girmez de, aşağıdaki coşkulu havayı terk ettiğine pişman oldu. Bugünlerde ufak özel kolejler sıkıntıdaysa da, konferansa katılan yöneticilerin çoğu ciddi finans problemleri yaşıyor ve akademik anlamda moraller bozuksa da bir dostluk havası, bir içtenlik vardı. Kuşkusuz bu, toplu etkinliklere özgü bir havaydı. İnsan böyle bir ortamda talihi kötü de gidiyor olsa komik bir laf etmekten, gülerek edilen teşekkürlerden, neşede ortaklık etmekten kendini alamıyordu. İnsan kişiliği ne şaşırtıcı, diye düşündü Florence, her zamankinden ağır hareketlerle yatmaya hazırlanırken, başkalarının yanındayken toplum içindeki kişiliğimiz, yalnızken özel kişiliğimiz var, ikisi de gerçek... İkisi de gerçek yaşanıyor...

Alışık olmadığı yatakta uyku tutmadan yattı. Uzaklardan gürültüler geliyordu; sesleri defetmek için havalandırmayı, yalnızca vantilatör bölümünü açtı. Yine de uyku tutmuyordu. East Fanlight Avenue'deki ev, çocukluğunun oyun-

cak bebek evi, saçma, birbirinden bağlantısız şeyler düşünerek gözleri açık yatıyor, o gerginlik krizini yenip de nasıl verandanın merdivenlerinden, kapıdan içeri adımını atamadığına şaşırıyordu, ne de olsa Florence Parr'dı o, hep insanlar tarafından izlenen –fakülte senatosu, öğrenciler, meslektaşları– nasıl davranacağını bilen, canlı ve güvenli biri olmuştu. Ancak kim olduğunu unuttuğu zaman kendini bütünüyle yalnız, belirsizliğin tuzağına düşmüş ve her türlü korkuya açık olarak algılıyordu.

Saatinin ışıklı rakamları saatin daha yalnızca 10:35 olduğunu söylüyordu. Aslında giyinip o eve gitmek, kapıyı çalmak için çok da geç değildi. Tabii eğer alt katta ışık varsa çalacaktı zili, birinin uyanık olduğuna emin olursa... Belki de yaşlı bir beyefendi, büyükbabasını tanıyan, Cumington'da Parr'ları ziyarete gelmiş biri, yalnız başına yaşıyordu. Bir bağlantı *olmalıydı* çünkü. Rastlantılardan söz etmek kolaydı ama o biliyordu, derinden gelen, güçlü bir inançla oyuncak bebek eviyle bu kasabadaki ev arasında, çocukluğuyla bu ev arasında bir bağlantı olduğunu biliyordu... Kapıyı açan her kimse kendini tanıtacaktı, çok doğal, konuşkan davranması gerekecekti tabii. Yıllardır yöneticilik yaptığı için diplomatik davranmayı biliyordu; çok ciddi bir hava vermemesi gerekiyordu. Liderlerin ağır tavırları kafa karıştırıcı oluyordu, ışıltı, güvenli bir dokunuş, özel, hatta gizli bir şeyler biliyor havası yaratmak iyi oluyordu. İnsanlar başlarındaki kişilerle eşit olmak istemiyorlardı: onların mutlaka kendilerinden üstün olmasını istiyor, bekliyorlardı. Bu üstünlüğün yine de fazla hissettirilmemesi gerekti, yoksa kırıcı olabiliyordu...

Birden korkuya kapıldı: panik atağı, ertesi sabah konuşmasını ("Amerikan Eğitiminde Sosyal Bilimlerin Yeri") yaparken de geçirebilirdi. Saat 9:30'daydı konuşma, günün, konferansın gerçek anlamda ilk konuşmacısı olacaktı. Her an aklını karıştıran o zayıflık duygusunun, o korkunç, neredeyse çocukça çaresizliğin etkisi altına girebilirdi...

Oturdu, ışığı yaktı, notlarına göz gezdirdi. Elle yazılıydı

notları, daktilo edilmemişti, sekreterine daktiloya çekmesine gerek olmadığını söylemişti, bu konuşmayı daha önce de farklı yerlerde yapmıştı, gerekli bazı istatistik bilgilerden söz edecekti ama amacı resmi bir konuşmadan çok sohbet havasında götürmekti... Belki de hata etmişti metnini daktilo ettirmemekle. Bazen kendi el yazısını sökemediği oluyordu.

Bir içki iyi gelebilirdi. Ama konferansın düzenlendiği Lancaster Inn'e gidecek değildi herhalde, orada bar vardı; odada da hiçbir şey yoktu içecek. İlkece çok az içerdi. Yalnızken hiç içmezdi... Ama bir içki uyumasını kolaylaştırabilirdi: zihninde deli gibi gezinen bu düşüncelerden kurtarabilirdi.

Oyuncak ev, kendisine doğum günü armağanı olarak alınmıştı. Uzun yıllar önce. Kaç yıl önce hatırlamıyordu. Kendi oyuncak bebekleri vardı, uzun zamandır düşünmediği küçük oyuncak bebek ailesi. Kayıp bir şeyin sancısı sardı içini, yüreği eridi...

Sık sık uykusuzluk çeken Florence Parr. Ama kimse bilmiyordu tabii bunu.

Otuz sekizinci yaş gününden çok kısa bir süre sonra sağ göğsünden bir yumru, bir kist aslında, zararsız, bütünüyle zararsız bir kist aldıran Florence Parr. Champlain'deki arkadaşlarının hiçbiri bilmiyordu bunu. Sekreteri bile bilmiyordu. Küçücük çirkin şey de iyi huylu çıkmıştı zaten: bütünüyle zararsızdı. Yani kimsenin bilmemesi iyi olmuştu.

Herkesin mesafeli hatta bazen fazla savunmaya geçmiş bulduğu Florence Parr. Yanına yaklaşılmıyor demişti birileri. Yine de hiç aldatmacaya kaçmadan müthiş bir sıcaklık, açıklık ve dürüstlük yaydığı da söylenirdi. Sevilen bir yöneticiydi. Kurumunun desteği de vardı tabii arkasında. Arada, özellikle de rektör yardımcıları ve dekanlar arasında tek tük çekememezlikler olmuyor değildi, ama genelde herkesin desteğine sahipti, bunu biliyordu, çok mutluydu bunun için, öyle de kalsın istiyordu.

Tek sorun, zihninin gece geç saatlerde bile işlemesiydi. Deli gibi akıyordu. Bir türlü huzur vermiyordu.

İçinden gelen dürtüye uyup, hemen üstünü giyip eve gitse miydi? On dakika sürerdi olsa olsa. Büyük olasılıkla aşağı katın ışıkları açık olmayacak, evin sakinleri uykuda olacaklar, daha sokaktan bakınca anlayacaktı bu ziyaretin mümkün olmadığını ve arabasını sürüp gidecekti oradan. Böylece de cüretinin kurbanı olmayacaktı.

Eğer bunu yaparsam, sonucu...

Eğer yapmazsam...

Fevri davranan biri değildi tabii ki. Fevri ve "birden karar veren" insanlara da pek iyi gözle bakmazdı: onları henüz olgunlaşmamış, çoğunlukla da teşhirci bulurdu. Aslında kendileri de farkında oluyorlardı yaptıkları ani hareketlerin...

Çok hesapçı olduğu suçlamasından kurtaracaktı kendini. Aşırı temkinli olduğu suçlamasından. Yalnızca işkolik biriydi o kadar. Her işi büyük bir özenle ele alıp kendini içinde kaybediyordu, birbiri ardına, aylar boyu, yıllar boyu, başka şeyleri de bir kenara itmiş oluyordu tabii. Örneğin, hiç evlenmemişti. Herkesi, Florence Parr'ın evlenmesi değil, bir ilişkiyi evlilikle sonuçlanabilecek kadar ilerletmesi şaşırtabilirdi ancak. Ben şahsen evliliğe karşı değilim, demişti bir keresinde hiç hesaplamadan safça, ama bir erkeği tanımak, onunla çıkmak, konuşmak o kadar uzun zaman alıyor ki... Champlain'de herkes severdi onu, başlarından geçenleri anlatırlardı, o da kendi başından geçenleri anlatırdı, daha çok genç bir kadınken bile erkeklere karşı ilgisiz olduğu söyleniyordu, kendisiyle ilgilenenlere bile. Widener Kütüphanesi'nde çalışma masası kendisininkine bitişik olan genç bir dilbilimciyi birkaç sene sonra tanıyamamıştı, gerçi genç adam onunla her gün merhabalaştıklarını, arada onu kahve içmeye davet ettiğini iddia ediyordu. (Hep reddetmişti tabii, öyle meşguldü ki.) Adam Champlain'e döndüğünde evlenmişti, dilbilim kuramı konusunda büyük ilgi uyandıran bir kitap yazmış, Sosyal Bilimler'de doçent olarak çalışmaya başlamıştı, Florence onu tanıyamamak bir yana hiç hatırlamamıştı, oysa adam onu çok iyi hatırlıyor,

hatta yeniden gördüğüne memnun, Florence'a o kış giydiklerinden bir kısmını, örme çoraplarının rengine kadar sayıyordu. Çok utanmıştı Florence tabii, yine de gururu okşanmış, hoşuna gitmişti. Çünkü bu Florence Parr'ın her zaman, her yerde Florence Parr olduğunu gösteriyordu.

Sonrasındaysa hüzünlenmişti, bu anısı erkeklere gerçekten de hiç ilgi duymadığını göstermiyor muydu? Kimse onu seçmediği için evde kalmış değildi, seçerken çok müşkülpesent davrandığı için de değil, yalnızca erkeklerle ilgilenmediği, kendilerini önüne attıklarında bile onları "fark etmediğindendi". Çok üzüntü vericiydi, çok açık bir gerçekti. Kendi isteğiyle olmasa da, yaradılış olarak dünya nimetlerine sırt çevirmiş biriydi.

İşte tam bu noktada konuşma metnini bir kenara itti, kalbi küçük bir kızınki gibi çılgınca atmaya başladı. Başka şansı yoktu, eğer uyumak, akıl sağlığını korumak istiyorsa ev konusundaki merakını gidermesi *gerekiyordu.*

Oyuncak bebek evinin hediye olarak verilmesi nasıl çocukluğunun en büyük olayıysa, East Fanlight Avenue'deki eve gitmek de yetişkinliğinin en büyük olayıydı: her ne kadar Florence Parr daha sonra bunu hiç hatırlamamaya çalışacak olsa da.

Ilık, sakin bir geceydi, tomurcuklar buram buram kokuyordu, çekinecek hiçbir şey yoktu.

Florence arabasıyla o caddeye, eve kadar gitti, civardaki evlerin çoğunun ışığının yandığını görünce içi rahatladı: tabii ki geç bir saat değildi, tabii ki yapmaya kalkıştığı şeyin sıradışı bir yanı yoktu.

Alt katın ışıkları yanıyordu. Evde yaşayan her kimse uyanıktı, oturma odasındaydı. Onu bekliyordu.

Bu kadar sakin oluşu akıl alır gibi değildi. Onca saati aptal gibi karar vermeye çalışarak geçirdikten sonra.

Verandanın merdivenlerini çıktı, ağırlığından hafif çatırdar gibi oldu merdivenler. Kapının zilini çaldı. Bir daki-

ka kadar sonra dışarının ışıklarından biri yandı: apaçık ortada kalmıştı: zorla gülmeye çalıştı. İnsan gülümseyebiliyor, zor da olsa öğrenebiliyordu bunu. Kaçış yoktu artık.

Girişteki eski hezaren mobilyaları fark etti. İki sallanan sandalye ve bir bank. Bir zaman renkleri beyazmış ama çok kötü solmuşlardı. Üstlerinde minder yoktu.

Bir köpek kızgın havlamaya başladı.

Florence Parr, Florence Parr. Kim olduğunu biliyordu, ama karşısındaki kişiye bunu söylemesine gerek yoktu. Koyu renk vitraylı camdan dışarıya, ona doğru bakan yaşlıca kişi her kimse, belki birinin ardında bıraktığı büyükbabasıydı. Yine de şehrin bu bölgesinde bu eve sahip olmak, hali vakti yerinde ve itibarlı olmak demekti: böyle şeylere burun kıvrılabilir ama yine de önemlidirler. Emlak vergisini, okul taksitlerini ödeyebilmek bile iştir...

Kapı açıldı, bir adam hafif alaylı bir gülüşle ona bakıyordu. Düşündüğü gibi bir adam değildi, yaşlı değildi ama belli bir yaşın üstündeydi, tabii, belki ondan daha gençti. "Buyrun? Merhaba? Nasıl yardımcı olabilirim...?" dedi.

Florence kendi tok ve sakin sesini duydu. Provasını yaptığı soru. Sorular. Ardında büyük bir güven yatan o özür dileyen hava. "... bugün erken bir saatte buradan arabamla geçiyordum da, arkadaşlarımla kalıyorum... Ailelerimiz arasında bir tanışıklık olabilir mi? diye düşündüm de... Ya da benim ailemle bu evi yapan kişiler arasında demeliyim..."

Belli ki adam onu gördüğüne çok şaşırmıştı, sorularını da tam anlayamıyordu. Öyle hızlı konuşuyordu ki, bir daha tekrarlaması gerekecekti.

Adam onu içeri davet etti. Çok ince bir davranıştı bu. Bu incelik hiç düşünmeden, otomatik olarak etkiledi onu. Çok terbiyeli biriydi adam. Şaşırmıştı ama kuşkulanmamıştı. Dostçaydı tavırları. Belki de bu evde yaşamak için çok gençti – böyle eski püskü ama yine de zarif görünümlü bir evde yani. Merdivenlerin başında bitişi, cüretkar soruları, dudaklarını geren içten ama tedirgin gülüşü adamı afallatmış olabilirdi ama onu *tuhaf* bulmadığı kesindi: on-

da saygı uyandırmıştı, yargıladığı filan yoktu. İnce, yalın biriydi. Bu iyi bir şeydi tabii ki. Biraz basit fikirli olduğu bile söylenebilirdi. Zihninin ağır işlediği. Hiçbir ilgisi olmadığı kesindi... Florence'ın ta buralarda peşine düştüğü işle. Kimseye söz edecek değildi Florence'dan.

"... şehrin yabancısı mısınız?.. Arkadaşlarınızda mı kalıyorsunuz?"

"Yalnızca şunu sormak istemiştim: Parr adı size bir şey ifade ediyor mu?"

Bir köpek havlıyordu, artık iyice çileden çıkmış gibiydi sesi. Yine de yanlarına gelmiyordu.

Florence'ı oturma odasına buyur etti, giriş katındaki ışığı yanan tek oda buydu belli ki. Her zamanki zarafetini koruyan eski merdivenlere baktı. Ama pervazlarda bir tuhaflık vardı, acayip bir çivit mavisine boyanmıştı. Yerler de artık mermer değildi, kötü bir taklidiydi mermerin, bir tür muşamba kaplamaydı yani...

"Avize" dedi birden.

Adam şirin, dalga geçer gibi bir gülüşle ona döndü.

"Evet...?"

"Çok güzel" dedi. "Antika herhalde."

Oturma odasının yumuşak turuncumsu ışığında adamın tepelerden açılmaya başlamış kızıl hareli saçlarını fark etti. Yanlardaysa oğlan çocuklarınki gibi lüle lüleydi. Kırkına yakın olmalıydı ama yüzü erken kırışmıştı, ayakta dururken sanki çok yorgunmuş gibi bir omuzu öbüründen biraz daha yukarıda duruyordu. Florence yeniden onu rahatsız ettiği için özür dilemeye başladı. Birden kapıldığı bu boş merak için yani.

"Hiç önemli değil" dedi. "Genellikle gece yarısından çok sonra yatarım."

Florence kendini fazla kabarık koltuğun bir ucunda oturur buldu. Gülüşü zorlama olsa da her zamanki gibi içtendi, yüzü iyice yanmaya başlamıştı. Adam kızardığını fark etmemiş olabilirdi.

"... Uykusuzluk mu çekiyorsunuz?"

"Evet. Ara ara."

"Bana da oluyor... bazen."

Üzerinde yeşilli mavili kareli, aralarda ince kırmızı çizgili bir gömlek vardı. Pazen bir gömlekti bu. Kollarını dirseklerine kadar kıvırmıştı. Bir de iş kıyafeti gibi bir giysi. Kot kumaşından. Bahçıvan kıyafetini andırıyordu. Florence bir şeylerden söz etme telaşı için girdi, farkına varmadan bahçeyi, çimenleri sormaya başladı. Laleler ne kadar bol ve güzeldi. Çoğu da kırmızıydı. Çınar ağaçları, birkaç da karaağaç vardı...

Adam karşısına oturmuştu, dirseklerini dizine dayayarak öne eğilmişti. Yüzü güneşten hafif yanmış görünüyordu. Cildi tam kızıl saçlılarınki gibi biraz çilliydi.

Oturduğu koltuk tanıdık görünmüyordu. Kötü bir kahverengi tonu kadife taklidi bir kumaştandı. Florence bunu kim almış acaba diye düşündü: aptal genç bir eş belki de.

"... Parr ailesi mi?"

"Lancaster'dan mı?"

"Hayır. Massachussetts'den, Cummington'dan. Kuşaklardır orada yaşıyoruz."

Adam gözü halıya takılı bu adı düşünüyor gibi kaldı.

"... Tanıdık geliyor aslında..."

"Öyle mi? Ben de diyordum ki..."

Köpek yanlarına yaklaştı, artık havlamıyordu. Kuyruğunu koltuğun kenarına, eski moda bir masanın ayağına pat pat vurarak iki yana sallıyordu, az kalsın bir lambayı deviriyordu. Adam parmaklarını köpeğe doğru şaklattı ve köpek orada kaldı; titredi, yarı hırlar, yarı iç çeker gibi bir ses çıkardı, burnunu pençelerinin üzerine yapıştırıp incecik kuyruğunu uzatarak, Florence'ın otuz santim kadar ötesine yattı. Florence onu sakinleştirmek, dost olmak istiyordu. Ama öyle çirkin bir hayvandı ki – yer yer tüyleri dökülmüş, diken gibi beyaz bıyıklı, göbeği sarkmış.

"Köpek rahatsız ediyorsa..."

"Ah, hayır, hayır. Kesinlikle."

"Dost olmaya çalışıyor yalnızca."

"Anlıyorum" dedi Florence, küçük bir kız gibi gülerek. "... Çok şirinmiş."

"Duydun mu?" dedi adam parmağını yeniden şaklatarak. "Bu bayan seni çok şirin bulmuş! En azından şu salya akıtmayı kessen iyi olur, ayıp olmuyor mu biraz?"

"Ben hayvan beslemiyorum. Ama hayvanları severim."

Kendini iyice rahat hissetmeye başlamıştı. Oturma odası tam düşündüğü gibi değildi, ama *çok* fena da sayılmazdı. Oturduğu oldukça alçak, kabarık koltuk örneğin, minderleri gümüşümsü beyaz, kenarları gümüşümsü gri renkte, tüy tüy ışıltılıydı, göbek gibi, göğüs gibi tombuldu, iri, dev görünümlü eski bir mobilyaydı, ama kimse kalkıp satmazdı onu: belli ki nesilden nesile geçmişti, yüzyılın başlarından kalmış olmalıydı. Püsküllü örtülü Viktorya stili masanın bacakları fazla süslüydü, üstünde de dev gibi bir masa lambası duruyordu: tam Florence'ın antikacıda görüp gülümseyerek bakacağı türden bir şeydi ama burada hiç göze batmıyordu. Çok dikkatle baktığı için de lambayla ilgili bir şeyler söylemesi şart olmuştu.

"... antika mı? Avrupa'dan mı?"

"Öyle galiba, evet" dedi adam.

"Meyve mi, ağaç mı bu tasarım, ya da..."

Ampul biçimli, canlı şeftali rengindeydi. Oksitlenmiş pirinç bir ayaklığı vardı. Toz içinde kalmış altın rengi lambanın kenarları mavi işliydi, bir zamanlar güzel olduğu belliydi.

Antikalardan söz ettiler. Eski evlerden. Ailelerden.

Kendine özgü tuhaf bir koku vardı etrafta. Aslında kötü bir koku sayılmazdı.

"Bir şey içmek ister misin?"

"Tabii, olur –"

"Bir dakika izin verin bana."

Yalnız kaldığında acaba odada gezinsem mi diye düşündü. Bir uçtan loş ışıklandırılmış uzun, dar bir odaydı: öbür ucu neredeyse karanlığa gömülüydü. Belli belirsiz bir mobilya seçiliyordu, eski ufak bir klavye, karışık dizilmiş bir-

kaç sandalye, muhtemelen bahçeye bakan cumbalı bir pencere. Şöminenin üzerindeki portreye bakmayı çok istiyordu ama kıpırdayacak olursa köpek havlayabilir, telaşlanabilirdi.

Keyiften titreyerek iyice ayağının dibine yanaşmıştı.

Hafif eğri duran kızıl saçlı adam, ona içmesi için koyu renk bir şey getirmişti. Bir elinde kendi içkisi vardı, öbüründeyse onunki.

"Tadına bakın. Nasıl bulduğunuzu söyleyin bana."

"Çok sert görünüyor..."

Çikolata. Siyah ve acı. Koyuydu da.

"Aslında sıcak içilmesi gerekiyor" dedi adam.

"İçinde içki filan mı var?"

"Çok mu sert geldi?"

"Ah, hayır. Hayır. Hiç değil."

Florence hayatında bundan daha koyu bir şey içmemişti. Neredeyse boğazında kalıyordu.

Ama bir dakika geçmeden normale döndü: ikinci bir yudum almaya zorladı kendini, sonra bir üçüncüye. Ve ağzındaki yakıcı, acı tat kayboldu.

Kızıl saçlı adam koltuğuna oturmadı, gülümseyerek yanı başında duruyordu. İçeride saçına aceleyle bir şey yapmıştı: eliyle geriye yatırmaya çalışmıştı belki de. Geniş alnında ince bir ter tabakası belirmişti.

"Burada yalnız mı yaşıyorsunuz?"

"Ev çok büyük görünüyor, değil mi? – yalnız yaşamak için yani."

"Tabii köpeğiniz de var..."

"*Siz* şu an yalnız mı yaşıyorsunuz peki?"

Florence çikolata bardağını masaya koydu. Birden kendisine neyi hatırlattığını çıkardı: yıllar önce babasının bir iş arkadaşı Rusya'dan dönerken bir paket çikolata getirmişti. Küçük kız ağzına bir tane atıp, tadını hiç beklemediği kadar acı bulduğu için yüzü ekşimişti.

Hemen o haliyle avcuna çıkarmıştı. Herkes de görmüştü yaptığını.

Kızıl saçlı adam sanki düşüncelerini okumuş gibi kıpırdandı, çenesi, sağ omuzu seğirir gibi oynamaya başladı. Ama yüzünde yine aynı gülümseyen ifade vardı, Florence da rahatsız olduğunu belli etmemişti. Hatta yumuşak bir sesle oturma odasının mobilyalarından söz etmeyi sürdürüyor, tekrar tekrar bunun gibi eski, güzel evlere olan hayranlığını dile getiriyordu. Adam da sanki onun daha fazla bir şey söylemesini bekler gibi başını sallıyordu.

"... Bartholomew ailesi demiştim? Tabii çok yıllar önceydi."

"Bartholomew mu? Bu mahallede mi yaşıyorlarmış?"

"Evet, galiba öyle. Zaten benim asıl uğrama nedenim de bu. Bir zamanlar tanıdığım küçük bir kız vardı –"

"Bartholomew, Bartholomew" dedi adam usulca kaşlarını çatarak. Yüzünü buruşturmuştu. Derin düşündüğünden ağzının bir köşesi seğirmeye başlamıştı: sağ omuzu da atıyordu yine. Florence onun elindeki çikolatayı düşürmesinden endişe etti.

Belli ki sinirsel bir rahatsızlığı vardı. Ama sormaya çekindi.

Kendi kendine *Bartholomew* adını mırıldanıyordu, yüzünün ifadesi ciddi, hatta sıkıntılıydı. Florence soruyu sormamış olmayı diledi, çünkü ne de olsa yalandı. Çok ender yalan söylerdi. Yine de ağzından kaçmıştı, kayar gibi kolayca çıkıvermişti ağzından.

Başını gömerek suçlu suçlu gülümsedi. Çikolatasından bir yudum daha aldı.

Köpek ona fark ettirmeden iki üç santim daha yanaşmıştı. Koca kafasını şimdi de Florence'ın ayaklarının üstüne koymuştu. Islak kahverengi gözlerini tuhaf bir sevgi ifadesiyle yüzüne dikmişti. Bebek gibiydi gözleri. Salyasının aktığı doğruydu, hem de tam bileklerine akıtıyordu, elinde değildi belli ki... Sonra halıya pislemiş olduğunu fark etti. Hemen beş on santim öteye. Kara bir lekeyle ufak bir gölcük olmuştu.

Florence yine de iğrenip kaçamazdı. Ne de olsa misafirdi, daha gitme zamanı gelmemişti.

"... Bartholomew. Bu mahallede mi yaşadıklarını söylemiştiniz?"

"Ah, evet."

"Peki ama ne zaman?"

"Şey, aslında pek... ben o zaman çok küçüktüm..."

"Ama ne zaman oluyor bu?"

Florence'a tuhaf, hatta kaba bir ifadeyle bakıyordu. Ağzının kenarındaki seğirme iyice artmıştı. Bardağını koymaya giderken kukla gibi kesik kesik hareket ediyordu. Bir yandan da gözünü ondan ayırmıyordu. Florence, insanların koskocaman kara gözlerine bakarken kendilerini genellikle huzursuz hissettiklerini biliyordu: ama elinden bir şey gelmiyordu. Oysa yüz ifadesinin yansıttığı gibi gergin, kızgın filan değildi. Çoğunlukla gülerek yumuşak görünmeye çalışıyordu. Ama bazen gülüşü beceremediği, kimseyi kandıramadığı da oluyordu.

Ev sahibi şu an gülümsemediği için, Florence onun aslında oldukça alaycı bir tip olduğunu görebiliyordu. Dağınık kırlaşmış kaşlarını muzip bir tavırla kaldırmıştı.

"Bu şehre yabancı olduğunuzu söylemiştiniz, şimdi de burada yaşamıştık diyorsunuz..."

"Ama öyle uzun zaman önceydi ki, ben daha..."

Birden dimdik oldu adam. Uzun boylu sayılmazdı, öyle sağlam bir yapısı da yoktu. Aslında bedeninin üst kısmı inceydi, erkek için yani – üstünde kalçalarını sıkı saran, fermuarsız, bağcıksız, ağ yeri olmayan tuhaf bir pantolon vardı, galiba kottu. Ağ kısmı yumuşacık, dikişsiz, çok sıkı oturuyordu. Bacakları bedeninin üst kısmına ve kafasına göre oldukça kısaydı.

Florence'a yeniden gülümsedi. Bu sinsi, suçlayıcı bir gülüştü. Başı mekanik hareketlerle oynuyor, yerdeki bir şeyi işaret ediyordu. Beceriksiz bir hareketle, çenesiyle işaret etmeye çabalıyordu.

"Yere pis bir şey yapmışsın sen. Halının üstüne."

Florence yutkundu. Hemen köpekten uzaklaştı, hemen inkar etmeye çalıştı. "Ben yapmadım – Şey değil –"

"Tam halının üstüne hem de. Herkes görsün diye. Koklasın diye."

"Kesinlikle ben yapmadım" dedi Florence öfkeden kızararak. "Siz de çok iyi biliyorsunuz ki bunu yapan –"

"Bunu birinin temizlemesi gerekecek ama o kişi *ben* değilim, bilmiş ol" dedi adam sırıtarak.

Gözlerinde hâlâ öfke vardı.

Hiç hoşlanmamıştı Florence'dan: bu çok açıktı. Buraya gelmesi hataydı, ama nasıl çıkıp gidebilirdi ki, nasıl kaçabilirdi, köpek yeniden ayaklarına dolanmıştı, burnunu sürtüyor, bileklerine salyasını akıtıyordu; önce dostça davranan kızıl saçlı adam da, şu an ellerini sıska kalçalarına koyarak ona doğru eğilmiş kaba bir ifadeyle sırıtıyordu.

Sanki ona gözdağı vermeye çalışıyordu, tıpkı bir hayvanı ya da çocuğu korkutur gibi, ellerini hızla birbirine vurdu. Florence bu ani sesle irkildi. Sonra öne doğru eğilip tam suratına doğru bir daha şaklattı ellerini. Beni rahat bırak diye bağırıyordu Florence, gözlerine yaşlar dolmuştu, geriye minderlere yaslanmış başını olabildiğince geri atmıştı, sonra adam bir daha sert bir biçimde şaklattı, alev alev yanan yanaklarına iki tokat indirdi, bütün bedeninde, yüzünde, boğazından göbeğine, göbeğinin deliğine, göbeğinin deliğinden göğsüne, oradan ağzına, hatta kaskatı kesilmiş bacaklarına keskin, bıçak gibi beyaz bir şimşeğin yayıldığını hissetti. Kızıl saçlı adama kessin diye bağırdı, ondan kaçmak için koltukta çırpınarak oraya buraya döndü.

"Yalancı! Kötü kız! Pis kız!" diye bağırıyordu biri.

Güzel plastik çerçeveli yeni okuma gözlüklerini takmıştı. Üzerinde çok şık kesimli baharlık bir takım ve çiçek desenli ipek bir bluz vardı. Bir de ayaklarını saran ama modaya uygun ayakkabıları.

Onu saygı ve dikkatle dinleyenler, kürsünün arkasında ellerinin nasıl titrediğinin, dizlerinin nasıl hafiften sallandığının farkında değillerdi. O sabah kahvaltı edemediğini duy-

salar çok şaşırırlardı kesin – önceki gece sonunda, herhalde iki gibi uykuya dalmayı becermiş ve her zamanki rüyasız uykularından birini uyumuş olsa da, kendini ne kadar kötü ve yorgun hissettiğini bilseler...

Art arda kaç kez boğazını temizledi, başkalarında nefret ettiği bir davranıştı bu oysa.

Ama yavaş yavaş gücünü toplamaya başlıyordu. O sabah hava öyle güneşli ve temizdi ki. Bu insanlar da hep meslektaşı, dostuydular ne de olsa: onun iyiliğini istiyorlardı, hatta sosyal bilimlerin geleceği konusunda söylediklerini de gerçekten ilgiyle dinliyor gibiydiler. Belki de Dr. Parr onların bilmediği bir şeyi biliyordu, belki meslek sırlarını onlarla paylaşacaktı...

Dakikalar ilerledikçe Florence sesinin toklaştığını, güçlendiğini, eski havasına girdiğini hissetti. Rahatlamaya başlıyordu. Nefesi de daha düzene giriyordu. Bildik yollara giriyor, daha önce, benzer toplantılarda, Champlain'deki dekanlara, fakülte yöneticilerine, başka yöneticilere defalarca söylediği şeyleri dile getiriyordu. Küçük özel kolejlerin birbirleriyle haksız bir rekabete girme tehlikesi içinde olduklarını söyleyince, bir grup içtenlikle alkışladı; üniversite çağında küçük özel okullara duyulan ihtiyacı etkili bir biçimde dile getirince bir daha alkış aldı. Bu sözleri herkes edebilirdi aslında, yeni bir şey yoktu hiçbirinde, yine de dinleyenler bunları onun ağzından duymaktan son derece hoşnut görünüyorlardı. Florence Parr'a hayrandılar – bu çok açıktı.

Okuma gözlüklerini çıkardı. Gülümsedi, notlarına hiç bakmadan konuşmayı sürdürdü. Konuşmasının bu bölümü –Champlain'de kendisi başa geldikten sonra başlatılan bazı deneysel programların sonuçlarının hoş bir özeti– daha özel, daha ilginç gelmişti herkese, tabii ki her şeyi ezberden söylüyordu.

Geçen gece hayatının en güç gecelerinden biriydi. En azından başlangıcı öyleydi. Zihni, engel olamadığı bir biçimde deli gibi işlemiş, ateş gibi bir korkunun, uykusuzlu-

ğun pençesinde kıvranmıştı. Hiçbir çaresi de yoktu. Kaçışı yoktu. Notlarını okurken uyuyakalmış, sonra birden uyanmıştı, kalbi deli gibi çarpıyordu, bütün vücudu terden sırılsıklamdı – işte oradaydı, başı yatağının arkalığına düşmüş, boynu tutulmuştu, ağrıyordu, sol ayağı altında kaldığı için uyuşmuştu. Pes edip arabayla oyuncak bebek evini görmeye gittiğini düşlemişti; ama gitmemişti tabii ki, otel odasındaydı hep. *Otel odasından hiç çıkmamıştı.*

Otel odasından hiç çıkmamıştı ama uyuyakalmış, rüyasında gittiğini görmüş, rüyasını hatırlamaktan da kaçınmıştı, ne bu rüyayı, ne de öbürlerini; aslında rüya gördüğünden de kuşkuluydu ya, sonradan hiç hatırlamıyordu. Florence Parr gözünü açar açmaz *uyananlardandı.* Hevesle güne başlıyordu.

Florence'ın konuşması bitince herkes coşkuyla alkışladı. Daha önce bunun gibi birçok konuşma yapmıştı, endişeye kapılması çok gülünçtü.

Kutlamalar, el sıkışmalar. Kahve servisi başlamıştı.

Florence'ın yüzü rahatlıktan, keyiften ışıldıyordu, etrafını saranların güzel sözlerini dinliyordu. Bu onun dünyasıydı, bu insanlar da meslektaşları, onu tanıyor, hayranlık duyuyorlardı. Endişelenecek hiçbir şey yoktu! Florence bu dost yüzlere gülümseyerek, uzanan elleri sıkarak bunu düşünüyordu. Hepsi de iyi insanlardı, ciddi meslek sahibi insanlar, onları çok seviyordu.

Kulağına uzaktan uzağa, derinden alaycı bir biçimde *Yalancı! Kötü kız!* bağrışları geliyordu, oysa Florence şu an Vassar'ın sanat bölümünün yeni dekanı olan genç adamın söylediği, gerçekten de çok ilginç şeyleri dinliyordu. Sıcak, taze kahve çok güzeldi. Uzatılan gümüş tepsiden aldığı incecik kayısılı çörek de öyle.

Aşağılanma ve huzursuzlukla geçen gece siliniyordu; oyuncak bebek evinin görüntüsü siliniyor, yok oluyordu. Hatırlamak istemiyordu hiç. Bir daha aklına getirmeyecekti. Çevresine arkadaşları –tanıdıkları– iyi dileklerde bulunanlar toplanmıştı, cildinin bir kızınki gibi parladığını bili-

yordu, gözleri ışıl ışıl, parlak ve umut doluydu; insan böyle başkalarından destek aldığı, alkış dalgasıyla sarıldığı zamanlar, yaşını, yalnızlığını unutuyordu – ruhu asıl bunlar çevreliyordu.

Tek gerçek *gündüz*dü. Bunu hep biliyordu.

Konferans başarılı geçtiği ve kendi meslektaşları da Florence'ın bundaki katkısının çok büyük olduğunu duydukları halde, Florence bir iki hafta içinde bu konuyu unutmaya başlamıştı bile. Onca konferans! – onca içten alkış dolu konuşma! Florence isteyerek olmasa da, yaratılıştan hem kadınların hem de erkeklerin sevdiği biriydi; ortalığı karıştırıp çatışmaya neden olmuyor, "tartışma ortamı yaratıyordu." Şu an telaşla eylülde Londra'da yapılacak en büyük konferansına hazırlanıyordu: "21. Yüzyılda Sosyal Bilimler'in Yeri." Evet, korkuyorum, diyordu dostlarına – "Ama tam bir heyecan kaynağı bu."

Postadan Pennsylvania'da Lancaster'da yaptığı konuşma için beş yüz dolarlık bir teşekkür çeki çıkınca, Florence önce şaşırdı – konuşmayı da olayı da hatırlayamadı. Ne tuhaftı! Oraya gitmiş miydi gerçekten? Sonra bir rüyayı hatırlamaya çalışır gibi biraz da olsa çıkardı: bahar çiçekleriyle dolu güzelim Pennsylvania bölgesi; elini sıkmak için çevresini saran iyi niyetli küçük bir grup. Neden, dedi Florence içinden, neden o kadar endişelenmiştim ki acaba, konuşacağım için? – insan içine çıkacağım için? O, çok dakik bir saat düzeneği gibi, canlı bir manken gibi hep başarılı olacaktı: onu dinleyenler de hep alkışlayacaklardı.

BİNGO PATRONU

İşte geliyor Bingo Patronu Joe Pye, on-on beş dakikalık önemli bir gecikmeyle, bingo salonunda Rose Mallow Odom dışındaki herkes onu ya coşkuyla bağırarak selamlıyor ya da en azından geldiğine ne kadar sevindiklerini, geç kaldığı için hiç kızgın olmadıklarını göstermek için içtenlikle gülümsüyorlar – "Baksana bu gece ne giymiş!" diye çığlık atıyor Rose'un karşısında oturan tombul genç anne, güzel yüzü bir çocuğunki gibi gamzeleniyor. "Ne hoş adam" diye sürdürüyor kadın Rose'un keyifsiz gözleriyle karşılaşınca mırıltıyla.

Bingo Patronu Joe Pye. Tophet'da –ya da Tophet'ın bazı yerlerinde– adı dillerden düşmeyen, Purslane Sokağı'nda (Rose'un tahtayla kapatıldığını, yerle bir olduğunu sandığı ama hâlâ tamiri süren) Gayfeather Oteli'nin yanındaki eski Harlequin Eğlence Merkezi'ni satın alan, açtığı bingo salonuyla büyük bir başarı elde eden Joe Pye; Rose'un babasının kiliseden, lokalden en saygın dostlarının bile dilinde o var. Tophet Belediyesi geçen bahar Joe Pye'ın yerini kapatmaya kalkmıştı, önce salona çok fazla insan doldurduğunu, yangın tehlikesi bulunduğunu, sonra Sağlık ve Toplum Güvenliği Kurulu'nun verdiği bir cezanın ödenmediğini (Rose Mallow, kötü niyetle, acaba rüşvet miydi söz konusu olan diye düşündü) bahane etmişlerdi, incelemeyi yapan müfettiş, tuvaletlerin durumunu, büfe kısmında satılan sandviç-

leri, peynirli sosisli pizzaları görünce "çok şaşırdığını, midesinin bulandığını" anlatmıştı: Joe Pye'ın kârını kıskanan, bunun kendilerininkini azalttığını düşünen bir iki kilise de (çünkü perşembe geceleri oynanan bingo Tophet'daki kiliselerin, çok şükür ki Odomlar'ın gittiği Saint Matthias Episcopal Kilisesi bunun dışındaydı, en önemli gelir kaynaklarından biriydi) Joe Pye'ın hiç olmazsa "yetişkin" kitapları satan yerler, X damgalı film satan dükkânlar gibi zorla şehir sınırları dışına sürülmesine uğraşıyorlardı. Gazetelerde yazılar çıkıyor, lehte aleyhte mektuplar geliyordu, yöresinde olup bitenle tenezzül edip ilgilenmeyen, doğup büyüdüğü kasabada yaşananların çoğundan haberdar olmayan –aklı, babasıyla halasının dediği gibi hep başka yerlerde olan– Rose Mallow bile "Joe Pye Atışmalarını" keyifle izliyordu. Bingo salonunun açık kalmasına izin çıkınca sevinmişti, çünkü kasabada, onun yaşadığı mahallenin, yani golf alanının, parkın ve Van Dusen Bulvarı'nın yakınındaki herkes çok üzülmüştü; biri Rose'a o salona gideceğini, hatta bu gece olduğu gibi hepsi birbirini tanır görünen, saat daha yedi buçuk olduğu ve belli ki akşam yemeklerini de çoktan yedikleri halde bütün "ıvır zıvırı" keyifle mideye götüren neşeli gürültücü kalabalığın içinde, o çirkin parlak ışıkların altında muşamba kaplı akıl almaz uzunluktaki masalarda oturacağını söylese hayatta inanmazdı, şu aptal Joe Pye'ın nesine bu kadar hayrandılar ki! – Rose Mallow'un, elini teyzesinin "hiç yakışmıyor" dediği biçimde bir şeyleri defeder gibi havada sallayarak katıla katıla gülesi geliyordu.

Evet, işte Rose Mallow Odom Joe Pye'ın Bingo Salonu'ndaydı, aslında erkenden gelmişti, kollarını göğsünde kavuşturmuş, efsanevi Bingo Patronu'na bakıyordu. Kuşkusuz başka çalışanlar da –görevliler de– vardı, saçları açık renk röfleli, kulakları delik, yüzleri boya küpüne dönmüş lise çağında kızlar, hatta önünde *Joe Pye* yazılı, yakası örümcek ağı gibi yeşil çiçek desenli parlak pembe gömlek giymiş bir iki yaşlı kadın vardı, tam önde de görevi, Rose'un anladığı

kadarıyla, bingo oynamaya gelenleri buyur etmek ve belki de, salon şehrin çok kötü anılan bir semtinde olduğu için, beyaz ya da zenci ayaktakımının girmesini engellemek olan zarif, açık çikolata tenli, yelekli takım elbiseli genç bir adam duruyordu. Ama bütün gözler Joe Pye'ın üzerindeydi. Joe Pye her şeydi. Mikrofondan gelen tiz, telaşlı ve samimi sesi, Rose'un can sıkıntısından düğmeyi çevirirken takıldığı yerel radyo istasyonundaki herhangi bir disk jokeyin heyecanlı konuşması kadar aptalcaydı, dediklerinin yarısı anlaşılmıyordu; yine de herkes coşkuyla dinliyor, yaptığı espri daha bitmeden kıkırdamaya başlıyordu.

Bingo Patronu çok yakışıklı bir adamdı. Rose bunu hemen fark etmiş, durumu çözmüştü: evet, tuhafiyeciden alınma mürekkeple boyanmışa benzeyen keçi sakalı, tabii kapkara kaşları da, taş gibi pürüzsüz, nasılsa taş gibi cansız ve reklam panolarında ellerinde sigara, güneşe doğru gözlerini kısarak bakan adamlarınki gibi yanık teni; gül dudakları, sanki somurtuyormuş gibi bir ifadeyle fazla içe gömük duran üst dudağı, giysileri (ne huzur verici bir görüntüsü vardı! – zavallı adam başına göz alıcı beyazlıkta bir türban takmış, üstüne de gümüş ve somon pembesi işlemeli bir tunik, ipek gibi yapışan bir kumaştan kehribar karası pijama gibi geniş paçalı bir pantolon giymişti) görünce başını yukarı kaldırıp oradan gidesi geliyordu Rose'un. Çekiciydi. Hatta erkekler için de güzel sıfatını kullananlara göre –Rose kullanmazdı– güzeldi de. Derin derin bakan gözleri yapmacıksız, en azından bütünüyle yapmacık olması olanaksız, bir coşkuyla parlıyordu. O saçma sapan giysileri de üstüne tam oturmuş, güzel biçimli omuzlarını, incecik basenini ve kalçalarını gözler önüne sermişti. İlgi çekmek için takınılan gülüşler yüzünden çoğunlukla, hem de gereğinden fazla, açıkta kalan dişleri bembeyaz düzgün sıralıydı: Rose Mallow'a onunkilerin de öyle olacağı söylenmişti, oysa daha on iki yaşlarında bir çocukken bile o çirkin, acı veren tellerin, ağzına tıkadıkları, tellerden daha çirkin, o "kalıp"ların dişlerini daha fazla güzelleştiremeyeceğini biliyor-

du – hiç güzel değildi dişleri. Dişlerden etkileniyordu, imreniyor, sinirleniyordu. Joe Pye'ın ellerini şevkle ovuşturup kıkırdayan hayran izleyicilerine bakarak ikide bir gülmesi sinirine dokunuyordu.

Aslında sesi de, "coşkulu" olmaya kalkmadığı zamanlarda, bal gibi tatlı ve içtendi. Rose içinden, başka bir dil konuşuyor olsa – "güzel bayanlar", "jackpot ödülleri", "gizemli kartlar" ve (tam anlayamadığı bazı koşullarla) "yedi fiyatına on oyun" türü reklam gevezeliklerine katlanmak zorunda olmasam – onu gerçekten müthiş çekici bulabilirdim diye geçirdi. Yani uğraşırsa çekici bulabilirdi *onu*. Ama adamın ağzından dökülen saçma laflar baştan çıkma yolunu ya da yollarını tıkıyordu. Rose, yüzü sinirden kıpkırmızı kesilmiş bir halde akıl almaz pislikte bir bingo kartı için pembe gömlekli kızlara parayı uzatırken ilgisi zaten dağılmış oluyordu. Bu gece bir denemeydi tabii ki, öyle sahici bir deneme de değildi: şehre ince çorapları, hayli yüksek topukları, ruju, parfümüyle her zamankinden biraz daha sade görünmeye çalışarak yalnız başına, otobüsle, deyim yerindeyse tam da bekaretini kaybetmek için inmişti. Ya da daha doğru, daha yalın bir ifadeyle şehre sevgili bulmaya inmiş mi demeliydi?..

Ama hayır. Rose Mallow Odom sevgili istemiyordu. Aslında erkek filan aradığı yoktu, hem de hiç, ama yine de tamamlamaya kararlı olduğu tören için bir tane gerekecekti.

"Evet, şimdi de bayanlar baylar, hepiniz hazırsanız, hepiniz başlamaya hazırsanız." Havuç rengi bukleli saçlı bir kız, morumsu kırmızı dudaklarında kocaman bir gülüşle içinde pin-pon topu büyüklüğünde ve ağırlığında beyaz topların neşeyle karıştığı tel sepetin kolunu indirirken Joe Pye da "Ben başlamaya hazırım, her birinize kalbimin derinliklerinden çok, çok bol şans diliyorum, unutmayın her oyunda birden fazla kazanan olacak, her gece onlarla kişi kazanıyor, aslında Joe Pye'ın hiç şaşmaz kuralı şu, buradan *kimse* eli boş gitmeyecek – Evet, şimdi görelim bakalım: İlk numaramız –"

Rose Mallow elindeki mısır tanesini isteksiz hareketlerle kare şeklindeki pis kartonun üstüne kapamıştı, alt dudağını ısırıyordu. *İlk numaramız –*

Rose Mallow, iki ay kadar önce otuz dokuzuncu yaş gününün arifesinde aklına koymuştu dışarı çıkıp bekaretini "kaybetmeyi".

Aslında bu fikir ona ait sayılmazdı, tümüyle yani. Aklına ilk olarak o mangalda kül bırakmadığı karalama mektuplarından birini yazarken gelmişti (arkadaşları bayılıyorlardı ona, biliyordu bunu – *Şu' Rose ne komik*, diyorlardı, *ne de cesur)*; mektup, ikinci kez boşandıktan sonra New York City'ye geri dönen, Columbia'da çok zorlu, havalı ama (Rose'un düşüncesine göre) pek para getirmeyen bir işe yeni başlayan, New York'un çok saygın yayınevlerinden biriyle yeni bir kitap, çağdaş kadın yazarlarla ilgili bir derleme için daha yeni kontrat imzalayan Georgene Wescott'aydı. *Sevgili Georgene*, diyordu Rose, *Tophet'de yaşam her zamanki gibi Babam'la ve Olivia Hala'mla ve sana sözünü ettiğim o berbat klinikteki çok para yapmada u$ta arkadaşlara gidip gelmekle gülünç bir biçimde geçiyor. Tophet Kadınlar Kulübü'nde de kitaplara konu olacak boyutta bir skandal yaşanmış anlaşılan, nedeni binayı kiralayan kardeş kulübün (galiba bunlar Ham, Carolyn ve sen, es kaza buralara yerleşecek olsanız hemen yanaşacağınız türden sol eğilimli tipler) üyelik listelerine iki üç Siyah daha eklemeleriymiş. Aslında bu Kulüp'ün kuruluş beratına aykırı değilse de ruhuna aykırı tabii. Sonra bir de* diye yazmıştı Rose bir gece çok geç saatte, Olivia Hala'sı ve Rose gibi uykusuzluğuyla ünlü babası yattıktan sonra, *sonra bir de sana buradaki* USBP *toplantısından söz etmiş miydim... Holiday Inn Oteli'nde... (Galiba Jack'le birlikte geldiğinizde daha yapılmamıştı otel)... ekspres oto yol üzerinde?.. Neyse: (Galiba sana anlatmıştım, yoksa Carolyn'e miydi, ya da ikinize de) toplantı için bütün hazırlıklar yapıldı, oda-*

lar, kokteyl salonları ayarlandı, ve Tophet Globe-Times'*dan girişken, yolsuzlukların peşine düşen genç bir gazeteci (ondan sonra da "kuzeye", Norfolk'ta daha iyi para getiren bir işe geçti zaten)* USBP'*nin Ulusal Sosyalist Beyazlar Partisi anlamına geldiğini ortaya çıkardı ve o da (hiç abartmıyorum, Georgene, gerçi Rose Mallow yine sallamaya başladı, "Neden bütün bunları eskiden olduğu gibi bir öyküde, ya da bir* sembolik *şiirde kullanmıyor ki, böylece dışlanmışlığını, sessizliğini ve zekâsını daha iyi ortaya sermiş olurdu" diye burun kıvırdığını görür gibiyim, bunları mırıldandığını duyar gibiyim, %100 haklısın) çıka çıka (*HAZIR MISIN *buna???) Amerikan Nazi Partisi çıkmasın mı? Evet. Gerçekten. Böyle bir parti var ve Babamın dediğine göre, ne yazık ki, Klan'la ve buralardaki bazı devlet yandaşı kuruluşlarla aynı amaca hizmet ediyor, gerçi Babam onlar ayrı diyor, herhalde evde kalmış kız kardeşi aklını fazla taktığı ve kuşkuyla yaklaştığı için. Neyse, Naziler Tophet Holiday Inn'e giremiyorlar, onları açıkça afişe eden gazete yazılarının yarattığı ruhu görsen sen de etkilenirdin. Duyduğum kadarıyla –belki de gerçekdışı bir dedikodudur ama– Naziler yalnızca gamalı haçlarını gizlice kollarında taşımakla kalmıyor, klapalarının içine de küçük klapa iğneleri, tabii ki gamalı haç biçiminde, takıyorlarmış...* sonra konuyu değiştirip, arkadaşlarıyla ilgili haberlere, arkadaşlarının kocalarına, karılarına, eski kocalarına, karılarına, eş dosttan, skandal türü ve başka en son haberlere geçmiş, (çünkü Massachusetts'de Cambridge'de bundan neredeyse yirmi yıl önce gayri resmi olarak bir araya gelen canlı, birbirinden hiç ayrılmayan, zekâ fışkıran gruptan mektup yazmayı gerçekten iş edinen –yazdığı mektuplarla aradaki bağı sürdüren– bir iki yıl yanıt alamasa da art arda neşeli mektuplarını yazmaktan vazgeçmeyen bir Rose Mallow Odom vardı,) mektubun sonuna da hoppalık olsun diye otuz dokuzuncu yaş gününe çok az kaldığını, kendine hediye olsun diye lanet gelesi bekaretinden kurtulmaya kararlı olduğunu yazıvermişti. *Her zamankinden daha düz görünen o meş-*

hur ütü tahtası vücudumla, geçen bahar geçirdiğim yıllık geleneksel gripten ve nükseden o illet bronşitten sonra Güneylilerin kaplarına dönen göğüslerimle bu hiç kolay olmayacak tabii.

Tabii şakaydı bütün bunlar, Rose'un kendini alaya aldığı tuhaf şakalarından biri, mektubun sonuna o notu düştüğünde gözkapakları yorgunluktan kapanmak üzereydi. Yine de... Yine de *Kendimi lanet olası bekâretimden kurtarmak istiyorum* diye yazıp mektubu bitirirken, bu projeden kaçış olmadığını fark etti. Bunu yapacaktı. Yıllar önce, eskiden, bulunduğu çevrenin en umut veren genç yazarıyken, üstüne yardımlar, burslar, ödüller yağarken, kendini sırf heyecan verici bulduğu ve acı çekmek istediği için bir yığın projeyi bitirmek zorunda hissettiği gibi bunu da yapacaktı. (Aslında Rose, Odomlar'ın keyfi entellektüel nedenlerle, bağnazca dışlamalarına çok kızıyordu, o acı veren deneyimlerin, hatta acının kendisinin genelde sağlıklı bir şey olduğuna inanıyordu.)

İşte hemen ertesi gece, perşembe gecesi, babasıyla Olivia halasına şehirdeki kütüphaneye gideceğini söyleyerek dışarı çıktı. Tam düşündüğü gibi telaşlanıp neden o saatte gittiğini sorduklarındaysa, Rose okullu kızlara özgü bir hırçınlıkla, orası beni ilgilendirir, dedi. Peki ama kütüphane öyle ters bir saatte açık mıdır bakalım, diye sordu Olivia hala. Perşembeleri saat dokuza kadar açık, dedi Rose.

O ilk perşembe Rose'un niyeti, çok katlı yeni iş merkezinin girişindeki adını hep duyduğu bekarlar barına gitmekti; ama önce yeri bulmakta güçlük çekti, ayağındaki yüksek topuklu rahatsız ayakkabılarla kocaman cam ve beton karışımı kulenin çevresinde hiçbir deneyim, zorlu da olsa, bu kadar zahmete değmez, diye söylenerek dolandı durdu. (Aslında seksle ilgili düşünceleri neredeyse ilkokuldan beri değişmemiş olan erdemli bir genç kadındı, o zamanlar güç daha kaba, daha fütursuz ve bilgili çocukların elindeydi, ba-

zı sözcükleri şarkı gibi mırıldanırlar; zavallı Rose Mallow Odom kulaklarını elleriyle kapatmak zorunda kalırdı.) Derken barı buldu – aslında bulduğu, kaldırımda koyu renk beton merdivenlerde, kaldırım boyunca metrelerce, yılan gibi kıvrım kıvrım uzun bir kuyruk yapmış, besbelli Chanticleer'a girmeyi bekleyen, gençlerdi. Yalnızca kalabalık değil, kalabalıktaki genç bolluğu da şaşırtmıştı onu: yirmi beşin üstünde kimse yoktu, kendisi gibi giyinmiş olan da yoktu. (Rose kiliseye gider gibi giyinmişti, nefret etti bu durumdan. Ama başka ne giyebilirdi ki?) Onun için geri dönüp şehirdeki kütüphaneye yollandı, orada nasılsa bütün kütüphane memurları onu tanıyorlardı, saygıyla "işlerinin" nasıl gittiğini soruyorlardı (oysa yıllar önce açık açık söylemişti artık "çalışmadığını" – annesinin hasta yattığı yıllar boyunca Rose'a yüklenen sorumluluklar, babasının sağlık durumundaki bozukluklar, bir de tabii ki kendi solunum yolları hastalığı, kansızlık sorunu ve sık sık kırılan kemikleri, düşüncelerini toplamasını olanaksız hale getirmişti). Meraklı ve geveze yaşlı hanımları başından atar atmaz, gecenin kalan bölümünü çok faydalı geçirdi – *The Oresteia*'nın yeni gördüğü bir çevirisini okuyup her zamanki gibi heyecanla bir sürü şey düşündü, makale, öykü ya da şiirlerde kullanmak üzere notlar aldı, gerçi sonunda notları hep buruşturup atıyordu ya. Yani gece bütünüyle kayıp hanesine yazılmamıştı.

İkinci perşembe Tophet'in tek iyi oteli olan Park Caddesi Oteli'ne gitmişti, niyeti bir şey olana kadar loş barda inatla oturmaktı – ama daha lobiye adımını atar atmaz Barbara Pursey'nin sesini duydu ve geceyi bir iki günlüğüne Tophet'da bulunan Barbara ve kocasıyla, bir de Barbara'nın, her zaman sevdiği anne ve babasıyla yemek yiyerek geçirdi. Barbara'yı on beş yıldır görmediği ve işin doğrusu bu on beş yıl içinde bir kere bile düşünmediği halde (yalnızca bir kez Rose kendisine o acımasız ama belki de en uygun takma adı, Devekuşu'nu takanın, Barbara'nın altıncı sınıftan yakın bir arkadaşı olduğunu düşünmüştü), çok

güzel vakit geçirdiler. Park Caddesi'nin kemerli meşe lambrili yemek salonundaki masada onları uzaktan gören ve özellikle de gözü sürekli diş etlerini göstere göstere gülen, elini saçlarında gezdiren (saçları bebeksi bir incelikte, açık kumraldı, şekil filan vermemişti ama fena da görünmüyordu), yakasını ya da küpelerini düzeltip duran uzun boylu, sıska, keyifli ama heyecanlı kadına takılan biri o kadının (yaşı pek anlaşılmıyordu: o "yumuşak", anlamlı çikolata kahvesi gözler on altı yaşında toy bir kıza da, ellisinde bir kadına da ait olabilirdi) o gece bir erkek bulmak umuduyla gezmeye çıktığını öğrense ne şaşırırdı?

Üçüncü perşembeyse (artık perşembeler törensel bir hal almıştı: halası laf olsun diye tepki gösteriyor, babası kütüphaneye iade etmesi için eline bir kitap tutuşturuyordu) sinemaya gitti, hem de on üç, on dört yaşlarındayken arkadaşı Janet Brome'la o zamanki akıllarıyla "büyük" sandıkları on yedi, on sekiz yaşındaki çocuklarla tanıştıkları... yani tanışmalarına ramak kalan... sinemaya gitti. (Büyük çocuklar, o geceliğine Tophet'a inmiş, kız arayan çiftçi yamakları. Ama Rose da Janet de, karanlık Rialto'da bile o çocukların aradığı türden kızlar gibi görünmüyorlardı.) Ve hiçbir şey olmadı. Hiçbir şey. Rose filmin daha yarısına gelmeden –film Manhattan'da birbirini aldatan eşlerle ilgili sıkıcı, tatsız bir komediydi– çıkıp otobüsle eve döndü, tam zamanında varıp babası ve halasıyla dondurmayla Peek Freans bisküvisi yedi. Rose'un babası "Soğuk almış gibi görünüyorsun" dedi. "Gözlerin sulanmış." Rose öyle değil dediyse de hemen ertesi gün soğuk algınlığından yatağa düştü.

Sonraki perşembe çıkmadı, ama bir sonraki hafta yine macera istedi canı, yatak odasındaki aynada duygusuz, eleştiren gözlerle kendisine baktı (ayna çok silik gösteriyordu, eskiydi – aynalar da yaşlanır mı, dedi Rose içinden), evet, bakınca fark etti ki tam böyle bir loşlukta şu an oturduğu açıdan gözlerini kısarak bakan bir erkek, devekuşu gözleri, devekuşu gibi uzun boyu ve kaba ama onurlu gö-

rünümüyle onu bal gibi de güzel bulabilirdi. Artık bu projeden dönüş olmadığını biliyordu ama tam da yeni yazdığı bir mektupta dediği gibi (Radcliffe'de yüksek lisans yaparken aynı odayı paylaştığı, o zamanlar en az Rose kadar bakir olan, hatta erkeklerden Rose'dan daha fazla çekinen şu kıza, yani kadına yazmıştı mektubu – Pauline şu an iki çocuklu boşanmış bir kadındı, Sligo'nun kuzeyinde bir kulede, Yeats'inkini aratmayacak bir kulede İrlandalı bir şair ve adamın çocuklarıyla yaşıyordu) sırf şehvet duygularına yenik düşüp Park Avenue Oteli'ne bir daha gitmek, ona öfkeyle karışık bir haz veriyordu.

Gece hiç de fena başlamamıştı. Rose tamamen kazayla Devrim Dostları'nın İkinci Yıllık Konferansı'na girmiş, kalabalık salonun arkalarında oturarak kelebek gözlüklü, ceketinin düğme deliğine kırmızı karanfil takmış gösterişli, saygın bir beyefendinin konuşmasını dinleyip, bittiğinde herkesle birlikte coşkuyla alkışlamıştı. (Konuşma Rose'un şöyle böyle anlayabildiği kadarıyla, dünyadışı canlılarla iletişimin gerekliliği üstüneydi – yoksa böyle bir iletişim çoktan gerçekleşmiş de FBI'yla "üniversite profesörleri" söz birliği edip gizli mi tutuyorlardı?) Rose'un yaşlarında, bastonla yürüyen bir kadının yaptığı ikinci konuşmadaysa, galiba İsa'nın uzayda olduğu öne sürülüyordu, –"yukarıda uzaydaydı"–. Aziz John'un Kitabı'nı dikkatli okuyanlar bunu görebileceklerdi. Bu konuşmanın ardından kopan alkış çok daha coşkuluydu, ama Rose bu kez yalnızca ayıp olmasın diye eşlik ediyordu, ne de olsa yıllardır Nazarethli İsa'yı – ve onunla ilgili düşüncelerini – sorgulayıp duruyordu – sonunda güzel bir günde gizlice Mount Yarrow Hastanesi'ne bir psikiyatriste gidip gözyaşları içinde, utançla bütün bunların –*bütününün*– zırva hem de çok feci zırva, olduğunu iyi bildiği halde kendini –hâlâ– ara ara, içtenlikle "inanır" bulduğunu itiraf etmişti; yani şimdi ruhsal olarak sağlıklı sayılabilir miydi? Sesinin yükselip alçalması, gözlerinin tuhaf bir biçimde tepelerde gezinmesi, adamın Rose Mallow Odom'un da kendisi gibi biri olduğunu düşünme-

sine neden olmuş olacak ki –Rose da Kuzey'de okumamış mıydı okulu?– Rose'u rahatlatmış, ona bütün bunların zırva olduğuna hiç kuşku olmadığını söylemişti, ama insan yine de kendini ailesine sadık olmak zorunda hissediyordu, evet, insan ailesiyle tartışsa da, onlara korkunç sözler etse de aradaki bağa bir zarar gelmezdi, adam eğer uykusuzluk çekiyorsa, ona bir uyku ilacı yazabileceğini söylemişti, aslında genel bir muayeneden geçse daha iyi olmaz mıydı? – Çünkü çok yorgun görünüyordu (kibar olmaya çalışıyordu, Rose'un kalbini kırdığının farkında değildi). Rose ona altı aylık genel muayenesini daha yeni yaptırdığını ve kendisine soracak olursa sağlığını kusursuz bulduğunu söylemedi: kalbinde bir rahatsızlık yoktu, kansızlık sorunu gözetim altındaydı. Konuşmanın sonunda psikiyatrist Rose'un kim olduğunu hatırladı –"Hey, sizi buralarda tanımayan yok, herkesi şaşırtan o romanın yazarı siz değil miydiniz?"– Rose kendini toplayıp kuru kuruya Alabama'nın bu kesiminde kimsenin öyle ünlü filan olamayacağını söyledi; konuşmanın asıl konusu da bütünüyle unutulmuştu. Şu an Nazarethli İsa uzayda geziniyordu... ya da bir ayın yörüngesindeydi... yoksa gerçekten bir uzay aracının içinde (konferansın katılımcıları uzay aracı sözcüğünü çok sık kullanıyorlardı), dünya gezegeninden gelecek ilk ziyaretçileri mi bekliyordu? Rose, iki-üç açılır kapanır sandalyeden sıyrılarak yanına oturmaya gelen yetmiş yaşlarında beyaz saçlı bir adamla dost oldu, ondan daha genç, belki ellili yaşlarda yağlı kirpi saçlı, hafiften kekeleyen, göğsündeki isimlikten Florida'nın Sion kentinden H. Speedwell olduğu anlaşılan bir adam da oturum bittikten sonra Rose'a kahve ısmarlamayı teklif etti. Rose bir ışık sezmişti – neydi bu? – eğlence, ilgi, umutsuzluk? Sağındaki yaşlı bey de solundaki H. Speedwell de heyecanla, sanki onu etkilemeye çalışır gibi bir ağızdan gördükleri UFO'lardan filan söz ederken sıra üçüncü konuşmacıya gelmişti, Rose aşırı disiplinli bir kadın öğretmen havasıyla parmağını dudaklarına götürmek zorunda kaldı.

Konu "Evrimin Bir Sonraki ve En Son Evresi"ydi, konuşmacı da Kentucky'den, Stoneseed'deki New Holland Din Araştırmaları Enstitüsü'nden Rahip Jake Gromwell'di. Rose dimdik oturuyordu, ellerini kucağında kavuşturmuştu, dizlerini sımsıkı bitiştirip (çünkü galiba kazayla, Bay Speedwell'in sağ dizi onunkine değiyordu) dinler gibi yaptı. Zihninde, köpek istilasına uğramış bir tavuk kümesi gibi, müthiş bir telaş başlamıştı, bu kanat çırpar gibi hızlı düşünce akışı bitmeden ne hissettiğini bile çözemiyordu. İşte nasılsa eylül ayında bir perşembe gecesi Park Avenue Oteli'nin Regency Balo Salonu'nda oturmuş dapdar grikırmızı kareli takım elbiseli, canlı kırmızı kravat takmış domuzcuk tipli bir adamın konuşmasını dinliyordu. Konferansın katılımcılarının çoğunun sakat olduğunu fark etti – bastonlar, koltuk değnekleri, hatta tekerlekli sandalyeler (aslında Rose'un yaşlarında olan ama on iki yaşından fazla göstermeyen atmaca suratlı gençten bir adamın sürdüğü tekerlekli sandalye öyle muhteşem bir aletti ki, adam öndeki düğme dolu panelle istediği her şeyi yapabilecek gibi görünüyordu; Rose birkaç yıl önce sırtında bir sinir kasılıp sakatlanınca, kendisine bir tekerlekli sandalye kiralamıştı, onunki çok sıradan bir modeldi tabii) – çoğu da yaşlıydı. Kendi yaşında adamlar da vardı ama hiçbirinde iş yoktu. Tapyoka gibi tuhaf ama yumuşak bir koku sürmüş olan Bay Speedwell'de de iş yoktu. Rose birkaç dakika kibarlıkla, iyi niyetle oturup kendini Rahip Gromwell'in monoton sesinin ninnisine, balo salonunun süslemelerine (halının parlak turuncu, yeşil ve mor dalgalı yılan desenlerine, göze görülmeyen havalandırma deliklerinden gelen ılık havayla arzuyla dalgalanan on iki metrelik kadife perdelere, hatta "yıldız tozu" biçiminde ışıklı, konferansa katılanlara, kel kafalarına, titrek boyunlarına ve değneklerine rağmen havalı, hafiften yanar döner bir hava veren aşırı cafcaflı, uyumsuz ama insanı etkisi altına alan aynalı tavana) bıraktıktan sonra özür dileyerek telaşla kaçtı.

Rose Mallow Odom şu an Joe Pye'ın Bingo Salonu'ndaki uzun masalardan birinde oturuyor, demin içtiği Tru-Orange denen içecek yüzünden midesi bir tuhaf, önündeyse iyi –hem de çok iyi– bir kart duruyor. Kapıldığı bu aşırı heyecanın normal olup olmadığını düşünüyor, yoksa portakallı gazozdan mı kaynaklanıyor: ya da kazanmak istemediği için geliştirdiği kaygı ve korkudan mı? Kendini herkesin duyabileceği kadar yüksek bir sesle *Bingo!* diye bağırırken düşünemiyor bile. Saat gecenin on buçuğunu geçmiş, birkaç kazanan, ikinci üçüncü olan da var, çoğunluk tiz sesle, coşkuyla *Bingo* diye bağırırken bazıları da neredeyse *Bingo* diye böğürüyor, bir iki tasalı iç çekiş, aslında çoktan kalkıp eve gitmiş olmalıydı, Joe Pye oradaki az buçuk yakışıklı tek erkek (zaten toplam on iki erkek var), o da o göz alıcı giysileri, altın iğneyle tutturulmuş parlak beyaz türbanı, zarif omuzları, ağdalı sesiyle Rose'la ilgilenecek gibi görünmüyor zaten. Ya hareketsizlikten ya meraktan yerinden kıpırdayamıyor bir türlü. Rose çok kullanılmaktan eskimiş kalın kare mukavvanın üzerine mısır tanelerini dizerken neler geçiyor acaba aklından? Tophetlilerle iyiden iyiye dost oldu artık, perşembe geceleri yapılacak bundan daha sıkıcı şeyler de vardır herhalde?.. Bu hafta sonu oturup Hamilton Frye'a ve Carolyn Sears'e bir şeyler karalaması, aslında mektup yazma sırası onlarda ama o gece edindiği yeni arkadaşlardan ayrıntısıyla söz etmesi gerek (tam karşısında oturan tombul, sürekli terleyen, tatlı genç kadının adı Lobelia, Rose'un bu oyunda bu kadar başarılı olması da kaderin işi olmalı, tam başlarken Lobelia aniden kartları değiştirmeyi teklif edince – "Sen bana benimkini ver, ben de seninkini, Rose" demişti tatlı ama bozuk bir dille ve içten bir gülüşle, Rose da hemen kabul etmişti). Joe Pye'ın durduğu sahneye asılı dev gibi Amerikan bayrağıyla insanın sinirini bozacak kadar aydınlık salondan, bütün o tuhaf, yabancı, hüzünlü, coşkulu, *kendini kaptırıp gitmiş* bingoculardan, bazıları öyle yaşlı ki yüzleri pörsümüş, elleri titriyor, bir ikisi sakat, fazla ufak tefek ya da donuk, kimseyle karşılaştırılamayacak bir biçimde

her yerleri *düzgün* değil işte, birazı da çok genç (aslında çocukların o saatte orada annelerinin yanında –annelerinin aç gözlülükle en fazla, yani dört kartla, onlarınsa iki, üç kartla– bingo oynaması tam skandaldı), bir de dikkatleri hiç durmadan Joe Pye'ın yorulmak bilmez sesine çeken ve banttan çalınan o korkunç müzikten ve tabii salondaki herkese bütün dişlerini göstererek sıcacık gülen ve –eğer Rose bozuk gözleriyle o aşırı aydınlıkta yanlış görmüyorsa– gecenin başında özellikle tam onun oturduğu yere doğru gülerek göz kırpan, belli ki Rose'u yeni bir müşteri olarak hemen fark eden Bingo Ustası Joe Pye'dan. Bu yaşadıklarından hemen tuhaf, etkileyici bir anekdot da çıkaracak her zamanki gibi. Kendine yine aşırı yüklenecek tabii, gerilimini, psikolojik durumunu anlatacak (aslında yalnızca bingo salonundaki gerilimli bekleyiş değil, bütün gerilimler aptalca değil mi?) orada kazansalar da hep kaybeden, yaşamları kaybetmekle geçen insanları. (Bu insanlardan herhangi birinin yaşamına bir saç kurutma makinesi ya da 100 $ nakit para, bahçe ızgarası ya da raylarıyla birlikte elektrikli tren seti, ya da resimli, deri taklidi beyaz ciltli koca bir İncil ne katabilir ki?) Umutsuzluk nidalarını, biri *Bingo!* diye bağırınca yaşanan düş kırıklıklarını, bıkkın suratlı görevli kızlardan biri kazanan numaraları okurken duyulan mırıltıları birer gerçek olarak aklına yazacaktı. Kazananların döktüğü sevinç gözyaşları, Joe Pye'ın sanki her birini özellikle severmiş ya da eski bir dostuymuş gibi öne atılıp içtenlikle ellerini sıkıp yanaklarından öperek tebrik edişi; sosislerin üstündeki parlak sarı hardal ve şişkin sandviç ekmekleri; şansından tam dibinde bir bankın üstünde bezleri değişen bebekler; Lobelia'nın elini batıl bir inanış gibi sürekli boynundaki zincire asılı ufak altın haça götürüşü; yorgunluktan perişan olup yerde başının altında belli ki aileden birinin birkaç saat önce kazandığı pembe ayıcıkla uyuyakalan küçük kız; ve –

"Kazandınız! Buraya gelin. Hey! Kazandı! Hemen buraya! Bu kart sahibi burada! Burada! Joe Pye, *hemen buraya gelin!*"

Rose'un solunda oturan ve gecenin başında biraz havadan sudan sohbet ettiği büyükanne tipli kadın (adının Cornelia Teasel olduğunu öğrenmişti; bir kere Odomlar'ın komşusu Filareeler'in evini temizlemeye gelmişti) birden çığlık çığlığa bağırmaya başlıyor, Rose'un koluna yapışıyor, heyecanla kartların üstündeki bütün mısır tanelerini etrafa saçıyor; ama yine de, yine de işte Rose'un kartı *kazanıyor*, bingo yapıyor, bunu hiçbir şey değiştiremez.

Yine aynı homurtular, yarı iç çeker gibi sesler, öfke ve düş kırıklığıyla söylenmeler başlıyor, ama oyun bitti işte, saçları pirinçten bir kaskı andıran çikletli kız, Rose'un numarasını okuyor Joe Pye'a, o da her rakamı yalnızca *Evet, tamam,* diyerek değil, *Devam et, tatlım* ya da *işte tamam oluyor* diye de ekleyerek tekrarlıyor, yüzünde sanki hayatında bundan daha muhteşem bir durumla karşılaşmamış gibi göz alıcı bir gülüş var. 100$ kazandı! İlk kez gelen bir müşteri (eğer gözleri onu yanıltmıyorsa tabii) ve 100$ dolar kazanç!

Rose yüzü ateş gibi yansa da, kalbi mahcupluktan deli gibi atsa da Joe Pye'ın durduğu podyumlu sahneye gidip çekini almak zorunda, Joe Pye'ın içten ve sıcacık kutlamaları, ağzının tam yanına isabet ettireceği o gürültülü, sulu öpüş de cabası (olabildiğince geri çekilerek direnmeli – adam öyle hareketli, öyle kanlı canlı, öyle *burnunun dibinde ki*)! "Bakıyorum gülüyorsun tatlım, ha?" diyor mutluluk içinde. Bu kadar yakından da yakışıklı doğrusu ama galiba gözlerinin beyazı biraz fazla beyaz. Türbanındaki altın iğne horoz biçiminde. Teni *çok koyu* güneş yanığı, keçi sakalı da Rose'un düşündüğünden daha siyah. "Bütün gece gözüm sendeydi tatlım, kendini biraz rahat bırakıp daha fazla gülsen çok daha güzel görüneceksin" diyor Joe Pye kulağına mırıltıyla. Meyveli şeker ya da şarap gibi tatlımsı bir kokusu var.

Rose utanarak bir adım geriliyor ama daha o kaçamadan Joe Pye yeniden eline, o soğuk, incecik eline yapışıp kendi ellerinin arasında sertçe ovuşturuyor. "Burada yenisin, değil mi? Bu gece ilk gelişin mi?" diye soruyor.

"Evet" diyor Rose, öyle usulca söylüyor ki bunu, adam duymak için öne eğilmek zorunda kalıyor.

"Tophetli misin? Ailen burada mı yaşıyor?"

"Evet."

"Ama bu geceden önce hiç Joe Pye'ın Bingo Salonu'na gelmedin?"

"Hayır."

"Şimdi de işte yüz dolarlık çeki kaptın gidiyorsun! Neler hissediyorsun bakalım?"

"Ah, iyi tabii –"

"Efendim?"

"İyi işte – hiç beklemiyordum –"

"Bingo oynar mısın sık sık? Yani işte, kasabadaki kiliselerde ya da başka yerlerde filan."

"Hayır."

"Oynamıyor musun? Yalnızca eğlence olsun diye mi geldin yani? İlk gecende 100$ kazandın, ne şans ama değil mi! – Tatlım, biliyor musun, gerçekten de çok hoş bir kızsın sen, yüzün kanlı canlı, ben işleri kapatana kadar şöyle bir yarım saat daha buralarda oyalanırsan yanda samimi bir bar var, bu gece yalnızsın anladığım kadarıyla, ha? – geceyi bir tekle bitirmeye ne dersin, ikimiz baş başa?"

"Ah, pek sanmıyorum, Bay Pye –"

"Joe Pye! Adım Joe Pye" diyor sırıtarak ona doğru eğilirken, "senin adın ne peki? Kesin bir çiçek adıdır, ha? –bir tür, bir tür çiçek adı–"

Rose'un kafası iyice karışıyor, tek istediği oradan kaçmak. Ama adam elini öyle sıkı kavramış ki.

"Joe Pye'a adını söyleyemeyecek kadar mahcupsun demek?" diyor.

"Adım – adım Olivia" diye kekeliyor Rose.

"Ah. Olivia. Olivia demek" diyor Joe Pye usulca, artık gülmüyor. "*Olivia,* öyle mi... Bazen böyle yanılabiliyorum işte; herhalde hatlar filan karıştı ki yanlış tahmin ettim; hiçbir zaman yüzde yüz haklı çıkarım demiyorum tabii. Olivia demek. Tamam, güzel. Olivia. Neden bu kadar utangaçsın

Olivia? Söylediklerinin hiçbiri mikrofondan duyulmaz. Saat on bir gibi bir tek atmak için zamanın var mı? Tam yanda, benim kaldığım Gayfeather'da, barı çok samimi, rahat bir yer, güzel, sakin, ikimiz baş başa, üstümüzde böyle kordon filan olmayacak..."

"Babam dönmemi bekler, bir de –"

"*Hadi*, Olivia, Tophetli bir kız olarak, bu şehre yabancı birine biraz ev sahipliği yapmak istemez misin?"

"Şey yalnızca –"

"Tamam, öyleyse? Evet mi? Çıkıyor muyuz? Dükkanı kapatır kapatmaz yani? Yan tarafa Gayfeather'a?"

Rose adama, parlak ışıl ışıl gözlerine, türbanındaki parıltılı, hanedan armasını andıran horoza bakıyor, mırıltıyla olur diyen kendi cılız sesini duyuyor; Joe Pye elini ancak o zaman bırakıyor.

Nasıl oluyorsa, Rose Mallow Odom saat gece yarısına yaklaşırken kendini Bingo Patronu Joe Pye'la birlikte Gayfeather'ın mezarı andıran barında buluyor (adamın beyaz türbanı orada, sigara dumanının ve barın üstüne tünemiş televizyon ekranından yayılan alacalı, parıltılı renklerin içinde bile göz alıyor), gölgede derbeder, kaderine teslim olmuş iki üç kişi daha var, birbirleriyle hiç ilgilenmeyen yalnız başına içen tipler bunlar. (İçlerinden kocaman, basık burunlu oldukça iyi giyimli yaşlı beyefendi Rose'a biraz babasını hatırlatıyor – sarhoş burnu hariç tabii.) Rose gergin bir biçimde "portakal çiçeği" içkisini yudumluyor – 1962'den beri içmediği kızlara uygun ekşimsi tatlı bir kokteyl bu, bu gece, aklına başka bir şey gelmeyince onu ısmarlıyor, daha doğrusu çıktığı adam ısmarlıyor onun için. Joe Pye Rose'a uzak ülkelere yaptığı seyahatlerden söz ediyor –Venezüella, Etiyopya, Tibet, İzlanda– Rose ona inanır görünmek için, ona inanacak kadar saf görünmek için çaba harcıyor, çünkü bu işi sonuna kadar götürmeye, bu tuhaf sahtekâr tipli adamla sevgili olmaya kararlı, sırf bir gecelik, ya da gecenin

bir bölümünde, yani iş ne kadar sürerse o kadar. "Bir içki daha?" diyor Joe Pye, artık direnmeyen bileğinden tutarak mırıltıyla.

Barın üstündeki fazla eğik duran televizyondan takır takır silah sesleri duyuluyor, belli belirsiz bir gölge, galiba bir insan, parlak kumlarda, parlak turkuvaz rengi göğün altında alabildiğine koşuyor. Joe Pye sıkılarak dönüyor, elinin saatin tersi yönde sert bir hareketiyle barmene işaret edince adam hemen sesi kısıyor; barmenin Joe Pye'a gösterdiği saygıdan etkileniyor Rose. Ama çok çabuk etkileniyor. Aslında öyle kolay kolay, hemen etkilenen biri *değildir*. Köpük köpük sert portakallı kokteyl başına vuruyor.

"Bu dünyanın kuzeyine, güneyine, doğusuna, batısına, her yerine gittim, gemiyle, trenle, bazen yaya, dağlardan yürüyerek geçtim, bir yıl orada, altı ay şurada, iki yıl başka bir yerde, sonunda yeniden evin yolunu buldum, Amerika'ya döndüm, doğruyu bulana kadar dolaştım yani: bir kasaba, bir coğrafya ya da başka bir insanla ilgilidir doğru bazen, insan bilir onun kaderi olduğunu" diyor Joe Pye usulca. "Ne demek istediğimi anlıyorsundur, Olivia."

İki esmer parmağıyla Rose'un ensesini ovuyor. Rose titriyor, aslında hissettiği daha çok gıdıklanma.

"... kader" diyor Rose. "Evet. Anlıyorum galiba."

Joe Pye'a hakkıyla kazanıp kazanmadığını sormak istiyor; oyunu ona göre yönlendirip yönlendirmediğini. Onu önceden gözüne kestirip kestirmediğini. Bütün gece. Salondaki en edepli ve hoş giyimli, zeki ve kuşkucu bakışlarıyla dikkat çeken, tehditkâr ifadeli, kül yutmayan bir yabancı olarak. Ama Joe Pye işten söz etmeye pek niyetli değil, onun yerine "paralı asker" olarak –ne demekse bu– geçen hayatından söz etmek istiyor, onun için de Rose öyle bir sorunun, adama dürüst olmadığını, bingo oyunlarında hile döndüğünü ima etmiş olacağı için, çok saf kaçabileceğini, onu incitebileceğini düşünüyor. Belki de herkes biliyordur hile döndüğünü? – tıpkı at yarışları gibi.

Sormak istiyor ama soramıyor. Joe Pye, masada öyle ya-

kınında oturuyor ki, teni kırmızı güneş yanığı, dudakları çok esmer, dişleri çok beyaz, keçi sakalı şeytan Mefisto'nunkini andırıyor, tavırlarıysa –o an "sahnede olmadığı" için, "kendisi olabildiği" için– öyle sevimli ve samimi ki, Rose kendini tuhaf hissediyor. İçinde bulunduğu durumu komik, hatta tuhaf görmeye çabalıyor – o, erkeklerden ve genel olarak maddi dünyayı hor gören Rose Mallow Odom, bu şarlatana kendisini ayartabileceği duygusunu verecek – ama aynı zamanda da çok gergin, fazla konuşamıyor bile); bu durumu özel bir şey olarak kabul edip öyle yorumlaması gerekiyor. Ama Joe Pye konuşmaya devam ediyor. Biraz kendini eğlendirir gibi bir hali var. Sanki bu normal bir konuşmaymış gibi davranıyor. Hobileri neler? Evcil hayvan beslemek mi? Tophet'da mı yetişmiş, okula orada mı gitmişti? Annesiyle babası hayatta mıydı? Babası nasıl bir işle uğraşıyor? – Belli bir işi var mı? Çok seyahat ediyor mu? Etmiyor mu? Hiç evlenmiş miydi? Bir "mesleği" var mıydı? Hiç âşık olmuş muydu? Âşık olmayı istemiş miydi hiç?

Rose kızarıyor, mahcup mahcup kıkırdadığını duyuyor, lafları birbirine karışıyor. Joe Pye iyice yaklaşıp eğiliyor, Rose'un kolunu gıdıklıyor, siyah ipek pijama altı giymiş, türbanlı bir soytarı, fazla keskin bir kokusu var. Kara kaşları dimdik, gözlerinin akı pırıl pırıl, etli dudaklarının somurtuk ifadesi yüzüne yakışıyor; direnmesi güç biri. Burun delikleri bile şehvetle yanıyor... Rose kıkırdamaya başlıyor, kendine hâkim olamıyor.

"Çok çekici bir kızsın sen, özellikle şu anki gibi kendini rahat bıraktığında" diyor Joe Pye usulca. "İstersen – yukarıya, odama gidelim, daha rahat ederiz. İster misin?"

"Ben öyle değilim" diyor Rose zihni açılsın diye derin, kesik bir nefes alarak. "Ben *kız* filan değilim. Otuz dokuz yaşında artık kız filan sayılmam."

"Odamda daha rahat ederiz. Kimse rahatsız etmez bizi."

"Babamın sağlığı iyi değil, uyanık, beni bekliyordur" diyor Rose hemen.

"Şimdiye kadar uyumuştur, hem de çoktan!"

"Ah, hayır, hayır – uykusuzluk çekiyor, benim gibi."

"Senin gibi mi? Öyle mi? Ben de uykusuzluk çekiyorum" diyor Joe Pye, Rose'un elini heyecanla sıkarak. "Çölde başıma gelen kötü bir olaydan beri... ta dünyanın bir ucunda... ama bunu daha sonra anlatırım sana, birbirimizi daha yakından tanıyınca. Eğer ikimiz de uykusuzluk çekiyorsak, Olivia, birbirimize destek olmalıyız. Tophet'da geceler öyle uzun ki."

"Geceler uzun" diyor Rose kızararak.

"Ama annen; o uyanık beklemiyordur seni."

"Annem öleli yıllar oldu. Hastalığının ne olduğunu söyleyemem ama tahmin edebilirsin, yıllarca sürdü, o öldükten sonra neyim var neyim yok –çok tuhaf bir işim vardı. Sizi ayrıntılarla sıkmak istemiyorum– bütün yazdıklarımı –öyküler, notlar filan– hepsini alıp çöp bidonunda yaktım, o zamandan beri de bütün gün bütün gece evdeyim, her şeyi yakınca kendimi daha iyi hissettim, yaktığımı düşününce de öyle hissediyorum – şu an da iyi hissediyorum kendimi" diyor Rose cüretkâr bir tavırla içkisini bitirirken. "Yani yaptığımın günah olduğunu biliyorum."

"Günaha inanır mısın, yani senin gibi okumuş bir kız?" diyor Joe Pye suratını kaplayan bir gülüşle.

Alkol, ciğerlerini dolduran, oradan da bütün vücuduna, ayak parmaklarının ucuna, kulaklarının dibine kadar yayılan altın ışıltılı ılık bir nefes gibi. Bir tek eli balık sırtı gibi: neyse Joe Pye istediği gibi okşasın o eli. Evet, baştan çıkıyor işte, tam düşündüğü gibi aptalca, acemice oluyor her şey, daha genç bir kızken bile böyle olacağını düşünüyordu zaten. Pekâlâ. Decartes'ın dediği gibi ben benim, kafam yerinde, bedenim, benim bedenim, uzaya, yükseklere çıkıyor, olanı biteni gözlemlemek ilginç olacak diye düşünüyor Rose serinkanlılıkla. Ama serinkanlı kalamıyor. Titremeye başlıyor. Oysa serinkanlı *olmalı*, her şey öyle saçma ki çünkü.

Yukarıya, 302 numaralı odaya çıkarlarken (asansör kul-

lanımda değil, belki de asansör filan yok, merdivenden çıkmak zorundalar, Rose'un başı feci dönüyor, arkadaşı kolunu onun omzuna atmak zorunda kalıyor) Joe Pye'a bingoda hakkıyla kazanmadığını, aslında yüz doları geriye, ya da belki Lobelia'ya vermesi gerektiğini söylüyor (ama Lobelia'nın soyadını bilmiyor! – ne talihsizlik) çünkü aslında kazanan kart Lobelia'nınkiydi, onunki değil. Joe Pye bir şey anlamasa da başını sallıyor. O kapıyı kilitlerken Rose on bir yaşındayken yaptığı ve kimseye anlatmadığı bir şeyle ilgili bölük pörçük bir hikâye anlatmaya başlıyor, yoksa bir itiraf mı bu, Joe Pye onu odaya sokuyor, bir tiyatrocu edasıyla ışıkları, hatta televizyonu açıyor, ama sonra hemen kapatıyor televizyonu. Rose'un gözleri halının dalga dalga karmaşık çizgili deseninde, tıpkı yılana benziyor, boğuk bir sesle itirafnamesini bitiriyor: "... öyle seviliyordu, öyle güzeldi ki ondan nefret ediyordum, okula gitmek için ondan önce evden çıkıyor, sonra bana yetişsin diye yavaşlıyordum, bazen tutuyordu planım, bazen tutmuyordu, ondan nefret ediyordum, sevgililer günü hediyesi almıştım ona, şu komik hediyelerden, otuz santimlik parlak bir şeydi, aptal bir karakter vardı üzerinde, *Annem beni severdi,* diyordu açınca, *ama annem öldü,* sonra Sandra'ya gönderdim onu, çünkü annesi ölmüştü... beşinci sınıfta... ve... ve..."

Joe Pye altın horozlu iğneyi açıp türbanını çözüyor, öyle uzun ki türbanı. Rose dudaklarında bir sırıtışla elbisesinin ilk düğmesiyle boğuşuyor. Ufak bir düğme, üzeri kumaş kaplı, deliğin içinden çıkarmaya çalışıyor ama düğme direniyor. Sonra hallediyor, ter içinde öylece duruyor.

Bunları hiç üstüne alınmadan düşünecek, *öyle düşünmek zorunda,* bedensel bir şey bu, duygusal değil, *kadın hastalıkları muayenesi gibi.* Ama Rose nefret eder o kadın hastalıkları muayenelerinden. Nefret eder ve korkar, hep erteler, randevularını son anda iptal eder. *Benim için gerekli bir şey,* der içinden hep, *eğer...* ama annesinin kanseri başka bir yerindeydi. Vücudunun başka bir yerinde, aslında her yerinde. Belki de hiç ilgisi yoktu bunun.

Joe Pye'ın kafa derisini saran saçlar yosun gibi, çok gür ama çok da kıvırcık, simsiyah; bir zaman saçlarını sıfıra vurdurmuş, düzensiz çıkmasından belli. Teninin kırmızı güneş yanığı rengi saçlarının başladığı çizgide bitiyor, oradan sonra cildi Rose'unki gibi macun beyazı. Rose'a sevecen, ilgili gülümsüyor, sonra birden sert bir hareketle keçi sakalını söküp atıyor. Rose şaşkınlıkla derin bir nefes alıyor.

"Ama sen ne yapıyorsun, Olivia?" diyor.

Birden ayağının altında yer kayar gibi oluyor, her an sendeleyip onun kollarına düşebilir. Bir adım geriliyor. Ağırlığıyla yer aşağı eğimleniyor, daha fazla oynayamıyor. Rose sinirle, öfkeyle elbisenin aşırı ciddi görünümlü ufak düğmelerini koparıyor. "Ben –ben– elimden geldiğince hızlı olmaya çalışıyorum" diyor mırıltıyla.

Joe Pye pembe, biraz da çiğ et gibi görünen çenesini sıvazlayarak Rose Mallow Odom'a bakıyor. O muhteşem türbanı ve keçi sakalı olmasa da çok ilginç bir tipi var; omuzları dik, belli bir ağırlığı var. Gördüklerine inanamıyormuş gibi bakakalıyor Rose'a.

"Olivia" diyor.

Rose elbisesini hızla açıyor, bir düğme düşüyor, çok komik tabii ama bunu düşünecek zaman yok, bir sorun var, elbiseyi çıkaramıyor, kemerinin hâlâ belinde sımsıkı durduğunu fark ediyor, tabii çıkmaz elbise o halde, şu aptal da öyle bakıp durmasa, Rose sıkıntıdan ağlayarak sıska omuzlarındaki askıları koparıp atıyor, göğsü, ufacık memeleri açıkta kalıyor, okulda kızların soyunma odasında yıllarca, utançtan al al olup gizlenen, daha vücudunu düşününce her yanını utanç basan Rose Mallow Odom, şu an hayatında hiç böyle birini görmemiş gibi gözlerini üzerine dikmiş bir yabancının karşısında umursamadan soyunuyor.

"Ama Olivia, ne *yapıyorsun*?.." diyor.

Bu soruda hem tedirginlik, hem ciddiyet var. Rose gözlerinin yaşını silip adama hayret içinde bakıyor.

"Ama Olivia, insan bu işi böyle yapamaz ki, böyle hızlı ve öfkeyle yani" diyor Joe Pye. Kaşları kalkıyor, gözleri

kızgınlıkla ufalıyor; duruşuyla müthiş onurlu bir hava yayıyor. "Galiba sen benim teklifimi yanlış anladın."

"Ne demek yani insan bu işi böyle yapamaz... Hangi insanlar..." Rose içini çekiyor. Adamın dikkatini dağıtmamak için hemen gözlerini açması gerek ama yaşlar oluk oluk doluyor gözlerine, yanaklarına süzülüyor, saatler önce umursamadan ama abartarak yaptığı donuk makyajda çizgi çizgi izler kalacak, işler yolunda gitmiyor, daha doğrusu berbat gidiyor, bu aptal neden ona böyle acır gibi bakıyor?

"Düzgün insanlar" diyor Joe Pye usulca.

"Ama ben –ben–"

"*Düzgün* insanlar" diyor sesini alçaltarak, ağzının bir köşesinde ufacık, alaycı bir gamze beliriyor.

Rose, boğazı alev alev yanarken titremeye başlıyor. Memeleri mavimsi beyaz, açık kahve meme uçları korkudan sertleşmiş. Korkudan, soğuktan ve çıplak olmaktan. Elini kapatarak kendini Joe Pye'ın ışıltılı bakışlarından korumaya çalışıyor ama olmuyor: her şeyi görüyor o. Yer yeniden, delirten bir yavaşlıkla sarsılmaya başlıyor. Eğer bu sarsıntı kesilmezse öne doğru düşecek. Ne kadar dirense de, ağırlığını titreyen bileklerine vermek isterken onun kollarına düşecek.

"Ama ben düşündüm ki –Sen– Yani sen istemiyor musun?" diyor fısıltıyla.

Joe Pye bütün heybetiyle ayağa kalkıyor. Dev gibi bir adam gerçekten de: gümüş rengi tunikli, siyah bol paça pantolonlu Bingo Patronu'nun belli belirsiz ve öfkeli gülüşünü, keçi sakalının yerindeki kızarıklık çevreliyor, gözleri iğrentiyle kısılı. Adam, Hayır diyerek başını sallayınca Rose da ağlamaya başlıyor. Sonra bir kez daha Hayır. Hayır.

Ağlıyor, yalvarıyor, başı dönüp öne doğru sendeliyor. Olmadı işte, nedenini bir türlü anlayamıyor. Kafasında her şeyi olması gerektiği gibi kurmuştu, bu duruma en uygun en duygusuzca ve zekice seçilmiş sözcükleri bile hazırlamıştı, ama Joe Pye'ın onun planlarından haberi yok, sözcüklerinden de, umurunda bile değil onun.

"Hayır!" diyor sertçe Rose'a vurarak.

Dizleri birbirine dolanıp adamın üzerine düşmüş olmalı ki, birden Rose'u çıplak omuzlarından yakalıyor, yüzüne kan hücum etmiş bir halde deli gibi sarsıyor onu. Rose'un başı öne arkaya vuruyor. Bir yazı masasına, bir duvara öyle hızlı, öyle sert çarpıyor ki, ensesini duvara vurunca dişleri zangırdıyor, gözleri yuvalarından fırlayacak gibi oluyor ve kararıyor.

"Hayır, hayır, hayır, hayır, *hayır.*"

Birden kendini yerde buluyor, ağzının sağ tarafına bir şey çarpıyor, hava katman katman açılıyor, başucundaki daha önce hiç görmediği, zıvanadan çıkmış bakışlarını üstüne dikmiş duran koca kafalı adamı seçiyor. Tavandan sarkan çıplak ampul öyle uzak ki, adamın kafasının üstünde, parlaklığıyla bakanı kör eden güneş ışığı gibi yanıyor.

"Ama ben – ben sanmıştım ki –" diyor fısıltıyla.

"Joe Pye'ın Bingo Salonu'na güle oynaya girip orayı batırdın, sonra da güle oynaya gelip burayı hallettin, sen kendini ne sanıyorsun, söylesene kadın!" Joe Pye bunları söylerken Rose'u çekiştirerek ayağa kaldırıyor. Elbisesini giydirerek onu kapıya doğru iteliyor, sonra yeniden omuzlarından tutuyor, sert, çok sert, en ufak bir duygu ya da incelik izi taşımayan bir hareketle hem de, nesine incelik göstersin ki onun! – ve kendini koridorda buluyor, rugan çantası da arkasından fırlatılıp 302 numaralı odanın kapısı güm diye kapanıyor.

Bütün bunlar öyle hızlı oluyor ki. Rose bir türlü anlayamıyor; gözleri sanki açılmasını bekler gibi kapıya takılı kalıyor. Ama kapı kapalı. Koridorun öbür ucundan biri kapıyı açıp başını uzatıyor, onu o perişan halde görür görmez o da hemen kapıyor kapıyı. Böylece Rose bütünüyle yalnız kalıyor.

Bedeni acısını hissedemeyecek kadar uyuşmuş durumda: yalnızca çenesindeki iğne gibi acının farkında, bir de omuzlarının zonk zonk attığını duyuyor, sanki görünmez bir Joe Pye hâlâ bütün gücüyle sıkıyormuş gibi. Acaba neden ona böyle acımasız davrandı ki...

Koridorda bir eliyle yırtık elbisesini, öbür eliyle de çantasını beceriksizce tutmaya çabalayarak sarhoş kadınlar gibi yalpalıyor. Tıpkı sarhoş bir kadın gibi sallanıyor, tökezliyor, kendi kendine söyleniyor. O tam sarhoş bir kadın. "İnsanlar da ne demek ya – *hangi* insanlarmış –"

Keşke Rose'u şefkatle kollarına alsaydı! Keşke sevseydi onu!

Yangın merdivenlerinin ilk basamağında aniden başı dönüyor, oturması gerektiğini düşünüyor. Hemen oturmalı. Başının içinde davullar çalınıyor, zonkluyor, elinden bir şey gelmiyor, belki de Bingo Patronu'nun davuludur diyor içinden, adamın öfkeli sesi de çınlıyor kafasında, kendi düşüncelerine karışıyor. Ağzının içinde bir havuzcuk oluşmuş – midesi kalkarak kanı tükürüyor – ön dişlerinden birinin düştüğünü fark ediyor: Ön dişlerinden biri düşmüş, yanındaki azı dişi de öne arkaya oynuyor.

"Ah, Joe Pye" diyor fısıltıyla, "Ah, yüce Tanrım, neden *yaptın* bunu –"

Ağlayarak, iç çekerek çantasının sahte altın klipsini açmaya çabalıyor, cüzdanını açıyor, inleyerek eliyle içini yokluyor, aranıyor –ama yok– bulamıyor – ah; yok işte orada: neyse oradaymış, yüz dolarlık çek: katlanmış, biraz buruşmuş (alırken öyle utanmıştı ki hemen çantasına sokuvermişti). Üzerinde Joe Pye'ın uzun, kocaman, siyah imzası bulunması gereken sıradan bir çek, keşke gözlerini seçecek kadar açabilse.

"Joe Pye, *hangi* insanlarmış bunlar" diyor inleyerek, gözlerini kırpıştırarak. "Hiç duymadım ben – *Hangi* insanlar bunlar, neredeler – ?"

BEYAZ KEDİ

Kendisinden yaşça çok küçük olan karısının beyaz İran kedisine karşı büyük bir nefret geliştiren elli altı yaşında hali vakti yerinde bir beyefendi vardı.

Kediye olan nefreti oldukça gülünç ve tuhaftı, çünkü o kediyi yıllar önce yeni evlendikleri günlerde daha yavruyken kendisi almıştı karısına. Adını da kendisi koymuştu –Miranda– Shakespeare'in en sevdiği kadın kahramanının adıydı.

Bu durum, öyle akıldışı duygusal tepkiler gösteren bir adam olmadığı için de tuhaftı. Karısı dışında (çok geç evlenmişti – onun ilk evliliğiydi, kadınınsa ikinci) kimseyi sevdiği söylenemezdi, birinden nefret etmeye ise tenezzül bile etmezdi. O kadar ciddiye alacağı kim olabilirdi ki? Halinin vaktinin yerinde olması, ona erkeklerin çoğunun bilmediği o istediğini hissetme özgürlüğünü veriyordu.

Julius Muir ince yapılı bir adamdı, gömük, donuk gözlerinin ne renk olduğu anlaşılmıyordu; bebeksi ince telli saçları dökülüp kırlaşmıştı; eskiden o ufacık, derin çizgili suratına, *bir elmas ustasının elinden çıkma* dense iltifat değil, gerçeğin ta kendisi olurdu. Köklü bir Amerikalı olarak süslü etiketlerle ve aldatıcı "tanımlamalarla" hiç işi yoktu. Kendisinin ve atalarının kim olduğunu biliyor, bunun çok önemli olmadığını düşünüyordu. Hem Amerika'da hem de yurtdışındaki çalışmalarını akademisyence bir keyiften çok

amatör bir heyecanla yapmıştı, ama çok da önemsemiyordu bunları. Çünkü bir insanın asıl çalışma konusu yaşamdı.

Bay Muir birkaç dili akıcı olarak konuşabiliyor, cümleleri sanki günlük dile çeviriyormuş gibi inanılmaz bir özenle kuruyordu. Kibirle ya da gururla ilgisi olmayan çok seçkin bir havası vardı, ama gereksiz bir alçakgönüllülüğe de yeltenmiyordu. Koleksiyonları vardı (özellikle kitap ve bozuk para) ama aklını koleksiyona çok fazla takmış değildi; bazı arkadaşlarının bu konudaki fanatik davranışlarını küçümseyerek ve alayla izliyordu. Onun içindir ki, karısının güzel beyaz kedisine karşı birdenbire geliştirdiği nefreti önce pek ciddiye almadı. Yoksa korktu mu? Ne anlam vereceğini bilemedi galiba!

Aralarındaki düşmanlık, evin içinde masumca bir sinir oluşla, toplumda o kadar saygı duyulan birinin evde böyle bir davranış göstermesinin hoş olmadığının farkına varmasıyla başladı – herkes onu hak ettiği gibi çok saygın ve önemli buluyordu. Aslında kedilerin kendilerine göre tercihleri olduğunu ve bunu insanlar gibi üstü kapalı ve incelikli davranmaya gerek duymadan yaptıklarını hiç duymadığını iddia edemezdi. Ama kedi büyüyüp şımardıkça, çok zor beğenir oldukça, sevgi yönündeki seçimini *ondan yana* yapmadığı iyice anlaşıldı. En çok Alissa'yı seviyordu, tabii; bir de hizmetçilerden bir ikisini; arada Muir'lere ilk kez gelen birinin de Miranda'nın huysuz kalbini kazanmış göründüğü ya da kazandığı olmuyor değildi. "Miranda! Buraya gel!" diye sesleniyordu Bay Muir – gerektiğince kibar ama etkili bir biçimde yapıyordu bunu, aslında hayvana çok aptalca bir saygı gösteriyordu – ama böyle zamanlarda Miranda ona ilgisiz, donuk gözlerle bakıyor, ona doğru gitmek için adım bile atmıyordu. Ne aptal adam bu, diyordu sanki içinden, ona aldırış bile etmeyen birine bu kadar ilgi gösteriyor!

Onu kucağına alacak olursa – bunu oyun oynar gibi, boyun eğmesini sağlar gibi bir havayla yaptığında – bütün kediliğini gösteriyor, sanki bir yabancının kucağındaymış gibi

çırpınıp yaygarayı basarak yere inmeye çalışıyordu. Bir keresinde kucağından inmeye çalışırken kazayla elinin üstünü çizmiş, şık ceketinin kolunda hafif bir kan lekesi kalmıştı. "Julius, hayatım, canın yandı mı?" diye sormuştu Alissa. "Yok canım" demişti Bay Muir çiziklere mendil bastırarak. "Bence Miranda misafirimiz yüzünden heyecanlandı" demişti Alissa. "Ne kadar hassastır bilirsin." "Bilmez miyim?" demişti Bay Muir incelikle misafirlere göz kırparak. Ama beyninde bir damar zonk zonk atmış, kediyi oracıkta elleriyle boğmak istemişti – böyle bir şey yapacak adam mıydı o?

İşin daha da sıkıcı yanı, kedinin ondan sürekli kaçınmasıydı. Akşam Alissa'yla ikisi koltuğun birer ucuna oturup okurlarken, Miranda, Alissa'nın kucağına teklifsiz zırt pırt atlıyor – ama Bay Muir dokunmasın diye köşe bucak kaçıyordu. Ona gücenmiş gibi yapıyordu Bay Muir. Eğlenir gibi yapıyordu. "Galiba Miranda artık beni sevmiyor" diyordu üzgün. (Aslında hayvan onu daha önce hiç sevmiş miydi, hatırlayamıyordu bile. Belki daha yavruyken, daha duygularının tam farkında değilken?) Alissa gülerek gönlünü alır gibi "Tabii ki seviyor seni Julius" diyordu kedi kucağında yüksek sesle ve sevgiyle mırlarken. "Ama – kedileri bilirsin işte?"

"Galiba, öğreniyorum" diyordu Bay Muir gergin bir gülümsemeyle.

Öğrendiğini hissediyordu gerçekten de – adlandıramadığı bir şeyi hem de.

Sonraları Miranda'yı öldürme fikrinin –fantezisinin demeli aslında– aklına ilk nasıl geldiğini düşündüyse de bulamadı. Bir gün Bay Muir, onun karısının bir yönetmen arkadaşının bileklerine sürtünüşünü, kendini küçük misafir grubunun eline büyük bir zevkle bırakışını izlerken (kedilerden hiç hoşlanmayanlar bile Miranda'ya yaklaşmaktan kendilerini alamıyorlardı – aptalcasına sevgi gösterileriyle okşu-

yor, kulağının arkasını kaşıyor, cilveleşiyorlardı onunla) bu fikir aklına gelivermişti, kediyi eve kendi eliyle ve isteğiyle getirdiğine, dünyanın parasını ödediğine göre istediğini yapabilirdi ona. Evet, soylu İran kedisi evin en değerli malları arasındaydı –bu eve hiç öyle sıradan ucuz şeyler girmezdi–, Alissa'nın ona bayıldığı da bir gerçekti. Ama sonuçta o Bay Muir'e aitti. Öyleyse yaşamına da ölümüne de yalnız o karar verebilirdi, değil mi?

"Ne güzel bir hayvan! Dişi mi erkek mi?"

Misafirlerinden biri söylemişti bunları Bay Muir'e (aslında Alissa'nın misafirlerinden biriydi; tiyatroya döndüğünden beri her kesimden yepyeni, geniş bir çevre edinmişti) bir an ne yanıt vereceğini bilemedi buna. Soru sanki bir bilmece gibi derinlere yer etti: *Dişi mi erkek mi?*

"Dişi tabii ki" dedi Bay Muir gülerek. "Zaten adı da Miranda."

Düşündü: Alissa yeni oyununun provalarına başlayana kadar beklese miydi – yoksa kararlılığını yitirmeden hemen mi harekete geçmeliydi? (Alissa küçük ama saygın bir oyuncuydu, eylülde Broadway'de başlayacak bir oyunda başroldeki kadın oyuncunun yedeği olarak sahneye çıkacaktı.) Nasıl yapacaktı peki bu işi? Boğazlayamazdı herhalde kediyi –böylesi vahşetin daniskası olurdu düpedüz– sanki kazayla olmuş gibi arabayla ezemezdi de onu. (Aslında ne kadar iyi olurdu.) Bir yaz gecesi çevik, ipek tüylü Miranda sırnaşarak Alissa'nın yeni arkadaşı Alban'ın (oyuncu, yazar, yönetmen: her tarafı yetenekti adamın) kucağına çıkarken, söz tam da müthiş cinayetlere –zehirlere– gelmiş ve Bay Muir anında karar vermişti, *Tabii ya. Zehir.*

Ertesi sabah bahçıvan kulübesinin içini kolaçan edip beş kiloluk beyaz toz "fare" zehirinin dibinde kalanları buldu. Geçen sonbahar, fareler fazla sorun yaratınca bahçıvan tavan arasına ve bodrum kata zehirli tuzaklar kurmuştu. (Sonuç harikaydı, diye geçirdi aklından Bay Muir. Öyle ki, fa-

relerin kökü hemen kazınıvermişti.) Zehirin dahice bir yönü de müthiş bir susuzluk hissi yaratmasıydı – yani hayvan yemi yedikten sonra su aramak için evden dışarı çıkacak, dışarıda ölecekti. Zehirin "çok insaflıca" olup olmadığından emin değildi Bay Muir.

Pazar geceleri hizmetçilerin izinde olmasından yararlanabilirdi – çünkü, oyunun provaları daha başlamadığı halde Alissa birkaç günlüğüne şehirde kalmaya başlamıştı. Yani Miranda'nın yemeğini Bay Muir mutfağın köşesinde, her zaman yediği yerde, kendisi verdi – normal yemeğinin içine bir çay kaşığı dolusu zehiri ezerek karıştırdı. (Ne de şımartılmış bir hayvandı bu! Baştan beri, yedi haftalık bir kedi yavrusu olarak geldiği günden beri, çok özel bol proteinli, bol vitaminli çiğ ciğer parçaları, tavuk iç organları ve daha kim bilir ne katkılı kedi mamalarıyla beslenmişti. Gerçi, pişmanlık içinde itiraf ettiği gibi, Bay Muir kendisi de suçluydu bu şımartma işinde.)

Miranda, sahibinin varlığını fark etmeden ya da hiç aldırış etmeden yemeğini her zamanki açgözlülüğüyle yaladı yuttu. Yanındaki hizmetçilerden biri olabilirdi; hiç kimse olmayabilirdi ya da. Sıradışı bir şeyler olduğunu –örneğin su kabının götürülüp geri getirilmediğini– fark ettiyse bile gerçek bir soylu gibi hiç renk vermemişti. Hayatında bu beyaz İran kedisi kadar kendini beğenmiş ne insan ne de başka bir canlı tanımıştı galiba.

Bay Muir, Miranda'nın lokma lokma kendini zehirleyişini öyle umduğu gibi coşkuyla hatta yanlış giden bir şeyi düzeltmenin verdiği mutlulukla ya da (içten içe de olsa) adaletin yerine geldiği duygusuyla izleyemiyordu – onun yerine derin bir pişmanlık duyuyordu. Şımarık hayvanın ölmeyi hak ettiğinden hiç kuşkusu yoktu; çünkü sonuçta bir kedi yaşamı boyunca kuşlara, farelere, böceklere ne akla sığmaz zalimlikler yapıyordu! Ama yine de ona o kadar para vermiş ve ona sahip olmanın gururunu paylaşmış biri, Julius Muir olarak, yaşamına son verme rolünü üstlenmek zorunda kalışını çok üzücü buluyordu. Ama bu-

nun yapılması gerekiyordu, gerçi neden yapılması gerektiğini unutmuş gibiydi, tek bildiği bunun artık alnına yazıldığıydı.

Bir gece önce yemeğe bir sürü konuk gelmişti, terasta otururlarken Miranda birdenbire bütün beyazlığıyla ortaya çıkıp bahçe duvarı boyunca yürümeye başlamıştı – teleğe benzeyen kuyruğu çakı gibiydi, dimdik duran başında ipeksi bir fırfır dalgalanıyor, altın rengi gözleri parlıyordu – Alissa'nın deyimiyle sahne sırasını bekler gibi sessizdi. "Bu Miranda, size merhaba demeye gelmiş! Ne güzel, *değil mi*?" demişti Alissa coşkuyla. (Çünkü kedisinin güzelliğinden söz etmekten hiç yorulmazdı – Bay Muir'e kalırsa bu da masumca bir narsistlikti işte.) Her zamanki övgüler ya da yağlamalar başlamış, kedi – ilgi merkezi olduğunun son derece farkında görünerek – tüylerini yalamış sonra vahşice bir zarafetle sıçrayarak nehir kıyısına inen dik taş merdivenlerden aşağı inip gözden kaybolmuştu. Bay Muir, o an Miranda'nın neden böyle esrarengiz derecede *ilginç* bir olay haline geldiğini anlamıştı: hem anlamsız hem de gerekli bir güzelliğe sahipti; (soyağacına bakılırsa) bütünüyle aldatmaca ama (etten kemikten bir canlı olduğu düşünülünce) bütünüyle doğal bir güzelliğe sahipti: Doğa.

Gerçi Doğa her zaman her koşulda – *doğal mıydı?*

Şu an beyaz kedi yemeğini bitirirken (her zamanki gibi büyük bir bölümünü tabakta bırakmıştı), Bay Muir derin pişmanlık ve mutluluk duygularının birbirine karıştığı yüksek bir sesle, "Güzelliğin de kurtaramayacak seni" dedi.

Kedi durdu, gözünü kırpmadan dimdik baktı suratına. Bir an korkuya kapıldı Bay Muir: Biliyor mu acaba? Ya da biliyor muydu – çoktan? Her zamankinden de muhteşem görünüyordu şu an gözüne: saf, ipeksi bembeyaz tüyleri; sanki yeni fırçalanmış gibi duran kabarık tepesi; huysuzluk akan ufacık suratı; uzun, dimdik bıyıkları; zekâ belirtisiyle dikilmiş biçimli kulakları. Ah, tabii bir de gözleri...

Miranda'nın sarımsı kahverengi, altın hareli gözlerine ol-

dum olası hayrandı, sanki bilerek yapıyormuşçasına gizemli bir biçimde yanıp sönüyordu bu gözler. Hele geceleri – ay ışığında ya da Muirler'in arabasının farında bakılınca – ufacık ışık demetleri gibi pırıl pırıl görünüyorlardı. "Miranda mı bu sence?" diye soruyordu Alissa, yolun kenarındaki uzun çimenlerin içinden çakan iki ışığı görünce. "Olabilir" diyordu Bay Muir. "Ah, bizi bekliyor! Ne tatlı, değil mi? Bizim eve dönüşümüzü bekliyor!" Alissa çocuksu bir coşkuyla söylüyordu bunları. Kedinin hevesle eve dönüşlerini beklemek bir yana, gittiklerinin bile farkında olduğundan kuşkulu görünen Bay Muir'se ağzını açmıyordu.

Kedinin gözlerinin Bay Muir'i öteden beri şaşırtan bir yönüyse, insan gözünün yuvarlağı tümden beyaz, bebeği renkliyken, kedi gözünün yuvarlağının renkli, bebeğininse simsiyah oluşuydu. Yeşil, sarı, gri, hatta mavi – bütün göz yuvarlağı hem de! Göz bebeği, ışıkta ya da heyecanlanınca sihirli bir biçimde jilet inceliğinde yarıklara dönüşüyor, neredeyse gözün tamamı kapkara kesiliyordu... Şu an Bay Muir'e bakarken gözleri öyle irileşmiş görünüyordu ki, rengi neredeyse kaybolmuştu.

"Hayır, seni güzelliğin kurtaramaz. Yeterli değil" dedi Bay Muir usulca. Titreyen parmaklarla alttaki kapıyı açıp kediyi gecenin karanlığına saldı. Yanından geçerken hafifçe bacaklarına sürtündü – tuhaf hayvandı, gerçekten de! – aylardır yapmamıştı bunu oysa. Yoksa yıllardır mı?

Alissa, Bay Muir'den yirmi yaş gençti ama daha da küçük görünüyordu: çok iri, çok güzel kahverengi gözleri vardı, ufak tefek bir kadındı; sarı saçları omuzlarına geliyordu; hareketleri capcanlı, hatta bazen saf kız rolü yapıyormuş gibi aşırı heyecanlıydı. Küçük beklentileri olan küçük bir oyuncuydu –kendisi de söylüyordu zaten bunu– çünkü gerçek anlamda profesyonel oyunculuk, her ne kadar bazen insan bu yarışı elenmeden sürdürmeyi başarabilse de, çok zor bir işti.

"Ah, bir de, tabii, Julius çok iyi bakıyor bana" diyordu koluna girerek ya da başını bir an onun omuzuna koyarak. "İstediğim her şeye sahibim aslında, hepsi burada..." Bununla Bay Muir'in evlendiklerinde kendisi için aldığı kır evini kastediyordu. (Manhattan'da da bir daireleri vardı tabii ki, şehrin güneyinde, iki saat uzaklıkta. Ama Bay Muir şehirden soğumuştu –bir kedinin pençelerinin ekranı çizerken çıkardığı ses gibi sinir oluyordu– çok ender gidiyordu artık oraya.) Alissa, Bay Muir'le evlenmeden önce kızlık adı Howth'u kullanarak aralıklarla sekiz yıl çalışmıştı; ilk evliliği – on dokuz yaşında Hollywood'da çok tanınan (ve kötü ünlenmiş) bir aktörle yaşamını birleştirmişti – ayrıntısına hiç girmediği bir felaketti. (Bay Muir de ona o yıllarla ilgili soru sormuyordu zaten. Onun için hiç yaşanmamış gibiydi o yıllar.)

Tanıştıklarında Alissa mesleğine kendi deyimiyle bir süreliğine ara vermişti. Broadway'de adını azıcık duyurduysa da etkisi fazla sürmemişti. Değiyor muydu gerçekten bu işi sürdürmeye, çabalamaya? Sezondan sezona rol almak için yapılan denemeler, yeni yüzlerle, "umut veren" yeni yeteneklerle rekabet... İlk evliliği kötü sonuçlanmıştı, farklı düzeylerde çeşitli aşk ilişkileri de olmuştu (tam sayısını asla öğrenmeyecekti Bay Muir), artık özel yaşantısında durulmanın zamanı gelmişti yani. Julius Muir vardı ortada: genç değildi, çok çekici sayılmazdı, ama hali vakti yerindeydi, kültürlüydü ve körkütük âşıktı ona – *işte.*

Bay Muir'in başını döndürmüştü kuşkusuz; başka hiçbir erkeğin yapmadığı ölçüde bol zaman ve para saçarak usanmadan düşmüştü peşine. Onda başkasının hiç göremediği özellikler buluyordu sanki; düş gücü, o ketumluğuna ve uysallığına göre, çok zengin, ateş gibi kıvraktı, her türlü övgüye değerdi. Alissa'yı onun kendisini sevdiğinden daha çok seviyor oluşuna hiç aldırmıyor, inatla üstüne gidiyordu – gerçi Alissa *ısrarla* sevdiğini söylüyordu – yoksa kabul eder miydi onunla evlenmeyi?

İlk bir iki yıl ara ara "bir aile kursak" dedilerse de bun-

dan bir şey çıkmadı. Alissa ya çok meşguldü, ya sağlığı uygun değildi; ya seyahatleri vardı; ya da Bay Muir bir çocuğun evliliklerini etkilemesinden korkuyordu. (Alissa ona daha az zaman ayıracaktı, orası kesindi.) Zaman geçtikçe, öldüğünde arkasında bir mirasçı bırakamayacağını düşünerek endişeye kapıldı –kendi kanını taşıyan bir çocuğu olmayacaktı yani– ama yapılacak bir şey yoktu.

Çok hareketli bir sosyal yaşantıları vardı; son derece *meşgul* insanlardı. Bir de muhteşem beyaz İran kedileri vardı tabii. "Miranda, evde bir bebek olursa psikolojik olarak çöker" diyordu Alissa. "Ona bunu yapamayız bence."

"Gerçekten de yapmamalıyız" diye onayladı Bay Muir.

Sonra birdenbire Alissa oyunculuğa dönmeye karar verdi. Çalımlı bir şekilde söylediği gibi "mesleğine" dönüyordu – sanki onun dışında bir olaydı bu, direnilmez bir güçtü. Bay Muir de onun adına sevindi – çok sevindi onun için. Karısının mesleğini ciddiye almasından gurur duyuyordu, giderek genişleyen arkadaş, tanıdık ve iş ilişkisi çevresini de hiç mi hiç kıskanmıyordu. Kadın, erkek oyuncu arkadaşlarını kıskanmıyordu – Rikka, Mario, Robin, Sibyl, Emile'i, hiçbirini – şu son ortaya çıkan parlak kara gözlü, tatlı, çapkın gülüşlü Arnavut'u da; evden uzakta geçirdiği zamanları da kıskanmıyordu; ya da evde stüdyo dedikleri odaya kapanıp, kendini bütünüyle işine kaptırarak geçirdiği saatleri de. Alissa Howth, yaşı ilerledikçe daha çok rol alabilmek için heyecanla, iyi niyetle her şeyi kabul eder olmuştu, belli bazı rollere mahkûm kalıyordu tabii – güzelliğe bakılmadan daha yaşlı kadın oyunculara verilen rollerdi bunlar hep. Herkesin dediği gibi – çok daha iyi, çok daha derin bir oyuncu olmuştu artık.

Aslında Bay Muir onunla gurur duyuyordu, mutlu oluyordu onun adına. Arada sırada hafif bir gücenme hissine kapılsa da – belki gücenme de denemezdi buna, yaşamlarının böyle farklı yaşamlara bölünmesinden dolayı hafif bir iç burukluğu – bunu dışarıya belli etmeyecek kadar beyefendiydi o.

"Miranda nerede? Bugün gördün mü Miranda'yı?"

Öğlen oldu, saat dört oldu, alacakaranlık oldu, Miranda geri dönmemişti. Alissa günün büyük bir bölümünü telefon konuşmalarıyla geçirdiği için –telefon hiç susmuyor gibiydi– kedinin hâlâ ortalarda görünmeyişi ancak dikkatini çekmeye başlıyordu. Seslenmek için dışarıya çıktı; hizmetçileri gönderdi arasınlar diye. Bay Muir de elinden geleni yaptı tabii, korunun dışında dolanıp ellerini ağzına tutarak belli bir mesafeden tiz ve titrek bir sesle bağırdı: "*Pisi-pisi-pisi-pisi-pisi! Pisi-pisi-pisi* –" Ne acıklı, ne aptalca – ne boş bir şeydi yaptığı! Yine de zorunlu olarak, tam da hiçbir suçu olmasaydı yapacağı gibi, *oynayacaktı* bu rolü. Kocaların en düşüncelisi Julius Muir, ağaçların altında gezinerek karısının İran kedisini arıyordu...

Zavallı Alissa! diye düşündü. Günlerce geçmeyecek üzüntüsü – belki de haftalarca?

Kendisi de özleyecekti aslında Miranda'yı – evin bir parçası olarak, en azından. Ne de olsa bu sonbaharda tam on yıl olacaktı onu aldıkları.

O gece yemek suskun, kurşun gibi ağır geçti. Bunun nedeni (Alissa gerçekten de çok üzgün görünse de) Miranda'nın kayboluşu değil, Bay Muir'le eşinin yemeği yalnız yiyor oluşlarıydı; iki kişi için hazırlanmış bir masa göze bile kötü görünüyordu. Ne tuhaf, ne sessiz geliyordu... Bay Muir konuşma konusu yaratmaya çalıştı ama sesi yavaşça suçlu suçlu kesildi.

Alissa yemeğin ortasında telefona bakmak için kalktı (Manhattan'dandı tabii ki –ajanı, ya da yönetmeni, ya da Arnavut, ya da bir kadın arkadaşı arıyordu– acil bir görüşmeydi, yoksa Bayan Muir böyle özel bir saatte telefon kabul etmezdi), Bay Muir de yemeğini – başı önünde, kırgın – hiçbir şeyin tadını almadan trans halinde bir başına yiyip bitirdi. Bir gece öncesini hatırladı, kedi mamasının keskin kokusunu, toz beyaz zehiri, hırçın hayvanın kendisine bakışını, gecikmiş bir sevgi gösterisi gibi bacaklarına sürtünüşünü... sevgi miydi bu acaba? Sitem mi? Alay mı? Suçluluk

yeniden bıçak gibi saplandı, bu kez darbe iç organlarından daha derine inmişti. Ardından başını kaldırıp bakınca, bahçe duvarının öte ucundan oraya doğru gelen beyaz renkli bir şey ilişti gözüne...

Tabii ki bu gelen Miranda'ydı.

Bakakaldı, dondu. Hiç konuşmadan bakıyordu – hayalin kaybolmasını bekliyordu.

Birden şaşkınlık içinde ayağa fırladı. Çok neşeli çıkmasına çalıştığı bir sesle, bu haberi yan odadaki Alissa'ya duyurdu: "Miranda eve döndü!"

Bağırdı: "Alissa! Sevgilim! Miranda eve döndü!"

Gerçekten de Miranda'ydı bu; gerçekten Miranda'ydı, sarımsı kahverengi, altın ışıltılı gözleriyle terastan içeriye, yemek odasına bakıyordu. Bay Muir titriyordu, ama beyni bu gerçeği kavrayacak, bunu açıklamak için bir mantık geliştirecek çeviklikte işliyordu. Zehiri kusup çıkarmıştı, kuşku yoktu. Ah, hiç kuşku yoktu! Ya da zehir, bahçıvan kulübesinde soğuk ve nemli ortamda etkisini yitirmişti.

Harekete geçmesi, koşup iki yana açılan kapısının sürgüsünü çekip beyaz kediyi içeri alması gerekiyor ama sesi heyecanı yüzünden titrek çıkıyordu: "Alissa! Haberler iyi! Miranda eve döndü!"

Alissa'nın sevinci görülmeye değerdi, Bay Muir de ilk anda, gerçekten de, öyle rahatladığını hissetmişti ki – Alissa kediyi coşkuyla kollarına aldığında, o da Miranda'nın pofuduk kuyruğunu okşamıştı – zalimce, bencilce davrandığını düşünmüştü – ona hiç yakışmamıştı bu yaptığı – sahibinin elinden gelen ölümden bile kurtulan Miranda'nın yaşamaya hak kazandığına karar verdi. Bir daha *denemeyecekti* yani.

○

Julius Muir kırk altı yaşında evlenmeye kalkmadan önce, hiç evlenmemiş pek çok kadın ve erkek gibi – içe dönük, kendisinden başkasını düşünmeyen bir insandı; hayatı yaşamaktan çok seyreder öyleleri – evli olmaktan tam anlamıyla *evli* olmayı anlıyordu; karı-kocanın, evli sözcüğünün

çağrıştırdığı gibi etle kemik olarak aynı evde yaşadığını düşünüyordu. Ama kendi evliliği iki tarafın da isteğiyle daha ağır seyrediyordu. Evlilik ilişkisi tükenmişti aslında, bir daha da canlanacağa benzemiyordu. Yakında elli yedi yaşına basıyordu ne de olsa. (Arada düşünüyordu da: *Yaşlı* sayılır mıydı gerçekten?)

Evliliklerinin ilk iki-üç yılında (Alissa'nın oyunculuk kariyeri, kendi deyimiyle, buluta girdiğinden) bütün evli çiftler gibi –ya da Bay Muir öyle sanıyordu– iki kişilik bir yatağı paylaşmışlardı. (Aslında evliliği genel olarak "evlilik"le ilgili bildiği hiçbir özelliği taşımıyordu.) Ama Alissa zamanla geceleri Bay Muir'in verdiği "rahatsızlıktan" –kıpırdanma, tekmeleme, iteleme, uykuda konuşma, hatta arada korkunca bağırma– uyuyamadığını söyleyerek hafif yollu yakınmaya başladı. Alissa uyandırınca ilk bir-iki dakika nerede olduğunu çıkaramıyordu; sonra utançla defalarca özür dileyerek gecenin kalan bölümünde uyuyabilmek için, o da becerebilirse tabii, başka bir yatak odasına geçiyordu. Bay Muir bu durumdan hoşnut değildi ama Alissa'ya sonuna kadar hak veriyordu; hatta (sinirleri çok hassas olan) zavallı kadının kendi yüzünden ona belli etmeden gecelerce uykusuz kaldığını bile düşünüyordu. Hep düşünceli davranırdı; başkalarını incitmekten öyle çekinirdi ki.

Son yıllarda yeni bir şey daha çıkmıştı: Alissa geceleri geç saate kadar oturmaya başlamıştı – ya yatakta kitabını okuyor, televizyon seyrediyor ya da ara ara telefonda sohbete dalıyordu – buna karşı Bay Muir'in bulduğu en uygun çözüm, ona iyi geceler diledikten sonra yanına yatmadan kendi yatak odasına geçmekti. Bazen uykusunda Alissa'nın kendisine seslendiğini sanıyor – uyanıyor, telaşla karanlık koridora çıkıyor, kapısının önünde bir-iki dakika hevesle, umutla bekliyordu. Öyle zamanlarda sesini yükseltmeye korkarak fısıldıyordu: "Alissa? Alissa, hayatım? Bana mı seslendin?"

Bay Muir'in kâbusları kadar şaşırtıcı ve katlanması zor bir şey de Miranda'nın gece alışkanlıklarıydı, bazen Alis-

sa'nın yatağının ayak ucuna kıvrılıp huzur içinde sabahın ilk ışıklarına kadar uyuyor, bazense Alissa yatağın üstüne yatmasını ne kadar istese de ilk fırsatta dışarı kaçıyordu. Gece boyu beyaz İran kedisinin yanında olması, ayağının dibinde, saten yorganın üstünde kedinin sıcacık bedeninin ağırlığını hissetmek – her ne kadar çocukça olduğunu bilse de – Alissa'ya bir tür huzur veriyordu.

Ama Alissa da biliyordu kedilere kendi istekleri dışında hiçbir şey yaptırılamayacağını. "Doğanın kuralı bu neredeyse" diyordu ciddi bir tavırla.

Bay Muir başarısızlıkla sonuçlanan zehirleme girişiminden birkaç gün sonra, bir akşamüzeri karanlık basarken arabayla eve dönüyordu, yolda, eve bir buçuk kilometre kadar bir mesafe kala gözüne beyaz bir kedi ilişti – karşı şeritte sanki arabaların farları karşısında donmuş gibi kıpırtısız duruyordu. Birdenbire aklına bir fikir geldi: *Korkutayım şunu biraz* – direksiyonu çevirip o yöne sürdü. Hayvanın altın rengi gözleri şaşkınlıktan –belki de korkudan ya da tanıdığı için– boş bir bakışla parladı – *Hak yerini bulsun diye yalnızca,* diye düşündü Bay Muir gaza iyice yüklenip beyaz İran kedisinin üzerine sürerken – ve arabanın sol ön tekeriyle, tam hendeğe doğru seğirttiği anda çarptı hayvana. Bir güm sesi ve kedi bağırtısı duyuldu, kulak tırmalayan bir çığlıktı – olmuştu işte.

Tanrım! Olmuştu işte!

Bay Muir ağzı kupkuru, titreyerek dikiz aynasından yolun üstündeki şekilsiz nesneye baktı; etrafa öbek öbek kıpkırmızı bir sıvının yayıldığını gördü. Miranda'yı öldürmek istememişti aslında, yine de yapmıştı işte bu kez – önceden planlamadan, o nedenle de suçluluk duymadan.

Artık bu konu sonsuza dek kapanmıştı.

"Pişmanlığın hiçbir faydası yok artık" dedi kısık, kaygılı bir sesle.

Bay Muir arabayla kasabadaki eczaneye, Alissa'nın ila-

cını almaya gitmişti – Alissa tiyatro oyunuyla ilgili işleri için şehirdeydi; geç bir saatte kalabalık bir trenle eve döndüğünde migren olmasından kuşkulandığı feci bir baş ağrısıyla kendini yatağa zor atmıştı. Bay Muir karısına baş ağrısı ilacını uzatırken kendini ikiyüzlü ve acımasız hissetti, ne yaptığımı bilse baş ağrısı on kat artardı diye düşündü suçlulukla. Peki ona bu kez niyetinin Miranda'yı öldürmek olmadığını, arabanın direksiyonunun kontrolden çıkmışçasına kendi bildiğini okuduğunu nasıl anlatacaktı? Çünkü Bay Muir – sanki kendisi feci bir ölümün eşiğinden dönmüş gibi heyecandan titreyerek eve doğru hızla yol alırken – olayı bu şekilde hatırlıyordu.

Kedinin iğrenç çığlığı hâlâ kulağındaydı, çarpmanın etkisiyle nasıl bir anda kesilivermişti – hemen bir anda denemezdi aslında.

Acaba İngiliz yapımı lüks arabasının çamurluğunda çarpma izi var mıydı? Yoktu.

Sol ön lastikte kan izi var mıydı? Yoktu.

En ufak, en masum türden de olsa dikkat çekecek bir şey var mıydı? Yoktu.

"Hiçbir kanıt yok! Hiçbir kanıt yok!" dedi Bay Muir kendi kendine sevinçle, Alissa'nın odasına kadar merdivenleri ikişer ikişer çıkarken. Kapıyı tıklatmak üzere elini uzatırken, Alissa'nın çok daha iyi olduğunu duymak da içini epey rahatlattı. Telefonda hararetle birileriyle konuşuyordu; hatta Bay Muir'e tıpkı ılık bir yaz gecesinde rüzgâr çanlarının sesini anımsatan o yumuşak, metalsi sesiyle gülüyordu da. Yüreği sevgi ve mutlulukla doldu. "Sevgili Alissa – artık çok mutlu olacağız!"

○

Derken yatma saatinde kedi akıl almaz bir biçimde yeniden ortaya çıktı. *Ölmemişti çünkü.*

Miranda'yı ilk Alissa'nın yatak odasında gecenin geç saatinde brendi keyfi yapan Bay Muir gördü: çatıya tırmanmıştı –herhalde hep yaptığı gibi gül kafesinden tırman-

mıştı –şu an pencerelerden birinde o pofuduk suratı gecelerce önce yaşanan sahnenin bir tekrarı gibi iğrenç bir görüntü oluşturuyordu. Bay Muir şaşkınlıktan kıpırdayamıyordu, bu nedenle kediyi içeri almak için yataktan fırlayan Alissa oldu.

"Miranda! Ne numara bu böyle? Neler çeviriyorsun sen?"

Aslında kedi öyle endişelenecek kadar uzun bir süre kayıp kalmamıştı ama Alissa, sanki öyleymiş gibi, coşkuyla karşıladı onu. Bay Muir de – kalbi güm güm atarak, nefretten ruhu çekilerek – bu oyuna katılmak zorunda kaldı. Alissa gözlerinde parlayan o delice korkuyu fark etmesin diye dua etti.

Arabayla çarptığı kedi başka bir kediydi belli ki, Miranda değildi... Miranda olmadığı ortadaydı. Sarımsı kahverengi gözlü başka bir beyaz İran kedisiydi, kendisininki değildi.

Alissa hayvanla cilveleşip okşayarak, onu o gece yatağın üstünde yatmaya ikna etmeye çalıştı, ama Miranda birkaç dakika geçmeden yere atlayıp dışarı çıkmak için kapıyı tırmalamaya başladı: akşam yemeğini kaçırmıştı; açtı; sahibesinin sevgisi karın doyurmuyordu. Aslında sevgi dolu gözlerle kendisine bakan sahibesine doğru dürüst bakmamıştı bile. Artık onu öldürmenin *şart* olduğunu biliyordu Bay Muir – yalnızca becerebildiğini görmek için bile değecekti buna.

Bu olaydan sonra kedi Bay Muir'den sinsice kaçınmaya başladı – eskisi gibi pişkince bir umursamazlık yoktu tavırlarında, keskin zekâsı ilişkinin değiştiğini algılamıştı. Onu öldürmeye çalıştığının farkında olamazdı, bunu biliyordu Bay Muir – yine de bir biçimde sezmiş olmalıydı. Belki de yolun kenarındaki çalıların arasında gizlendiği yerden Bay Muir'in arabayı talihsiz kader arkadaşının üzerine sürüp ezişini görmüştü...

Bay Muir bunun da mümkün olmadığını biliyordu.

Hem de hiç değildi, gerçekten. Peki hayvanın yanındayken takındığı bu tavrı nasıl açıklayabilirdi o zaman – sergilediği, kapıldığı o hayvansı korkuyu yani? O odaya girer girmez, önüne çıkmak istemiyormuş gibi dolap üstlerine sıçrıyordu; şöminenin rafına çıkıyor (sanki bilerek yapıyormuş gibi de Bay Muir'in yeşil küçük oyma biblolarından birini şömineye düşürüp tuzla buz ediyordu); kapı eşiklerinden sert tırnaklarını döşemelere geçirip sarsak hareketlerle kayarak geçiyordu. Dışarıda bilmeden yanına yaklaştığındaysa gürültüyle gül kafeslerine, asma çardağına ya da bir ağaca tırmanıyor, bazen de vahşi bir hayvan gibi çalıların içine kaçıyordu. Alissa yanlarındaysa çok şaşırıyordu buna, kedinin davranışları anlamsızdı çünkü. "Sence Miranda hasta mı?" diye soruyordu. "Veterinere götürelim mi?" diye soruyordu Bay Muir de huzursuzluk içinde, bunun için onu nasıl yakalayacaklarını düşünüyordu kara kara – en azından *kendisi* yakalayamazdı yani.

Suçunu ya da suç girişimini Alissa'ya itiraf etmek geçiyordu içinden. İğrenç hayvanı öldürmüştü – *ama ölmemişti işte.*

Ağustos sonunda bir gece Bay Muir rüyasında parlak, bedensiz gözler gördü. Tam ortaları eski anahtar delikleri gibi kara, kapkaraydı: Boşluğa açılan yarıklar. Kendini savunamıyor, kıpırdayamıyordu. Ilık, tüyümsü bir beden, olanca ağırlığıyla göğüs kafesine... ve tam suratının ortasına oturmuştu! Kedinin sakalsı beyaz ağzıyla burnu, cehennem öpücüğü verir gibi ağzına kapanıyor, bir anda nefesi emilip çekiliyordu...

"Ah, hayır! Kurtar beni! Yüce Tanrım! –"

Islak bir ağızla burun ağzına yapışmış, canını, nefesini emip çekerken bir türlü hareket edip onu üstünden atamıyordu – bacakları iki kurşun parçası gibiydi; bütün bedeni uyuşmuş, felç olmuştu...

"Kurtar beni... *kurtar beni!*"

Can havliyle yatak çarşaflarıyla boğuşurken birden kendi çığlığıyla uyandı. Bunun bir rüya olduğunu hemen anladıysa da hâlâ nefes nefeseydi, kesik kesik soluyordu, kalbi öyle güçlü gümlüyordu ki öleceğini sandı: Doktoru daha geçen hafta ciddi ciddi büyük bir kalp rahatsızlığından, kalp yetmezliğinden söz etmemiş miydi? Şu an kan basıncının yaşamı boyunca hiç olmadığı kadar yükselmesi ne tuhaftı...

Bay Muir terden ıslanıp, karışmış çarşafları üstünden atıp, titreyen parmaklarla lambayı açtı. Tanrı'ya şükür ki yalnızdı, Alissa bu son acizlik gösterisine tanık olmamıştı!

"Miranda?" dedi fısıltıyla. "Orada mısın?"

Tepedeki ışıklardan birini yaktı. Yatak odasına gölgeler doldu, bir an bambaşka bir oda gibi göründü ona.

"Miranda...?"

Sinsi, hayırsız yaratık! Hain hayvan! Kedinin ağzıyla burnunun dudaklarına değdiğini hissetmek, fareleri, sıçanları – ormanda bulduğu her türlü mide bulandırıcı pis şeyi yalayıp yutan bir hayvanın ağzıyla burnu! Bay Muir her ne kadar soğukkanlılıkla kendi kendine bunun bir rüya olduğunu, o kedinin yalnızca bir hayal olduğunu ve Miranda'nın odada olmadığını hatırlatsa da, banyosuna girip ağzını çalkalamadan edemedi.

O ılık, tüylü, başka bir şeyle karıştırılması güç bedeninin bütün ağırlığıyla nasıl da abanmıştı göğsüne. Nefesini emip almak, onu boğmak, havasız bırakmak, zavallı kalbini durdurmak istemişti. *İstese yapabilirdi bunu.* "Yalnızca bir rüyaydı" dedi Bay Muir yüksek sesle aynadaki görüntüsüne, katıla katıla güldü. (Ah! Bu soluk, vahşi surat kendisinin miydi gerçekten...) Bay Muir son derece kararlı bir biçimde sesini yükseltti. "Aptalca bir rüya. Çocukça bir rüya. Kadınlara yakışır bir rüya."

Odasına girerken bir şeyin – belli belirsiz beyaz bir nesnenin – hızla seğirtip yatağın altına girdiğini sandı. Ama dizlerinin üzerine çömelip bakınca hiçbir şey göremedi tabii.

Yine de uzun tüylü halının üstünde bir tutam kedi tüyü buldu. Beyaz, oldukça sert tüyler – Miranda'ya ait olduğu

çok belli. Ah, hem de nasıl belli. "Kanıtı burada işte!" dedi heyecanla. Kapının yanında da bir parça buldu tüylerden, yatağının yanındaysa biraz daha fazla. Hayvan burada bir süre yatıp yuvarlanmış (Miranda dışarıda terasta güneşin altında sık sık yapardı bunu) zarif bedenini iyice gevşetip büyük bir keyifle gerinmiş gibiydi. Bay Muir öyle zamanlarda kedinin bu müthiş keyfine şaşıp kalırdı, böylesi bir bedensel (ve tüysel) coşkuyu aklı almazdı. Araları bozulmadan önce de kediyi o halde görünce ürkütüp kaçırası, sere serpe açılmış o yumuşacık, uçuk pembe karnına ayakkabısının topuğuyla vurası gelirdi...

"Miranda? Neredesin? Hâlâ içeride misin?" dedi Bay Muir. Nefes nefeseydi, heyecan içindeydi. Kaç dakikadır çömelmiş olarak durduğu için doğrulmaya çalışınca bacakları ağrıdı.

Bay Muir odayı kolaçan etti, ama belli ki beyaz kedi gitmişti. Balkona çıkıp demirlerden aşağı sarktı, cılız ay ışığında karanlıkta gözlerini kırpıştırarak seçmeye çalıştı, ama bir şey göremedi – o telaşla gözlüklerini takmayı unutmuştu. Kendine gelebilmek için gecenin ıslak, ağır havasını birkaç dakika içine çekti, ama çok geçmeden bir şeylerin yolunda gitmediği anlaşıldı. Derinden belli belirsiz bir mırıltı mı geliyordu – bir ses miydi? Sesler mi yoksa?

Derken onu gördü: çalılıkların arasındaki hayaleti andıran beyaz şeyi yani. Bay Muir gözlerini kırpıştırarak bakmayı sürdürdü, gözlerine tam güvenemiyordu. "Miranda...?" Tepesinden hışırtıyla bir şey seğirtti, dönüp bakınca yine beyaz bir şeyin dimdik çatıya hızla tırmanmaya çalıştığını gördü. Tam anlamıyla donup kaldı – korkudan mı yoksa hayretten mi bilemiyordu. Birden fazla beyaz kedinin, birden fazla beyaz İran kedisinin –yani *birden fazla Miranda'nın*– olabileceği neden aklına gelmemişti hiç? "Belki de bu her şeyi açıklıyor" dedi. Çok feci korkmuştu, ama beyni her zamanki gibi kusursuz işliyordu.

Saat çok geç sayılmazdı, olsa olsa gecenin biriydi. Bay Muir'in duyduğu ses Alissa'nın sesiydi, arada da yumuşacık,

metalsi kahkahası yükseliyordu. İnsan önce yatak odasında yanında birinin olduğunu sanabilirdi – oysa tabii ki bu gece geç saatte, büyük olasılıkla Arnavut'la, yaptığı telefon konuşmalarından biriydi – dostça sohbet ediyorlardı, kadın ve erkek oyuncu arkadaşlarını, ortak dostlarını ve tanıdıklarını çekiştiriyorlardı masumca. Alissa'nın balkonuyla Bay Muir'in balkonu evin aynı cephesine açılıyordu, onun için de sesi (yoksa sesler miydi? Bay Muir aklı karışmış bir halde kulak kabartttı) çok net duyuluyordu. Odadan ışık gelmiyordu; telefon konuşmasını karanlıkta yapıyor olmalıydı.

Bay Muir birkaç dakika daha bekledi, ama çalıların arasındaki beyaz şey gözden kaybolmuştu. Tepede dik çatının üstünde de bir şey yoktu, ay ışığı durgun, dağınık öbekler halinde yansıyordu çatıya. Yalnızdı yani. Yatağına dönmeye karar verdi, ama önce yalnız olup olmadığından iyice emin olmak için etrafı kolaçan etti. Bütün pencereleri ve kapıyı kapayıp kilitledi, ışıkları açık bırakıp yattı – ama sabah Alissa'nın, kapıyı çok derinden ve her şeyi unutturan bir biçimde vuruşuyla uyandı. "Julius? Julius? Bir şeyin mi var canım?" diye sesleniyordu. Şaşkınlık içinde *neredeyse öğlen* olduğunu gördü: her zamankinden dört saat daha fazla uyumuştu!

Alissa telaşla veda etti ona. Şehre götürmek üzere bir limuzin gelmişti; birkaç gece evde olmayacaktı; Bay Muir'i, sağlığını merak etmişti, bir şeyi yoktu değil mi...? "Tabii ki bir şeyim yok" dedi Bay Muir sinirlenerek. Gündüz gündüz bu kadar geç saate kadar uyumak bedenini uyuşturmuş, aklını karıştırmıştı; hiç zinde kılmamıştı yani. Alissa onu öpüp veda ederken, öpücüğe karşılık vereceğine eziyet çeker gibi davranmıştı, Alissa gittikten sonra da elinin tersiyle dudağını silmek gelmişti içinden.

"Sen bize yardım et Tanrım!" dedi fısıltıyla.

Bay Muir bu huzursuzluk duygusu yüzünden koleksiyon merakını yitirmeye başlamıştı. Bir sahaf *Directorium Inqu-*

isitorum'un ender bulunan sekizinci baskısını teklif ettiğinde biraz heyecanlandıysa da, bu hazineyi göz göre göre rakip bir koleksiyoncuya kaptırmaya aldırmamıştı. Ondan birkaç gün sonra bu kez Machiavelli'nin *Belfagor*'unun dördüncü Gotik baskısına sahip olma şansı doğduğunda daha da ilgisiz davranmıştı. "İyisiniz değil mi, Bay Muir?" demişti sahaf. (Yirmi beş yıldır iş yapıyorlardı.) Bay Muir dalga geçerek, "Ne demek *iyi miyim?*" deyip telefonu kapatmıştı. Adamla bir daha da görüşmemişti.

İşin daha kötüsü Bay Muir para işlerinden de soğumuştu. Wall Street'de parasını işleten çeşitli beylerin telefonlarına çıkmıyordu; paranın yerinde olduğunu, her zaman da öyle kalacağını bilmek yetiyordu ona. Bundan ötesini yorucu ve anlamsız buluyordu.

Eylülün üçüncü haftasında Alissa'nın yardımcı oyuncu olarak rol aldığı oyun daha fazla yankı uyandırdı, bu da iyi ve zorlu bir yarış demekti. Baş kadın oyuncunun sağlığı yerindeydi, herhangi bir gece oyunu aksatma olasılığı yoktu ama Alissa kendini daha fazla şehirde bulunmaya zorunlu hissediyordu, bazen bir gidişte bütün hafta kaldığı oluyordu. (Orada neler yaptığını, günler geceler boyu kendini neyle oyaladığını bilmiyordu Bay Muir, ama soramayacak kadar gururluydu.) Bir hafta sonu Alissa kendisiyle birlikte gelmesini teklif ettiğinde (neden gelip, eskiden keyifle yaptığı gibi bazı antikacı dostlarını ziyaret etmiyordu ki?) Bay Muir hemen, "Burada kasabada mutlu olmam için gerekli her şey varken neden geleyim?" deyivermişti.

Bay Muir'la Miranda, boğma girişiminin yaşandığı o geceden sonra birbirlerine karşı hepten alarma geçmişlerdi. Beyaz kedi artık onu görünce kaçmıyordu, tersine, sanki onunla dalga geçer gibi, odaya girdiğini görünce yerinden kıpırdamıyordu. Yanına yaklaştığında çekilmek için son ana kadar bekliyor, çoğunlukla da yılan gibi yere yapışarak seğirtip kaçıyordu. Bay Muir ona lanet okuyor; hayvan da dişlerini göstererek tıslıyordu. Bay Muir ona hiç aldırmadığını

göstermek ister gibi yüksek sesle gülüyor; hayvan da ondan kaçıp dolabın tepesine sıçrayıp orada huzur içinde kedi uykusuna dalıyordu. Alissa her gece belli bir saatte arıyordu; her gece Miranda'yı soruyor, Bay Muir de, "Her zamanki gibi güzel ve sağlıklı! Keşke sen de burada olup görebilsen!" diyordu.

Zaman içinde Miranda daha bir cesaretli ve özensiz olmaya başladı – sahibinin reflekslerini hafife alıyordu sanki. Bazen ayak altında dolaşıyor, merdivenlerdeyken ya da evden çıkarken onu düşürecek gibi oluyordu; elinde silah sayılacak bir şey –et bıçağı, maşa, ağır ciltli bir kitap– varken de yanaşmaya korkmuyordu. Bir iki kez Bay Muir yalnız başına hayallere dalarak yemeğini yerken kucağına atlayıp yemek masasının üzerinde gezindiği, tabakları, bardakları devirdiği bile olmuştu. "Şeytan seni!" diye cıyak cıyak bağırmıştı Bay Muir, yumruğunu hızla indirip onu zıplatarak. "Ne istiyorsun benden!"

Hizmetçiler kim bilir neler diyor, mérdiven dibinde fısıltıyla neler konuşuyorlardır benimle ilgili, diyordu içinden. Şehre, Alissa'ya bunlardan herhangi biri yetiştiriliyor mu, diye merak ediyordu.

Ama bir gece Miranda bir taktik hatası yapınca Bay Muir yakasına yapıştı. Çalışma odasına dalıvermişti – Bay Muir oturmuş, köşe lambasının ışığında en az bulunan, en değerli (Mezopotamya ve Etrüsk) bozuk paralarını inceliyordu – kapıdan çıkıp kaçabileceğini hesaplamıştı belli ki. Ama Bay Muir inanılmaz, neredeyse kedigillerinkine eş bir çeviklikle fırlayıp ayağıyla kapıyı kapadı. Ne koşturmacaydı ama! Ne mücadele! Ne delice bir eğlence! Bay Muir hayvanı bir yakaladı, bir elinden kaçırdı, bir daha yakaladı, bir daha kaçırdı; hayvan ellerini ve yüzünü çok feci tırmaladı; sonra bir daha yakaladı ve duvara yapıştırıp kanayan parmaklarını boğazına kenetledi. Sıktı, sıktı! Elindeydi işte ve dünyada hiçbir güç alamazdı onu elinden! Kedi çığlık çığlığa pençeler atıp, tekmeler savururken, ölecek gibi sarsılırken, Bay Muir de onunki gibi dışarı fırlamış, delir-

miş bakışlarla üzerine abandı. Alnındaki damarlar patladı patlayacaktı. "İşte! İşte artık elimdesin! İşte!" diye bağırdı. O an, tam beyaz İran kedisi tarih olacakken, Bay Muir'in çalışma odasının kapısı ardına kadar açıldı; hizmetçilerden biri göründü, suratı kireç gibiydi, gözlerine inanamadı: "Bay Muir? Ne oldu? Birden duyduk –" dedi aptal; tabii Miranda da Bay Muir'in eli gevşer gevşemez kurtulup odadan dışarı fırladı.

Bu olaydan sonra Bay Muir eline bir daha böyle bir fırsat geçmeyeceğine inandı. Sona keskin bir biçimde yaklaşılıyordu.

Kasımın ikinci haftasında Alissa birdenbire eve döndü.

Oyunu bırakmıştı; "profesyonel sahne yaşamını" bitirmişti; kocasına çok ciddi bir biçimde dediği gibi uzunca bir süre New York'a gitmek bile istemiyordu.

Bay Muir şaşkınlık içinde onun ağladığına tanık oldu. Gözleri alışılmadık ölçüde parlak ve hatırladığından daha ufak görünüyordu. Güzelliğine de gölge düşmüş gibiydi, sanki başka bir yüz –daha sert ve ufak tefek hatlı bir yüz– fışkırıyordu dışarı. Zavallı Alissa! Öyle de umutla gitmişti ki! Bay Muir ona sarılmak için, aslında onu rahatlatmak için yaklaşınca geri çekildi; sanki kokusundan rahatsız oluyormuş gibi burun delikleri kısıldı. "Lütfen" dedi, gözlerine bakmadan. "Kendimi iyi hissetmiyorum. Tek istediğim yalnız kalmak... yalnız kalmak, o kadar."

Odasına, yatağına kapandı. Birkaç gün öyle inzivada kaldı, kadın hizmetçilerden birini kabul etti yalnızca, tabii bir de Miranda lütfedip evde bulunuyorsa sevgili Miranda'sını. (Beyaz kedinin geçen günkü kavgalarından hiçbir iz taşımaması Bay Muir'i çok rahatlattı. Elleri ve yüzü yavaş iyileşiyordu ama Alissa üzüntüsünden, yalnız kendisiyle meşgul olduğundan, hiç farkına varmamıştı.)

Alissa, odasında kilitli kapının ardında New York'la ardı ardına telefon görüşmeleri yaptı. Telefonda çoğunlukla ağlı-

yordu. Ama Bay Muir'in anlayabildiği kadarıyla – içinde bulunulan özel koşullardan dolayı telefonları gizlice dinlemesi gerekiyordu – bu konuşmaların hiçbiri Arnavut'la yapılmıyordu.

Bu ne demekti...? Hiçbir fikri yoktu doğrusu: Alissa'ya da soramazdı zaten. Çünkü o zaman gizlice dinlediği anlaşılacak ve Alissa çok fena üzülecekti.

Bay Muir onun hasta odasına güz çiçeklerinden küçük demetler gönderdi; çikolata, bonbon, ince ciltli şiir kitapları ve yeni bir elmas bilezik aldı. Birkaç kez toy bir âşık gibi kapısında da bekledi ama Alissa henüz onu görmeye hazır olmadığını bildirdi – henüz değildi. Sesi aksiydi, Bay Muir'in daha önce hiç fark etmediği metalsi bir ton almıştı.

"Beni sevmiyor musun, Alissa?" diye bağırdı birden.

Bir an için utanç yüklü bir sessizlik oldu. Sonra: "Tabii ki seviyorum. Ama lütfen gidip beni rahat bırakır mısın?"

Bay Muir Alissa için öylesine endişeleniyordu ki, yattığında bir iki saatten fazla uyuyamıyordu, uyuduğu o saatlerde de karışık rüyalar görüyordu. O beyaz kedi! Hayvanın o boğucu iğrenç ağırlığı! Ağzına giren tüyler! Ama uyanıkken Alissa'dan başka şey düşünemiyordu, eve, ona dönmüştü ama aslında *ona* dönmüş sayılmazdı pek.

Yatağında, karmakarışık çarşafların arasında tek başına yatıyor, boğuk boğuk ağlıyordu. Bir sabah çenesini ovuşturup sert sakallarını sıvazladı: kaç gündür tıraş olmuyordu.

Balkondan beyaz kedinin bahçe duvarının tepesinde gezindiğini gördü bir ara, hatırladığından daha iriydi hayvan. Bay Muir'in saldırısının ardından bütünüyle iyileşmişti. (Tabii gerçekten yara aldıysa. Bahçe duvarının üstündeki kedi gerçekten çalışma odasına girme gafletinde bulunan kediyse.) Beyaz tüyleri güneşte sanki alev alev yanıyordu; gözleri kafasına gömülü altın ışıltılı ufacık kömür parçaları gibi parlıyordu. Bay Muir onu görünce hafif bir şaşkınlık geçirdi: Ne güzel bir hayvan bu!

Ama bir an geçmeden hatırladı gerçekte nasıl bir yaratık olduğunu.

Kasım sonunda yağmurlu, fırtınalı bir akşam, Bay Muir nehrin üstündeki dar asfalt yolda arabasıyla gidiyordu, Alissa yanında sessiz oturuyordu – inadına susuyor, dedi içinden. Siyah kaşmir bir pelerin giymiş, başına tam oturan, saçlarının büyük bir bölümünü örten yumuşak siyah bir şapka takmıştı. Bunlar Bay Muir'in daha önce görmediği giysilerdi, tokat gibi çarpan bu şıklık, aralarındaki uzaklığın arttığına işaretti. Bay Muir arabaya binmesine yardım ederken "Bana dokunmasan olmaz mıydı?" der gibi bir havayla "teşekkürler" diye mırıldandı. Bay Muir de yağmur altında çıplak kafasıyla dalga geçer gibi hafifçe eğilerek selamladı onu.

Öyle çok sevmiştim ki seni.

Alissa şu an konuşmuyordu. O güzel profiliyle ona yan dönerek oturmuştu. Bay Muir gaz pedalına iyice yüklenirken o da büyülenmiş gibi son hız yağan yağmuru, kabarıp yükselen nehri, İngiliz yapımı arabalarını sarsan şiddetli rüzgârı büyülenmiş gibi izliyordu. "Böylesi daha iyi olacak sevgili karım" dedi Bay Muir usulca. "Başka hiçbir erkeği sevmiyor olsan da, beni sevmediğin acı bir biçimde ortada." Alissa, bu ağır sözler üzerine suçlu suçlu kıpırdandı, ama hâlâ ona bakmıyordu. "Hayatım? Anlıyor musun? Böylesi daha iyi olacak – sakın korkma." Bay Muir hızını artırırken araba rüzgârda daha da şiddetli sallandı, Alissa sanki ters bir şey söylememeye çalışıyormuş gibi ellerini ağzına kapattı; gözlerini akıp giden kaldırıma dikmişti – Bay Muir'in gözleri bir noktaya dikiliydi.

Ancak Bay Muir, arabanın ön tekerlerini cesaretle korkuluklara doğru sürerken sessizliğini bozdu: nefes nefese küçük çığlıklar attı art arda, koltuğunda büzülüp kalmıştı ama ne onun koluna ne de direksiyona uzanmak için çaba göstermedi. Bir anda bitmişti her şey nasıl olsa – araba korkuluklara çarpıp havada döndükten sonra kayalarla kaplı çayıra düşmüş, patlayarak alev almış, ters yüz olmuştu.

Tekerlekli bir sandalyede oturuyordu – tekerlekli sandalye! Ne müthiş bir buluş olduğunu düşündü, kim bilir kimin yaratıcı düşüncesinin eseriydi.

Ancak vücudu neredeyse bütünüyle felç olduğu için, aleti kendi iradesiyle sürmesine olanak yoktu.

Zaten kör de olduğu için hiçbir irade gücü kalmamıştı! Bir yere sürüklenmediği sürece olduğu yerde kalmaktan son derece memnundu. (Şu an kaldığı görünmez oda çoğunlukla sıcacıktı –karısı ayarlamıştı bunu– ama hâlâ, ara ara, nereden geldiği belli olmayan soğuk hava esintileri hissediliyordu. Vücut ısısının bu tür bir darbeye karşı kendisini koruyamayacağından korkuyordu.)

Pek çok şeyin adını unutmuştu, bundan büyük bir üzüntü de duymuyordu. Aslında *adları* bilmemek, insanı bu hayaletimsi, asla ele geçmez *şeylerin* ardında yatanları öğrenme isteğinden de kurtarıyordu. Tabii körlüğünün de etkisi vardı – çok memnundu buna! Hem de çok memnundu!

Kördü ama öyle tam kör değildi: beyazlıkları, beyazın tonlarını, beyazın akıl almaz ayrıntılarını bir nehirdeki akışlar gibi dalga dalga hissediyordu, ardı ardına kırılıp kafasının içine dökülüyordu hepsi, uzayda herhangi bir nesnenin biçimini, hatlarını almıyor, kabaca bir fikir verecek kadar bile seçilemiyorlardı...

Çok fazla ameliyat geçirdiği belliydi. Sayısını bilmiyordu; bilmek de istemiyordu. Geçen haftalarda ona dürüstlükle yeni bir beyin ameliyatı daha geçirebileceğini söylemişlerdi, amaç (varsayım olarak yani), doğru anlayabildiyse, sol ayağının bir iki parmağını oynatma yetisini yeniden kazanmasını sağlamaktı. Gülmeyi becerebilse gülecekti, ama bu anlamlı sessizlik daha iyiydi.

Alissa'nın tatlı sesi de başka seslerle birlikte o heyecansız coşkulu sesler korosuna katıldı, bildiği kadarıyla ameliyat olmadı. Olduysa da son derece başarılı oldu. Sol ayağının parmakları, ona vücudunun öbür bölümleri kadar uzak ve kayıp geliyordu.

"Çok büyük şanstı, Julius, başka bir arabanın çıkagelmesi yani! Yoksa, *ölecektiniz*!"

Anlaşılan Julius Muir şiddetli bir fırtınada dar Nehir Yolu'nda, setin çok üstünde arabayla yalnız başına gidiyordu; her zamankinden farklı olarak da çok hızlı gidiyordu; arabanın kontrolünü kaybetmiş, zayıf korkuluklara bindirip doğru öbür yana uçmuştu... küle dönen harabeden "mucize eseri" sağ çıkmıştı. Zayıf bedenindeki kemiklerin üçte ikisi kırılmış, kafatası ciddi biçimde çatlamış, omuriliği dağılmış, ciğeri parçalanmıştı... İşte Julius Muir'in buraya, bu son dinlenme yerine geliş öyküsü buydu, süt beyazı bir huzur duygusu veren bu yer, gözüne nasılsa tuzla buz olmuş bir araba camı gibi kırık parçalar halinde görünüyordu.

"Julius, hayatım? Uyanık mısın, yoksa – ?" Bu tanıdık ve son derece neşeli ses ona bir pusun içinden ulaştı, ona bir ad yakıştırmaya çalıştı, *Alissa* mı? yoksa, hayır, *Miranda mı*? – hangisi?

Bir gün görme yetisinin bir bölümünü geri kazanabileceği söyleniyordu (bazen yanı başında konuşuluyordu bu). Ama Julius Muir bunları pek duymuyor ya da aldırmıyordu. Günlerce ilacın etkisi geçip uyanırken kucağına tüylü, ılık bir gövdenin bırakıldığını hissetti – "Julius, hayatım, çok özel bir ziyaretçin var!" – yumuşak ama son derece ağır bir şeydi bu; ateş gibiydi ama iyiye yorulacak bir ateş değildi; önce biraz huysuzlandı (tam bir kedi gibi huysuz huysuz dolandı, kendine yerleşmek için uygun bir yer aradı), ama birkaç dakika içinde müthiş bir rahatlığa kavuştu, mırlayıp pençelerini Bay Muir'in etine hafifçe geçirerek ona arkadaşlık etmek için uykuya daldı. Bay Muir, o su gibi parlak bembeyaz görüntünün ötesinden özellikle onun beyazlığını seçmek istiyordu; tüylerinin o yumuşaklığını, inanılmaz ipeksiliğini bir kez daha hissetmek istiyordu. Ama kulağına gelen, gırtlaktan, ta derinden bir mırlamaydı. Sıcacık atan nabzıyla gövdesini, vücuduna yapışık o gizemli *canlılığının* mucizevi gücünü de hissedebiliyordu – buna çok memnundu işte.

"Aşkım!"

II. BÖLÜM

MODEL

1. BAY STARR'IN GELİŞİ

Boşluğun içinden mi çıkıp gelmişti, yoksa bir süredir izliyor muydu onu, söylediğinden daha uzun bir süredir ve başka bir nedenle? – düşününce titredi, evet, belki de köyde ya da parkta, gerçekten dikkat etmeden, birçok kez gözüne çarpmıştı: o ve onu fark edecek olsa bile yakıştıramayacağı uzun siyah parlak limuzini: adının Bay Starr olduğunu söyleyen adam.

Her geçen günle birlikte gözleri de hızla ve usulca bir yığın insanın üzerinden geçiyordu, tanıdığı insanlar, yabancılar, bir filmin arka planındaki gibi, ön plandaysa asıl gerçeklik, filmin asıl amacı vardı.

On yedi yaşındaydı. Aslında o gün doğum gününün ertesiydi. Aydınlık, rüzgârlı bir ocak günüydü, okul çıkışı akşamüzerleri okyanus kıyısındaki parkta koşuyordu, eve dönüş yönünde koşmaya başlamıştı, bir ara kalbinin çok hızlı attığını, kaslarının tatlı tatlı ağrıdığını hissedip yüzünü silmek, başındaki penye bandı düzeltmek için durdu; mahcup, şaşkın başını kaldırdı, işte orada duruyordu, daha önce bilinçli olarak bakıp fark etmediği bir adam. Ona gülümsüyordu, içten, coşkulu, umutlu bir gülümseyişti bu, bir bastona hafifçe dayanarak öyle bir durmuştu ki koşu yolunu tıkıyordu; yine de oldukça beyefendice, saygılı bir

havası vardı, sanki benden bir kötülük gelmez der gibiydi. Konuşurken sesi aşırı yıpranmış gibi çatlak çıktı. "Özür dilerim! – Merhaba! Genç Bayan! Bu çok ani oldu aslında biliyorum, sizi rahatsız ediyorum ama ben ressamım, bir model arıyorum, acaba benim için poz verebilir misiniz diyecektim? Yalnızca burada, bu parkta – gün ışığında! Size saat başına ücret ödemeye hazırım –"

Sybil adama baktı. Çoğu genç gibi otuz beşin üstündeki yaşları tahmin etmekte güçlük çekiyordu – bu yabancı adam kırkında, belki de ellisinde olmalıydı. Seyrelmiş, düz saçları antika gümüş rengindeydi – belki de daha yaşlıydı o zaman. Cildi inanılmaz ölçüde soluk, pütürlü ve sertti; gözlüklerinin camları öyle koyu renkliydi ki, körlerin taktığı gözlükleri hatırlatıyordu; giysisi sade, koyu renk ve ciddiydi – üzerine bol gelen bir tüvit ceket, boynuna kadar ilikli bir gömlek, kravatı yoktu, siyah deri ayakkabıları eski moda bir biçimde fazla cilalanmıştı. Dalgın, hatta hastalıktan kalkmış gibi bir havası vardı, tıpkı Güney California'daki bu kıyı kasabasının büyük bölümü emekli, yaşlı ya da güçten düşmüş insanlardan oluşan sakinleri gibi kendisini özenle taşımayı öğrenmişe benziyordu; bütünüyle dünyanın insafına bırakamıyordu kendini. Yüzünün hatları zarif ama yıpranmıştı; inceden inceye bozulmuştu sanki, dalgalı bir camın ya da suyun gerisinden bakılır gibi görünüyordu.

Sybil adamın gözlerini göremediği için rahatsız olmuştu. Tek sezdiği, kendisine gözlerini kısarak sert sert baktığıydı. Göz kenarlarının derisi sanki zamanında çokça kısmış ve gülmüş gibi beyaz beyaz kırışmıştı.

Sybil hızla ama kibarca mırıldandı, "Hayır, teşekkür ederim, yapamam."

Dönüp giderken adam hâlâ, özür diler gibi konuşuyordu "Bunun sizin için şey – sürpriz olduğunu biliyorum, ama başka nasıl bulunur bilmiyorum inanın. Parkta eskiz yapmaya yeni başladım ve –"

"Özür dilerim!"

Sybil dönüp acele etmeden, hiç endişeye kapılmadan koşmaya başladı, her zamanki hızındaydı, başı yine dimdikti, kolları iki yanda sallanıyordu. Her ne kadar on yedi yaşından küçük görünüyorsa da, kolay korkuya kapılan bir kız değildi, şu an da korkmamıştı; yine de yüzü utançtan alev alev yanıyordu. Parkta tanıdığı kimsenin görmemiş olmasını diledi – Glencoe küçük bir kasabaydı, lise de yedi yüz elli metre kadar ötedeydi. Bu tuhaf adam neden gelmişti ki yanına?

Arkasından sesleniyordu, belki bastonunu da sallıyordu – dönüp bakmaya cesaret edemedi.

"Yarın burada olacağım ben! Adım Starr! Benimle ilgili çabuk karar vermeyin – lütfen! Size söz veriyorum! Adım Starr! Saat başına para vereceğim –" burada fahiş bir rakam söyledi, Sybil'ın bebek bakarken ya da evin yakınındaki mahalle kütüphanesinde kütüphaneciye yardım ederken aldığının, o da iş olursa, neredeyse iki katıydı.

Şaşkınlık içinde, "Deli olmalı!" diye düşündü.

2. BAŞTAN ÇIKARMA

Sybil kendini Starr olarak tanıtan adamdan kaçıp, Buena Vista Bulvarı'ndan Santa Clara'ya, Santa Clara'dan yukarı Meridian'a, oradan da eve kadar koştuktan sonra Bay Starr'ın teklifinin, her ne kadar akıl almaz görünse de, çok cazip olduğunu düşünmeye başladı. Daha önce hiç modellik yapmamıştı kuşkusuz ama lisede resim dersinde sınıf arkadaşlarından bazıları modellik yapmışlardı, giyinik bir biçimde oturarak ya da ayakta normal pozlar vermişlerdi, öbürleri de onları çizmiş ya da çizmeye çalışmıştı – aslında göründüğü kadar kolay bir iş değildi insan vücudunun hatlarını çizmek; yüz çizmekse daha güçtü. Ama insan üzerindeki bakışların verdiği utanma duygusunu attıktan sonra zahmetsiz bir işti doğrusu modellik yapmak. Farklı düşünenler olabilir, ama ahlaki yönü olmayan bir işti.

Bay Starr ne demişti – *Yalnızca burada, parkta. Gün ışığı altında. Size söz veriyorum!*

Sybil'ın paraya ihtiyacı vardı, üniversiteye gidebilmek için para biriktiriyordu; California Üniversitesi'nin Santa Barbara'daki yaz müzik enstitüsüne de kaydolmayı istiyordu. (Okulda öğrenci korosundaydı, lisedeki koronun şefi onu iyi bir uzmanlık eğitimi alması için yüreklendirmişti.) Birlikte yaşadığı, iki yaş sekiz aylıktan beri yanında kaldığı teyzesi, Lora Dell Blake, masraflarını ödemeye hazırdı – ama Sybil, Glencoe'da bir sağlık kuruluşunda fizyoterapist olarak çalışan ve maaşı devlet memuru olarak alabileceği en yüksek miktar olduğu halde California koşullarına göre oldukça kısıtlı kalan Lora teyzenin parasını kabul etmeyi pek istemiyordu. Sybil, Lora Dell teyzesinin ona sürekli parasal destek veremeyeceğini biliyordu.

Sybil, ailesini uzun yıllar önce kaybetmişti, ikisini birden, afet gibi, tek bir gün içinde, daha Ölüm'ün ne olduğunu ya da ne olarak anlatıldığını anlayamayacak kadar küçük bir yaşta. Champlain Gölü'nde bir tekne kazasında ölmüşlerdi, Sybil'ın annesi yirmi altı, babası otuz bir yaşındaydı, çok hoş genç bir çifttiler, Lora Teyze'nin, sözcükleri özenle seçerek, gerekenden fazla tek bir söz etmeden dediği gibi, beğenilen bir çifttiler. *Hiç sorgulama bunu*, derdi Lora Teyze Sybil'ı uyarır gibi – *kendini üzüp ağlatmandan başka işe yaramaz bu.* Lora Teyze harekete geçecek duruma gelir gelmez, Sybil sürekli olarak onun bakımına verilir verilmez California'ya, Santa Monica'yla Santa Barbara arasındaki güneşle yıkanan bu kıyı kasabasına yerleşmişti. Glencoe, komşu iki kasabaya göre belirgin bir biçimde daha yoksuldu, ama palmiye ağaçlı sokakları, aydınlık huzurlu havası, okyanusa yakınlığıyla, Lora Teyze'nin deyimiyle Blakeler'in nesiller boyu yaşadığı Vermont'daki Wellington'ın tam anlamıyla karşıtıydı. (Lora Dell Blake California'ya taşındıktan sonra Sybil'ı yasal olarak evlat edinmişti: onun için de Sybil'ın soyadı, annesininki gibi, "Blake"di. Sybil, babasının adı sorulduğunda ancak bir süre düşündükten

sonra güçlükle "Conte"yi hatırlıyordu. Lora Teyze genelde New England'la ve özel olarak da Vermont'la ilgili olumsuz düşüncelere sahipti, Sybil hiç özlemiyordu oraları; içinde hiç doğduğu yere, anne babasının mezarını ziyaret etmek için bile olsa, gitme isteği duymuyordu. Sybil, Lora Teyze'nin anlattıklarından Vermont'un yılın on iki ayında nemli, soğuk bir yer olduğunu, kışları donduracak kadar, inanılmayacak kadar soğuk olduğunu öğrenmişti; ormanlık dağları, Batı'nın tepeleri karla kaplı güzel dağlarına benzemiyordu, bu dağların gölgeleri ufak, üst üste binmiş, nüfusu azalmış, yoksullaşmış kasabalara vuruyordu. Laura Teyze yerini yurdunu terk etmiş bir New Englandlı olarak California'ı ateşli bir biçimde övüyordu – "Batı'sında Pasifik Okyanusu'yla" diyordu, "tek duvarı eksik bir odaya benziyor. İnsan içgüdüyle ileriye bakıyor, geriye değil; bu güzel bir duygu tabii."

Lora Dell Blake, cümlelerini karşı çıkılması için davetiye çıkarır gibi kuran bir kadındı. Ama uzun boyu, uzun bacakları, kıpır kıpır, atak yapısıyla çoğu insanın tartışmaya girmekten kaçınacağı türden biriydi.

Aslında Lora Teyze Sybil'ı hiç ölen anne ve babasıyla, ölümlerine yol açan feci kazayla ilgili soru sormaya yüreklendirmemişti; elinde Vermont'da, Wellington'da çekilmiş fotoğraflar, anlık görüntüler, yaşam kesitleri varsa da onları çok iyi saklamıştı, Sybil hiçbirini görmemişti. "Çok üzücü olur" demişti Sybil'a, "– ikimiz için de." Bu hem bir dilek hem de uyarıydı.

Böylece Sybil da o konuyu açmaz olmuştu.

Biri çıkıp da neden anne-babasıyla, ya da en azından anne ve babasından biriyle değil de teyzesiyle yaşadığını sorar diye özenle yanıtlar hazırlamıştı. Ama –burası– Güney California'ydı, Sybil'ın sınıf arkadaşlarının çok azı asıl anne-babalarıyla sürdürüyorlardı yaşamlarını. Kimse sormuyordu.

*Yetim mi? – Ben yetim değilim,*diyordu Sybil. *Ben hiç yetim olmadım, çünkü Lora Teyze hep yanımdaydı.*

Kaza olduğunda iki yaşımdaydım.

Hayır, hatırlamıyorum.
Ama kimse sormuyordu.

Sybil, Lora Teyze'ye parktaki adamdan –adının Starr olduğunu söyleyen adamdan– hiç söz etmedi, onu aklından bütünüyle atmıştı ki, o gece yatakta, uykuya dalmak üzereyken kendini birden onu düşünür buldu, yeniden, capcanlı görüyordu onu. Gümüş rengi saçlarını, parlak siyah ayakkabılarını. Kara gözlüklerin ardına gizli gözlerini. Ne kadar da cazipti teklifi! – tabii Sybil'ın kabul etmesi söz konusu bile olamazdı. Kesinlikle olmazdı.

Yine de Bay Starr zararsız görünüyordu. İyi niyetliydi. Tuhaf biriydi kuşkusuz, ama *ilginçti.* Para durumu iyi olmalıydı, ona poz vermesi için o kadar para teklif ettiğine göre. Davranışlarında bu çağa uymayan bir şey vardı. Başının ve omuzlarının duruşu. Tavırlarındaki beyefendice çekingenlik, incelik – o tuhaf teklifte bulunduğu anda bile. Glencoe'da geçen birkaç yılda özellikle de okyanus kıyısındaki parklarda evsizlerin, kimsesizlerin sayısı gözle görülür ölçüde artmıştı, ama hiç kuşku yok ki Bay Starr onlardan biri değildi.

Birden Sybil, sanki o an bir kapının kilidi çevrilip zihin kayıtlarını harekete geçirmiş gibi Bay Starr'ı daha önce gördüğünü hatırladı... bir yerlerde. Çoğu öğleden sonra bir saatliğine koşmaya gittiği parkta mı? Glencoe kasabasının merkezinde mi? Sokakta mı? – halk kütüphanesinde mi? Glencoe Lisesi'nin çevresinde mi? – yoksa okulun içinde, oditoryumda mı? Sybil neredeyse fiziksel bir çabayla bir sahne hatırladı: onun da korist olduğu okul korosu geçen ay yıllık Noel gösterisi için Handel'in *Mesih*'ini çalışıyordu, Sybil da solosunu söylemişti, bir kontralto için oldukça zorlayıcı bir bölümdü, koro şefi öbürlerinin önünde onu övmüştü... o sırada gözüne hayal meyal bir adam, bir yabancı ilişmişti, oditoryumun en arka sıralarından birinde oturuyordu, yüz hatlarını seçememişti ama gri saçları dik-

kat çekiyordu, pandomimle alkış hareketi yapan, el çırpan adam değil miydi bu? *Orada, en arkada, koridordaydı.* Provalara sık sık dışarıdan birilerinin geldiği oluyordu – koro üyelerinin anne babaları ya da yakınları, müzik direktörünün meslektaşları. Onun için oditoryumun arka tarafında hiç rahatını bozmadan oturan yabancıyı kimse yadırgamamıştı. Dikkati çekmeyecek koyu renkli, ciddi giysiler vardı üzerinde, kara gözlükleri gözlerini gizliyordu. Ama oradaydı işte. *Sybil Blake için. Sybil için gelmişti.* Ama o sırada fark etmemişti onu Sybil.

Adamın çıkıp gidişini de görmemişti. Usulca oturduğu yerden fırlamış, ayağı hafifçe aksayarak bastonuna tutunup yürümüştü.

3. TEKLİF

Sybil'ın Bay Starr'ı bulmaya niyeti yoktu, onu aramak için çevreye bakınmaya da, ama ertesi gün öğleden sonra koşusunu bitirip eve doğru giderken, adam birden oracıkta belirdi – boyu hatırladığından daha uzundu, olduğundan daha iri görünüyordu sanki, gün ışığı kara gözlüklerinin camlarından göz kırpıyordu, solgun dudakları belli belirsiz bir gülümsemeyle hareketleniyordu. Üzerinde bir gün önce giydikleri vardı, yalnızca başına kareli, spor bir golf kasketi takmıştı, bu ona biraz derbeder ama genç bir hava veriyordu, boynunda da telaşla bağlanmış gibi duran krem rengi, buruşuk ipek bir fular vardı. Bastonuna dayanmıştı, kaldırımın aşağı yukarı daha önce durduğu yerinde duruyordu; yanı başındaki bir bankta, öğrencilerin kullandıklarına benzer bir keten spor çanta içinde malzemeleri vardı. "Hey, merhaba" diye seslendi çekinerek ama coşkuyla, "– geleceğinden pek emin değildim ama – gülüşü sanki umutsuzluğun eşiğinden dönmüş gibi büyüdü, gözlerinin kenarlarının kırış kırış derisi gerildi, – yine de *umudumu kesmemiştim.*"

Sybil koştuktan sonra kendini hep iyi hissederdi: bacaklarına, kollarına, ciğerlerine güç gelirdi. İncecik kemikli bir kızdı, bebekliğinden beri solunum yolu hastalıklarına kolay yakalanırdı, ama son yıllarda vücudunu böyle hararetle çalıştırdıkça güçlenmişti; fiziksel gücü artınca kendine güveni de pekişmişti. Bu tuhaf adamın söylediklerine hafiften güldü, omuz silkti, "Burası benim parkım ne de olsa" dedi. Bay Starr ondan gelecek bir yanıt, ağzından çıkacak herhangi bir söz altın değerindeymiş gibi hevesle salladı başını. "Tabii, tabii" dedi, "– farkındayım. Yakınlarda mı oturuyorsunuz?"

Sybil omuz silkti. Nerede oturduğu onu hiç ilgilendirmezdi doğrusu? "Olabilir" dedi.

"Peki – adınız?" Gözlüklerini burnuna iyice yerleştirerek ilgiyle baktı ona. "– Benim adım Starr."

"Benim adım da – Blake."

Bay Starr gözlerini kırpıştırıp, sanki bunun bir şaka olmadığından emin değilmiş gibi gülümsedi. "'Blake' mi? –" "Bir kız için alışıldık bir ad değil" dedi.

Sybil yüzüne ateş bastığını hissederek yeniden güldü. Bu yanlış anlamayı düzeltmemeye karar verdi.

Sybil'ın bugün, saatler öncesinden beklediği bu karşılaşmaya hazır olduğu için, dünden daha sakin göründüğü kesindi: adam ona bir iş teklifinde bulunacaktı, hepsi buydu. Park da herkese açık, güvenli bir yerdi, Lora Teyze'nin evinin bakımlı, küçük bahçesi kadar kendine yakın hissettiği bir yer.

Bu nedenle Bay Starr teklifini yineleyince Sybil, evet, dedi, ilgileniyordu; paraya ihtiyacı vardı, üniversite için para biriktiriyordu. "Üniversite mi? – gerçekten mi? Çok gençsin ama?" dedi Bay Starr şaşkınlık içinde. Sybil sanki buna yanıt vermesi gerekmiyormuş gibi omuz silkti. "Galiba Californialı gençler çabuk büyüyorlar" dedi Bay Starr. Sybil'a yaptıklarını göstermek için çizim defterini almaya gitti, Bay Starr durmadan gevezelik ederken Sybil da kırmamak için ilgili görünerek sayfaları çevirdi. Dediğine gö-

re "amatör bir sanatçı"ydı – tam anlamıyla bir "amatör" hem de – yeteneğiyle ilgili herhangi bir yanılgı içinde değildi, ama dünyayı sanatın arıtacağına ilişkin güçlü bir inanca sahipti –. "Pis, günaha bulanmış bir yer olan dünyanın sürekli, hiç durak vermeyen bir arınışa ihtiyacı var." Bir sanatçının da bu gerçeğin "tanığı" olduğuna inanıyordu; yürek boşsa, sanat "yönlendirebilirdi duyguları". Sybil, sayfaları çevirirken Bay Starr'ın geveledeklerine pek kulak vermiyordu; çizimlerdeki tüyümsü, belli belirsiz, hatta biraz da *duamsı* detaylar çok şaşırtmıştı onu, çizimler her ne kadar usta işi bir kalitede değilse de, gördüğü kadarıyla, beklediğinden iyiydi. Tek tek bakarken, Bay Starr da gelip omzunun üzerinden utanç ve heyecan içinde, sayfaların üzerine gölgesi düşerek bakmaya başladı. Okyanus, dalgalar, dik bir yamaçtan görünen geniş kıvrımlı kumsal – palmiye ağaçları, amberler, çiçekler – bir parktaki II. Dünya Savaşı anıtı – küçük çocuklu anneler – parktaki banklara gelişigüzel tek başlarına oturmuş insanlar – bisiklete binenler – koşanlar – birkaç sayfa yalnızca koşan insanlar: Bay Starr'ın çizimleri sıradan hatta çok alışıldık ama hiç kuşku yok ki doğaldı. Sybil koşanlar arasında kendini, ya da kendisi sandığı birini gördü, omuz hizasındaki koyu renk saçları yüzüne düşmesin diye bant takmış, kot pantolonlu, eşofman üstü giymiş, tam koşunun orta yerinde bacakları ve kolları hareket halindeyken çizilmiş bir kızdı bu – *kendisiydi*, ama öyle gelişigüzel çizilmişti ki, profili gölgelenmişti, kimse anlayamazdı o olduğunu. Yine de Sybil yüzünün yandığını hissetti, Bay Starr'ın nefesini tutmuş beklediğini fark etti.

Sybil on yedi yaşında biri olarak, orta yaşlı bir adamın yeteneğiyle ilgili bir fikir belirtmesinin pek doğru olmayacağını düşündü, onun için de incelikle, belli belirsiz, güzel bir şeyler gevelemekle yetindi; Bay Starr çizim defterini elinden alırken "Tabii, *biliyorum* – henüz pek iyi sayılmam. Ama denemek istiyorum" dedi. Sybil'a gülerek, yeni yıkanmış bir mendil çıkardı, alnını sildi, "Bana poz vermek

konusunda aklına takılan bir şey var mı, yoksa başlayalım mı? En azından bugün için üç saat daha gün ışığımız var."

"Üç saat mi?" dedi Sybil şaşkınlıkla. "O kadar uzun mu?"

"Rahatsız olduğunda" diye atıldı Bay Starr, "– hemen bırakırız, hemen o an." Sybil'ın suratının asıldığını görünce coşkuyla ekledi, "Sık sık ara veririz, söz. Ayrıca, ayrıca" Sybil'ın hâlâ kararsız olduğunu görünce de atıldı, "bir saat içinde herhangi bir süre için sana tam saat ücreti vereceğim." Sybil hâlâ, Lora Teyze ya da başka biri duymadan bu işi yapmayı kabul etse mi etmese mi bilemeden öylece duruyordu: Bay Starr'da, bu kadar basit bir iş için ona bu kadar çok para ödemeye kalkmasında, biraz olsun tuhaf bir şey yok muydu? Kendisiyle özellikle bu kadar ilgilenmesinde de (her ne kadar gururu okşansa da) rahatsız edici bir şey yok muydu? Sybil yanılmıyorsa en azından bir aydır onu gözlüyordu... ya da varlığının farkındaydı. "Sana parayı önden vermeye hazırım, Blake."

"Blake" adı, bu yabancının ağzında kulağa çok tuhaf geliyordu. Sybil'a daha önce hiç yalnızca soyadıyla hitap eden olmamıştı.

Sinirli sinirli güldü Sybil ve "Parayı önceden ödemenize gerek yok, teşekkürler!" dedi.

Böylelikle Sybil Blake bütün kuşkularına karşın Bay Starr'a poz vermeye başladı.

Evet, tedirgin olmuştu, ara ara içinden, bu işte de, Bay Starr'ın çizimi yaparken kendini kaptırarak, telaşla çok önemli bir şey yapıyormuş havasına girmesinde de bir komiklik var diyordu (adam kılı kırk yarıyordu, ya da öyle görünmek istiyordu: hoşuna giden bir çizim yapana kadar sayfalarca kâğıdı buruşturup atıyor, yeni kömür kalemleri çıkarıyordu), yine de ilk seans kolayca, yormadan geçti. "Yakalamaya çalıştığım" dedi Bay Starr "– güzel profilinden öte bir şey, Blake – güzel *çocuksun* gerçekten! – okya-

nusa özgü o derinlik! O bakış yani, anlıyor musun? – öyle bir bilinçle, düşünceyle bakış. *Derinlik* işte!"

Gözlerini kısarak öteye, beyaz köpüklü dalgalara, sörflerin suya ahenkle çarpışına, sörf tahtalarını hem karada hem suda yaşayabilen canlılara özgü bir ustalıkla kullanan sörf tutkunlarına bakan Sybil, okyanus için en son söylenecek şeyin *derinlik* olduğunu düşündü.

"Neden gülüyorsun, Blake?" diye sordu Bay Starr duraklayarak. "Komik bir şey mi var? – beni mi komik buldun?"

Sybil hemen "Ah, hayır, Bay Starr, tabii ki hayır" dedi.

"Ama *öyleyim*, biliyorum" dedi neşeyle. "eğer öyle görüyorsan beni, çekinmeden gül *lütfen!*"

Sybil, birden hoyrat eller bir yerini gıdıklamış gibi gülmeye başladı. Bir annem, bir babam olsaydı diye düşündü... nasıl olurdu acaba: bir ailesi olsaydı yani, olması gerektiği gibi.

Bay Starr şimdi de hemen yanı başındaki çimenlerin üzerine tünemiş, kendinden geçmiş bir halde Sybil'a bakıyordu. Kömür kalemi, parmaklarının arasında hızla hareket ediyordu. "*Gülebilme* becerisi" dedi, "*yaşayabilme* becerisidir – ikisi eş anlamlıdır. Henüz bunu anlayamayacak kadar gençsin, ama bir gün anlayacaksın." Sybil gözlerini ovuşturarak omuz silkti. Bay Starr çok havalı konuşuyordu. "Dünya günah dolu, bayağı bir yer – 'kutsal'ın tam tersidir 'bayağı' biliyorsun. Hep uyanık olmak gerekir – hep kurtarılmayı beklersin. Ressamlar, dünyayı ellerinden geldiğince saflığını iade ederek kurtarırlar. Ressam verir, geri almaz, hatta kendini öne çıkarmaz bile."

Sybil kuşkuyla "Ama siz resimlerinizden para kazanmak istiyorsunuz, değil mi?" diye sordu.

Bay Starr buna gerçekten çok şaşmış görünüyordu. "Ah, nasıl, hayır. Kesinkes *hayır*."

Sybil üsteledi, "Ama, çoğu kişi ister bunu. Yani, çoğunluğun ihtiyacı vardır. İnsanın bir konuda yeteneği varsa" çok şaşırtıcı bir pervasızlıkla, çocukça bir arsızlıkla konuşuyordu, "bir biçimde bunu satması gerekir."

Bay Starr sanki suç işlerken yakalanmışçasına özür diler gibi kekelemeye başladı, "Orası öyle Blake, ben – ben galiba pek çok insandan farklıyım. Biraz para kaldı ailemden – bir servet sayılmaz ama yaşamımın kalan bölümünü rahat geçirmeme yeter. Yurtdışına seyahat ediyorum" dedi belli belirsiz, "– buradan ayrı kaldığım zamanlarda hevesim artıyor."

Sybil kuşkuyla sordu, "Belli bir işiniz yok mu yani?"

Bay Starr şaşkınlıktan bir kahkaha patlattı. Yakından bakınca dişleri yamru yumru, biçimsiz, biraz da lekeli görünüyordu, eski bir fildişi piyanonun tuşları gibi tıpkı. "Ama sevgili çocuğum" dedi, "benim işim *bu* – 'dünyayı kurtarmak!'"

Yeniden şevkle Sybil'ı çizmeye koyuldu.

Dakikalar geçti. Uzun dakikalar. Sybil, köprücük kemiklerinin orta yerinde hafif bir sızı hissetti. Göğsünde de hafif bir rahatsızlık vardı. *Bay Starr deli. Bay Starr "deli" mi?* Arkasından dar yoldan insanlar gelip geçiyordu, koşu yapanlar, bisikletliler – Bay Starr kendini yaptığı işe öyle kaptırmıştı ki hiçbirine dönüp bakmıyordu. Sybil, acaba içlerinden beni tanıyan, bu tuhaf durumla ilgilenen var mıdır? diye düşündü. Yoksa kendi kendine biraz fazla mı büyütüyordu bu işi? O gece Lora Teyze'sine Bay Starr'dan söz etmeye karar verdi, dürüstçe söyleyecekti Lora Teyze'ye adamın ne kadar para verdiğini. Teyzesinin fikirlerini hem sayıyor, hem de çekiniyordu: Sybil'ın hayalinde, hayal dediğimiz o incelenmemiş varlık alanında Lora Dell Blake, Sybil'ın ölen anne ve babasının otoritesini devralmıştı.

Evet, Lora Teyze'ye söyleyecekti.

Daha bir saat kırk dakika geçmişti ki Sybil kıpırdanmaya başlayıp, bir iki kez farkında olmadan iç geçirince, Bay Starr aniden çizimin bittiğini söyledi. Üç güzel taslak hazırladığını, ama onu da kendisini de fazla yormak istemediğini söyledi. Yarın geliyor muydu – ?

"Bilmem" dedi Sybil. "Belki."

Bay Starr üç saatlik poz karşılığında tam ücret ödeyince,

Sybil pek fazla olmasa da itiraz etti. Adam parayı içinden banknotlar taşan oğlak derisi pahalı cüzdanından çıkarıp nakit verdi. Sybil ona teşekkür etti, çok utanmıştı, bir an önce kaçmak istiyordu. Ah, bu para alışverişinde utanılacak bir şey vardı!"

Yakından bakınca, Bay Star'ın kara camlı gözlüklerinin ardından gözlerini az çok seçebiliyordu. Bu yakınlığın verdiği rahatsızlıkla hemen gözlerini kaçırdı ama iyi – ince biri olduğu izlenimini edindi.

Sybil parayı aldı, cebine koydu, hemen dönüp yürümeye başladı. Bay Starr ardından kimsenin duymasına aldırmadan "Gördün mü, Blake? – Starr sözünü tutar. Her zaman!" diye bağırdı.

4. GERÇEĞİ GİZLEMEK YALAN MI SAYILIR, GİZLEMEK Mİ?

"Hadi! – günün nasıl geçti, anlat bakalım bana, Sybil!" dedi Lora Teyze şaşkın ve öfkeli bir tonla, Sybil, Lora Teyze'nin yine çok önemli bir şey anlatmaya hazırlandığını anlamıştı – Glencoe Sağlık Merkezi'ndeki işi bitmek tükenmek bilmez bir güldüren ve öfkelendiren olaylar kaynağıydı onun için. Sybil böylece dizginleri Lora Teyze'ye bırakıp akşam yemeğini her zamanki gibi beraber hazırlayıp masaya oturduklarında keyifle onu dinleyip güldü.

Öfkelendirici ama *komik şeylerdi* aslında – Sağlık Merkezi'nde yaşanan saçmalıkların son perdesi.

Lora Dell Blake ellisine yakın uzun boylu, sıska, kıpır kıpır bir kadındı; gür kır saçları vardı; gözleri ve teni kum rengiydi; gönlü zengin ama dalga geçmeyi seven biriydi. Güney California'yı sevdiğini söylese de – "Oradan başka yerde doğanlar cenneti bilmiyorlar demektir" – aslında New England'dan koparılıp getirilmiş gibiydi, beklentileri, kişilik yapısı ya da uyumsuz görünümüyle buralara ait görünmüyordu. Sık sık neşeyle aptallığımın bir cezası olacaktı tabii, derdi, olmuştu da zaten. Glencoe Sağlık Merkezi'ndeki

işine göre fazla nitelikliydi, başka yerde iş bulamamıştı, biraz Sybil daha lisedeyken Glencoe'dan ayrılıp kızcağızı "yersiz yurtsuz" bırakmak istemediğinden; biraz da yeni iş için yaptığı görüşmeler hep berbat geçtiğinden – Lora Dell Blake uysal, uslu, "kadınsı", dalavereci olmayı da, öyle görünmeyi de beceremiyordu.

Lora Sybil'ın hayattaki tek yakını değildi – Vermont'da Blake'ler ve Conte'lar vardı bir de – ama Lora, California'nın Glencoe kasabasında Meridyen Sokağı'ndaki tek katlı sıvalı ufak eve kimseyi sokmuyordu; hatta "trajedi" olarak nitelediği o olaydan sonra kız kardeşinin kızının velayetini üzerine alıp her şeyi toplayarak kıtanın öbür ucuna, ülkenin hiç bilmediği bir köşesine göç ettiğinden beri mektuplara, kartlara bile yanıt yazmaz olmuştu – niyetim, çocuğu düşünerek, geçmişi silmek" diyordu, "ve yeni bir yaşama başlamak."

Bir de: "Zavallı çocuk için, zavallı küçük Sybil için her türlü fedakârlığı yaparım."

Teyzesini çok seven Sybil, yıllar önceki tartışmaları, sorguları, telefonları hayal meyal hatırlıyordu – ama her şeyle Lora Teyze ilgilenmiş, ikisi için gerçekten de yeni ve "kolay" bir yaşam kurmuştu. Lora Teyze, zaten güçlü olan ve zorluklarla karşılaşınca iyice güçlenen, direnç kazanan insanlardandı; kendi yakınlarıyla, Sağlık Merkezi'nin yöneticileriyle –aslında kendisine akıl vermeye kalkan herkesle– çatışmaktan büyük bir tat alıyordu sanki. Sybil'ın üstüne çok fazla titriyordu, çünkü, sık sık dediği gibi, birbirlerinden başka kimseleri yoktu.

Doğruydu tabii. Lora Teyze öyle olması için elinden geleni yapmıştı.

Sybil, teyzesinin nüfusuna geçtiği halde Lora'nın kızı değil de yeğeni olduğunu hiç kimseden saklamamışlardı. İkisini birlikte görenler de, fiziksel açıdan benzemedikleri için hiç böyle bir hataya düşmüyorlardı.

Böylece Sybil Blake, Vermont'la ilgili hiçbir şey bilmeden büyüdü, bildiği çok genel hatlarıyla o üzücü olaylardı:

anne ve babası, ölümlerine ilişkin ayrıntılar, zihninde çocukluğunda dinlediği masallar gibi belli belirsiz, üstü kapalıydı. Çünkü Sybil küçük bir kızken teyzesine ne zaman bu konuları soracak olsa Lora Teyze kırılıyor, telaşlanıyor, kızıyor ya da en fenası endişeleniyordu. Gözlerine yaşlar doluyordu – hiç ağlamazdı oysa Lora Teyze. Sybil'ın ellerini ellerinin içine alıyor, sımsıkı tutarak Sybil'ın gözlerinin içine bakıyor, usulca, emreden bir sesle, "Ama tatlım, *öğrenmene hiç gerek yok ki.*"

O gece de Sybil bir nedenle konuyu açıp Lora Teyze'ye bir kez daha annesiyle babasının tam olarak nasıl öldüklerini sorduğunda, Lora Teyze ona şaşkınlık içinde baktı; uzun süre gömleğinin ceplerinde olmayan bir sigara paketini arandı (Lora Teyze sigarayı geçen ay, galiba beşinci kez bırakmıştı), sanki Lora kendisi de hatırlamıyor gibiydi bunları.

"Sybil, tatlım – neden soruyorsun ki? Yani, *şimdi* nereden çıktı?"

"Bilmem" dedi Sybil geçiştirerek. "İşte – öylesine soruyorum."

"Okulda bir şey olmadı, değil mi?"

Sybil, bu sorunun kendi sorusuyla ilgisini anlayamadı, incelikle, "Hayır, Lora Teyze. Tabii ki olmadı" dedi.

"Yalnızca, durup dururken – nereden çıktı" dedi Lora Teyze suratını asarak, "– bu soru."

Lora Teyze kaygıyla baktı Sybil'a: bu bakışı o kadar iyi tanıyordu ki Sybil, bir an için göğsünde büyük bir baskıyla nefessiz kaldığını hissetti. *Neden, bunları sormam sana olan sevgimden kuşkulanmana mı neden oluyor? – neden her seferinde böyle yapıyorsun, Lora Teyze?* dedi biraz öfkeli bir sesle. "Geçen hafta on yedi yaşıma girdim, Lora Teyze. Artık çocuk değilim."

Lora Teyze telaşlanarak güldü. "Tabii ki çocuk değilsin!"

Sonra da her zamanki telaşıyla, onu mutlu etmek zorun-

daymış gibi iç çekerek, iki elini hızlıca saçlarında gezdirerek konuşmaya başladı. Sybil'a aslında bilinmesi gereken pek de bir şey olmadığını söyledi ısrarla. Kaza – üzücü olay – çok eskide kalmıştı. "Annen, Melanie, o zaman yirmi altı yaşındaydı – dünya tatlısı, güzeller güzeli bir kadındı, gözleri seninki gibiydi, elmacık kemikleri seninki gibiydi, saçları açık renk ve dalgalıydı. Baban George Conte, otuz bir yaşındaydı – babasının şirketinde çalışan, genç, geleceği parlak bir avukattı –yakışıklı, hırslı bir adamdı–" Tam burada hep yaptığı gibi durdu Lora Teyze, sanki uzun yıllar önce ölmüş olan bu çifti unutmuş da anımsamaya çalışıyor gibiydi; Glencoe Sağlık Merkezi hikâyelerinden daha ilginç, ama anlatıla anlatıla etkisini yitirmiş görünen bir hikâyeyi, bir aile hikâyesini, anlatır gibiydi.

"Bir tekne kazasıydı – Dört Temmuzda –" dedi Sybil tatlılıkla, "– ben senin yanındaydım, sonra –"

"Sen benim yanımdaydın, Büyükanne de küçük evde – küçücük bir kızdın daha!" dedi Lora Teyze, gözlerinden yaşlar dökülerek, "– güneş batmak üzereydi, havai fişeklerin atılmasına az kalmıştı. Annenle Baban, Baban'ın sürat teknesiyle açılmışlardı – gölün karşı kıyısına, Kulüp'e gitmişlerdi –"

"Sonra gölden geri dönmeye çalıştılar – Champlain Gölü'nden –"

"– Champlain Gölü, evet: güzeldi ama hiç güven olmazdı, bir fırtına çıkacak olursa –"

"Babam teknenin dümenindeydi –"

"– Nasıl olduysa alabora oldular. Ve boğuldular. Hemen bir yardım teknesi gitti ama çok geçti." Lora Teyze'nin ağzı kurumuştu. Gözlerinde öfkeden yaşlar parlıyordu. "Boğuldular."

Sybil'ın kalbi acıyla atıyordu. Dahası vardı, emindi, ama kendisi hiçbir şey hatırlayamıyordu – hiç dönmeyecek olan annesiyle babasını bekleyen iki yaşındaki çocuğu, yani kendisini bile. Annesi ve babasıyla ilgili bölük pörçük, bulanık, belirsiz şeyler hatırlıyordu, sanki tam bilinç üstü-

ne çıkacakken yeniden karanlığa gömülen bir rüya gibiydi. Fısıltıyla, "Kazaydı bu. Kimsenin suçu yoktu" dedi.

Lora Teyze sözcükleri özenle seçerek "Kimsenin suçu yoktu" dedi.

Bir sessizlik oldu. Sybil şu an başını öteye çevirmiş olan teyzesine baktı. Yaşlı kadının yüzü nasıl da çizgilenmiş, meşine dönmüştü! – yaşamı boyunca güneşe, rüzgâra, havaya hiç aldırmamış, korunmamıştı, şimdi de ellisine yaklaşırken on yaş daha fazla gösteriyordu. Sybil tereddütle, "*kimsenin* suçu değil miydi – ?" diye sordu.

"Evet, eğer merak ediyorsan" dedi Lora Teyze, "– Bildiğimiz kadarıyla Baban içkiliymiş. İçmişler yani. Kulüp'te."

Lora Teyze uzanıp elini çimdiklese ancak bu kadar şaşırırdı Sybil. "İçmişler mi – ?" Hikâyenin bu bölümünü daha önce duymamıştı.

Lora Teyze haince devam etti, "Ama çok da içmemişler galiba, yani sonucu etkilememiş." Yine sustu. Sybil'a bakmıyordu. "Herhalde."

Sybil donup kalmıştı, söyleyecek, soracak başka bir şey bulamıyordu.

Lora Teyze ayağa kalkmıştı, bir aşağı bir yukarı yürüyordu. Gür saçları darmadağın, tavırları Sybil'ın önünde sanki görünmeyen bir izleyici kitlesine davasını savunuyormuş gibi kaba ve kavgacıydı. "Öyle aptaldılar ki! Ona anlatmaya çalıştım! 'Sevilen' çift – 'hoş' bir çift – bir sürü de arkadaş – yığınla arkadaş! O Lanet Olası Champlain Kulübü, herkes çok içiyor orada! O kadar para ve nüfuz olunca! Ne işe yaradı peki bunlar! O –Melanie– yaşamını mahvetti onun teklifini kabul etmekle – gururla evlendi *onunla*! Sonu da öyle oldu işte. Onu uyarmıştım, tehlikelidir demiştim –ateşle oynamak– ama dinleyen kim? İkisi de dinlerler mi hiç? Lora'yı? – *beni?* İnsan o yaşta öyle kör cahil oluyor ki, sonsuza dek yaşayacağını sanıyor – yaşamını mahvetmemeli insan –"

Sybil birden kendini hasta gibi hissetti. Odadan fişek gi-

bi çıktı, kendi odasına gidip kapısını kapadı, karanlıkta ağlamaya başladı.

Buydu işte hepsi, sır buydu. Basit küçük sır –içki, sarhoşluk– "trajedi"nin gerisinde bu vardı.

Lora Teyze bütün inceliğiyle Sybil'ın kapısını tıklatmadı, gecenin kalan bölümünde onu kendi haline bıraktı.

Sybil ancak yatağına girdikten, ev karanlığa gömüldükten sonra hatırladı teyzesine Bay Starr'dan söz etmeyi unuttuğunu – adam tamamen çıkmıştı aklından. Avcuna sıkıştırdığı para da, şu an çalışma masasının çekmecesinde, çamaşırlarının altında düzgünce katlanmış duruyordu, saklanmış gibi sanki...

Sybil suçlulukla, yarın söylerim diye düşündü.

5. CENAZE ARABASI

Bay Starr, Sybil Blake'in önüne tünemiş, hevesle resmini çiziyor, bir yandan da hızlı hızlı, kendinden geçmiş bir sesle, "Evet, evet, tam öyle işte! – evet! Yüzün tomurcuklanan bir çiçek gibi güneşe dönük olsun! Tam öyle!" diyordu. Sonra: "Dalgaların hareketi gibi sonsuza kadar, sürekli yinelenen iki ya da üç soru vardır Blake: "Neden buradayız?" – "Nereden geldik, nereye gidiyoruz?" – "Evrenin yaratılmasının bir amacı var mı, yoksa her şey şans eseri mi?" Ressam bu soruları bildiği imgelerle ifade etmeye çalışır." Sonra: "Sevgili küçüğüm, bana biraz kendinden söz etsen keşke. Birazcık olsun!"

Sybil o gün öğleden sonra, sanki önceki gece bir değişim geçirmiş, bir karar almış gibi kendini Bay Starr'a modellik ettiği için daha az rahatsız hissediyordu. Sanki birbirlerini çok iyi tanıyor gibiydiler: Sybil, Bay Starr'ın bir seks manyağı ya da herkesin bildiği türden bir deli olmadığından kesinlikle emindi; çizimlere hızlıca göz attı, telaşla,

üzerlerinden fazla geçilerek, karalanarak çizilmişlerse de hiç de acemi işi tasvirlere benzemiyorlardı. Adamın mırıl mırıl gevezelik edişi de rahatlatıcıydı aslında; zihni, kırılan bir dalga gibi dağıtıyordu, utanma duygusu kayboluyordu – çünkü adam çoğunlukla onunla değil, ona doğru konuşuyordu, yanıt vermesi gerekmiyordu. Bay Starr, Sybil'a biraz Lora Teyze'nin heyecanla Glencoe Sağlık Merkezi'nde geçen komik olayları anlatan halini hatırlatıyordu. Lora Teyze Bay Starr'dan daha eğlenceli biriydi ama bay Starr daha idealistti.

İyimserliği biraz saflığa kaçıyordu belki. Ama *iyimserdi* işte.

Bay Starr, bu ikinci poz verişinde Sybil'ı parkın pek rahatsız edilmeyecekleri bir köşesine götürmüştü. Ondan saçındaki bandı çıkarıp bir banka oturmasını, başını geriye atıp gözlerini biraz kısarak yüzü güneşe dönük bir biçimde poz vermesini istemişti – başlangıçta rahatsız olmuştu öyle durmaktan, ama sonra aşağıda dalgalara vuran sörf sesleri ve Bay Starr'ın tek başına konuşması ninni gibi gelmiş, Sybil tuhaf bir huzur duygusuyla kendini kayar gibi hissetmeye başlamıştı.

Evet, gece bir değişime uğramış olmalıydı. Bunun boyutlarını kestiremiyordu gerçi, etkisini de. Acı acı ağlayarak uykuya dalmış, sonra garip bir duyguyla uyanmıştı – neydi o duygu? Kırılganlık duygusuydu bir ölçüde. Öyle olma isteği. *Yücelmişti. Tomurcuklanan bir çiçek gibiydi.*

Sybil o sabah Lora Teyze'ye Bay Starr'dan ve kazandığı paradan söz etmeyi unutmuştu – çok iyi paraydı, o kadar az emeğe karşılık! Teyzesinin tepkisini düşününce kendini ufalmış hissetti, çünkü teyzesi yabancılara, özellikle de erkeklere hiç güvenmezdi... Sybil bunu anlayabiliyordu, o gece ya da ertesi sabah Lora Teyze'ye söz ederken ona Bay Starr'ın iyi, güvenilir hatta çocuksu biri olduğunu iyice anlatacaktı. Gülesi geliyordu insanın ona, ama gülmek uygun düşmezdi tabii.

Orta yaşına karşın yetişkin dünyasının dışında bir yer-

lerde yaşamış, tecrit edilmiş, korunmuş gibiydi. Masumdu, içten ve kırılgandı.

Bugün de Sybil'a modellik ücretini önden vermeyi teklif etmiş, Sybil yine reddetmişti. Tabii Bay Starr'a parayı baştan verirse, sonda verdiği zamanlardan daha kısa poz vermeye kalkabileceğini ima etmeye filan çalışmıyordu.

Bay Starr duraksayarak "Blake? – bana şeyden söz eder misin –" dedi, sanki havadan gelişigüzel esin bularak çiziyormuş gibi biraz duraklamıştı, "– annenden?"

Sybil, Bay Starr'a dikkatini pek vermiyordu. Ama bir anda gözlerini açıp dosdoğru suratına baktı.

Bay Starr belki de başta düşündüğü ya da davrandığı kadar yaşlı değildi. Yüzü hoştu ama tuhaf bir kabalık vardı ifadesinde – cildi zımpara kâğıdı gibiydi. Çok solgun, hastalıklı gibi görünüyordu. Alnında, sol gözünün üstünde balık kancası ya da soru işareti biçiminde hafif bir leke vardı. Doğum izi miydi yoksa bu? – ya da daha ciddi bir şey, bir tür cilt bozukluğu muydu? Belki de cildi ergenlik sivilcelerinden dolayı kaba, pütürlü kalmıştı, hepsi buydu.

Kararsız gülüşü iri, ıslak dişlerini ortaya seriyordu.

Bay Starr bugün başına bir şey takmamıştı, ince, cılız, anlaşılmaz bir nedenle gümüş rengine dönmüş saçları rüzgârda dağılıyordu. Sade, gösterişsiz şeyler vardı üzerinde, çok bol bir gömlek, haki renkli, kolları yukarı kıvrılmış bir ceket. Sybil yakından bakınca koyu renkli gözlük camlarının gerisinden gözlerini seçebiliyordu: gözleri ufak, gömük, bakışları zeki ve aydınlıktı. Göz altları torbalı, gölge gölgeydi, morarmış gibiydi sanki.

Sybil, Bay Starr'ın gözlerine bu kadar yakından bakınca titredi. Sanki başka birinin ruhuna bakarken yakalanmış gibi oldu.

Sybil yutkunup usulca, "Annem... hayatta değil" dedi.

Tuhaf bir söyleme biçimiydi bu! – neden açıkça, normal bir biçimde *Annem öldü* dememişti ki sanki.

Sybil'ın sözleri, uzun ve sancılı bir dakika boyunca ara-

larında havada asılı kaldı; Bay Starr, kendi patavatsızlığına kızmış da yanıtı duymak istemiyor gibiydi.

Hemen, telaşla özür diler gibi, "Ah – anlıyorum. Özür dilerim" dedi.

Sybil güneşin altında poz veriyordu, sıcak, dalgalar, Bay Starr'ın sesi bedenini uyuşturmuştu, şu an farkında olmadığı bir uykudan uyanmış gibiydi, sanki bir elin dokunuşunu hissetmişti – dürtülerek uyanmıştı. Bay Starr'ın telaşla yaptığı karalamalı çizimi baş aşağı olarak gördü, adamın elindeki kömür kalemini kalıp gibi beyaz kâğıdın üstünde sıkıntıyla tutuşunu izledi. Güldü, gözlerini ovuşturdu ve "Çok zaman geçti, artık aklıma bile gelmiyor doğrusu" dedi.

Bay Starr'ın yüzündeki ifade temkinli ve karmaşıktı. "O zaman – şey – babanla mı – yaşıyorsun?" diye sordu. Bu sözcükler çok zorla çıkmış gibiydi.

"Hayır, değil. Bu konudan bir daha söz etmek istemiyorum Bay Starr, sizin için bir sakıncası yoksa."

Sybil rica eder gibi, ama yine de tavır koyarak konuşmuştu.

"O zaman – konuşmayız biz de! Konuşmayız! Kesinlikle konuşmayız!" Bay Starr çabucak söyledi bunları. Yeniden çizimine döndü, dikkatini işe o kadar vermeye çalışıyordu ki, yüzü kırış kırış olmuştu.

Ve kalan süre böylece, sessizlik içinde geçti.

Bay Starr, Sybil huzursuzlanmaya başlar başlamaz yine bu günlük yeter dedi – onu da kendini de çok yormak istemiyordu.

Sybil boynunu ovuşturdu, hafif sızlıyordu; kollarını bacaklarını esnetti. Cildi güneşten – ya da rüzgârdan biraz yanmıştı, gözleri sanki güneşe doğrudan bakmış gibi kamaşmıştı. Yoksa ağladığı için miydi? – hatırlayamıyordu.

Bay Starr, Sybil'a parasını yine içinden banknotlar taşan oğlak derisi cüzdanından nakit verdi. Parayı Sybil'ın eline tutuştururken eli gözle görülür biçimde titriyordu. (Sybil he-

men utanarak paraları katladı, cebine koydu. Sonradan evde Bay Starr'ın kendisine on dolar fazla verdiğini fark etti: ağlayacak hale getirdiği içindi bu ödül herhalde?) Sybil'ın bir an önce kaçmaya can attığı her halinden belliyse de, Bay Starr, Bulvar'a doğru yokuş aşağı ağır aksak, bastonuna dayanarak, ama canlı adımlarla ona eşlik etti. Sybil'a sordu – Blake diyordu tabii o: "Sevgili Blake" – yakında bir kafede bir şeyler içelim mi? – Sybil reddedince mırıltıyla "Tamam, tamam, anlıyorum – sanırım" dedi. Sonra Sybil'a ertesi gün gelip gelmeyeceğini sordu, Sybil hayır demeyince de gelecek olursa biraz daha farklı bir poz için saat ücretini artıracağını ekledi – "Biraz daha farklı bir poz olacak, burada parkta ya da kumsalda, öncekiler gibi gün ışığında tabii ki, ama bir ölçüde – "Bay Starr doğru sözcüğü ararken gerginlik içinde durakladı "– deneysel."

Sybil kuşkuyla sordu, "'Deneysel' mi –"

"Ücretini artırmaya hazırım Blake, yarısı kadar eklerim."

"Nasıl bir 'deneysellik' bu?"

"Duygusal."

"Ne?"

"Duygu. Anı. İç dünya."

Artık parktan çıkıyorlardı, daha çok gören olabilirdi, Sybil huzursuzluk içinde çevresine bakınıyordu: okuldan birini, daha da kötüsü teyzesinin arkadaşlarından birini görmekten korkuyordu. Bay Starr konuşurken elini kolunu oynatıyor, her zamankinden daha heyecanlı görünüyordu. "– 'İç dünya.' Dışarıdan gözlenemeyenler. Yarın daha ayrıntılı anlatırım sana Blake" dedi. "Yarın buluşuyor muyuz burada?"

Sybil, "Bilmiyorum, Bay Starr" diye geveledi.

"Ah, ama gelmek zorundasın! – lütfen."

Sybil, Bay Starr'a karşı bir yakınlık hissetti. İyiydi, nazikti, beyefendiydi; özellikle de eli açıktı. Onu ancak hiç dostu olmayan yalnız, ilginç bir adam olarak hayal edebiliyordu. Yanında huzursuz oluyordu Sybil, ama belki de bu ilginçlik işini abartıyor olabilirdi: dışarıdan bakan herhan-

gi biri bu uzun boylu aksak adamı, bastonu, keten spor çantayı, Sybil'a cenaze törenlerini hatırlatan cilalı siyah ayakkabıları, ince telli, seyrek kır saçları, güneşe göz kırpan kara gözlükleri görse ne düşünürdü?.. Böyle biri Sybil'la Bay Starr'ı bir arada görse dönüp bir daha bakar mıydı?

"Bak" dedi Sybil işaret ederek, "– cenaze arabası."

Yakında, kaldırımda koyu renkli camları içeriyi göstermeyen, uzun parlak bir siyah araba duruyordu. Bay Starr güldü, utanarak "Blake, şaşıracaksın ama o cenaze arabası değil – benim arabam."

"Sizin arabanız mı?"

"Evet. Üzgünüm ama öyle."

Sybil, o an kaldırımda boş bekleyen aracın limuzin olduğunu fark etti. Direksiyonda siperli şapka takmış genç bir sürücü vardı; profilden Doğuluya benziyordu. Sybil şaşkın bakakaldı. Demek Bay Starr gerçekten de zengindi.

Özür diler gibi, ama küçük bir oğlan çocuğu gibi de keyifle, "Ben kullanmıyorum gördüğün gibi! – zor oluyor öylesi. Çok zaman önce, eskiden kullanıyordum, ama – işler böyle gerektirdi." Sybil, Glencoe'da daha önce de sık sık şoförlü limuzin görmüştü, ama hiç limuzin sahibi biriyle tanışmamıştı. Bay Starr, "Blake, seni evine bırakabilir miyim? – Çok sevindirirsin inan beni" dedi.

Sybil, sanki biri sırtından kötü gıdıklamış gibi güldü.

"Bırakmak mı? Bununla mı?" diye sordu.

Bay Starr "Hiç sorun değil! Hem de hiç!" diyerek, şoförün açmasına fırsat vermeden büyük bir havayla arka kapıya davrandı. Gözlerini kısarak Sybil'a umutla gülümsedi. "O kadar yorduktan sonra ne yapsam az sana."

Sybil gülümseyerek karanlıkta arabanın içine bakıyordu. Üniformalı şoför dışarı çıkmış ayakta bekliyor, ne yapacağını kestiremeden izliyordu. Galiba Filipinliydi, hiç de genç sayılmazdı, suratı ufaktı, pörsümüştü; elinde beyaz eldivenler vardı. Ses çıkarmadan dimdik durmuş Sybil'a bakıyordu.

Bir an için, evet, bir an Sybil, Bay Starr'ın teklifini kabul edip, uzun parlak siyah limuzinin arka koltuğuna binecekmiş gibi göründü, ardından da Bay Starr binecek, kapı kapanacaktı; ama birden bilmediği bir nedenle – Bay Starr'ın gözünü ayırmadan gülümseyerek bakışından ya da beyaz eldivenli şoförün baston yutmuş gibi duruşundan – fikrini değiştirerek, "Hayır, teşekkürler!" dedi.

Bay Starr bozulmuştu, kırılmıştı – yüzünün ifadesinden anlaşılıyordu hayal kırıklığı. Yine de neşeli bir biçimde, "Ah, anlıyorum tabii seni, Blake – *ben* yabancıyım ne de olsa. Temkinli davranmakta haklısın tabii. Ama canım, yarın *görüşüyoruz*, tamam – ?"

Sybil, "Belki!" diye bağırarak karşıya geçti.

6. YÜZ

Parktan uzak duruyordu. *Çünkü öyle istiyorum, yapabilirim.*

Perşembe zaten okuldan sonra şan dersi vardı. Cuma, koronun provası; bir gece de arkadaşlarıyla beraberdi. Cumartesi sabahı koşuya çıktı; okyanus kıyısındaki parkta değil ama kilometrelerce ötedeki başka bir parkta, Bay Starr'ın arayıp bulamayacağı bir yerde. Pazar günüyse, Lora Teyze'yle arabayla Sybil'ın geçmiş doğum gününü kutlamak için Los Angeles'a – sergiye, akşam yemeğine ve tiyatroya gittiler.

Bakın, işte yapabiliyorum. Paranıza da ihtiyacım yok, size de.

Lora Teyze'nin Sybil'a annesiyle babasının geçirdiği tekne kazasını –içkiden kaynaklanmış olabileceğini– anlattığı akşamdan sonra, ne Sybil ne de teyzesi konuyu bir daha açmaya cesaret edememişlerdi. Sybil'ın düşününce bile tüyleri ürperiyordu. Merakından ağzının payını almıştı işte.

Neden öğrenmek istiyorsun ki? – üzülüp ağlayacaksın, o kadar.

Sybil, Lora Teyze'ye Bay Starr'dan da, ona poz verdiğinden de bir türlü söz edemedi. Bütün pazar birlikte oldukları halde yapamadı bunu. Çalışma masasının çekmecesine gizlediği paradan da söz etmedi hiç.

Ne içindi o para? – yaz okulu için, üniversite için.

Geleceği için.

Lora Teyze evini paylaştığı birinin eşyalarını karıştıracak yapıda bir kadın değildi ama Sybil'ı usta bir sağlıkçı gözüyle çok yakından izliyordu. "Sybil son günlerde çok sessizsin – bir sorun yok, değil mi?" diyè sordu ona, Sybil da hemen telaşla, "Ah, hayır! Ne olabilir ki?" dedi.

Lora Teyze'den gizli bir sırrı olduğu için suçlu hissediyordu kendini, Bay Starr'dan kaçtığı için de.

İki yetişkin. İki kutup gibi. Kuşkusuz Bay Starr'ı hiç tanımıyordu – Sybil'ın yaşamında hiçbir yeri yoktu. Peki öyleyse neden, tuhaf bir biçimde, yeri varmış gibi geliyordu Sybil'a.

Günler geçti, Sybil adamı unutup, ona poz vermemek konusundaki kararını kesinleştireceğini düşündükçe adamı daha yakın bulmaya başladı. Kendisiyle neden bu kadar ilgilendiğini anlayamıyordu, bunun cinsel değil, daha saf ve duygusal bir yönü olduğundan emindi, ama – neden? Neden o peki?

Neden liseye gelip koro provasını izlemişti? Onun orada olacağını bildiği için mi? – yoksa yalnızca bir rastlantı mıydı?

Lora Teyze bilse ne derdi acaba, diye düşünce tüyleri ürperdi. Bay Starr'ı bir duyacak olursa.

Bay Starr'ın yüzü geliyordu gözünün önüne. Solgunluğu, hüznü. O hastalıktan yeni kalkmış hali. Bekleyişi. Kara gözlükleri. Umutlu gülüşü. Sybil, özellikle bir gece çok gerçeğe yakın ve rahatsız edici bir rüyadan uyanınca, bir an için

odada Bay Starr'ı gördüğü duygusuna kapıldı – yalnızca bir rüya olamazdı bu! Öyle yaralanmış, şaşırmış, incinmiş görünüyordu ki. *Benimle gel, Sybil. Çabuk ol. Çok uzun zaman oldu.* Günlerce beklemişti onu parkta, sırtında spor çantası, aksaya aksaya gelip geçen herkese umutla bakmıştı.

Arkasında da pırıl pırıl parlayan şık limuzini duruyordu, Sybil'ın hatırladığından da genişti; sürücüsü yoktu.

Sybil? – Sybil? diye sesleniyordu Bay Starr sabırsızlıkla.

Sanki baştan beri doğru adını biliyormuş gibiydi. Sybil da onun bildiğini biliyordu.

7. DENEY

Böylece Sybil pazartesi günü kendini yeniden parkta Bay Starr'a poz verir buldu.

Sybil onu parkta, belli ki kendisini dört gözle bekler bulunca neredeyse özür dileyecek gibi oldu. Adamın ona kızmış gibi bir hali yoktu (her ne kadar yüzü az uyumuş gibi yorgun ve solgunsa da), gözleriyle sessizce *Nerelerdeydin?* diye de sormuyordu. Hem de hiç! Sybil'ı görünce mutluluk içinde gülümsemiş, dört gündür neden görünmediğini sormamaya kararlı bir biçimde heyecanla, aksayarak bir baba gibi ona doğru yürümüştü. Sybil, "Merhaba, Bay Starr!" diye seslendi, evet, tuhaf bir biçimde, her şeyin yeniden yoluna girdiğini hissediyordu.

"Ne güzel! – hava da çok güzel! – "gün ışığında" – söz verdiğim gibi!" dedi Bay Starr coşkuyla.

Sybil kırk dakika koşmuştu, kendini çok iyi ve güçlü hissediyordu. Terden ıslanmış sarı bandını çıkarıp cebine koydu. Bay Starr geçen haftaki koşulları yeniden sayıp, yüksek ücreti hatırlatınca Sybil hemen kabul etti, zaten o niyetle gelmişti. Kafası çalışan biri nasıl reddedebilirdi ki böyle bir şeyi?

Bay Starr, Sybil'ın poz vereceği yere karar verene kadar biraz oyalandı – "Kusursuz olmalı, şiirle gerçek yaşamın sen-

tezi yani." Sonunda parkın uzak bir köşesindeki kumsala bakan yarısı yıkık kayalıkta karar kıldı. Sybil'a kayaya yaslanarak okyanusa bakmasını söyledi. Sybil ellerini kayanın tepesine koyup başını rahat bir biçimde iyice yukarıya kaldırdı. "Ama bugün sevgili Blake, güzel bir genç kızın yalnızca dış görünümünü çizmeyeceğim" dedi, "– *anıları*, *duygularıyla* içinde gezineceğim."

Sybil hemen söylenen pozisyonu aldı. Koşudan sonra kendini öyle zinde hissediyor, modelliğe geri döndüğüne öyle seviniyordu ki, okyanusa eski bir dostuymuşçasına gülümsüyordu. "Ne tür anı ve duygular bunlar, Bay Starr?"

Bay Starr, eline şevkle çizim defterini ve yeni bir kömür kalemi aldı. Ilık bir gündü, gökyüzü yumuşak ve kıpırtısızdı, gerçi kıyıda Big Sur yönünde büyük fırtına bulutları toplanıyordu. Dalgalar yüksekte güçlü ve etkileyici bir biçimde kırılıyorlardı. Yüz metre kadar aşağılarında, sörf giysili gençler sörf tahtalarını sanki kâğıttan yapılma hafif şeyler gibi omuzlarına almış, suya girmeye hazırlanıyorlardı.

Bay Starr öksürüp sesini ayarladıktan sonra neredeyse utanarak, "Annen, sevgili Blake. Bana onunla ilgili – bütün bildiklerini – bütün hatırladıklarını anlat" dedi.

"Annem mi?"

Sybil irkildi, Bay Starr hemen elini uzatıp tutmasaydı, pozu bozulacaktı. İlk kez böyle dokunuyordu ona. Yumuşak bir sesle, "Bu konunun sana acı verdiğini biliyorum, Blake, ama – bir denesen?"

"Hayır. İstemiyorum" dedi Sybil.

"Anlatmayacak mısın yani?"

"*Yapamam.*"

"Ama neden, canım? – annenle ilgili hatırladığın herhangi bir şey bile olur."

"*Hayır.*"

Bay Starr hızlıca çizimini yapar ya da yapmaya çalışırken, Sybil onun – elinin titrediğini fark etti. Uzanıp elindeki kömür kalemini alıp ikiye kırmak geldi içinden. Nasıl yapar bunu! Lanet adam!

"Evet, evet" dedi Bay Starr telaşla, yüzünde, sanki bu kadar fazla incelemekten artık Sybil'ı görmez olmuş gibi tuhaf, mutlu bir ifade vardı, "– evet canım, tam böyle. Herhangi bir anı – herhangi bir şey! Yeter ki sana ait olsun."

Sybil, "Başka kime ait olacak ki?" dedi. Güldü, gülüşünün hıçkırık gibi çıkması şaşırttı onu.

"Masum çocukların anıları, çoğunlukla yetişkinlerin yakıştırdıklarıdır; kendilerine ait olmayan anılarla kirlenirler" dedi Bay Starr sıkıntıyla. "Anı değil düzmece oluyorlar. Yapaylaşıyorlar."

Sybil kalın beyaz kâğıtta tersten resmini gördü. Rahatsız edici bir şey vardı bu resimde. Üzerinde her zamanki gibi eşofmanları olduğu halde, Bay Starr onu vücuda yapışık, incecik bir giysiyle ya da belki de çıplak çizmişti. Şehvet duygusu veren ufak göğüsleri kömürle yuvarlacık karalanmıştı. Yüzü ve başı çok canlı ama kaba, gelişigüzel ve fazla açık çizilmişti.

Sybil, o gün öğleden sonra Bay Starr'ın kır saçlarının orta yerindeki dümdüz metalsi parlaklığı fark etmişti; belli belirsiz sakalı da çenesinde metalsi bir ışıltıyla parlıyordu. Sybil'ın düşündüğünden daha güçlüydü. Ondan çok daha fazla şey biliyordu.

Sybil yeniden pozunu aldı. Okyanusa – yüksek, zirveleri beyaz köpüklü muhteşem dalgalara baktı. Neden gelmişti buraya, bu adam ne istiyordu ondan? Birden istediği her neyse veremeyeceğini düşünerek endişeye kapıldı.

Ama Bay Starr o kibar, mırıl mırıl sesiyle "Öyle insanlar var ki, kadınlar özellikle! – ben onlara "duygu seli" derim. Yanlarında yarı ölüler bile dirilir. Güzel kadınlar, kızlar değildir bunlar her zaman. Sıcakkanlıdırlar ama. Ruhları bütündür." Çizim defterinin sayfasını çevirdi, dişlerinin arasından bir ıslık tutturarak yeni bir sayfaya başladı. "Yani buz gibi bir ruh, öyle yüce birinin yanında, yitirdiği benliğinden bir şeyleri geri kazanabilir. Bazen!"

Sybil annesiyle ilgili bir anı, en azından bir imge yakalamaya çalıştı. *Melanie. O zaman yirmi altı yaşındaydı. Göz-*

leri... elmacık kemikleri... soluk dalgalı saçları. Birden gözünün önünde hayalet gibi bir yüz canlanıp hemen yok oldu. Sybil istemeden hıçkırmaya başladı. Yaşlar gözlerini yakıyordu.

"– Senin, sevgili Blake – adın *gerçekten* Blake mi? – öyle biri olduğun duygusuna kapıldım. 'Bir duygu seli' – hassas ve yüce şeyler içeren. Evet, evet! Sezilerim beni pek yanıltmaz!" Bay Starr bunları söylerken bir yandan da telaşla ve heyecanla Sybil'ın resmini çiziyordu. Tam yanı başına iki büklüm çömelmişti; kara gözlükleri güneşte parlıyordu. Sybil ona baksa da gözlerini göremeyeceğini biliyordu.

Bay Starr tatlı dille "Hiçbir şey gelmiyor mu aklına – annenle ilgili – hiçbir şey?" diye sordu.

Sybil konuşmak istemediğini ifade eder gibi başını salladı.

"Adı. Adını biliyorsundur herhalde?"

"Anne" dedi Sybil fısıltıyla.

"Ah, tabii. 'Anne'. Senin için adı bu tabii."

"Anne – gitti. Bana öyle anlattılar –"

"Evet? Devam et lütfen?"

"– Annem gitti. Babam da. Gölde –"

"Göl mü? Nerede?"

"Champlain Gölü. New York'da Vermont'da. Lora Teyze anlattı –"

"'Lora Teyze' mi – ?"

"Annemin kız kardeşi. Yaşça ondan büyüktü. Yani büyük. Beni alıp götürdü. Evlat edindi beni. O –"

"'Lora Teyze' evli mi?"

"Hayır. O ve ben, baş başayız."

"Gölde ne olmuş?"

"– Teknede olmuş, gölde. Babam tekneyi kullanıyormuş, öyle dediler. Beni de almaya geldi sonra, ama – o zaman mıydı, başka bir zaman mı, tam hatırlamıyorum. Öyle anlattılar ama *bilmiyorum.*"

Artık Sybil'ın yüzünden yaşlar boşanıyordu; pozunu korumakta zorlanıyordu. Yine de yüzünü elleriyle gizlemedi.

Bay Starr'ın nefesinin sıklaştığını duyuyordu, kömür kaleminin kâğıt üzerindeki hışırtısını da.

Bay Starr yumuşak bir sesle, "Sen o zamanlar – yani o olay sırasında – küçük bir kızdın herhalde."

"*Kendi* gözümde küçük değildim tabii. Ama *küçüktüm.*"

"Çok uzun zaman önceydi, değil mi?"

"Evet. Hayır. Her zaman – vardı işte."

"Her zaman nerede vardı, yavrucuğum?"

"Gör – gördüğüm yerde işte!"

"Neyi gördüğün yerde?"

"Bilmiyorum –"

"Anneni mi görüyorsun? Güzel bir kadın mıydı? – Sana benziyor muydu?"

"Beni rahat bırakın – *bilmiyorum.*"

Sybil ağlamaya başladı. Bay Starr ya pişman olduğundan ya da daha ileri gitmemek için hemen sustu.

Arkalarından birileri geçti – bisikletliydiler galiba,. Sybil herkesin baktığının farkındaydı, tuhaf bir görüntüydü tabii: kayaya dayanmış, yüzü gözü yaş içinde bir kız ve yere çömelmiş bir halde telaşla onun resmini çizen orta yaşlı bir adam. Bir ressam ve modeli. Amatör bir ressamla amatör bir model. Ama çok tuhaftı, kız ağlıyordu! Adamsa hevesle onun gözyaşlarını aktarıyordu!

Sybil, gözleri kapalı olsa da kendini gerçekten bir "duygu seli" olarak hissetti – duygu olup çıkmıştı. Ayakları yere basıyordu ama özgürce uçar gibiydi. Bay Starr tam yanı başındaydı, bir yüz gördü Sybil – Annesinin yüzü – güzel, kalp biçimli bir yüz – yüzde hem şefkatli hem gergin bir ifade vardı – ne kadar gençti Annesi! – saçlarını toplamıştı, sarımsı kumral güzel saçları, arkada yeşil ipek bir eşarpla toplanmıştı. Annesi telefonu açmaya gidiyor, ahizeyi kaldırıp, Evet? Evet? Ah, *merhaba* – diyordu, telefon hep çalıyordu çünkü ve Annesi hep koşarak açmaya gidiyordu, sesinde de hep o beklenti oluyordu, o ümit ve şaşkınlık ifadesi – ah, *merhaba.*

Sybil artık pozunu koruyamıyordu. "Bay Starr, bugün-

lük benden bu kadar, *üzgünüm"* dedi. Adamın şaşkın bakışları arasında da yürüdü gitti. Arkasından seslendi, parasını almayı unuttuğunu söyledi, ama hayır, Sybil'ın o gün için daha fazla poz verecek hali kalmamıştı. Birden koşarak kaçmaya başladı.

8. UZUN YILLAR ÖNCE...

Çok genç yaşta evlenmiş bir kız: öyle miydi?

O kalp biçimli yüz, gergin büzülmüş dudaklar. Sahte bir şaşkınlık ifadesiyle kocam'an açılmış gözler: Ah, Sybil, ne *yaptın*...?

Sybil'ı öpmek için eğiliyor, küçük Sybil heyecan ve keyifle kıkırdıyor, annesi kollarına alıp yatağına taşısın diye tombul bebek kollarını açıyor.

Ah, tatlım, artık çok büyüdün ama. Çok ağırsın!

Omuzlarına dökülen, soluk sarımsı kumral, dalgalı saçlarından parfüm kokusu yayılıyor. Boynunda inci bir kolye var. Duvar kâğıdı gibi canlı çiçekli desenli, açık yakalı yazlık bir elbise var üzerinde. Anneciğim!

Ya Babam, Babam neredeydi?

Gitti, sonra geri geldi. Onu almaya gelmişti, küçük Sybil'ı, tekneye götürmeye, motorların sesi vızıltıyla kafasının içini sokan bir arı gibi güçlü, ağlamaklı ve öfkeliydi, Sybil ağlıyordu, biri geldi sonra, Babası yeniden gitti. Motorun sesinin önce yükseldiğini duydu, sonra alçaldığını. Bulunduğu yerden suyun çalkalanışını göremiyordu, geceydi bir de, ama ağlamıyordu, kimse de kızmıyordu.

Annesinin yüzünü hatırlıyordu, gerçi bir daha görmesine asla izin vermemişlerdi. Babasının yüzünü hatırlayamıyordu.

Anneanne, hepsi geçecek, zavallı küçüğüm benim, hepsi geçecek, diyordu, Lora Teyze de sımsıkı sarılıyordu ona. Artık hep iyi olacaksın, diye söz veriyordu Lora Teyze. Lora Teyze'nin ağladığını görmek ürkütücüydü. Hiç ağlamazdı oysa Lora Teyze, değil mi?

Küçük Sybil'ı güçlü kollarına alarak yatağına taşıyordu, ama aynı şey değildi bu. Bir daha da asla aynısı olmayacaktı.

9. HEDİYE

Sybil okyanusun tam kıyısında duruyor.

Dalgalar kırılarak üstüne üstüne geliyor... sular kumları kaplıyor, neredeyse ayakları ıslanıyor. Dalgaların içine gizli çığlıklar gümbürtüyle patlıyor! Birden nedensiz gülmek geldi içinden. *Nedenini biliyorsun: Sana döndü diye.*

Kumsal, dev bir süpürgeyle süpürülmüş gibi alabildiğine temiz ve bakir uzanıyor. Düşsel bir yalınlığı var bu doğa görüntüsünün. Sybil sayısız kereler gördüyse de, bugün güzelliğine bir kez daha vuruluyor. *Baban: Sana babanın bir daha dönmemek üzere gittiğini söylediler: sana döndü o.* Güneş kış güneşi, ılık ama gözü alıyor. Bir anda aşağı inecekmiş gibi asılı duruyor gökyüzünde. Akşam erken oluyor, çünkü hava ılık olsa da mevsim kış. Sıcaklık yarım saat içinde yirmi derece düşüveriyor. *O hiç ölmedi: geçen yıllar boyu hep seni bekledi. Şimdi de döndü işte.*

Sybil ağlamaya başlıyor. Yüzünü, yanan yüzünü elleriyle saklıyor. Küçük bir kız gibi düztaban duruyor, dalga kırılıp sular üzerine geliyor, ayakkabıları ıslanıyor, ayakları da üşüyüp titremeye başlayacak şimdi. *Ah, Sybil!*

Sybil döndüğünde Bay Starr'ı kumların üzerinde oturur buldu. Dengesini kaybedip düşmüşe benziyordu – bastonu ayaklarının dibinde, çizim defteri yere düşmüş, golf tipi spor şapkası kafasında eğri duruyordu. Sybil merakla ne olduğunu sordu – kalp krizi olmasın diye dua etti içinden! – Bay Starr güçlükle gülümseyip, bilmiyorum, dedi hemen, başı dönmüş, bacaklarının bütün gücü çekilmiş, oturmak zorunda kalmıştı. "Birden kendimi kaybettim, senin halinden

etkilendim galiba – ne olduysa o an" dedi. Ayağa kalkmak için hiçbir çaba göstermiyor, orada, pantolonuna, ayakkabılarına ıslak kumlar yapışmış bir halde öylece oturuyordu. Sybil başında duruyordu, Bay Starr ona yarı açık gözlerle baktı, aralarında – bir anlayış dalgası mı? paylaşım mı? yüzleşme mi? – bir şey oldu.

Sybil havayı dağıtmak için güldü, ayağa kalkması için elini Bay Starr'a uzattı. Bay Starr da güldü, gerçi çok duygulanmış, utanmıştı. "Galiba çok fazla etkileniyorum her şeyden, ne dersin?" dedi. Sybil onun eline sıkıca yapıştı (ne kadar büyüktü eli! Parmakları güçlü bir biçimde sarıyordu Sybil'ın parmaklarını!) homurdanarak kendine güç verip ayağa kalkarken, Sybil onun ne kadar ağır olduğunu fark etti – tam bir yetişkindi, ağırdı.

Bay Starr, Sybil'ın dibinde duruyordu, ama hâlâ elini bırakmıyordu. "Deney oldukça başarılıydı, bence yani! Bir daha denemeye korkuyorum desem yeridir."

Sybil belli belirsiz gülümsedi ona. Aşağı yukarı babasının yaşasa olacağı yaştaydı – öyleydi galiba? Bay Starr'ın kaba, solgun yüzünden dışarı daha genç bir yüzün çıkmaya çabaladığı duygusuna kapıldı. Alnındaki kanca biçimli gizemli yara izi güneşte tuhaf bir biçimde parlıyordu.

Sybil, elini incelikle Bay Starr'ın elinden çekti, gözlerini kaçırdı. Titriyordu – bugün hiç koşmamıştı, Bay Starr'ın istediği gibi bir bluz ve etek giyip poz vermeye gelmişti. Bacakları çıplaktı, ayakları sandaletinin içinde dalgadan ıslanmıştı.

Sybil, sanki duyulmasını istemiyor gibi usulca, "Aynı şeyleri hissediyorum ben de, Bay Starr" dedi.

Dik, ahşap merdivenlerden tepeye tırmandılar, Bay Starr'ın limuzini biraz ötede park edilmiş, siyah, pırıl pırıl duruyordu. Öğleden sonra bu saatte park kalabalık oluyordu; liseli kızlar neşeyle kıkırdayarak sürü halinde geçiyorlardı, ama Sybil bakmıyordu onlara. Sinirliydi, sessizdi; ağladığı için bitkin ama tuhaf bir biçimde de güçlü, coşkulu hissediyordu kendini. *Kim olduğunu biliyorsun onun. Hep*

biliyordun. Bay Starr'ın yanında aksayarak yürüdüğünün farkındaydı, adamın gevezeliği sabrını taşırıyordu. Neden doğrudan onunla konuşmuyordu, bir kez olsun?

Üniformalı şoför limuzinin direksiyonunda oturuyordu, başını dikkat komutu almış gibi ne sola ne sağa çeviriyordu. Siperlikli şapkası, beyaz eldivenleri vardı. Profilden eski bozuk paralardaki kafaları andırıyordu. Sybil şoförün kendisini tanıyıp tanımadığını merak etti – Bay Starr'ın ona kendisinden söz edip etmediğini yani. Birden ya başka biri daha biliyorsa diye heyecana kapıldı.

Bay Starr, Sybil'a o gün son derece büyük bir sabırla poz verdiği için, beklentilerinin de ötesinde davrandığı için bir hediyesi olduğunu söyledi – "Ücretine ek olarak, tabii."

Limuzinin arka kapısını açtı, beyaz kare bir kutu çıkardı, mahcup gülümseyerek Sybil'a uzattı. "Ah, nedir bu?" diye çığlık attı Sybil. Lora Teyze'yle birbirlerine artık pek hediye vermiyorlardı, çok eskiye dayanan, yeniden hatırlanması mutluluk veren bir tören gibiydi bu. Kutunun kapağını açtı, içinde güzel bir çanta vardı; omuza asılan türden, oğlak derisinden, kopkoyu bal rengi. "Ah, Bay Starr – teşekkür ederim" dedi Sybil çantayı eline alıp. "Şimdiye dek gördüğüm en güzel şey bu." "Neden içini açmıyorsun canım?" diye üsteledi Bay Starr, Sybil açınca paraları gördü –gıcır gıcır banknotlar– en üstteki yirmilikti. "Yine fazla vermiyorsunuzdur umarım" dedi Sybil, huzursuz olarak, "– Üç saat poz vermedim ki. Hak etmedim." Bay Starr keyiften kızararak güldü. "Kime haksızlık?" diye sordu. "'Hak' nedir ki? – insan canının istediğini yapabilir."

Sybil utanarak başını kaldırdı, Bay Starr'la göz göze geldi, adamın dikkatle kendisini süzdüğünü gördü – ya da gözlerinin kenarı öyleymiş gibi derin kırışmıştı. "Bugün, canım, seni evine bırakmaya kararlıyım" dedi gülerek. Sesinde Sybil'ın hediyeyi kabul etmiş olmasından kaynaklanabilecek buyurgan bir hava vardı. "Birazdan hava iyice soğu-

yacak, ayakların da ıslak." Sybil duraksadı. Oğlak derisinin keskin kokusunu burnuna çekmek için çantayı yüzüne yaklaştırdı: daha önce hiç bu kadar kaliteli bir çantası olmamıştı. Bay Starr sanki bir gören olup olmadığını kontrol eder gibi hızlıca etrafa bakındı: hâlâ gülümsüyordu. "Lütfen arabaya bin, Blake! – beni artık bir yabancı gibi görmemelisin."

Sybil hâlâ duraksıyordu. Biraz alayla karışık "Adımın Blake olmadığını biliyorsunuz değil mi, Bay Starr? – nereden öğrendiniz?"dedi.

Bay Starr da dalga geçer gibi güldü. "*Değil mi?* Nedir adın öyleyse?"

"Bilmiyor musunuz?"

"Bilmem mi gerekiyor?"

"Gerekmiyor mu?"

Sessizlik oldu. Bay Starr, Sybil'ı bileğinden tutuyordu; yumuşakça ama kararlı bir biçimde. Parmakları incecik bileklerini bir saat kayışı gibi belli belirsiz bir baskıyla sarmıştı.

Bay Starr sanki bir sır verecekmiş gibi eğildi. "Solonu dinledim, lisedeki o nefis Noel gösterisinde; bir kez de provaya gizlice girmiştim, itiraf edeyim – kimse orada ne aradığımı sormadı. Koro şefi seslenirken duydum – 'Sybil'dı, değil mi?"

Adını Bay Starr'ın dudaklarından duyunca başı döner gibi oldu Sybil'ın. Bir şey diyemeden başını evet anlamında sallamakla yetindi.

"Doğru mu? – Doğru duyduğumdan emin değildim. Tam güzel bir kıza göre, güzel bir isim. Peki 'Blake' – 'Blake' soyadın mı?"

Sybil, "Evet" dedi mırıltıyla.

"Babanın adı mı?"

"Hayır. Babamın adı değil."

"Ya, nasıl yani? Genelde öyle olur çünkü."

"Çünkü –" Sybil burada duraladı, aklı karışmıştı, ne diyeceğini bilemedi. "Annemin adı. Adıydı."

"Ya, öyle demek! Anladım" dedi Bay Starr gülerek. "Şey, aslında, anlamadım galiba, ama bunu başka zaman konuşuruz. Tamam mı – ?"

Arabaya binelim mi, demek istiyordu; Sybil'ın bileğini daha güçlü tutmaya başlamıştı, her zamanki kibarlığını koruyorsa da sabrı taşıyor gibiydi. Bu sertçe tutuş çok ani olmuştu. Sybil kaldırımda kalakalmıştı, binmek istiyordu ama aynı zamanda da huzursuzluk içinde bunun doğru olmadığını düşünüyordu. Henüz erkendi.

Böylece sinirli sinirli gülerek geriledi Sybil, Bay Starr dudaklarını umutsuzluk içinde bükerek bırakmak zorunda kaldı onu. Sybil ona teşekkür ederek yürümek istediğini söyledi. "Öyleyse, yarın görüşüyoruz, değil mi? – 'Sybil?'" Bay Starr arkasından seslendi. "Tamam mı?"

Ama Sybil, yeni çantasını tıpkı tüylü oyuncağına sarılmış küçük bir çocuk gibi kucaklayarak hızla yürümeye başlamıştı.

○

Siyah limuzin belli bir uzaklıktan izliyor muydu acaba onu?

Sybil dönüp bakmayı öyle çok istiyordu ki, ama yapmadı.

Hayatında daha önce hiç böyle bir araca binip binmediğini hatırlamaya çalıştı. Galiba annesiyle babasının cenazesinde şoförlü limuzinler tutulmuştu ama o cenazede bulunmamıştı; bununla ilgili hiçbir anısı yoktu, anneannesinin, Lora Teyzesinin ve öbür büyüklerin tuhaf davranışları dışında – acılı halleri ve o acının gerisinde hiç belli etmeden yaşadıkları müthiş şok.

Annem nerede, diye sormuştu, Babam nerede, yanıtlar hep aynıydı: Gitti.

Ağlamanın bir faydası yoktu. Öfkenin de faydası yoktu. Küçük Sybil'ın yapacağı, söyleyeceği, düşüneceği hiçbir şeyin faydası yoktu. Aldığı ilk ders buydu galiba.

Ama Baba ölmedi, ölmediğini biliyorsun. Sen de biliyorsun, o da biliyor neden geri döndüğünü.

Lora Teyze yine sigara içiyordu! Günde iki pakete çıkarmıştı yeniden. Sybil suçluluk içinde bunda kendi payının olduğunu düşündü.

Şu oğlak derisi çanta konusu vardı çünkü. Gizli hediye. Sybil'ın, kokusu odaya yayılmasın diye bir naylona sarıp dolabının en dibine sakladığı çanta. (Yine de duyuluyor kokusu – değil mi? Parfüm keskinliğinde belli belirsiz hissedilen bir koku?) Sybil Teyzesinin çantayı ve parayı bulmasından çok korkuyordu; gerçi Lora, yeğeninin odasına çağrılmadan asla girmezdi, Sybil yine de, *ya girerse*, diye endişeleniyordu. Yaşamı boyunca teyzesinden gizli önemli hiçbir sırrı olmamıştı, şimdi bu sır ona hem heyecan ve güç veriyor, hem de çocukça bir korkuyla güçsüzleştiriyordu.

Yine de Lora'yı en çok Sybil'ın "*o*" konuyu yeniden merak etmeye başlaması ilgilendiriyordu – "Ah, tatlım, yine mi "o" konuda aklın? *Neden ama?*"

"*O*", Lora'nın açık haliyle "kaza" – "trajik olay" – "annenle babanın ölümü" – yerine kullandığı kısa ve üstü kapalı bir ifadeydi.

Lora'nın hatırladığı kadarıyla, geçmişte o konuyla ara ara merak etmekten öte ilgilenmeyen Sybil, şu an, Lora'nın deyimiyle, "saplantılı bir merak"ın pençesine düşmüştü. Gözlerindeki o sessiz, şaşkın ifade! Dudaklarının o kâh titreyen, kâh somurtan duruşu! Lora, bir gece titreyen elleriyle bir sigara yakarak "Sybil, tatlım, içimi parçalıyor bu halin. Nedir öğrenmeye çalıştığın?" diye patlayıverdi.

Sybil sanki bu soruyu bekliyormuş gibi, "Babam yaşıyor mu?" dedi.

"Ne?"

"Babam. George Conte. Acaba – yaşıyor – olabilir mi?"

Bu soru uzun ve acı veren bir dakika boyunca havada öylece kaldı, Lora Teyze bir an çileden çıkmış bir halde sinirden bir kahkaha patlatarak masadan kalkıp odayı terk edecek gibi göründü. Ama sonra başını sertçe sallayıp göz-

lerini Sybil'dan kaçırarak, "Hayır, canım. Adam yaşamıyor" dedi. Sustu. Sigarasını içti, dumanları hırsla burun deliklerinden çıkarıyordu; bir şeyler daha söyleyecekmiş gibi oldu; fikrini değiştirdi; sonra usulca, "Anneni sormuyorsun ama Sybil. Neden, ha?"

"Ben – annemin öldüğüne inanıyorum. Ama –"

"Ama – ?"

"Şey – babam –"

"– O değil mi?"

Sybil yanakları al al olmuş bir halde kekeleyerek, "Yalnızca *öğrenmek* istiyorum. Bir, bir – bir mezar görmek istiyorum! Bir ölüm belgesi!" dedi.

"Ölüm belgesinin bir kopyasını görmen için Wellington'a göndereyim seni," dedi Lora Teyze usulca. "Bu yeterli mi?"

"Sende yok mu bir kopyası?"

"Tatlım, bende neden olsun ki bir kopyası?"

Sybil, orta yaşlı kadının kendisine acıyarak, biraz da korkuyla baktığını fark etti. Yanakları kızarmış bir halde kekeleyerek "Senin – senin resmi belgelerinin arasında yani. Evrakının arasında. Kilitli yerde –" dedi.

"Hayır, tatlım."

Bir sessizlik oldu. Ardından Sybil ağlamaklı:

"Cenazelerine gidemeyecek kadar küçüktüm. Onun için de hiç göremedim. Her ne idiyse göreceğim – hiç *göremedim.* Öyle değil mi? Törenlerin amacı bu değil midir zaten – ölüyü orada görmek."

Lora Teyze uzanıp Sybil'ın elini tuttu. "Amaçlarından biri odur, tatlım" dedi. "Biz bunlarla her gün karşılaşıyoruz, sağlık merkezinde. İnsanlar sevdiklerinin öldüğüne inanmıyorlar – biliyorlar, ama kabul edemiyorlar; şok öyle büyük oluyor ki, bir anda atlatamıyorlar. Evet, doğru, bir insanı gözünle ölü olarak görmeyince –bunu yapabileceğin toplu bir tören yoksa– kabul etmek güç gelebilir. İnsan o zaman" – Lora Teyze burada suratını asarak duraladı – "hayaller kurmaya başlayabilir."

Hayal! Sybil büyük bir şaşkınlıkla baktı Teyzesine. *Ama ben gördüm onu, biliyorum. Ona inanıyorum, sana değil!*"

O an için konu kapanmış görünüyordu. Lora Teyze sigarasını ani bir hareketle söndürüp, "Benim suçum bu – belki de. O olaydan sonra birkaç yıl psikolojik tedavi gördüm, sonra da bir daha konuşmak istemedim, onun için de yıllar boyu sen bana soru sordukça susturdum; farkındayım bunun. Ama gördüğün gibi söylenecek çok az şey var – Melanie öldü, *o* da öldü. Çok uzun yıllar önce oldu bunlar."

Sybil o gece Glencoe Halk Kütüphanesi'nden aldığı bellek konulu bir kitapta şunları okudu: *İnsan zihninin aklın almayacağı kadar çok sayıda anı izinin pasif "etkisi" altında bulunduğu ve bunların özel bazı durumlarda beyin zarındaki bazı uyarıcı noktaları harekete geçirerek açığa çıkabildikleri bilinmektedir. Bu izler sinir sistemine hiç çıkmamak üzere kazınır ve sözcükler, görüntüler, özellikle de kokular gibi belleksel uyarıcılarla bir anda harekete geçerler. Déja vu durumu da bu türden "bilinç çiftleşmesi" içeren, kişinin bir deneyimi daha önceden yaşadığına inandığı deneyimleri kapsar. Yine de insan belleğinin büyük bölümünü art arda sıralanan yineleme, seçme ve hayal kurma edimleri oluşturur...*

Sybil kitabı kapattı. Belki onuncu kez bileğine, Bay Starr'ın – adının Bay Starr olduğunu söyleyen adamın – gücünün farkına varmadan sıkıca tuttuğu yerdeki silik kırmızı izlere baktı.

O an Sybil farkına varmamıştı adamın parmaklarının ne denli güçlü olduğunun; bileğini nasıl da sıkı kavradığının.

11. "BAY STARR" – YA DA "BAY CONTE"

Onu gördü, kendisini beklediğini anladı. İçinden birden ona doğru koşmak ve kendisini görünce yüzünün nasıl aydın-

landığını incelemek geldi. *İşte, işte buradayım!* İçinde böyle derin bir güç barındırıyordu on yedi yaşındaki Sybil Blake – doğru dürüst tanımadığı ve kendisini tanımayan bir adamı böylesine etkileme gücünü.

Çünkü beni seviyor. Çünkü benim babam o. Nedeni bu. Peki ya babam değilse –

Kapalı, bulutlu bir günün akşam üzeriydi. Parkın bu bölümü hâlâ kalabalıktı: Spor yapanlar rengârenk giysiler içinde koşuyorlardı. Aralarında Sybil yoktu, önceki gece pek uyuyamamıştı, düşünmekten – neyi? Ölen annesinin müthiş güzelliğini mi? – yüzünü hatırlamadığı babasını mı (gerçi belleğinin hücrelerinde derinlerde, en derinlerde bir yere kazılı olduğu kesindi)? – kendisine doğruyu söyleyen, ya da söylemeyen, onu dünyadaki herkesten daha çok seven Lora Teyzesini mi? Bir de Bay Starr'ı tabii ki.

Ya da Bay Conte'u.

Sybil, gülümseyerek heyecanla çevreye bakınan Bay Starr'dan gizlendi. Spor çantası sırtındaydı, bastonuna dayanmıştı. Sade, koyu renk giysileri vardı üzerinde; başı açıktı, gümüşümsü saçları parlıyordu; Sybil daha yakınında olsa güneşin koyu renk gözlüklerinde göz kırpışını görebilecekti. Bir sokak öteye Bulvar'a park edilmiş olan limuzini fark etti.

Bay Starr'ın yanından uzun bacaklı, saçları uçuşan bir genç kadın koşarak geçti, adam dikkatle baktı ona – yoldan aşağı koşarak gözden kayboluşunu izledi. Sonra dönüp omuzlarını sabırsızlıkla oynatarak sokağın başına baktı. Sybil onun kolundaki saate baktığını gördü.

Seni bekliyor. Nedenini biliyorsun.

Sonra birden – Sybil, Bay Starr'ın yanına hiç gitmemeye karar verdi. Kendini Starr diye tanıtan adama yani. Son anda fikrini değiştirdi, kendisi de şaştı bu değişikliğe ama hızla yürüyerek uzaklaşırken bunun doğru karar olduğunu anladı: kalbi deli gibi atıyordu, bütün duyuları sanki büyük bir tehlikeyi kıl payı atlatmış gibi tetikteydi.

Lora Dell Blake, pazartesi, çarşamba ve cuma günleri iş çıkışı aerobiğe gidiyordu, o gecelerde eve yediden önce döndüğü olmuyordu pek. Bugün çarşambaydı, saat dörttü: Sybil, teyzesinin özel belgelerine göz gezdirip, o eve dönmeden her şeyi yerli yerine koyacak kadar bol zamanı olduğuna karar verdi.

Lora'nın anahtarları çalışma masasının üst çekmecesinde dururdu, Sybil bu anahtarlardan birinin masanın yanındaki küçük çelik dosya dolabına ait olduğunu biliyordu, içinde gizli belgeler ve kâğıtlar vardı. On-on iki anahtar karışık bir halde duruyordu, ama Sybil işine yarayanı bulmakta zorlanmadı. "Lora Teyze, beni bağışla lütfen" dedi fısıltıyla. Teyzesinin ona olan güveninden olsa gerek, dosya dolabı hemen açıldı.

Sybil Blake, hayatı boyunca teyzesiyle arasındaki güveni sarsacak bir şey yapmamıştı. Dolabın kilidini çevirip, çekmeceleri açarken, dönüşü olmayan bir işe kalkıştığını anladı.

Çekmece ağzına kadar çoğu yıpranmış, kenarları kıvrılmış kalın dosyayla doluydu. Sybil önce düş kırıklığına kapıldı – buldukları yıllar öncesine ait yüzlerce fatura, mali bildirim, vergi kaydıydı. Sonra 1950'lerden, Lora Teyzenin genç kızlığından kalma bir deste mektup buldu. Birkaç resmin yanında özel olarak poz verilmiş fotoğraflar da vardı – birinde liseden mezun olurken giydiği cüppesi, kepi ve parlatıcılı dudaklarıyla kameraya gülümseyen çok genç ama son derece güzel bir kız vardı. Arkasında "Melanie, 1969" yazılıydı. Sybil, annesinin fotoğrafına baktı –annesinin daha annesi olmadan çok önceki haline yani– hem sevince hem de ümitsizliğe kapıldı: evet, işte gizemli "Melanie" buydu, ama bu Sybil'ın çocukluğundan bildiği "Melanie" miydi? – yoksa, alt tarafı Sybil'ın yaşlarında liseli bir kız, bakışları, kendinden başkasını umursamaz ifadesiyle Sybil'ın arkadaşlık etmeyeceği türden biri miydi?

Sybil parmakları titreyerek resmi yerine koydu. Lora Teyzenin geçmişten bu kadar az anı sakladığına da sevinmedi değil – böylece daha az şaşkınlık ve yüzleşme yaşanacaktı.

Melanie Blake ve George Conte'un düğününde çekilmiş hiçbir resim yoktu. Bir tane bile.

Sybil'ın görebildiği kadarıyla babası "George Conte"un hiç resmi yoktu.

Melanie'nin Sybil bebekken çekilmiş bir fotoğrafı vardı, uzun uzun inceledi Sybil onu. Yazın, göl kıyısında küçük bir evde çekilmişti; Melanie bebeğini kolunun oyuğuna almış, beyaz elbisesiyle çok güzel bir poz vermişti. İkisi de sanki biri aniden seslenip güldürmüş gibi kameraya bakıyorlardı – Melanie içten, göz alıcı ama tatlı bir biçimde gülümsemiş, küçük Sybil'ınsa ağzı açık kalmıştı. Melanie, bu resimde mezuniyet resmindekinden biraz daha olgun görünüyordu: kahveli sarılı gölgelerle omuzlarına uzanan açık kumral saçları tepede toplanmıştı: maskarayla özenle belirlenmiş gözleri kalp biçimli yüzünde dikkat çekiyordu.

Öne, çimenlerin üzerine bir adamın başının ve omuzlarının gölgesi düşmüştü – "George Conte"du belki de bu? Kayıp kişi.

Sybil kıvrık, solmuş resme iyice baktı. Ne düşüneceğini bilmiyor, kendini tuhaf bir biçimde çok küçük hissediyordu: acaba hatırlamasa da resimdeki bebek gerçekten kendisi miydi, Sybil Blake miydi?

Yoksa aslında hatırladıkları, beyninin derinlerinde bir yerdeki o silinmesi olanaksız anı izleri miydi?

Bundan böyle annesini bu resimdeki güzel, güvenli genç kadın olarak "hatırlayacaktı". Bu canlı görüntü öbürlerinin yerini alacaktı.

Sybil resmi istemeye istemeye paketin içine koydu. Ne kadar isterdi kendisinde kalmasını! – ama Lora Teyze önünde sonunda farkına varırdı bu hırsızlığın. Lora Teyzenin, öz yeğeninin eşyalarını karıştırdığını, aralarındaki güvene ihanet ettiğini bilmemesi gerekiyordu.

Sybil özel belgelerin bulunduğu bir iki dosyaya da hızlıca bakıp geçti. Kazaya, "trajik olay"a ait hiçbir şey yok muydu? – bir ölüm ilanı bile? Sybil, giderek umudunu yitirerek öbür dosyalara da baktı. Yanıt bekleyen tek soru babasının kim olduğu değildi, en az onun kadar önemli bir soru da Lora Teyzenin onunla ilgili bütün izleri kendi özel dosyalarından bile neden silip attığıydı. Sybil bir an için acaba gerçekten "George Conte" diye biri var mıydı diye düşündü: belki de annesi evli değildi ve bu da sırrın bir parçasıydı? Melanie korkunç bir biçimde, yani Lora Dell Blake'e göre korkunç bir biçimde öldüğü için, bu gerçeğin Sybil'dan bu kadar yıl sonra bile saklanması mı gerekiyordu yoksa? Sybil, Lora Teyze'nin birkaç yıl önce dürüstlükle, "Bilmen gereken tek şey şu Sybil, annen – ve baban – senin, ölümlerinin gölgesinde büyümeni istemezdi. Onlar – özellikle de annen – senin *"mutlu"* olmanı isterdi.

Sybil bu mutluluk vasiyetinin bir ölçüde günlük güneşlik, gölgesiz bir yerde hiçbir geçmişi, ya da bilmesi gereken bir geçmişi olmadan, son derece normal bir Amerikalı kız gibi büyümesi anlamına geldiğini fark edebiliyordu. "Ama ben *"mutlu"* olmak değil, *"öğrenmek"* istiyorum" dedi Sybil yüksek sesle.

Tıkış tıkış duran öbür dosyalardan hemen hemen hiçbir ipucu çıkmıyor, anlaşılmıyordu.

Sybil böylece düş kırıklığı içinde çekmeceyi kapayıp kilitledi.

Peki Lora Teyzenin masasının çekmeceleri? Onların açık durduğunu hatırladı Sybil, demek ki içlerinde önemli bir şey yoktu; ama aynı anda aklına Lora Teyzenin özellikle açık oldukları için bu çekmecelerin birine kimsenin bulmasını istemediği bir şey gizleyebileceği geldi. Sybil, fazla umutlanmasa da, hemen içleri karmakarışık bir halde yığınla kâğıt, ataç, yeni fatura destesi ve Los Angeles'da gittikleri oyunlara ait eski programla dolu olan bu çekmecelere baktı – ve en büyük çekmecenin, en dibinde üstüne özenle SAĞLIK SİGORTASI yazılmış kıvrık bir zarfın içinde aradığı şeyi buldu Sybil.

Gazetelerden kesilmiş, her yerleri sararmış, bazısı artık lime lime olmuş bantlarla yapıştırılmış yazılar buldu:

WELLINGTON, VT, KARISINI VURAN ADAM
İNTİHAR GİRİŞİMİNDE BAŞARISIZ OLDU

4 TEMMUZ'DA TARTIŞMA SONUCU
KARISINI ÖLDÜREN ADAM
CHAMPLAIN GÖLÜ'NDE İNTİHARA KALKIŞTI

31 YAŞINDAKİ GEORGE CONTE CİNAYETTEN TUTUKLANDI
WELLINGTONLI AVUKAT 26 YAŞINDAKİ KARISINI
ÖLDÜRMEKTEN TUTUKLANDI

CONTE DURUŞMASI BAŞLIYOR
SAVCI "TAAMMÜDEN" SUÇLAMASINDA BULUNUYOR
AİLE FERTLERİ İFADE VERECEKLER

İşte Sybil, altmış saniyeden kısa bir süre içinde Lora Teyzenin kendisini neredeyse on beş yıldır korumaya çalıştığı trajedinin ayrıntılarını öğrenmişti.

Babası gerçekten "George Conte" adında bir adamdı ve bu adam, annesi "Melanie"yi Champlain Gölü'nde, sürat teknelerinde vurarak öldürdükten sonra cesedini suya atmıştı. Kendini de öldürmeye çalışmış ama başına sıktığı kurşunla ağır yaralı olarak kurtulmuştu. Acilen ameliyata alınarak kurtarılmıştı; tutuklanıp yargılanmış ve ikinci derece cinayetten hüküm giymiş; kuzey Vermont'da Hartshill Eyalet Tutukevi'nde on iki ve on dokuz yıl arası hapis cezasına çarptırılmıştı.

Sybil, hissiz parmaklarıyla gazete kupürlerini karıştırdı. Demek buydu işte! Bu! Cinayet, intihar girişimi! – alkollüyken gölde geçirilen bir "kaza"dan ibaret değildi her şey.

Lora Teyzenin, gazete haberlerini zarfa telaşla ya da çok ani tıkıştırdığı anlaşılıyordu; bazılarının fotoğraf kısımları koparılmıştı, yalnızca başlıkları vardı – "Melanie ve George

Conte, 1975," "Savcılığın tanığı Lora Dell Blake mahkemeden çıkarken." Fotoğraflardaki George Conte gerçekten de "Bay Starr"a benzeyen bir adamdı: daha genç, koyu renk saçlı, geniş çeneli, gözlerinde gençliğin verdiği güven ve umutla bakan bir adam. *Burada işte. Baban. "Bay Starr". Kayıp adam.*

Melanie Conte'un da bir iki resmi vardı, lise yıllığı için çekilmiş resim de içlerindeydi, bir de saçlarını zarif bir hareketle savurduğu cüppeli resmi vardı – "Wellingtonlı kadın kıskanç kocası tarafından öldürüldü." Çiftin çok genç, etkileyici ve mutlu göründüğü bir de evlilik fotoğrafı; "Conte ailesinin yazlıkta çekilmiş bir fotoğrafları"; "İkinci derece cinayetten hüküm giydikten sonra George Conte'u gösteren bir fotoğraf – hüküm giyen adam donup kalmış, başı önünde elleri kelepçeli bir halde iki gaddar polis memuru arasında götürülürken". Sybil, ailesinin başına gelen bu korkunç şeyin Vermont'un Wellington kasabasında halk arasında büyük yankı uyandırdığını, dehşet ve utancın biraz da bundan kaynaklandığını anladı.

Lora Teyze ne demişti? – olayın ardından bir süre psikolojik tedavi görmüştü, onun için de bu anıların tazelenmesini istemiyordu.

Bütün bunlar çok uzun yıllar önce oldu, demişti bir de.

Ama yalan da söylemişti. Sybil'ın gözlerinin içine baka baka yalan söylemişti, yalan söylemişti. Hayatta olduğunu bile bile öldüğünü söylemişti Sybil'ın babasının.

Oysa yaşadığına inanması için geçerli nedenleri vardı Sybil'ın.

Benim adım Starr! Hemen karar verme benimle ilgili!

Sybil, eski püskü gazete parçalarını bir daha, bir daha okudu. Yirmi tane kadardı hepsi. İki önemli şey çıkardı: babası George Conte, kasabanın tanınmış ailelerinden birinin oğluydu ve mahkemede çok usta bir avukat tarafından savunulmuştu; bu skandal, her ne kadar acılı Blake ailesine başsağlığı dilemiş olsalar da, halkın çok hoşuna gitmişti, hiç kuşku yoktu buna. Genç ve güzel bir kadının kıskanç "genç"

kocası tarafından öldürülüşü, cesedinin pahalı bir sürat teknesinden atılıp Champlain Gölü'nün dibini boylayışı – kim dayanabilirdi bunlara? Basın da tabii ki bu trajik olayı sonuna kadar kullanmıştı.

Şimdi anlıyorsun değil mi, adının neden değiştirilmesi gerektiğini. Senin ailen katil "Conte" değil, kurban "Blake".

Sybil'ın içini çocukça bir öfke, çocukça, çaresizce bir acı kapladı – Neden, neden! George Conte denen bu adam neden o korkunç şeyi yapıp her şeyi mahvetti ki!

Tanıkların ifadelerine göre George Conte, karısının çevredeki erkeklerle olan dostluğunu "akıl almaz" ölçüde kıskanıyordu; birkaç kez onunla herkesin içinde tartıştığı olmuştu, içki sorunu olduğu da biliniyordu. Dört temmuz, yani cinayet günü, öğleden sonra genç çift, zamanlarının büyük bölümünü Champlain Göl Kulübü'nde dostlarıyla içerek geçirmiş, sonra da beş kilometre güneydeki yazlıklarına gitmek üzere teknelerine binmişlerdi. Yarı yolda tartışmaya başlamışlar George Conte, karısına 32 kalibrelik bir silahla birkaç el ateş etmişti, sonradan itiraf ettiğine göre silahı "ona ne kadar ciddi olduğunu" göstermek için almıştı. Cesedini suya attıktan sonra "aklı başından gitmiş bir halde" küçük eve gidip, iki yaşındaki kızı Sybil'ı da alıp tekneye götürmeye çalışmıştı – annen seni bekliyor demişti ona. Ama çocuğun anneannesi ve teyzesi, öldürülen kadının iki yakını da engel olmuşlardı onu almasına, bu yüzden tek başına tekneye dönüp gölde epeyce açılarak başına bir kurşun sıkmıştı. Başıboş kalan tekne devrilince suya düşmüş, bir acil yardım ekibi tarafından kurtarılarak Burlington'daki hastaneye götürülmüş ve hayatı kurtulmuştu.

Neden, neden kurtardılar ki *hayatını?* – diye düşündü Sybil acıyla.

Daha önce hiç George Conte denen bu adama karşı hissettiği gibi bir duyguya, bir öfkeye kapılmamıştı: "Bay Starr." Onu da öldürmek istemişti kuşkusuz, annen seni istiyor diyerek eve onu almaya gelmesinin nedeni buydu.

Sybil'ın anneannesi ve teyzesi engel olmasalardı onu da öldürecek, cesedini göle atacak, sonra da kendisine ateş ederek tamamlayacaktı işi – ama öldürmeyecekti kendini. Beceriksizce bir intihar yani. Sonra da iyileşecek, cinayet suçlaması karşısında "suçsuz" savunmasıyla yargılanacaktı.

İkinci derece cinayetten hüküm, yalnızca on iki-on dokuz yıl arası tutukluluk. İşte böylece dışarıya çıkmıştı. George Conte dışarıdaydı. Güzelliğe ve saflığa âşık amatör ressam Bay Starr onu bulmuş, onun için gelmişti.

Nedenini biliyorsun.

13. "ANNEN SENİ BEKLİYOR"

Sybil, gazete kupürlerini yeniden üzerinde çok dikkat çekici bir biçimde SAĞLIK SİGORTASI yazan zarfa doldurup, zarfı teyzesinin masasının açık duran çekmecesinin en dibine koydu. Çekmeceyi dikkatle kapadı, kendini berbat hissettiği halde yerine koymayı unuttuğu herhangi bir şey kaldı mı diye de odayı kolaçan etmeyi ihmal etmedi; oraya girdiğini belli edecek herhangi bir şey.

Evet, Lora Teyzenin kendisine olan güvenini sarsmıştı. Ama Lora Teyze de ona yalan söylemişti, o kadar yıl boyunca. Büyük bir ustalıkla.

Sybil, bundan sonra kimseye tam olarak inanamayacağını düşündü. Sevenlerinin insana yalan söyleyebildiğini, söyleyebileceğini anladı; kendilerini ahlaksal açıdan böyle bir yalanın gerekli olduğuna inandırıyorlardı, bu doğru da olabilirdi aslında – yine de adı *yalandı* söylediklerinin.

Her ne kadar insanın gözünün içine baka baka doğru deseler de.

Sybil Blake'in aklını kullanarak yapabileceği en akıllıca şey şuydu: edindiği bilgiler ve trajik olayla ilgili öğrendikleriyle

Lora Dell Blake'in karşısına çıkıp, ona "Bay Starr"dan söz edebilirdi.

Ama öylesine nefret ediyordu ki adamdan. Lora Teyze de nefret ediyordu. Eğer bir şey yapacak olursa, ondan böylesine nefret ederken kendilerini ona karşı nasıl koruyacaklardı? Çünkü artık Sybil'ın babasının ona zarar vermek için karşısına çıktığından hiç kuşkusu kalmamıştı.

George Conte'un tutukluluğu bittiyse, artık herhangi bir vatandaş gibi ülkenin her yerinde özgürce dolaşabiliyorsa California'ya, Glencoe'ya gelmeye de hakkı vardı. Sybil Blake'e, kızına yaklaşmakla hiçbir suç işlemiş olmuyordu. Onu tehdit etmemişti, rahatsız etmemişti, iyi, kibar ve eli açık davranmıştı; tek sorun kendisini farklı tanıtmış olmasıydı (Lora Teyze için bu küplere binilecek, özrü olmayan bir davranıştı).

"Bay Starr" hikâyesi yalandı, iğrençti. Ama kimse Sybil'ı ona poz vermeye zorlamamıştı ki, verdiği pahalı hediyeleri kabul etmeye de. Kendi isteğiyle yapmıştı bunları. Ona teşekkürler ederek yapmıştı. Başlangıçta biraz çekingen davrandıysa da sonradan bu işe son derece hevesli görünmüştü.

"Bay Starr" kandırmıştı onu çünkü – yani hemen hemen öyle olmuştu.

Sybil, teyzesine Bay Starr'dan söz edecek olursa, yaşamlarının bir daha düzelmemek üzere değişeceğinin farkındaydı. Lora Teyze öfkeden ne yapacağını şaşıracaktı. Polise gitmek isteyecekti kesin. Polis de onu tersleyecek, daha kötüsü alaya alacaktı. Ya bir de Lora Teyze "Bay Starr"la yüzleşmeye kalkacak olursa?

Hayır, Sybil bu işe teyzesini karıştırmayacaktı. Ona bundan hiç söz etmeyecekti.

"Seni öyle çok seviyorum ki" dedi Sybil fısıltıyla. "Senden başka kimsem yok."

Sybil o gece Lora Teyzeyle karşılaşmamak, daha doğrusu ona görünmemek için erken yattı, açıklama olarak da hafif

bir grip geçirdiğini yazıp mutfak masasının üzerine bıraktı. Ertesi sabah Lora Teyze endişe içinde nasıl olduğunu sormak için Sybil'ın odasına baktığında Sybil bitkin gülümsedi, daha iyi olduğunu söyledi; yine de o gün okula gitmeyip evde kalırsa iyileşeceğini ekledi.

Hastalık konusunda hep tedbirli davranan Lora Teyze, elini Sybil'ın alnına koydu, ateşi var gibiydi. Sybil'ın şiş gözlerine baktı. Boğazının ağrıyıp ağrımadığını, baş ağrısı olup olmadığını, midesinden bir şikâyeti ya da ishali olup olmadığını sordu Sybil'a. Sybil, yok, yok, dedi ona, yalnızca kendini biraz güçsüz hissettiği için uyumak istiyordu. Ve Lora Teyze inandı, ona Bufferin'le meyve suyu, kızarmış ekmek ve bal getirdi, sonra da usulca yalnız bırakıp çıktı.

Sybil, teyzesini bir daha görüp göremeyeceğini düşündü.

Görecekti tabii ki: hiç kuşkusu yoktu bundan, ne gerekiyorsa kendini zorlayıp yapacaktı.

Annesi onu beklemiyor muydu ne de olsa?

Rüzgârlı, ayaz bir öğleden sonra. Sybil kalın pantolonu, yün kazağı ve koşu ayakkabılarını giydi. Ama bugün koşmayacaktı. Oğlak derisi çantasını aldı, omzuna çapraz astı çantayı.

Buram buram kokan güzel oğlak derisi çantası.

İçine, evden çıkmadan önce teyzesinin iyice bileylenmiş biftek bıçaklarından en keskinini attığı çantası.

Sybil Blake o gün okula gitmedi ama parka her zamanki saatinde, aşağı yukarı üç kırk beşte gitti. Bay Starr'ın göz alıcı parlaklıktaki siyah uzun şık limuzininin yakında bir sokağa park edilmiş olduğunu gördü, Bay Starr da oradaydı işte, onu bekliyordu.

Nasıl da heyecanlanmıştı onu görünce! – daha önce de olduğu gibi tıpkı. Onun için hiçbir şeyin değişmemiş olması Sybil'a, yine de tuhaf geldi.

Galiba Sybil'ı hâlâ her şeyden habersiz, masum sanıyordu. Yem olmaya hazır.

Ona gülümsedi. El salladı. "Merhaba, Sybil!"

Nasıl cesaret edebiliyordu böyle seslenmeye – "Sybil."

Aksayarak, bastonuna dayanarak telaşla ona doğru geliyordu. Sybil gülümsedi. Gülmemesi için hiçbir neden yoktu, onun için de gülümsedi. Bay Starr'ın bastonunu nasıl da ustalıkla kullandığını, buna ne kadar alışık olduğunu düşündü. Beyninden aldığı o yaradan sonra mı başlamıştı? – yoksa hapiste başka bir yaralanmayla mı?

Hapiste geçen ve düşünmeye zaman bulduğu o yıllarda. Tövbe etmek için değil – yalnızca düşünmek için – Sybil nedense onun tövbe etmediğini düşünüyordu.

Yaptığı hataları düşünmek için, bir daha yapmamak için.

"Ah, merhaba, canım! – seni özledim, biliyor musun?" dedi Bay Starr. Sesinde hafif bir içerleme vardı ama mutluluğunu belli etmek için gülümsüyordu. "– Nerelerdeydin diye sormayacağım, şu an buradasın ya. Güzel çantan da sırtında –"

Sybil, Bay Starr'ın solgun, gergin gülümseyen yüzüne baktı. Başlangıçta hareketleri yavaştı, sanki uyuşmuş gibiydi; o kadar prova yaptığı halde uykudan tam uyanamamış gibiydi – uyurgezer gibiydi.

"Peki – bu öğleden sonra bana poz verecek misin? Anlaştığımız yeni koşullarla yani?"

"Evet, Bay Starr."

Bay Starr'ın spor çantası, çizim defteri, kömür kalemleri yanındaydı. Başında bir şey yoktu, incecik telli gümüşümsü saçları rüzgârda uçuşuyordu. Üzerinde hafif kirlenmiş beyaz bir gömlek, denizci mavisi ipek kravat ve eski tüvit ceketi vardı; parlak siyah ayakkabıları Sybil'a cenaze törenlerini çağrıştırıyordu. Gözlüklerinin koyu renkli camlarının ardından gözlerini seçemiyorsa da, göz kenarlarının ona dikkatle ve aç gibi bakmaktan nasıl buruştuğunu fark edebiliyordu. O modeliydi, kendisi de ressam, ne zaman başlayacaklardı? Parmaklarını heyecanla oynatmaya başlamıştı bile.

"Aslında bana sorarsan bu parkta yapabileceklerimiz bitti artık, sen ne dersin, tatlım? Çok hoş ama biraz sıradan bir yer. *Bitti* bence burası" dedi Bay Starr, üstüne basa basa. "Buraların, Glencoe'nun kumsalı da öyle. Nedense biraz şey gibi – dar. Diyordum ki –yani istiyorum ki– bugün planımızı biraz değiştirelim, kumsala gidelim arabayla. Çok uzağa değil – birkaç kilometre öteye. Bu kalabalıktan, gürültüden uzaklaşalım." Sybil'ın yanıt vermekte ağır davrandığını görünce sıcak bir sesle ekledi, "Sana iki kat ücret veririm, Sybil – elbette. Artık bana güvenebileceğini biliyorsun zaten, değil mi? Tamam mı?"

Bay Starr'ın alnındaki tuhaf, çirkin, kancamsı o yara izi – üzerindeki yumuşak soluk deri beyazımsı bir ışıltıyla parlıyordu. Sybil, kurşunun girdiği yer orası mıydı acaba diye düşündü.

Bay Starr Sybil'ı kaldırıma, limuzinin motoru neredeyse duyulmayacak kadar hafif bir sesle çalışır halde beklediği yere doğru götürüyordu. Arka kapıyı açtı. Sybil oğlak derisi çantasına sıkıca sarılarak arabanın içine baktı, yumuşak deri koltukları vardı, karanlıktı. Bir an hiçbir şey düşünemedi. Sanki yüksek bir atlama tahtasına çıkmış da suya dalmaya hazırlanıyor gibiydi, oraya nasıl ya da neden gittiğini bilmiyor gibiydi. Tek bildiği artık geri dönemeyeceğiydi.

Bay Starr neşeyle, umutla gülümsüyordu. "Tamam mıyız, Sybil?"

"Evet" Bay Starr dedi Sybil ve arabaya bindi.

III. BÖLÜM

HAFİFLETİCİ NEDENLER

Çünkü bu bağışlanmaydı. Çünkü Tanrı o acımasızlığıyla bile bazen bağışlayıcıdır.

Çünkü Venüs Yay burcundaydı.

Çünkü sen bana gülmüştün, yıldızlara inanıyorum diye. Umut bağlıyorum diye.

Çünkü ağlıyordu, nasıl ağlıyordu bilemezsin.

Çünkü öyle zamanlarda küçük yüzü öyle çirkin ve ateşli, burnu öyle sümüklü, gözleri öyle kızarık görünüyordu ki.

Çünkü bu yönünü annesinden almıştı, senden değil. Çünkü onu böyle bir utançtan kurtarmak istedim.

Çünkü seni hatırlıyordu. Baba demeyi biliyordu.

Çünkü televizyonda birini gösterip soruyordu, Baba?

Çünkü bu yaz bitmek bilmiyordu, hiç yağmur yağmıyordu. Geceleri şimşekler çakıyor ama gök gürlemiyordu.

Çünkü gecenin sessizliğinde yaz böceklerinin sesi insanın kulaklarını tırmalıyordu.

Çünkü gündüzleri toprak küreme makineleri ve hızarlar, saatlerce oyun alanının yanındaki ağaçları kesiyorlardı. Çünkü kırmızı tozlar gözlerimize, ağzımıza doluyordu.

Çünkü anne diye sızlanıp duruyordu, yüreğimi parçalayan o sesle.

Çünkü geçen pazartesi çamaşır makinesi bozuldu, müthiş bir gümbürtü koptu, ödüm patladı, deterjanlı kirli sular bir türlü boşalmıyordu. Çünkü tepedeki lambanın ışığında

beni elimde ıslak çarşaflarla, ne yapacağım şimdi? Ne yapacağım? diye ağlarken gördü.

Çünkü verdikleri uyku hapları unla tebeşir tozundan yapılmaydı, bundan eminim.

Çünkü seni, gözlerinin bir mum alevi gibi üzerimde gezindiği o ilk anda senin beni sevdiğinden çok sevdim.

Çünkü bunu daha bilmiyordum; evet biliyordum ama düşünmemeye çalışıyordum.

Çünkü bunda utanılacak bir şey olduğunu seziyordum. Beni yeterince sevmeyeceğini bile bile seni sevmekte.

Çünkü iş başvurularıma yazım hataları yüzünden gülüyor, ben çıkar çıkmaz yırtıp atıyorlardı.

Çünkü niteliklerimi sıralayınca bana inanmayacaklar.

Çünkü o doğduğundan beri bedenim biçimsiz, hep o ağrıyı hissediyorum.

Çünkü bunun onun suçu olmadığını biliyorum, ama böyle bir şeyde bile suçluyorum onu.

Çünkü ona hamile kaldığım an bile (o ilk günlerde çok mutluyduk! Çok mutluydum, biliyorum! O dar gıcırtılı yatağın kadife örtüsünün üzerinde çatıya düşen yağmur damlalarının sesini dinleyerek yan yana yatışımız, tavan öyle alçaktı ki sen çok uzun boylu olduğun için eğilmek zorunda kalıyordun, dışarıdan sokaktan bakılınca koyu renk saç kaplaması hep ıslakmış gibi görünen çatı üçüncü katın pencerelerinin üzerinde çatılmış bir çift kaş gibiydi pencerelerse şaşı bakan gözler gibi Üniversite'den eve birlikte dönerdik Hardee's'in köşesinde buluşurduk sen jeoloji laboratuvarından ya da kütüphaneden çıkardın ben o aşırı loş ışıkları gözlerimi yoran muhasebe bürosundan kimse fark etmezdi gözlerimi senin kolun benim belinde benimki seninkinde öyle mutluydum ki bütün çiftler gibi, erkek arkadaşıyla geçen herhangi bir üniversiteli kız gibi, eve yürürdük, evet evdi orası, orayı hep ev olarak gördüm, binanın pencerelerine bakıp gülüşür acaba burada kimler oturuyor? adları nedir? kimdirler? derdik, saçakların altında, çatının başladığı yerdeki o küçük, gözlerden uzak oda saçak-

larından kirli sular damlıyor bazen bu çatıya da damlaların düştüğünü sanıyorum ama yalnızca gün içinde giysilerim üzerimde yorgun bitkin uyuya kaldığım zamanlar uyanınca bakıyorum ki yağmur filan yok, yalnızca ağaçların yanındaki toprak kazma makinelerinin ve hızarların sesi yani aklıma iyice yazmalıyım o başka bir zamandı, zaman) evet biliyordum.

Çünkü sen onun doğmasını istemedin.

Çünkü kapalı kapının ardında, bütün kapalı kapıların ardında sesini bana duyurabilmek için ağlıyordu.

Çünkü ben onun Anne olmasını istemedim, o güçlü Baba olmasını istedim.

Çünkü elimdeki bu havlu, bunun nasıl olması gerektiğine karar verdiğimde de elimdeydi.

Çünkü çekler bana avukatının bürosundan geliyordu, senden değil.

Çünkü her keresinde zarfları parmaklarım titreyerek gözlerimde ümit dolu bir bakışla açarken, kendimi kendi gözümde öyle alçalmış görüyordum ki.

Çünkü o bu utancın tanığıydı, görüyordu.

Çünkü daha iki yaşında bunları anlayamayacağını sanıyordum: Çünkü yine de anlıyordu.

Çünkü doğum tarihi bir işaretti, Balık burcunun tam ortasıydı.

Çünkü belli yönlerden babasıydı, gözlerdeki beni delip geçen, beni alaya alan o bilge bakış.

Çünkü bir gün o da senin güldüğün gibi gülecekti.

Çünkü telefonun hiçbir yerde kayıtlı değildi, santralden söylemiyorlardı. Çünkü seni bulmayı umduğum hiçbir yerde değildin.

Çünkü kız kardeşin yüzüme karşı açıkça yalan söylemişti. Çünkü bir zamanlar dostum olduğunu sandığım bu kız bana hiç dost olmamıştı.

Çünkü onu çok fazla sevmekten korktum, bu zayıf halimle onun incinmesine engel olamayacağımdan.

Çünkü ağlayışı yüreğimi parçalıyordu, ama öfkelendiri-

yordu da, yani ona zalimce, iyice planlamadan el sürmekten korktum.

Çünkü beni görünce ürktü. Gözünde bir sinir seğirdi.

Çünkü kendine sürekli zarar veriyordu, dikkat etmiyor, salıncaktan düşüyor, başını direğe çarpıyor, öbür annelerden biri görüp sesleniyordu. *Aaa! Aaa, bakın oğlunuzun başı kanıyor!* Mutfakta sızlanıyor, huysuz huysuz eteğimden çekiştirip tencerenin sapına uzanmaya çalışıyor, kaynar suları neredeyse yüzüne deviriyordu, ben de kendimi kaybedip ona bir tokat attım, kolundan tutup sarstım. Kötü! kötü! kötü! kötü! Kimin duyduğuna aldırmadan öfkeyle sesimi yükseltiyordum.

Çünkü o gün mahkemede bana bakmadın, yüzün yüzüme kapalı bir kapı gibiydi, avukatınınki de öyle, sanki ayakkabının altındaki kirdim ben. Belki de senin oğlun bile değildi, ama kâğıtları öyleymiş gibi imzaladın, çok büyüktün sen.

Çünkü mahkeme salonu hiç de düşündüğüm gibi bir mahkeme salonu değildi, televizyondakiler gibi büyük ve görkemli değildi, bir yargıç kürsüsü ve üç tane altı kişilik sırası olan bir odaydı yalnızca, penceresi bile yoktu, o floresanın sarımsı solgun ışığı şu an bile gözlerimi alıyor. Yargıca kendimle ilgili yanlış bir izlenim vermek için kara gözlüklerimi taktım, sürekli içimi çekiyor, burnumu siliyordum, bana yönelttikleri her soru karşısında heyecandan ve utançtan titrediğimi hissediyordum; yaşımı, adımı sorduklarında bile kekeliyordum, onun için de küçük görür gibi bakıyordun bana, hepiniz de öyle.

Çünkü onlar senin tarafındaydı, bunu değiştiremezdim.

Çünkü bana çocuk için nafaka vermekle evden ayrılmaya hak kazanıyordun. Çünkü peşine takılamazdım.

Çünkü o çişini altına yapıyordu, o yaşta, yapmaması gerekirken.

Çünkü bunun suçlusu bendim. Suç benimdi.

Çünkü kendi annem telefonda bana bağırıyordu. Benim için hiçbir şey yapamayacağını söylüyordu, kimseden yardım bekleyemezdim, birbirimize bağıra çağıra öyle şeyler

söylüyorduk ki nefesimiz tükeniyor ağlıyorduk, telefonu kapadım, annem yoktu artık, üzüntüm hafifleyince böylesi daha iyi olacak biliyorum.

Çünkü bunu bir gün öğrenecekti ve öğrenince üzülecekti.

Çünkü saçlarının rengini benden almıştı, gözlerini de. O sol göz, göz sinirlerindeki sorun.

Çünkü o gün az kalsın oluyordu, kaynar su üzerine dökülüyordu, bunun ne kadar kolay olacağını, eğer bağırması engellenirse komşuların haberinin olmayacağını fark ettim.

Çünkü öğreneceklerdi, ama ancak ben öğrenmelerini istediğim zaman.

Çünkü o zaman sen de öğrenecektin. Ancak senin öğrenmeni istediğim gün.

Çünkü o zaman seninle bu şekilde konuşabilecektim, belki avukatının sana, ya da kız kardeşine göndereceği bir mektupla, belki telefonda, ya da hatta yüz yüze. Çünkü o zaman kaçamayacaktın.

Çünkü onu sevmesen de ondan kaçamazdın.

Çünkü altı gündür çok kanamam var, üç dört gün daha süreceğe benziyor. Çünkü tuvalette ellerim titreyerek tuvalet kâğıdından tamponla kanı durdurmaya çalışırken, hiç kanaması olmayan seni düşünüyorum.

Çünkü ben gururlu bir kadınım, senin yardımına gereksinimim yok.

Çünkü ben iyi bir anne değilim. Çünkü çok yorgunum.

Çünkü gün boyunca toprağı kazan, ağaçları kesen makinelerin, gece boyunca da böceklerin sesi işkence gibi geliyor.

Çünkü uyku yok.

Çünkü şu son aylarda benimle yatıyor olsaydı rahat uyuyacaktı.

Çünkü inlemişti. Anne! – Anne yapma! diye.

Çünkü hiç nedensiz benden korkmuştu.

Çünkü eczacı reçeteyi alıp uzun süre gözden kaybolmuştu, bir yerlere telefon ediyordu, biliyorum.

Çünkü bir buçuk yıldır alışveriş ettiğim eczanede adımı bilmiyormuş gibi davranıyorlardı.

Çünkü markette kasiyerler bana ve iki gözü iki çeşme ağlayarak kolumdan çekiştiren ona gülerek bakıyorlardı.

Çünkü arkamdan fısıldaşıp gülüşüyorlardı, onlara yanıt vermeyecek kadar gururluydum.

Çünkü böyle zamanlarda o da yanımda oluyordu, bunlara tanık oluyordu.

Çünkü Annesinden başka kimsesi yoktu, Annesinin de ondan. Çok yalnızdık.

Çünkü geçen pazar gününden bu pazara kadar üç buçuk kilo almıştım, pantolonumun önü zor kapanıyordu. Çünkü bedenimdeki yağlardan nefret ediyordum.

Çünkü şu an beni çıplak görsen iğrenirdin.

Çünkü senin gözünde güzeldim, neden yetmedi bu?

Çünkü o gün gökyüzü çok bulutluydu, çiğ ciğer rengiydi ama yağmurdan eser yoktu. Şimşekler gürültüsüz çakıyor, beni sinirlendiriyordu ama yağmur yağmıyordu.

Çünkü sol gözü zayıftı, bir ameliyatla sinirleri güçlendirilmezse hep öyle kalacaktı.

Çünkü uykuda acı duyup korkmasını istemedim.

Çünkü onu sen ödeyecektin, avukatından gelen hiçbir not iliştirilmemiş çeki.

Çünkü ondan nefret ediyordun, oğlundan.

Çünkü o bizim oğlumuzdu, nefret ediyordun ondan.

Çünkü çekip gittin. Ülkenin öbür ucuna hem de bana kalırsa.

Çünkü ağladıktan sonra kollarımda öyle kıpırtısız yatıyordu ki aramızda bir tek kalp atıyor sanıyordum.

Çünkü onun incinmesine engel olamıyordum bir türlü.

Çünkü oyun alanının gürültüsü kulaklarımızı rahatsız ediyor, uçuşan kırmızı tozlar gözlerimize ağzımıza doluyordu.

Çünkü onu yıkayıp temizlemekten bıkmıştım, ayak parmaklarının araları, tırnaklarının içi, boynu, dışarıdan görünmeyen pek çok kirli yer.

Çünkü karnım yine sancımaya başlamıştı, kanamamın bu kadar erken başlaması korkutmuştu beni.

Çünkü büyük çocukların ona gülmesine engel olamıyordum.

Çünkü o ilk büyük acının ardından başka acı çekmeyecekti.

Çünkü bu bağışlanmaydı.

Çünkü Tanrı bağışlayıcılığını ona gösteriyordu, bana değil.

Çünkü yanımda bana engel olacak kimse yoktu.

Çünkü komşularımın televizyonunun sesi çok açıktı, havlunun altından bağırsa bile duyamayacaklarını biliyordum.

Çünkü sen burada değildin ki beni durdurasın, yalan mı?

Çünkü artık bizi durduracak kimse yoktu.

Çünkü kendi annem bana sırt çevirmişti.

Çünkü salı günü, yani eylülün ilk günü yine kira günüydü. Ve o güne kadar ben gitmiş olacaktım.

Çünkü bedeni çok ağır değildi, yorgana sarıp taşıyabilirdim, o yorganı hatırlıyorsun, değil mi?

Çünkü salyasıyla ıslanan havlu ipte kuruyacak, hiçbir iz kalmayacaktı.

Çünkü normale dönmek için unutmak ve akıldan silmek gerekti.

Çünkü ağlamaması gereken yerde ağlamış, ağlaması gereken yerde ağlamamıştı.

Çünkü ön ocakta, büyük tenceredeki su ağır ağır kaynamış, fokurdayarak etrafa saçılmaya başlamıştı.

Çünkü sımsıkı kapalı pencereler yüzünden mutfak buhar içindeydi, ısı kırk dereceye yakındı.

Çünkü hiç direnmedi. Direnmeye kalktığındaysa çok geçti.

Çünkü ellerim yanmasın diye plastik eldiven takmıştım.

Çünkü telaşlanmamam gerektiğini biliyordum ve telaşlanmadım.

Çünkü onu seviyordum: Çünkü sevgi çok acı verir.

Çünkü sana bunları anlatmak istedim. İşte hepsi bu.

BANA GÜVENMİYOR MUSUN?

Yasa'nın uygulamaya konduğu yılın başlarıydı, müthiş bir tutuklama, cezalandırma ve hapis silsilesinin yaşandığı, ölümlerin sıklaştığı, Ülke'de Yeni Ahlak Yasası uyarınca başta durumu en umutsuz görünen kadınlar olmak üzere herkesin yeni koşulları kabullenmeye, çocuk doğurmaya başladığı günler.

Yalnızca: *Onun* şansı yoktu. Öğrenciydi, parasızdı, mezun olmadan önce iş bulma umudu yoktu. Annesi, eşinden ayrılmış yoksul annesi hepten perişan olurdu. Bebeği doğuramazdı işte, doğurmayacaktı. "Ne yapacağımı biliyorum" – bu kararlılık ona büyük bir katılık ve yüreklilik aşılıyor, korkuyu eşikten içeri sokmuyordu.

O korkuyla kimseye sezdirmeden yasadışı iş üstlenecek bir doktor bulmaya uğraşırken haftalar geçiyordu. Ancak güvenebileceğine inandığı kız arkadaşlarına açıyordu konuyu. Annelik Yasası'na göre, bu türden arayışlara girmek de suç işlemek gibi cezaya tâbiydi. Binlerce dolar cezaya çarptırılıp okuldan uzaklaştırılabilirdi.

Kendisini hamile bırakan gence güvenemiyordu – aslında adına sevgili denemeyecek sevgilisini şöyle böyle tanıyordu. Artık kaçıyordu onunla karşılaşmaktan. Durumunu bilmiyordu çocuk. Hatayı, ortak hatalarını kendisine mal edip kabullenmişti. Bu arada, casusluğa soyunup Tıbbi Ahlak Bürosu'na kendi karılarını bile ihbar eden erkeklerle il-

gili söylentiler de almış yürümüştü, kötü niyetten. Bir de açgözlülükten tabii: tutuklulukla sonuçlanan her bilgi için ihbarcılara beş yüz dolara kadar ödendiği oluyordu.

Yine de arkadaşlarının yanındayken umutsuzluğunu gizliyor, durumundan sakinlikle ve dikkatlice "Bir arkadaşım, yanlış bir şey yaptı, gerçekten çok zor durumda..." diye söz ediyordu.

Böylelikle dördüncü ayın başında Dr. Knight'ın muayenehanesine yollandı.

Dr. Knight'ın South Main Street'de sıra sıra evlerden birinin arka tarafındaki muayenehanesinin eften püften tahta merdivenlerini çıkarken, içinden *Böyle süremez,* diyordu – *hayır: bir saat içinde bitecek, özgür olacağım.* Hafta içinde bir gündü, saat on buçuktu. Çantasında pet, yedek külot ve nakit sekiz yüz dolar vardı. Tanıdığı herkese borçlanmıştı.

Zili çaldı. Bir dakika içinde sürgü çekildi, kapı açıldı, Dr. Knight karşısındaydı işte – "İçeri girin çabuk. Parayı getirdiniz mi?"

İçeri girdi, Dr. Knight kapıyı kapatıp sürgüledi. Doktor sigara içiyordu – duman gözlerini yaşarttı. Odada tıpkı çöp ve kanalizasyon gibi keskin, ağır, kekremsi bir koku vardı.

Bekleme odası olmayışına şaşırdı, hemşire ya da asistan da yoktu. Esintili, loş odanın ortasında, tavandan sarkan güçlü ışığın altında mutfak masası gibi bir masa konmuştu: yerde, muşambalı döşemenin üzerinde bir köşede ıslak, lekeli havlu yığını duruyordu. Dr. Knight uzun boylu, tıknaz, yapılı, boyalı gibi görünen parlak siyah saçlı, kemik çerçeveli renkli gözlüklü bir adamdı, yüzünün alt bölümünü gazlı bezden bandajı gizliyordu. Uzun beyaz önlüğünün her yanı kan lekesi içindeydi, yumuşacık ellerinde sımsıkı oturan ameliyat eldivenleri vardı.

"Buraya gelin. Soyunun, şunu giyin. Çabuk." Dr. Knight ona pamukludan leke içinde uzun bir gömlek uzatıp parayı saymak için arkasını döndü.

Söyleneni yaptı. Elleri korkudan öyle kötü titriyordu ki, soyunmakta güçlük çekiyordu, ama kararlıydı, kararını vermişti ve biliyordu ki şanslıydı: *bir saat içinde kurtuluyorum.* Kokuyu içine çekmemeye, zemindeki koyu, yıldız yıldız lekelere bakmamaya çalıştı. Dr. Knight'ın lavabonun başında telaşla ellerini –yani eldivenli ellerini– yıkarken kendi kendine mırıldandıklarını duymamaya çalıştı.

Doktor, onu üzeri yer yer çizilmiş porselen masaya çağırdı; orası da leke içindeydi. Bir uçta ayak sokulacak yerler vardı. O uca oturdu, yüzünü Dr. Knight'a ve içinde parlak kadınlar için muayene ve ameliyat aletlerinin bulunduğu alüminyum sehpaya verdi. İçinden korkuyla, aletler parladıklarına göre temizdirler, dedi.

Adamın adı "Knight" değildi tabii ki. Asıl adı başkaydı, gerçekten doktordu, kentteki tıp kliniklerinden birinde çalışıyordu herhalde; büyük olasılıkla politik gücünü herkesin bildiği CDD (Cenin Dostu Doktorlar) Derneği'ne de üyeydi. Öyle "Dr. Swan" ya da "Dr. Dugan" kadar tanınmış olmayabilirdi ama ücreti düşüktü.

Terlemeye, titremeye başlamıştı. Masanın soğuk yüzeyine sırtüstü uzanmış, ayaklarını ayaklıklara takmıştı, bacakları ayrıktı. Dr. Knight sormadan en son kanamasının gününü söyledi. Niyeti hızlı davranıp doktoru etkilemekti. Dr. Knight üzerine eğilerek kıkırdar gibi bir ses çıkardı, gözleri renkli gözlük camları yüzünden karanlıkta kalıyor, aklaşmaya başlamış kıvırcık saçları başının gerisindeki güçlü ışığın etkisiyle bir haleye bürünüyordu. Yüzündeki burnunu ve ağzını kaplayan bant ıslanmıştı. "Ondan kurtulmaya can atıyorsun, ha?" dedi.

Şaka yapıyordu tabii ki – sesi biraz tersler gibi çıktıysa da hiç de kötü niyetle söylememişti.

İyi bir adamdı Dr. Knight. Emindi bundan.

Daha ciddi bir ifadeyle, "Basit bir tıbbi müdahale, önemsiz bir şey. Sekiz dakikada tamamdır," dedi. Ama germe aletinin soğuk ve keskin ucu vajinasına girince telaşlandı, iniltiyle masada doğruldu. Dr. Knight bir küfür savurdu, "İsti-

yor musun, istemiyor musun? – sana kalmış. Ama paranı geri alamazsın" dedi.

Tam olarak anlayamamıştı. Dişleri deli gibi birbirine vuruyordu.

Fısıltıyla, "Biraz anestezi yapabilir misiniz?" dedi.

"Bana sekiz yüz dolar verdin. Hepsi o."

Kloroform istenirse üç yüz dolar daha vermek gerekiyordu; gerçi bunun çok riskli olduğunu düşünüyordu, dikkatsizce verilen kloroformdan ölen kadınların sayısının, kan kaybı ve enfeksiyondan ölenlere eş olduğu söyleniyordu. Şu an bu korkuyla tek istediği yanında daha fazla para olmasıydı tabii.

Hayır: Uyanık kal. Biter bitmez, rahat rahat yürü git.

Dr. Knight yeniden bunun basit bir müdahale olduğunu, emme yöntemiyle, en az acıyla ve kan kaybıyla olup biteceğini, o gece başka randevularının da olduğunu, onun için işini kolaylaştırmasını beklediğini söyledi – "Bana güvenmiyor musun yoksa? Ha?" Sesindeki erkeksi ve alıngan havanın altında insanı etkileyen soğuk ve kırgın bir ton seziliyordu.

Bana güvenmiyor musun? sevgilisi de böyle sorardı hep, birden aklına gelivermişti.

Masaya yatmaya zorladı kendini, iki uçtan sıkı sıkı tutundu. Ayaklarını oynak ve soğuk ayaklıklara takıp titreyen bacaklarını iki yana açtı. Dudaklarını yalayıp fısıltıyla, "Evet" dedi.

Ve gözlerini sımsıkı kapadı.

SUÇLU TARAF

Jocko her sabah uyandırırdı annesini, ama bu sabah saldırı biraz şiddetli olmuştu, sesi de insanın içine işliyordu. Kadın, başına kadar çektiği yorganın ucundan onun pırıl pırıl kara düğme gözlerini gördü.

"Anne *uyan.* Anne *saklanma.* Bugün ne günü *biliyorsun* – değil mi?"

Biliyordu. Biliyordu. Artık değiştirilmesi şart olmuş sıcak, pis kokulu çarşafların altından tüy gibi bir sesle direndi. "Hayır. Ama lütfen. Beni rahat bırak."

Jocko, çocuğu. İlkeli davranıp sezaryeni kabul etmediği için on bir saat işkence gibi sancı çekerek doğurduğu çocuğu. Henüz iki yaşındaki Jocko, bezi yeni bıraktığı halde konuşabiliyordu, hem de ne acımadan, susmak bilmeden konuşmak, kadın, anne, bunun sorumlusu olarak dünyanın başına nasıl bir bela saldım diyordu içinden ister istemez.

Kadın, Jocko'nun katlanamayacağı kadar uzun uyuduğu sabahlarda, Jocko yatak odasının kapısını açıp şu an yaptığı gibi yatağa tırmanır, tombul küçük dizleriyle üzerine abanıp hamur yoğuruyormuş gibi seri yumruklar indirirdi – öyle çok normal ölçülerde olmuyordu verdiği acı. Sesi cırlak ve trompet gibi güçlüydü, ya o fırlak kara gözleri, en esaslı Rönesans tablolarında Tanrının sevgili yaratıkları olarak yerlerini alan ürkütücü meleklerin gözleri. "An-

ne" sözcüğü Jocko'nun ağzından çıkınca silah patlamış etkisi yaratıyordu.

"Anne, lanet olsun, *saklanmaya* çalışma, *benden* saklanamazsın, seni lanet, aptal karı, kimim *ben* biliyorsun! Ve *açım*!"

Kadın güçsüzce karşı koydu, "Sen hep açsın."

Çocuk yatak örtüsünü kabaca üstünden çekip atınca bedeni açıkta kaldı, o telaşla geceliğinin askısını yukarı çekip, Jocko'nun haşin emişleri yüzünden düzleşmiş, pörsümüş, morluk içindeki göğsünü kapattı. Küçük bir çığlık atıp onu üzerinden itmeye çalıştı, ama Jocko daha da güçlü abandı üzerine: çok güçlüydü, çok da acımasız. Kadının şaşkın bakışları altında baştan aşağı tükürük ve ıslak dişlerden ibaret bir suratla gülüyordu, insan bakmaya dayanamıyordu. Acaba bütün anneler çocuklarına bakıp, Şimdi bunun *sorumlusu ben miyim,* diyorlar mıdır, dedi içinden.

Bir babası da vardı, kuşkusuz, ama adam kadından kaçıp kurtulmuş, onu yüzüstü bırakmıştı.

Daha Jocko doğmadan önce.

Jocko artık çıkışmaya başlamıştı kadına, giderek daha acır gibi bir sesle kalkması gerektiğini, plan yapması gerektiğini, bu son güne kadar pek çok günü boşa geçirdiğini, artık başka seçeneğinin kalmadığını söylüyordu. – "Bu gece yarısı her şey bitmiş olacak."

"Hayır. Ben hazır değilim."

"*Hazırsın.*"

"Hayır!"

"Evet!"

"*Beni rahat bırakır mısın*?"

Gözlerini oğlunun görüntüsünden kurtulmak istercesine elleriyle kapattı, ama görüntü öyle parlak, öyle korkunçtu ki, neon ışığı gibi yanıp sönüyor, ruhunun derinliklerine kazınıyordu –

Belli ki Jocko'nun bir yere gitmeye niyeti yoktu.

"Anne, *gururun* nerede senin?"

İkisi, anneyle oğul, günümüzde Atlantik kıyısında yüzyıllık bir endüstri kentinde, tuğladan yapılma binalardan birinin içinde bir dairede yaşıyorlardı. Kadın hiç hazır değilken anne olmuştu, oğlunun doğumundan çok sonra bile atamamıştı anne *olduğu için* duyduğu şaşkınlığı: hem kendisiydi, hem de bir anne: paranoya düzeyine varan aşırı temkinli tutumuna, eski sevgilisinin de aşırı kaygılı ve temkinli tutumuna karşın nasıl olup da hamile kaldığına bir anlam veremiyordu. Yaşamına Jocko gibi bir varlığın girmesini engellemek için düzenli olarak felç, kan pıhtılaşması, kalp damarlarında tıkanıklık, bağırsak kanseri ve sinir bozukluğu riski içeren ilaçlar kullanmıştı; bütün cinsel deneyimleri, kaygıları yüzünden huzursuzluk içinde geçmişti, zaten artık cinselliği filan da kalmamıştı. (Sevgilisi tarafından terk edilip sevgisi paramparça olalı beri kendini, yaşamının en güzel dönemini geçiren bir kadın olarak hissetmek şöyle dursun, etten kemikten bir varlık olarak düşünmekte bile büyük güçlük çekiyordu. Jocko'nun, çocukça bir hainlikle değil de apaçık ortada olan bir gerçeği söylercesine dediği gibi, "Ben *buradayım* Anne, dükkânı kapatıp gidemezsin.")

Kadının hayalinde adını "X" koyduğu eski eşi, çünkü bu adı artık yalnızken bile ağzına almayı beceremiyordu, Jocko'ya kazayla hamile kaldığını, bunda hiçbir suçu olmadığını söyleyince hiç inanmamış, iş işten geçmeden kürtaj yaptırmadığı için de gözünün yaşına bakmadan uzaklaşmıştı ondan – öyle olmasa da bırakacaktı zaten onu, bunu biliyordu.

Tutkunun ömrü ne de kısadır! – ve sonuçları, eğer sonuçları olursa, bizi hiç ayrım yapmadan aptala çevirir.

Kendini özgür sanan kadının aslında bir mesleği vardı, durumunu yalnızca kendine özel olarak görmüyordu, modern yaşamın bir gereğiydi bu. Evli olmayan anneyle çocuğu. Çocuğun babası ortalarda yok. (Aynı kentte yaşamayı sürdürdüğü, aynı işte –kadının çalıştığı büyük iş merkezi ve laboratuvar kompleksinde– çalıştığı halde) Kadın kendini,

onu suçlamanın, güvenip, sevip ihanete uğradığını söylemenin anlamsız ve çocukça olduğuna inandırmaya çalışıyordu, X'e, Jocko'nun ısrarla dediği gibi "suçlu taraf"a – "cezasını bulması gereken o piç herife".

Jocko öyle mantıksız biri değildi, davranışları amaçlı ve yalındı, kadının rahmindeyken bile.

Yeterince aşağılandın, adalet yerini bulacak artık, diye öğütler vermişti ama o bunları dinlemek de istememişti, duymak da.

Jocko kahvaltıda çorba kaşığını sıkıca kavramış, dumanı tüten koyu, kıvamlı yulaf ezmesini kaşık dolusu ağzına atarken dalga geçer gibi "Daha ilk nefesimi alamadan ölmemi istedi o benim, o orospu çocuğu beni senden bir köşede öbeklenmiş pislik, toz ve saç yığınını elektrik süpürgesiyle çeker gibi çekip almak istedi," diyor, lokmalarını iştahla çiğneyerek kendi kendine kıkırdıyordu, "– O piçin başına geleceklerden haberi yok. Bugün gece yarısı."

Kadın, anne, titreyen ellerinde bir fincan koyu kahveyle "Ah, Jocko, Ben senin gibi düşünmüyorum, inan. Hayır, hayır" dedi.

"Göze göz, dişe diş."

Mutfağın güçlü ışığında bebek dişinden daha büyük, belli ki normal bebek dişinden daha da keskin görünen güçlü beyaz dişlerini göstererek güldü annesine, bu kez gözleri daha da fazla ışıldıyordu.

"Bebek istemiyordu, beni önceden uyarmıştı – onun için, bir anlamda, bütünüyle suçsuz sayılır. Onu suçlayamayız gibi geliyor bana. Ayrıca –"

"*Benim* bir tüple çekilip alınarak bir bok gibi tuvaletin deliğine atılmamı istedi! *Benim*!

"Ah, ama Jocko onun *sen* olacağını bilmiyordu ki –"

"Ya sen, sen biliyor muydun? – sevgili Anneciğim?"

"Ben – ben de baştan bilmiyordum. Ama – sonunda – öğrendim."

"Çünkü ben işi ele aldım, ondan. Yoksa lanet aptal orospu kıçını yerdeki bir delikten bile ayırmaktan acizdir çoğu kez. Hıh!"

"Jocko, çok acımasızsın. Böyle şeyler söyleme!"

Jocko kaşlarını çatarak, üzeri gülen yüzlerle süslü sarı tabağından mısır gevreğini yemeye devam etti. Aylardır mama sandalyesine oturmayı reddediyor, ısrarla masada, altına yükseltmek için konan iki telefon rehberi ve bir iki cilt *Dünya Kitap Ansiklopedisi*'nin üzerinde dengesini zor sağlayarak onunla birlikte oturuyordu. Daha geçen hafta kahve içmeye başlamıştı, bunun sinirlerine iyi gelmeyeceğinden emindi kadın, sonuçta *kendi* sinirlerine de iyi gelen bir şey değildi, ancak kendisi kahve içerken, bütün sabah içiyordu aslında, Jocko'ya ne yüzle yasaklayabilirdi ki? – ve nasıl? Onu disiplin altına almaya çalışıp da beceremeyince Jocko gülüp geçiyor, bazen de bu aralarında güldükleri bir şakaymışçasına göz kırpıyordu ona: yoksa bu şaka kendi anneliği ve onun bebekliği miydi? Peki anlamı neydi bu şakanın?

Kadın bazen çok sevdiği Jocko'yu küçülmüş bir erkek olarak görüp korkuyordu. X'in ihanetinden beri, erkeklere hoşgörüyle yaklaşabileceğinden, dünyayı onlarla paylaşabileceğinden emin olamıyordu. Hatta Jocko'yu doğaüstü bir yaratık, bir hilkat garibesi, bir tıp hatası olarak görüyordu – hormon dengesizliği denen ve çocukların (özellikle erkek çocukların) çok hızlı büyümesine, anne-babalarını geçip onlardan önce ölmelerine neden olan korkunç bir hastalıkla ilgili şeyler okumuştu. Bu hastalık mı vardı yoksa Jocko'da? Çocuk doktoruna götürdüğünde, Jocko sıradan iki yaşında bir çocuk olup çıkıyordu; hatta nasıl yapıyorsa iki yaşında gibi görünmeyi de başarıyordu. Dr. Monk, çocuğun açıkça fark edilen hızından ve zekâsından etkileniyor, anneye "sağlıklı bedensel gelişim" dediği konuda övgüler yağdırmaktan geri durmasa da, başka yönlerden hiç özen göstermiyordu Jocko'nun gelişimine; belli ki ona göre yolunda gitmeyen bir şey yoktu. Jocko, her şeye karşın, iki yaşında çocuk rolünü tuhaf – çok da dikkat çe-

kici bir biçimde! – kusursuzca oynuyordu, el kol koordinasyonunda ufak tefek aksaklıklar, peltekçe ve duralayarak çıkardığı tek heceli sözcüklerle kendi annesini bile kandırabilirdi. Neredeyse.

Kadın kulağa canlı, erkeksi, girişken bir çağrışımla gelen "Jocko" adını oğluna kendisi seçmemişti, aslında onun tercihi "Allen"dı, ölmüş babasının adı, "Jocko" ise Jocko'nun kendi istediği addı: Küçücük bir bebekken bile başka bir adla çağırıldığında öfkeyle bağırırdı. "Jocko *buraya*!", "Jocko *şunu* istiyor!" "Jocko aç *şimdi*!" X, Jocko'yu görmeye yalnızca üç kez gelmiş, her gelişinde de açıkça sezilen bir nefretle davranmıştı: Oğlunu kucağına almamış, hele öpmeye hiç yanaşmamıştı. Uzun boylu, iri kemikli, saçları dökülmeye başlayan, gözlüklü X, bedeniyle barışık biri değildi; biyokimya ve matematik eğitimi almıştı, kadın onun dünyayı denklemlerden ibaret sandığını düşünüyordu. Belli ki Jocko'da kendinden hiçbir şey bulamıyordu, zaten o da yeni doğmuş bir bebekken bile, kanlı canlı yüzü, dikkat çeken diken gibi kara saçları, pasparlak kara, insanın içini okuyan gözleriyle kendinden başka kimseye benzemiyordu. "Jocko"dan başkasına yani.

Jocko şu an iki yaşındaydı, bedeninin tombul üst bölümü eski moda bir çamaşır teknesini andırıyordu. Yüzü de yuvarlak ve tombuldu, ama bazen endişeli, düşünceli ve yetişkinlere özgü köşeli bir görünüm kazanıyordu; bebeksi alnı düşünmekten bazen derin bir biçimde kırışıyordu. Bacakları resim görüntüsü gibi kısa kalıyordu, bodur sayılmazdı ama bacakları cücelerinkini andırıyordu; toplu ama sert kaslıydı bacakları, tıpkı kolları ve gövdesi gibi. Ya gözleri – Jocko'nun dikkate değer her şeye aç bakan o derin gözleri – ya onlar? Ve cinsel organı, lastikli beyaz pamuklu külotunun önünü geren şişkin meyve salkımı?

Jocko *vardı* işte, tek gerçek buydu. Yeni bir dönemin, yeni bir yaşamın, belki de yeni bir yüzyılın işaretçisiydi.

"Neye bakıyorsun, anne?" dedi Jocko sinirlenerek.

"Şey – hiçbir şeye."

"Yok canım! Bence ben *bir şeyim*!"

Kadın küçük oğluna bakıyor ama söylediklerine veremiyordu aklını (Jocko bu saatlerde, sabah erken, hep kendisi ve onun için yüksek sesle düşünüyormuş gibi anlamsız, heyecanlı bir monolog tuttururdu), kahve fincanını yüzüne tutmuştu. Şu an beceriksizce koydu fincanı, ellerini yumruk yapıp gözlerini ovuşturdu, oysa ağlamasının Jocko'yu nasıl kızdırdığını iyi biliyordu, "Ah, lütfen. Galiba daha fazla dayanamayacağım. Sen doğarken bütün kanımı akıttım Jocko – bu kadarı yeter."

Günlerin önemi yoktu. Onların arasında ustalıkla gezinebiliyordu, çünkü nasılsa gerçek değillerdi; Jocko gibi, Jocko'nun babası ve bedeninde taşıdığı yara gibi onlar da gerçek değildi yani.

İşe giderken makine gibi kusursuz hareketlerle hazırlanıyordu: ceketi bedene oturan şık bir flanel takım, incecik naylon çoraplar ve timsah derisinden, kaliteli, rahat ayakkabılar; biraz renk katmak için de kırmızı ipek bir eşarp. Uzun, düşünceli yüzü çok solgunsa Jocko onunla dalga geçiyordu – "olduğundan daha yaşlı ve gösterişsiz görünmene gerek yok, Anne." Epeydir onun yardımı olmadan giyiniyordu, sırtı ağzından ateş püskürten yeşil ejderha işlemeli kırmızı ipek ceketinin fermuarını ıslık çalarak çekip deri botlarını giyiyor, annesinin ördüğü kırmızı yün bereyi kafasına geçirip kaşlarına kadar indiriyordu. Kapalı bir nisan sabahıydı, pencerelere yağmur ve buz damlaları vuruyordu, onun için Jocko ısrarla ikisinin de kalın giyinmesini istemişti – kararlarında bir yetişkinin tedbirliliği seziliyordu, hastalanıp "eyleme geçememek" zaman kaybıydı.

Koşup arabanın anahtarlarını getirdi, elinde şıngırtıyla salladı.

"Hadisene, Anne, kıçını kıpırdat."

"Ağzından çıkana dikkat etsene sen – *geliyorum*!"

Kadın, Jocko'yu haftanın beş günü Küçük Kunduzlar

Çocuk Yuvası'na bırakıyordu, görebildiği kadarıyla da Jocko orada yaklaşık kendi yaşında iri normal bir çocuk gibi davranıyordu.

Bu dönüşümü nasıl beceriyor, orasına akıl ermiyordu, ama belli ki çok keyif alıyordu: "çoluk çocukla itişip gülüşmek" Dr. Monk'a karşı iki yaşında çocuk rolü oynamaktan daha heyecan verici bir şeydi. Annesi Jocko'yu yuvaya götürüp Junie adındaki saçları örgülü, iri göğüslü, güler yüzlü kadına teslim eder etmez, çocuk boyca ve ence biraz küçülüyordu sanki; cin gibi parlak kara gözlerine masum bir ifade yerleşiyor; kirpi saçlarının tonu bile, çocuksu bir masumlukla açılıyordu. En önemlisi de, davranışları değişiyordu Jocko'nun: Annesi mırıltıyla, "Hoşça kal tatlım, uslu ol canım, görüşürüz" diyerek her zaman olduğu gibi vedalaşmak için öpünce, Jocko da ona öpücükle karşılık verip sıcacık yüzünü onunkine sürterek, "Anne, ne olur gitme," diyordu. Sanki bir dakikada gizemli bir değişimle Jocko, çalışan bir annenin babasını hiç bilmeyen ve terk edilmekten korkan iki yaşındaki oğlu *olup çıkıyordu.*

Küçük Kunduzlar Çocuk Yuvası'nda Jocko'yu herkes yaşına göre fazla olgun buluyordu; bazen insanlardan uzak duran, "hırçın" bazense "tatlı, utangaç, içine kapalı" bir çocuktu. En yetenekli olduğu konu resimdi, annesini şaşırtıyordu bu – büyük gösterişli resimleri, doğal renklerinde ay çiçekleri, sırıtan balon yüzler ve düş ürünü gezegenler, Yuva'nın duvarlarında en görünen yerlere asılıyordu. Bir iki arkadaşı vardı, ancak ne onların evine gitme konusunda bir istekte bulunuyor, ne de, annesinin şansına, kendisi onlardan birini çağırıyordu.

Birkaç kez gülünç bir biçimde "küçük çocuklarla arkadaşlık etmek berbat, *can sıkıcı* bir şey," diye yakındığı da olmuştu.

O sabah kadın öperek veda ederken, Jocko ona her zamankinden daha sert bir biçimde sarıldı ve çocuksu, yalvaran bir sesle, "Unutma, Anne! Beni almayı unutma! *Bugünün ne günü olduğunu unutma!*"

"Ah, Jocko" dedi annesi sinirle, Junie'nin baktığının farkındaydı, "– Nasıl unuturum?"

Peki ne günüydü gerçekten o gün? – X'in o şehirden ayrılmadan önceki son günü.

İş merkezindeki odasında son günü, Bell Laboratuvarları'nda ÖPM Programı'nın (Özel Proje Mühendisliği) bölge sorumlusu olarak son günü, kadının evinden yaklaşık 4 mil uzaktaki evinde son günü ve gecesi, ertesi sabah taşıma kamyonu gelip bütün eşyalarını Ohio, Cleveland'a götürecekti – X, Bell Laboratuvarları'nın Cleveland şubesinde daha büyük bir ÖPM Programı'nın başına getirilmişti, kendisiyle çok gurur duyuyordu, gitmeye can atıyordu.

Kadın bu aşağılayıcı gerçekleri, X ya da başka biri, söylemese de biliyordu. Nasılsa, öylesine *biliyordu* işte. Kadının sırlarını bulup çıkarmada doğaüstü bir güce sahip olan Jocko da biliyordu.

Jocko haftalardır onu dürterek, "Zamanın azalıyor, sefil kadın. Emin ol, *o da* takviminde günleri çiziyordur" diyordu.

Ayın son günü olan o gün, cuma günü, bir bulut filosu gibi gelişigüzel sürüklenişlerle geçti. Tıpkı fazla düşünmekten iyice şişip kabaran nisan sağanağı bulutları gibi. Yarı sarhoş beyinlerin geçidi gibi. Kadın kendini işine vermeye çalışıyordu, ne de olsa bu insan içindeki, dışarıdaki yaşamıydı, değeri kendini yıllardır içinde yaşar bulduğu kapitalist-tüketim toplumundaki herhangi bir insanın yaşamınınki kadardı, yüzyıl tükenip, küçülüp sonuna ulaşırken, belki kendi neslinin inandığı gibi parlak bir vahiyle değil ama evet, yine de kesinlikle bir bitişti bu, bir son, takvimde yeni, genç, hevesli ve aç, her şeyde olduğu gibi bir sabırsızlıkla bizimkini altına iten yeni bir yüzyıl. Jocko 2000 yılında daha on iki yaşında olacaktı: şimdiden gelecek yüzyıla aitti o.

Kendisini çok çabuk unutmamasını diledi kadın.

İçgüdüyle X'i işyerinden aradı –işyeri labirentlerin, asansörlerin, çıkmaz yolların olduğu başka bir binadaydı– ancak sekreteri (belki de kadının sesini tanıdığı için) X'in "müsait olmadığını" söyledi. Kadın ona teşekkür etti, mesaj bırakmadan usulca kapadı. Geçen yirmi dört ay içinde onca mesajı yanıtsız kalmışken, bir daha mesaj bırakmaya gururu el vermedi.

Yirmi dört ay! O kadar çok olmuş muydu?

Zamanın, X'in ihanetinin dayanılmaz boşluğu!

Gerçekte, kadının da çok iyi bildiği gibi, X, bebeğin doğumundan önce onunla ilişkisini acımasızca keseli daha çok olmuştu; şu an ayrı olarak geçirdikleri zaman, sevgili oldukları zamandan çok daha uzundu. X, başlangıçta özür dileyen, suçlu ya da suçlu görünen bir tavır sergilemiş, kürtajı ödemeyi de teklif etmişti tabii, genelde para vermeye çalışırdı zaten ona, ondan ve (tabii ki rahminde yatan Jocko'dan) kurtulma isteği arttıkça para miktarı da artış gösteriyordu; ama kadın kabul etmemişti. Seni seviyorum, demişti. Aşkımızla dünyaya bir can getirdik, onu yok edemeyiz, bunu biliyorsun, ama X, onun söylediklerini duymuyor, sözlerinin gerisindeki coşkulu, neredeyse gizemli havadan etkilenmiş görünmüyordu, rahmindeki canlıysa sürekli *Evet! evet! işte böyle! Böyle devam et, piçin duyması gerek!* diyerek yüreklendiriyordu kadını.

Dinlemiyordu yine de. Geçmişte başka erkeklerin de yaptığı gibi bırakmıştı onu, öylece, bırakıvermişti; bu kez fark kadının hamile oluşuydu, kürtaj olmaya da niyeti yoktu rahmindeki canlı izin vermiyordu buna. *Ben doğmak istiyorum, gün ışığı istiyorum, gerçek bir ağız istiyorum kaltak karı, yolumda kimse duramaz,* doğruydu bu, öyle de oldu. X, bebeklerinin bu canhıraş sözlerini duyamadığı gibi kulağını kadının karnına dayayıp dinlemeye, hatta onu orada kucaklayıvermeye, içerideki yaşam iziyle, o harika yaşam iziyle, varlığı yadsınamaz o yaşamla tanışmaya da yeltenmiyordu. Birkaç kez "Bak: gerçekten çok üzgünüm,

dost kalamaz mıyız?" demişti X, arkasından da "Çok büyük bir yanlış anlama var bence aramızda – öyleyse, özür dilerim", ya da daha sabrı tükenerek, "Beni rahat bırak lütfen, tamam mı? İkimiz için de utanç verici bir şey bu" ve "Lanet olsun, o çocuğun babası ben olamam, biliyorsun bunu, *onun için de beni rahat bırak lütfen!*", son olarak da kadın aradığında telefonu kapatmaya başlamıştı; Bell'deyse onun geldiğini görünce yakalanmamak için adımlarını hızlandırıyordu; kadın onun patronuyla konuşup çalışma saatlerini ustaca değiştirttiğini düşünüyordu, böylelikle hangi saatlerde çalıştığını bilemeyecek, onu park yerinde bekleyemeyecekti. Evine birçok kez gitmiş, kapıdan çevrilmişti. Bir sürü de mektup atmıştı tabii bu arada, Jocko'nun söylediklerini yazıyordu çoğu kez. Noel'de gönderdiği son mektup bir şiir gibi kısa ve özlüydü: *Suç kendi çürürken suçsuzu da çürütür, onun için kendini sakın!*

X, kadının mektuplarının hiçbirine yanıt vermemişti.

Aralarındaki ilişki doğal olarak bütünüyle bozulmuştu.

Kadın yine de son derece iyi yaptığı ve oldukça da iyi para aldığı işine devam etmişti: İngilizceden ileri derece diploması vardı, Bell'de bazı önemli elemanlarla –mühendisler, fizikçiler, kimyacılar, matematikçiler– ilgilenip bölümlerinin yöneticilerine, Washington'daki Savunma Bakanlığı'na rapor hazırlamak onun işiydi. Adamlardan bazıları (hepsi de erkekti) yabancı uyrukluydu, özel yardıma gereksinimleri vardı, özellikle Japonların; hepsi de, ana dili İngilizce olanlar bile, düşüncelerini bütünlüklü ve akıcı bir biçimde ifade etmekte güçlük çekiyorlardı. Kadın bu görevi, raporların neyi rapor ettiğini bilmeden, bilmeye gerek duymadan yapıyordu; Pentagon'dan çok büyük miktarda para ya da fonların nasıl kullanıldığına ilişkin ayrıntılı dökümler istense de, o bunları bilgisayarda ustalıkla, sakin sakin, aletin yüksek teknoloji dünyasındaki önemi şöyle dursun, konuyla ilgili en ufak bir fikri olmadan, hangi donanım, yazılım varsa onunla yazıyordu. Jocko'nun biraz haince göz-

lediği gibi, "Neyse ne işte, ne yaptığını biliyorsun sen. Ne yaptığını bilmesen de."

Destek de oluyordu bazen ona, daha yumuşak bir tavırla, "işini çok iyi yapıyorsun, onlar da farkında bunun – *kontrolünü hiç kaybetme Anne, tamam mı?*"

Anne de onaylıyordu. Tamam.

Aynı gün öğleden sonra, yine de, bölümdekilerin çoğu evlerine gittikten sonra, kadın masasında başını kollarının üzerine koyup ağlamıştı; ya da ağlamaya çalışmıştı. Mırıldanmıştı, "– Beni hâlâ seviyordur belki de, affedip kabul edebilir yeniden" diye, bir iki dakika hiçbir yanıt gelmemişti, sessizlik hâkimdi, bir de tepedeki floresanların uğultusu, "– fikir değiştirip bizi de beraber Celeveland'a götürebilir, olabilir" ama ağlayamamıştı, çünkü önceden o kadar çok ağlamıştı ki, gözyaşı kanalları kurumuştu, yalnız da değildi aslında, Jocko'nun birden kulağının dibinde kesik kesik konuşan sesi bölmüştü sessizliği: *Anne neden direniyorsun ki? Kaderinde ne yazılı biliyorsun, öyleyse neden yerine getirmiyorsun, ha?*

Kadın, oğlunu Küçük Kunduz Çocuk Yuvası'ndan almış, bir saat içinde eve dönmüşlerdi, bir ara ne yapıyor diye merak edip mutfağa girince hiç istemediği bir manzarayla karşılaştı.

Yine de soğukkanlılıkla sordu, "O bıçakları nereden buldun, Jocko?"

Jocko bir sandalyeye çıkmış, kavuniçi formika mutfak tezgâhının üzerine altı tane bıçak sıralıyordu. Belli ki büyüklüklerine değil keskinliklerine göre yapıyordu sırayı.

"Jocko? Ne o bıçaklar?"

"Aptal numarası yapma Anne."

Kadının elleri çok feci titriyordu. Bütün bina sallanıyordu sanki. O gün çok fazla kahve içmişti, baktığı yeri çok

iyi seçemiyordu; arabayla eve dönerlerken bir ara neredeyse karşı şeritten akan trafiğin ortasına dalıyordu. Mutfaktan çıkıp Jocko'yu oyunuyla baş başa bırakabilirdi, fakat Jocko aklından geçenleri okumuş gibi öne atılıp, çelik gibi küçük parmaklarıyla onu bileklerinden yakaladı.

Kadın usulca, "Ah – dokunamam" dedi, ama çoktan bıçaklardan birini, Jocko'nun hafifçe öbür bıçaklardan daha öne ittiğini eline almış, ağırlığını tartıyordu.

Taiwan malı yirmi beş santimlik paslanmaz çelik bir et kesme bıçağıydı bu; ucu iyi sivriltilmiş, jilet keskinliğinde bir bıçak. Plastik görünümlü tahta sapı tam kadın eline uygundu.

"Bunu ne zaman almışım ben? – Ben böyle bir şey almadım ki hiç."

"Yılbaşı ucuzluğunda Sears'tan aldın Anne."

"Hayır, hiç almadım!"

"Kim aldı o zaman, Anne?"

"Evet, ama bununla dışarı çıkmam ben. Hiçbir yere gitmem bununla."

"Hava kararmadan olmaz zaten."

"Ne zaman?"

"Saat dokuz gibi, Anne: ne çok erken, ne çok geç."

"Hayır, yapamam."

"Elbette yapacaksın."

"Yalnız gitmem ama."

"Tabii ki yalnız gitmeyeceksin, Anne."

"Ne – gitmeyecek miyim?"

"Hiçbir yere yalnız gitmiyorsun ki Anne, öyle değil mi? Artık yani."

Ve Jocko mutfak sandalyesinin üstünde dengede durdu, neredeyse annesininkine yaklaşan boyuyla, en tatlı ve en masum gülüşüyle güldü; bu son aylarda sık sık ölmeyi istediğinde, kalbini coşturan, onu yeniden ele avuca sığmaz bir genç kız gibi tutkuyla yaşama bağlayan o gülüşle.

Jocko, kollarını kadının boynuna dolayıp ona çocuksu bir tavırla sarıldı, bir de ıslak ıslak öpüp aynı sözleri tek-

rarladı, "Anne, biliyorsun ki artık hiçbir yere yalnız gitmeyeceksin, hem de hiç."

○

Kadın, X'in apartmanında dokuzuncu kata asansörle çıkacaktı ancak uyanık Jocko koluna yapışıp onu merdivenlere yöneltti. Ziyaretlerinden kimsenin haberinin olmaması gerekiyordu ya?

Uygar insanlar için geç bir saatti. Jocko'nun birçok kez dediği gibi "Karşında bir suçlu varsa – oturup onu Tanrının cezalandırmasını beklememelisin."

Kadınla Jocko dokuzuncu kata vardıklarında, kadın hızlı ve kesik kesik nefes alıyor, damarlarında heyecan kıvılcımları dolaşıyordu. Omzundaki çantada yirmi beş santimlik et bıçağı vardı; yanındaysa kısa güçlü bacaklarıyla merdivenleri ondan daha ustalıkla çıkan küçük Jocko, döl yatağının meyvesi. X, onu buraya çok ender getirdiği, oğlunuysa hiç getirmediği için, kadına şu an ikisinin onu görmeye gelmiş olmaları yerinde ve hakça geliyordu. Artık geri dönüş yoktu.

Adam ona, onun evine gelirdi hep. Kendisi için sevgiyle hazırladığı yemekleri yerdi. Öbürleri gibi tıpkı. Öbür hemcinsleri gibi. Onu sevdiğini söyler, gergin ve umut yüklü bedenini öpücüklerle gevşetirdi. Onun koruması altında güzelleşiyordu sanki!

Kadın ruhunu açmıştı ona, bir erkeğin tutkusu geçince, o ruhun, Jocko'nun alaycı sözleriyle, nasıl "Piç herifin burnunu sildiği kâğıt mendil gibi", kirli ve buruşuk bir biçimde kendisine iade edileceğini düşünemeden.

Ama bir daha asla.

X'in katına geldiklerinde, Jocko merdivenin kapısını iki üç santim kadar açıp temkinle çevreyi kolaçan etti. Koridorun boş olduğunu görünce kadını dışarıya yönlendirdi. "Kıpırda Anne. Hadi" dedi fısıltıyla. Kadın omuzunda çantasıyla sendeledi. Önünü çok net göremiyordu: çıkmadan birkaç kadeh şarap içmiş, sinirleri yatışsın diye de bü-

yük beyaz bir hap almıştı. Eğilip Jocko'ya fısıltıyla, "Beni bırakma, canım – kapıyı aralık tutacağına söz verir misin?" dedi. Jocko onun dizlerine vurup sabırsızlıkla, "Tanrım, Anne! Tabii ki!" dedi. Sonra kadın kaliteli timsah derisinden düz ayakkabılarıyla yalpalayarak yürümeye başladı, hoş bir pusun içinden kapıları sayıp X'in kapı numarası olan 9-G'yi seçti, sürekli yaşlarla dolan gözlerini siliyordu, kendine gelmek için derin bir nefes alıp işaret parmağını kapının ziline öyle bir bastırdı ki, artık geri dönüş yoktu.

Çok önceleri, hamileliğinin başlarında, bulantıları başlayınca nasıl korkuyla X'i aradığını hatırladı – telefona çıkanın X olduğuna emindi, her ne kadar adam öyle demediyse de – bedenindeki kanın suçluluk duygusuyla kuruyup çekilişi gibi duymuştu telefonun uzun uzun çaldığını, çaldığını, çaldığını, rahmindeki ses ilk kez o zaman onu sonsuzca teselli eder gibi, mucize gibi konuşmuştu, Tanrının kutsal gazabıyla *bir gün hepsi bedelini ödeyecekler, bütün suçlular – yalnızca sabırlı ol*, ve sabırlı olmuştu da Tanrı hakkı için, zili ikinci kez çaldı, ayak seslerinin yaklaştığını duydu. Gerçekten geri dönüş yok muydu artık?

Uzun ve loş koridorun öte ucunda Jocko onu bekliyordu, tam yangın çıkışının yanında bekliyordu onu, ama o yöne güç bela baktığında yalnızca kapıyı görüyordu, kapı sımsıkı kapalıydı, kapıyla arasında neredeyse görülmez bir etkileşim vardı, koridor sanki bina, hatta belki de altındaki toprak hareket etmeye başlamışçasına sarsılıp hareketlendi, kadın aklı başında bir insan olarak bunun gerçek olamayacağının, ya da olanların kendisiyle bir ilgisinin olamayacağının farkındaydı.

Yine de oradaydı işte. Şu an kapı açıldığına göre X de öyle.

ÖNSEZİ

Bu yıl Noel çarşambaya geliyordu. Whitney, ondan önceki perşembe gün batımında, şehrin öbür yakasına kardeşi Quinn'in evine doğru arabayla giderken içinde garip bir duygu vardı.

Whitney aslında batıl inançları olan bir adam değildi. Hem de hiç.

Başkalarının aile içi işlerine karışmaktansa hiç hoşlanmazdı, hele ağabeyininkilere. Quinn'e o istemeden akıl vermek bile tehlikeli olabilirdi.

Ama Whitney en küçük ablalarından bir telefon almıştı, onu öbür ablası, onu da annelerini ziyarete giden bir teyzeleri aramıştı – Quinn yeniden içmeye başlamıştı, karısı Ellen'ı, belki kızlarını da tehdit etmişti, bildik bir hikâyeydi bu ve de sinir bozucu. Quinn son on bir aydır Alkol Tedavisi seanslarına gidiyordu, düzenli gitmese de, utanarak ve küçümseyerek gitse de, evet gidiyordu işte seanslara ve içkiyi bırakmıştı, ya da ne olursa olsun –bu konudaki düşünceler hangi aile bireyine sorulduğuna bağlı olarak değişiklik gösteriyordu– içkiyi büyük ölçüde azaltmıştı. Herkes biliyordu ki Quinn gibi varlıklı ve o yörede ünlenmiş biri için, Paxtonlar'ın en büyük oğluydu ne de olsa, herhangi birinden çok daha zordu AT seanslarına katılmak, alkol sorununu, sinirlerine hâkim olamadığını kabul etmek.

Whitney bir gece öncesinden bir önseziye kapılmıştı, bütün gün Quinn'in dengesini yitirebileceğini, bu kez Ellen'a hatta kızlarına ciddi bir zarar vereceğini düşünerek huzursuz olmuştu. Quinn kırkına merdiven dayamış, iri yarı bir adamdı, Wharton'da okumuştu, şirketler hukuku konusunda amatör bir uzman kadar bilgisi vardı, kolay dostluk kuran, iyi huylu ancak Whitney'nin çocukluklarından çok iyi bildiği gibi beden dilini fazla kullanan bir adamdı: bir şey anlatırken ellerini çok kullanırdı ve o eller bazen zarar da verebilirdi.

Whitney o gün pek çok kez aradı kardeşinin evini ama kimse açmadı telefonu. Bir tık sesi ve telesekreterin o alışıldık kalın tondan kaydı, *Merhaba! Burası Paxtonlar'ın evi! Şu an telefona yanıt veremediğimiz için üzgünüz. Ama* – Bu Quinn'in sesiydi, içten ve coşkulu, yine de hafiften tehditkâr.

Whitney, Quinn'in iş yerini aradığında, Quinn'in sekreteri müsait olmadığını söylemekle yetindi. Whitney her keresinde kendini tanıtıp Quinn'in kardeşi olduğunu söylediği ve sekreter de onun kim olduğunu gayet iyi bildiği halde, daha fazla bilgi vermekten kaçınıyordu. "Quinn evde mi? Şehir dışında mı? Nerede?" diye sormuştu Whitney fazla sinirli görünmemeye çalışarak. Ancak Quinn'in sekreteri, en sadık yaverlerinden biri olarak, yalnızca hafif bir sesle "Eminim Bay Paxton sizi Noel'de arayacaktır" demekle yetinmişti.

Noel Günü Paxtonlar'ın Grandview Avenue'deki kocaman evinde bütün akrabalarla birlikte – öyle kalabalık bir ortamda Whitney, Quinn'i nasıl kenara çekip sorabilirdi ki? Ayrıca o zaman çok geç de olabilirdi.

Böylelikle Whitney, başkalarının evlilik ilişkilerine, hele hele kardeşinin özel yaşamına karışmaktan hiç hoşlanmamasına karşın, arabasına atlayıp şehrin dışına yollandı, yıllardır sade bir bekâr yaşantısı sürdüğü, orta düzeyde apartman daireleri ve bahçe içinde aile tipi evlerin bulunduğu semtten çıkıp, Quinn'in birkaç yıl önce ailesiyle taşındığı, evlerin milyonlarca dolar ettiği şehir dışındaki semte gitti.

Bu bölgeye Whitewater Heights deniyordu, bütün evler büyük ve lükstü, yoldan bakıldığında ağaçlarla bitkilerin ardında kalıyordu evler, her biri en az üç dönümlük bir araziye yayılmıştı. Quinn, evinin tasarımını kendisi yapmıştı: geç dönem George stili ve modern stilin bir karışımıydı ev, kapalı bir yüzme havuzu, saunası, arkada kırmızı servi ağacından koca bir balkonu vardı. Whitney Volvo'sunu hiç çakıl taşlı kıvrımlı yola çıkarmaz, üç arabalık garajın önüne park ederdi, zili, kendini başkasının arazisine izinsiz girmiş gibi hissetmeden çalmaya kararlı bir biçimde ön kapıya yürüdü, ne var ki davetle gittiğinde bile ağzının payını almıyor muydu?

Artık iyice huzursuz olmaya başlamıştı. Zili çalıp bekledi. Girişte ışık yoktu, oturma odasında da. Garajın kapısının kapalı olduğunu fark etti, önünde ne Quinn'in ne de Ellen'in arabası vardı. Evde kimse yok muydu? Ama müzik sesi değil miydi duyduğu? – radyo sesi? Kızların ertesi gün okulu olduğunu, tatil havasına pazartesiden önce girilemeyeceğini düşündü. Okulun gecesi vardı belki de. Evde olmaları gerekmiyor muydu peki? Ellen'ın da.

Beklerken gecenin soğuk havasını derin derin içine çekti. Isı donma derecesini geçmişti, ama hâlâ kar yağmamıştı. Whitewater Heights'a girerken geçtiği evlerden bazılarının Noel ışıkları dışında öyle belirgin bir tatil havası sezilmiyordu; Quinn'le Ellen'in evinde de Noel süsleri göremiyordu. Ön kapıya çelenk bile asılmamıştı... Noel ağacı da yoktu galiba. Grandview Avenue'de Paxtonlar'ın evinde girişte kocaman bir köknar ağacı vardı, onu süslemek hep büyük bir olay olurdu. Whitney artık katılmıyorsa da yıllık geleneksel kutlamalar düzenli olarak yapılıyordu. Yetişkin olmanın getirdiği ayrıcalıklardan birinin de, insanın kendini huzursuzluk ve acı veren şeylerden uzak tutabilmesi olduğunu düşünüyordu. Otuz dört yaşındaydı *artık*.

Noel'i elbette ailesiyle geçirecekti. Günün bir bölümünü en azından. Doğduğu bu şehirde yaşadığı sürece kaçınılmazdı bu. Evet, pahalı hediye paketlerinden payına düşeni

verecek, payına düşeni alacaktı; her zaman olduğu gibi annesine yumuşaklıkla, babasına incelikle davranacaktı; büyüyüp Quinn gibi bir evlat olamadığının, onları düş kırıklığına uğrattığının farkındaydı ama bu üzüntü yılbaşı eğlencesinin ve onca insanın, onca neşeli sesin içinde nasılsa silinip gidecekti. Whitney bu acıyla o kadar uzun zamandır yaşıyordu ki, belki de artık acının kendisi bellekte ettiği yerin gölgesinde kalmıştı.

Zili bir daha çaldı. Telaşlanarak, "Hey? Evde kimse yok mu?" diye seslendi. Girişteki pencereden evin arka tarafında bir ışığın ya da ışıkların yandığını görebiliyordu; müzik sesi kesilmişti. Girişteki loş bölümde, merdivenlerin dibinde kutular – ya da valizler vardı galiba. Küçük seyahat çantaları mıydı yoksa?

Ailecek bir tatile mi gidiyorlardı? Böyle bir günde, tam Noel öncesi?

Whitney, bir iki hafta önce kulağına gelen bir dedikoduyu hatırladı, Quinn, kız arkadaşlarından biriyle Seychelle Adaları'na, akıl almaz ölçüde pahalı, egzotik bir yere tatile gitmekten söz etmişti. Dedikoduya kulak asmamış, Quinn'in bütün münasebetsizliğine, karısının duygularını umursamayışına karşın göz göre göre böyle bir şey yapmayacağını düşünmüştü; babaları çok kızardı her şeyden önce buna. Quinn de yıllardır seçimlerde adaylığını koyma planları yaptığı için, o çevrede adının iyi anılmasını çok önemsiyordu. Büyük büyük babaları Lloyd Paxton, Cumhuriyetçi Parti'den tanınmış bir milletvekiliydi, Paxton adı eyalette hâlâ saygıyla anılıyordu... Adi herif buna cesaret edemez, diye düşündü Whitney.

Yine de bir korku kırıntısı vardı içinde. Başka bir önsezi daha. Ya Quinn bir öfke nöbetiyle Ellen'a ve kızlara zarar verdiyse? Whitney'nin gözünde hemen, Quinn'in evin arkasındaki kırmızı servi ağacından yapılma muhteşem balkonda kan içindeki önlüğüyle mangalda biftek yapışı canlandı. Quinn; geçen 4 Temmuzda. Bir elinde iki dişli servis çatalı, öbüründe elektrikli et bıçağı. Elektrikli aletin vızıltı-

sı, bıçağın çıkardığı ölüm kıvılcımları. Yüzü kan ter içinde olan Quinn kardeşinin geç gelişine kızmıştı, sarhoşluğun eşiğine gelmişse de kontrolünü yitirmemeye ant içmiş bir adamın ölçülü coşkusuyla el sallayarak onu balkona çağırmıştı. Boyu iki metreye, kilosu yüze yakındı, yüzünde dikkati hemen çeken açık mavi gözleri ve ekolu sesiyle ne de her şeye hâkim görünüyordu Quinn! Whitney hemen yapmıştı onun istediğini. Quinn, geniş basenini sımsıkı saran komik mutfak önlüğüyle elindeki korkunç bıçağı oyun oynar gibi Whitney'e doğru sallamıştı: yalandan bir de el sıkışma.

Whitney bunları düşünürken bile titriyordu. Öbür konuklar gülmüşlerdi. Whitney de gülmüştü. Yalnızca bir şakaydı bu, aslında *komikti* de... Ellen da görünce titremiş miydi, Whitney dikkat etmemişti.

Whitney bu görüntüyü aklından silmeye çalıştı.

Kendi aile bireylerinin canına kıyanlar yalnızca yoksul, umudunu yitirmiş insanlar, herhangi bir akıl hastalığı geçirenler olmuyordu elbette. Whitney, önceki gün gazetede orta yaşlı, kıdemli bir sigortacının nasıl nefretle silahını çekip karısını ve çocuklarını öldürdüğünü anlatan akıl almaz bir haber okumuştu... Ama hayır, şu an bunu düşünmemeliydi.

Whitney zili bir daha çaldı. *Çalıyordu*: duyabiliyordu. "Evde misiniz? Quinn? Ellen? Benim, Whitney" – Ne kadar zayıf ve titrek çıkıyordu sesi! Kardeşinin evinde bir sorun yaşandığına emindi, ama aynı zamanda, evdeyse, Quinn'in işine burnunu soktuğu için canına okuyacağından da emindi; kesinkes köpürecekti Quinn. Paxtonlar çok büyük, tanınmış ama birbirine bağlı bir aileydi, başlarına bela almaktan, istemeden birinin işlerine burnunu sokmasından hiç hoşlanmazlardı. Whitney'nin şu sıralar Quinn'le arası iyiydi, ama iki yıl önce Ellen evden ayrılıp kısa süre içinde boşanma işlemlerine başlayınca, Quinn, Whitney'i arkasından Ellen'la işbirliği yapmakla suçlamıştı; Ellen'in kendisini aldattığı erkeklerden birinin Whitney olduğunu bile iddia etmişti. "Doğruyu söyle, Whit! Kaldırabilirim bunu! Ona

da sana da zarar vermem! Yalnızca doğruyu söyle bana, ödlek piç!" – Quinn, işte böyle öfkeden kudurmuştu. Ancak öfke nöbetinde bile bir yapmacıklık vardı, tabii Quinn'in kuşkuları boştu. Ellen, Quinn'den, yaşamındaki o tek erkekten başkasını sevmemişti hiç.

Ellen çok geçmeden kızlarıyla birlikte Quinn'e dönmüştü. Boşanma işlemlerini durdurmuştu. Bu durum Whitney'i hem hayal kırıklığına uğratmış hem de rahatlatmıştı – hayal kırıklığına uğramıştı, çünkü Ellen'in özgürlük arayışını çok gerekli ve yerinde buluyordu; rahatlamıştı, çünkü Quinn, ailesi eve dönüp eski otoritesine kavuşunca dizginlenmiş olacaktı. Erkek kardeşine her zamanki gibi hafif tepeden bakmayı sürdürse de, ortada kızması için başka neden kalmayacaktı.

"Tabii ki *Ellen'la ilişkin olduğundan* kuşkulandığımı söylerken ciddi değildim" demişti Quinn, "Sarhoşluktan aklım başımda değildi herhalde."

Sanki bunun düşüncesi bile gerçek olamazmış gibi gülmüştü bir de ardından.

Whitney, o günden beri Quinn'le Ellen'dan özellikle uzak duruyordu. Paxton ailesinin zorunlu olarak bir araya geldiği Noel gibi kutlama günleri dışında tabii.

Şu an Whitney, arka kapıyı açıp içeriye bakıp bakmamakta kararsız düşünürken titriyordu. Ya Quinn evdeyse ve bir sorun varsa, o zaman – bir zarar vermez miydi Quinn? Adamın bir yığın av tüfeği, silahı, hatta ruhsatlı bir tabancası bile vardı. Hele bir de içmişse... Whitney, polislerin en çok aile kavgalarına müdahale ettikleri sırada hayatlarını kaybettiklerini duymuştu.

Derken Ellen'in kapıya doğru geldiğini görünce müthiş rahatladı – Ellen *mıydı bu* gerçekten? Bir sorun olduğu belliydi – Whitney'nin kafası biraz karışık da olsa ilk izlenimi buydu, çok sonra da hatırlayacaktı bunu – çünkü Ellen kararsız, neredeyse yalpalayarak yürüyordu, yer ayağının altından kayıyor gibiydi sanki; ellerini sertçe ovuşturuyor, belki de bir şeye, önlüğüne siliyordu; belli ki kapının zili yü-

zünden telaşa kapılmıştı, kapının önünde bekleyenin kim olduğunu merak etmişti. Whitney, "Ellen, benim, Whitney!" diye seslenir seslenmez, yüzündeki o belirgin çocuksu rahatlama ifadesini fark etti.

Quinn'i mi bekliyordu yoksa? Whitney'nin aklı buna takıldı.

Ellen'in girişteki ışıkları telaşla açışı, kapıyı böyle istekli açışı Whitney'nin gururunu okşamıştı.

Ellen usulca "Whitney!" demişti.

Gözleri fal taşı gibi açık ve hemliydi, gözbebekleri irileşmişti; yüzünde yorgun bir ifade vardı, yine de canlıydı, hem de son derece canlı. Kayınbiraderini gördüğüne çok şaşırmış, elini sımsıkı tutup hafiften sallamıştı. Whitney, onun içkili olduğunu düşündü bir an. Partilerde, arada gözü takıldığında, Ellen'ı hep bir kadeh şarabı ağır ağır yudumlarken görürdü, sanki kendini uyuşturmaya çalışır gibi. Hiç sarhoş olduğunu görmemişti yine de, şu anki gibi tuhaf göründüğü zamanlarda bile.

Whitney özür diler gibi, "Ellen, rahatsız ettiğim için üzgünüm, ama – telefonları açmadın, ben de seni merak ettim" dedi.

"Merak mi ettin? Beni mi?" Ellen gülümseyerek göz kırptı. Başta alaycıydı gülüşü, sonra bütün ağzına yayıldı, büyüdü. Gözleri parlıyordu, "*Beni mi?*"

"– Ve kızları."

"– *Kızları mı?*"

Ellen güldü. Whitney, daha önce onun böyle şen şakrak bir kahkaha attığını hiç görmemişti. Whitney'i elinden tutup – Ellen'in iri kemikli eli soğuktu, terliydi, titriyordu – koridora götürürken, girişin ışığını yeniden söndürdü. "Whitney Amca geldi, kızlar! – Whitney Amca!" diye seslendi. Sesinde bir rahatlık ve o rahatlığın gerisinde de tuhaf bir coşku seziliyordu.

Whitney, yengesine şaşkın şaşkın baktı. Ellen'in üzerin-

de lekeli beyaz bir pantolon, bol bir gömlek ve önlük vardı; açık kahverengi saçlarını alnından geriye doğru gelişigüzel taramış, zarif kulaklarını ortaya çıkarmıştı; makyaj yapmamıştı, ruj bile sürmemişti, onun için de daha genç, Whitney'nin daha önce görmediği kadar narin bir hali vardı. Ellen topluluk içinde, Quinn Paxton'in eşi olarak, hep göz alıcı görünürdü – bakımına ve giyimine olağanüstü özen gösteren, sessiz, içine kapalı, güzel bir kadındı, konuşurken ağzından her sözcük önceden düşünülmüş gibi çıkıyordu. Quinn, kadınlarda yüksek topuklu ayakkabı severdi –güzel kadınlarda en azından– onun için Ellen, sıradan toplantılarda bile şık yüksek topuklu ayakkabılar giyerdi.

Bu geceki gibi düz ayakkabı giyince, Whitney'nin düşündüğünden daha kısa ve ufak tefek duruyordu. Büyük kızı Molly'den biraz uzundu olsa olsa.

Ellen, Whitney'i evin en dibinde bulunan mutfağa götürürken – bütün odalar karanlıktı, yemek odasında da yerlerdeki gibi, girişteki gibi kutular ve kartonlar vardı – onunla yüksek sesle, heyecanla sohbet etmeye başladı, sanki başkaları da onu ve kendisini duysun ister gibiydi. "Merak ettiğini söylüyordun, Whitney? – beni ve kızları? Ama neden?"

"Şey – Quinn yüzünden."

"Quinn yüzünden mi? Gerçekten mi?" Ellen, Whitney'nin elini sıkarak güldü. "Ama neden 'Quinn yüzünden' ve neden şimdi? – bu gece?"

"Laura'yla konuşuyorduk da, o söyledi – içkiye başlamış yeniden. Sizi tehdit ediyormuş yine. Ben de düşündüm ki –"

"Senin de, Laura'nın da, beni ve kızları düşünmeniz büyük incelik" dedi Ellen, "Pek Paxtonlar'a göre bir davranış değil bu! Ama zaten senle Laura tam da Paxton sayılmazsınız, değil mi? Sen –" deyip duraladı. Aklına ilk gelen sözcükleri kullanmak istemiyor gibiydi. "– yani dışarıdan. Siz..." Burada sesi küçülüp sessizliğe dönüştü.

Whitney, sorulması gereken en önemli soruyu sorarken korktuğunun başına gelmemesini diliyordu, "Quinn – evde mi?"

"Burada mı? Hayır."

"Şehirde mi?"

"Gitti."

"Gitti mi?"

"İş gezisine."

"Ah, tamam." Whitney daha derin bir nefes aldı. "Peki, ne zaman dönüyor?"

"Bizi aldıracak, Paris'ten. Ya da Roma'dan. Neredeysek oradan, işini bitirince, bize zaman ayırabildiğinde."

"Yani siz de mi gidiyorsunuz?"

"Evet. Çok yeni bu karar. Sabahtan beri koşturuyorum, kızların pasaportlarını onaylatmak için. Yurtdışına ilk çıkışları bu, Meksika'yı saymazsak; hepimiz çok heyecanlıyız. Başlangıçta Quinn pek taraftar değildi, Tokyo'da çok önemli işleri varmış, Quinn'i bilirsin, hep anlaşmalar, hesaplar peşinde koşar, beyni hiç *durmaz* – "Ama Ellen burada durdu, bir şey olmuş gibi güldü. "Quinn'i tanıyorsun işte. Kardeşisin, onun gölgesinde yaşadın, nasıl tanımazsın Quinn'i. Quinn'i anlamak için öyle çok fazla çabaya gerek yok!"

Ellen, Whitney'nin elini tutarak yeniden gülmeye başladı. Sanki dengesini sağlamaya çalışır gibi hafifçe ona doğru yaslanıyordu.

Doğrusu Whitney müthiş rahatlamıştı. Kardeşinin o an yakınlarda olmadığını bilmek, kendisi için bir tehlike oluşturmadığını bilmek – bu Whitney'i çok rahatlatmıştı.

"Demek öyle. Quinn uçtu, sen de kızlarla peşinden gideceksin."

"İşleri varmış işte onun. Yoksa hep birlikte gidecektik. Quinn birlikte gitmemizi istiyordu aslında." Ellen daha kesik konuşmaya başlamıştı, ezberlediği sözcükleri tekrarlar gibiydi. "Quinn birlikte gitmemizi istiyordu, ama – bu koşullarda hiç pratik olmayacaktı bu. Tokyo'dan sonra şeye de gitmesi gerekebilirmiş – Hong Kong'a galiba."

"Yani Noel'de burada değil misiniz? Hiçbiriniz?"

"Aslında Noel alışverişimi yapmıştım! Burada olamadığım için suçluluk duymayacağım. Kızlarla ben, annenlerde

hediyelerimizin açılışını göremeyeceğiz" dedi Ellen neşeyle; sözcükleri yutmamak için özellikle vurguluyor gibiydi. "Aslında hepinizi çok özleyeceğiz tabii. Hem de çok! Sevgili babanı, tatlı anneni, Quinn'in *bütün* ailesini – evet sizi öyle çok özleyeceğiz ki. Quinn de öyle."

"Quinn ne zaman gitti demiştin?" diye sordu Whitney.

"Demiş miydim? – dün gece gitti. Concorde'la."

"Kızlarla sen peki – ne zaman gidiyorsunuz?"

"Yarın! Concord'la değil tabii. Normal tarifeyle. Ama müthiş heyecanlıyız, tahmin edebileceğin gibi."

"Evet" dedi Whitney. "Tahmin edebiliyorum."

Whitney, Quinn'in en son kız arkadaşıyla Seychelle Adaları'na, ya da her nereyeyse, *kaçamağa gittiğini* anlamıştı, demek saf karısını "gizli" iş gezilerinden birine çıktığına ikna etmeyi başarmıştı, o da anlatılanla yetinmiş – hatta müteşekkir? – görünüyordu.

Kadınlar nasıl da kaşınırlar yalana – atlatılmaya! Zavallı Ellen!

Whitney içinden, onu uyandırmak bana düşmez, diye geçirdi.

"Ne kadarlığına gidiyoruz demiştin, Ellen?"

"*Demiş miydim*? – Dediysem de hatırlamıyorum!" dedi Ellen gülerek.

Whitney'i elinden tutup neşeyle, zafer kazanmış gibi, kanatlı kapıları itip açarak mutfağa girdi.

"Whitney Amca gelmiş!" diye bağırdı Molly.

"Whitney Amca!" diye bağırdı Trish de, plastik eldivenli ellerini birbirine vurarak.

Mutfak bol ışıklıydı, çok hareketli, canlı, çılgın bir havası vardı, Whitney bir an kendini bir kutlamanın ortasına düşmüş gibi hissetti. Sonradan bu da yer edecekti aklında.

Ellen onun paltosunu çıkarmasına yardım ederken, güzel yeğenleri de kıkırdayarak soluk soluğa üzerine atladılar. Whitney onları sekiz aydır görmüyordu, ikisini de büyümüş

buldu. Molly, on dört yaşındaydı, üzerinde kötü bir bluz ve kot pantolon vardı, ince beline mutfak önlüğü takmıştı; ametist çerçeveli plastik güneş gözlüğü gözlerini gizliyordu. (Gözlerinin biri mor muydu? – Whitney şaşırdıysa da bakmamaya çalıştı.) On bir yaşındaki Trish de aynı biçimde giyinmişti, ama başına bir beyzbol şapkasını ters olarak takmıştı; Whitney mutfağa girdiğinde, yere çömelmiş süngerle bir şeyleri silmeye çalışıyordu. Ellerini şaklattıkça taktığı büyük beden plastik eldivenler yapışkan, sulu bir ses çıkarıyordu.

Whitney genç yeğenlerini seviyordu, hem de çok seviyordu. Ziyaretinden dolayı gösterdikleri küçük kızlara özgü o dalgacı, coşkulu tepki, onu hem mahcup etmiş hem de müthiş onurlandırmıştı.

"Seni görmek ne güzel, Whitney Amca!" diye bağrışmışlardı bir ağızdan kıkırdayarak, "*Seni* görmek ne güzel, Whitney Amca!"

Sanki başka birini bekliyorlarmış gibi, dedi Whitney içinden?

Yoksa aslında Quinn bir yere gitmedi mi, diye düşündü kaşlarını çatarak.

Ellen telaşla lekeli önlüğünü çıkarıyordu. "Bu gece uğraman çok iyi oldu, Whit" dedi sıcacık bir sesle, "– kızların en sevdikleri amcalarısın, uzak arayla birincisin. Biz de Noel günü seni göremeyecek olmak ne kötü diyorduk!"

"Ben de *sizi* göremeyeceğime üzülüyorum."

Odada fazlasıyla kadınlara özgü bir hava var, diye düşündü Whitney; derinden derine yüklü bir duygu dalgası geziniyordu. Radyo pop müzik kanallarından birine ayarlanmıştı, Amerikalı gençlerin bayıldığı türden basit, vurmalı, sürekli tiz tonda çalan bir müzik yayılıyordu etrafa, gerçi Whitney, Ellen'in bu sese nasıl dayanabildiğini anlayamıyordu. Tepedeki bütün ışıklar yanıktı, göz alıyordu. Yerler yeni silinmiş gibi pırıl pırıl parlıyordu. Fırının üzerindeki vantilatör en yüksek dereceye ayarlanmıştı, mutfak yine de kokuyordu – ağır, nemli, kekremsi, mide kaldıran bir ko-

kuydu bu. Aşırı sıcaktı içerisi, duman çıkıyor gibiydi. Etrafta boş kola kutuları ve pizza artıkları vardı; tezgâhta hediye paketleri yığınının yanında bir şişe kırmızı California şarabı duruyordu. (Demek Ellen *içiyordu*! – Whitney, kadının gözlerinin cam gibi parladığını, dudaklarınınsa gevşek durduğunu fark etti. Onda da morluk ya da morluklar vardı, tam sol gözünün üzerinde.) Ilginç olan mutfaktaki kullanılabilir her köşenin, ortadaki geniş kasap tezgâhı da dahil, paketlerle, Noel desenli paket kâğıtlarıyla, kurdele ve adres etiketleriyle dolu oluşuydu – Whitney, yengesiyle yeğenlerinin tam bir heves yurtdışına çıkmaya hazırlanırken kendilerini çılgınca Noel hazırlıklarına kaptırmış olmalarına hiçbir anlam veremedi. Tam kadınca bir davranış, böylesi bir günde başkalarını düşünmek! Demek yüzleri onun için o kadar canlı, coşkulu görünüyor, gözleri çılgınca parlıyordu.

Ellen, Whitney'e bir içki teklif etti, yoksa kahve mi isterdi? – "Dışarısı çok soğuk! Sonra yeniden o soğuğa çıkmak zorunda kalacaksın!" dedi Ellen titreyerek. Kızlar da titreyerek gülüştüler. "Acaba *bu kadar* komik olan nedir?" diye düşündü Whitney. Zahmet olmayacaksa bir fincan kahve teklifini kabul edebileceğini söyledi, Ellen hemen atılıp, "Tabii ki hayır! Tabii ki hayır! *Şu an* hiçbir şey zahmet değil!" dedi.

Üçü yine, neredeyse ağız birliğiyle, güldüler.

Biliyorlar mı ki, diye düşündü Whitney. Quinn'in onları aldattığını?

Trish birden sanki Whitney'nin düşüncelerini okumuş gibi, "Babam Sea Shell Adaları'na gidiyor" dedi. Oraya gidiyor işte."

Molly de hafifçe gülerek, "Hayır, aptal – Babam Tokyo'ya gidiyor. Babam Tokyo'da. İş için" dedi.

"– Sonra da bizimle buluşacak. Sea Shell Adaları'nda. 'Hint Okyanusu'nda tropik bir cennet.'" Trish lekeli lastik eldivenlerini çıkarıp tezgâhın üzerine attı.

"Seychelle Adaları" dedi Ellen, "– ama biz oraya gitmiyoruz, hiçbirimiz." Sesi hafiften yükselmişti, Trish'e bakarak

konuşuyordu. Hızlı, usta hareketlerle kahveyi hazırlıyordu, ellerinin hareketine hemen hemen hiç bakmıyordu. "*Biz* Paris'e gidiyoruz. Roma'ya. Londra'ya. Madrid'e."

"Paris. Roma. Londra. Madrid." Kızlar bunları neredeyse hep bir ağızdan söylemişlerdi.

Ocağın üzerindeki vantilatör gürültüyle dönüyordu. Ama mutfaktaki ağır pus kokusu çok yavaş dağılıyordu.

Ellen çıkacakları seyahatle ilgili bir şeyler anlatıyordu, Whitney'nin gözü, kadının alnındaki berelerin morumsu sarı rengine takıldı. Ona bunların nasıl olduğunu soracak olsa, hemen başını kazayla çarptığını söylerdi herhalde. Molly'nin gözündeki morluk da – kuşku yok ki o da– kazayla olmuştu. Whitney, yıllar önce Paxtonlar'ın malikânesinin bahçesinde bir aile buluşmasında, Quinn'in nasıl birden ve ortada bir neden yokken gencecik karısının kafasına vurduğunu hatırladı – o kadar belirgin olmuştu ki bu, konukların çoğunun dikkatini çekmişti. Quinn kızarıp bozararak, görenleri rahatlatmak için, yüksek sesle "Arılar! Lanet gelesi arılar! Ellen'ı sokuyorlardı az kalsın!" demişti.

Ellen, yaşlar gözlerini yakarken, soğukkanlılığını korumaya çalışmış, utançtan yerin dibine girerek hızlıca eve koşmuştu. Quinn peşinden gitmemişti.

Kimse gitmemişti peşinden.

Kimse Quinn'le bu konuyu konuşmamıştı. Whitney'nin bildiği kadarıyla başka birine de söz etmemişlerdi bundan.

Whitney huzursuzluk içinde, Noel Günü Quinn ve karısı ortalarda görünmeyince yapılacak yorumları düşündü – özellikle gelmedikleri düşünülecekti. Ellen'in durumu anlatmak ve özür dilemek için annesini arayıp aramadığını geçirdi aklından ama sormak istemedi. Tatile çıkmak için neden Ocakı beklememişlerdi ki? Quinn'le kız arkadaşı da yani?

Hayır, sormaması daha yerinde olacaktı. Çünkü bu Whitney Paxton'ı hiç ilgilendirmezdi.

Ellen, Whitney'e kahvesini uzattı, krema ve şekerle birlikte bir de çay kaşığı uzattı ama kaşık elinden kayıp şıngırtıyla ıslak, yeni cilalanmış zemine düştü. Lastik kız Trish eği-

lip kaşığı aldı, sonra da havaya atıp omzunun üzerinde tuttu. Ellen çıkışır gibi "Trish!" deyip güldü. Molly de kan ter içindeki yüzünü tişörtüne silip güldü.

"Trish'e aldırma, aybaşı zamanı da" dedi Molly hınzırca.

"Molly!" diye bağırdı Ellen.

"Seni baş belası seni!" diye bağırdı Trish ve kardeşine bir tokat attı.

Whitney utanarak duymazdan geldi. Küçük Trish gerçekten kanaması olacak yaşa gelmiş miydi? Olabilir miydi bu?

Whitney, ancak dikkatli bakınca titrediği fark edilen parmaklarıyla kahve fincanını dudaklarına götürüp bir yudum aldı.

○

Ne kadar çok hediye! – Ellen'la kızlar saatlerdir uğraşıyor olmalıydılar. Bu çalışkanlıkları Whitney'i biraz güldürmüş, biraz da duygulandırmıştı; çoğu zaman gerçekte kimsenin istemediği, hele varlıklı Paxtonlar'ın hiçbirinin gereksinmediği onlarca hediye almak tam kadınca bir davranıştı; ve bunları telaşla, neşeyle pahalı, süslü paket kâğıtlarına sarmak, parlak yeşil, kırmızı Noel desenli kâğıtlara, büyük süslü kurdeleler, tel tel parlak şeritler takmak, ince uçlu kalemlerle kartları yazmak – *Paxton Baba'ya, Vinia Hala'ya, Robert'a*, Whitney'nin hemen dikkatini çekenlerden bazılarıydı. Whitney, hediyelerin çoğunun paketlenmiş ve düzgünce yan yana dizilmiş olduğunu fark etti; paketlenmeyi bekleyenlerin sayısı beşi altıyı geçmiyordu, ufak bir şapka kutusundan doksan santime elli santim büyüklüğünde, hafif bir metalden yapılma dikdörtgen kutuya kadar boy boydu hepsi. Paketlenmemiş hediyelerden birinin, yine metalden yaldızlı parlak bir kutuda pahalı bir çikolata kutusu olduğu anlaşılıyordu. Tezgâhın üzeri, et kesme tezgâhı, her yer paket kâğıdı rulosu ve şeritleriyle, kurdele kırpıklarıyla, yapışkan bantlarla, jilet, makas, hatta bahçe makaslarıyla doluydu. Yerde bir köşede yeşil bir plastik çöp torbasının içinde her çeşit aletten oluşan bir yığın, sanki garaja götürül-

meyi ya da atılmayı bekler gibi duruyordu – kırtık uçlu bir çekiç, kerpetenler, başka bahçe makasları, ucu kırık bir kasap bıçağı, Quinn'in elektrikli et bıçağı.

"Whitney Amca, bakmasana!"

Molly ve Trish, Whitney'nin kollarını heyecanla çekiştiriyorlardı. Whitney, elbette kendi Noel hediyesini görmesini istemediklerini anlamıştı.

Yine de kızdırmak için, "Neden ben hediyemi bu gece kendim alıp, sizi postalama zahmetinden kurtarmıyorum ki? Tabii eğer bana bir sey aldıysanız."

"Tabii ki sana bir şey aldık, sevgili Whit!" dedi Ellen çıkışarak. "Ama şimdi veremeyiz."

"Neden ama?" Kızlara göz kırptı. "Noel Günü'ne kadar açmamaya söz veriyorum."

"Çünkü – veremeyiz işte."

"Yemin edip söz versem, hatta açarsam öleyim desem bile mi?"

Ellen'la kızlar gözleri parlayarak bakıştılar. Kızlar ne kadar da annelerine benziyorlar, dedi birden Whitney içinden, sevginin ve yitirişin verdiği acıyla – bu üç çekici, tatlı yüzlü kadın, iyi yürekli Kader Perileri gibiydiler, ağabeyi Quinn'in ailesiydi onlar, kendisinin değil. Kızlar Ellen gibi açık ve yumuşak tenli, kocaman, koyu, güzel gri gözlüydüler; saçlarının hafiften bukleli oluşu ve üst dudaklarındaki alaycı ifade dışında, Quinn'e ya da Paxtonlar'a pek benzemiyorlardı.

Üçü de kıkırdıyorlardı. "Whitney Amca" dedi Molly, "*yapamayız* işte."

Ziyaretin kalan bölümü hızlı geçti. Havadan sudan, biraz yolculuktan, Whitney'nin Londra'da üniversiteye devam ettiği yıldan söz ettiler; Quinn'den hiç söz etmediler, dolaylı olarak bile. Whitney, kendisiyle çok iyi vakit geçirdikleri ve onu kesinkes sevdikleri halde, bir an önce yalnız kalıp hazırlıklarını bitirmeye de can attıklarını fark etti. Whitney de bir an önce gitmeyi istiyordu.

Çünkü burası Quinn'in evi*di* ne de olsa.

Mutfak gibi misafir banyosu da yeni temizlenmişti; lavabo, tuvalet lekesizdi, beyaz küvet mutfak için kullanılan temizlik malzemesiyle iyice ovulduğu için pırıl pırıl parlıyordu. Tavandaki vantilatör de en yüksek dereceye ayarlanmış, deli gibi dönüyordu.

Çok ilginç bir koku duyuluyordu – kan gibi çok keskin, hafiften çürüğü andıran bir koku. Whitney, ellerini yıkarken huzursuz oldu, aklı karıştı, çünkü bu ona bir şeyi anımsatıyordu – ama neyi?

Sonra birden aklına geldi: yıllar önce çocukken Maine'de, yaz kampında Whitney, aşçının ıslık çalarak tavukları temizleyişini görmüştü – cansız hayvanları kaynar suya daldırıp, tüylerini yoluyor, kanatlarını, bacaklarını kesip koparıyor, ıslak, kaygan iç organlarını eliyle çıkarıp atıyordu. Öööö! O görüntü ve koku Whitney'nin midesini öyle bulandırmıştı ki, aylarca tavuk yiyememişti.

Şu an tiksinme duygusuyla bu ağır kan kokusunun âdet kanamasıyla bir ilgisi olup olmadığını düşündü.

Yanakları yanıyordu. Aslında yanıtı bilmek de istemiyordu.

Bazı sırlar en iyi kadınlar tarafından, kadınlar arasında saklanır. Öyle değil mi?

○

Whitney tam gitmek üzereyken Ellen ve kızlar onu şaşırtan bir şey yaptılar: hediyesini vermişlerdi sonunda.

"Noel Günü'nden önce açmamaya söz vermek şartıyla!"

"Söz vermek şartıyla!"

Ellen eline sıkıca tutuşturdu, Whitney de keyifle aldı: ufak ve oldukça hafif bir paketti bu, bir erkek gömleği ya da kazağının sığabileceği büyüklükte bir kutuda kırmızı yaldızlı kâğıda sarılıydı. *Whitney Amca'ya sevgilerle – Ellen, Molly, Trish.* Quinn'in adı belirgin bir biçimde atlanmıştı. Whitney, Ellen'ın bencil kocasından böyle bir yolla intikam almasından, her ne kadar küçük ve zararsız bir intikam da olsa, büyük bir haz duydu.

Ellen'la kızlar, karanlık evin içinde Whitney'e ön kapıya kadar eşlik ettiler. Whitney, oturma odasındaki mobilyaların üzerlerinin örtülü, halıların rulo sarılı olduğunu ve yine loş girişte bir yığın kutu, valiz ve ufak çanta bulunduğunu fark etti. Bu kısa bir yolculuk için değil, çok uzun bir gidiş işin yapılmış bir hazırlığa benziyordu; belli ki Quinn, Ellen'ı kurnazca hazırladığı bir plana uymaya ikna etmişti, kendi lehine bir plana tabii, her zamanki gibi. Bu planın ne olabileceğini kestiremedi Whitney, bulmaya da uğraşmayacaktı.

Kapıda vedalaştılar. Ellen, Molly ve Trish, Whitney'i öptüler, o da onları öptü ve derin bir nefes alıp, güvenli ve rahatlamış olarak arabasına atladı, hediyesini de yanına, ön koltuğa yerleştirdi. Arkasından küçük kızlar gibi cıvıldaştılar, "Unutma, Noel Günü'ne kadar açmamaya söz verdin! Unutma, söz verdin!", Whitney de onlara gülerek "Tabii – söz veriyorum" dedi. Bu sözü vermek kolay oldu, çünkü kendisine ne aldıklarını hiç mi hiç merak etmiyordu; düşünmüş olmaları duygulandırıyordu onu kuşkusuz, ama yılda bir, törenle hediye verme işi hiç ilgisini çekmiyordu, o kendi hediyelerini mağazada paketletip istediği herkese gönderiyordu, hediye vermeyi gerektiren her durumda böyle yapıyordu; kendisine hediye edilen giysiler üzerine olmazsa, gidip değiştirme zahmetine bile girmiyordu çoğunlukla.

Whitney şehre girip eve yaklaşırken, kendini her şeyin böyle sonuçlanmış olmasından dolayı yine de mutlu hissediyordu. Quinn'in evine gitme yürekliliğini göstermişti – Ellen'la kızlar bunu hep hatırlayacaklardı. O da hatırlayacaktı hep. Yanında duran hediye paketine baktı, bu geceden verdikleri için mutluydu, vakti gelmeden açmayacağına inanmışlardı.

Erkeklere böylesine güvenmek ne kadar da kadınlara özgü ve tatlı bir davranış, dedi Whitney içinden; neyse ki arada güvenlerinin boşa çıkmadığı da oluyor.

FAZ DEĞİŞİMİ

Kim bu? Buraya kadar izledi mi beni, yoksa zaten kapıda mı bekliyordu? Julia Matterling kendisini gözleyen adamı görmekten çok sezdi. Daha yüzüne bakmamış, göz göze gelmemişti. Adam solunda uzak bir köşede (duvara mı yaslanmıştı?), görüş alanının tam sınırında kıpırtısız duruyordu; hissedilebilir bir maddesel çekim gücü yayıyordu. Julia panikten çok tetikteydi, hatta kaygılıydı, çünkü yoğun bir iş günü öğle sonrasında, bu uluorta yerde – Broome İlçe Adliyesi'nin alt katında Adliye Başkâtibi'nin odasında – tehlikede sayılmayacağı kesindi. Kendisine ve kocasına ait süresi uzatılmış pasaportları teslim almaya gelmişti, şu an tam veznedeki kadına parayı verip pasaportları almış, makbuzu çantasına koymuş, gitmek üzereydi. Bir şey yokmuş gibi davranarak dönüp kendisini gözlediğini düşündüğü adama bakıverdi Julia – gördüğü şey onu şaşırttı, adam üniformalıydı! – adliyede, ara koridorlarda görevli sayısız güvenlik görevlisinden biriydi. Rahatsız edici bir biçimde de basbayağı *gözlüyordu* onu.

Tanıyor muyum acaba onu? Olanak yok. Peki o beni tanıyor mu?

Otuz beş yaşlarında esmer tenli bir adamdı, ukala görünüşlü, çipil gözlü, kırlaşmaya başlamış seyrek kahverengi saçlı, ağzının çizgileri alaycı ifadeli. Kaba saba bir köylü çocuğunun çekiciliğine sahipti, gerçi epey tombuldu, etli but-

luydu. Mavi şeritli koyu gri üniforması üzerine sımsıkı oturuyordu; Julia sol kalçasının üzerinde silahın parlak siyah deri kınının ve kabzasının yerini seçebiliyor, ya da benzetiyordu. Bir yabancıydı bu, Julia Matterling'i ya da kocası Norman'ı tanıması olanaksızdı, yine de bir yerden tanıyormuş gibi bütün kabalığıyla bakmayı sürdürüyordu.

Hayır. Dur bakalım. Seni tanımıyorum ben.

Göz göze geldiler ve birkaç saniye öyle kaldılar. Sonra birden Julia, kafası karışıp utanarak başını başka yöne çevirdi, Başkâtibin ofisinden hızla çıkıp yürüdü. Kadınların bir erkekte cinsel istek uyandırmaktan içgüdüyle nasıl çekindiklerini düşündü – sanki böyle bir şeyle suçlanmanın akıl alır bir yanı varmış gibi!

Ne ürkütücü bir yerdi Broome İlçe Adliyesi! Julia bir an önce gitmek istiyordu oradan, ama birinci kata merdivenle mi yoksa asansörle mi çıksın karar veremedi. Merdivene yöneldi, ama merdiven aralığı tozlu ve loştu, pek hoş görünmüyordu. (Geçenlerde üniversiteden bir arkadaşının, CBS'in kadın yöneticilerinden birinin New York City'de sözüm ona güvenli bir binanın merdiven aralığında tecavüze uğrayıp çok feci dövüldüğünü duymuştu. Ne korkunç bir şey!) Asansör daha güvenli bir seçim, diye düşündü Julia ve yukarı düğmesine basıp bekledi.

Adam gözlüyor mu? – izliyor mu beni? – hayır.

Omzunun üzerinden sezdirmeden geriye baktı, ama yalnızca Adliye Memuru'nun odasına giren siyah bir kadınla oğlan çocuğunu gördü. Şerif yardımcısı ortalarda yoktu. *Hayal kuruyorum! Saçmalık bu!* Çünkü Julia Matterling genç bir kadın değildi – otuz yedi yaşındaydı. Kızlığında, o ufak tefek, kara gözlü şirin haliyle bile bir odaya girdiğinde ya da sokakta yürürken insanların gözlerini kendisinden alamadığını hissettiği olmamıştı hiç; zaten öyle ilgi çekmeyi istemezdi de. Ne anlamı vardı ki aslında erkeklerin o soyut ilgilerinin, bir beklenti etkisi mi yaratıyordu, yoksa tehdit mi?

Asansör, insanı deli edecek kadar ağır hareket ediyordu.

Adliye'nin her yeri gibi o da eski, hatta antikaydı. Julia yukarı düğmesine bir daha basıp sinirlerine hâkim olmaya çalışarak bekledi. Korkuya kapılmış ödlek bir çocuk gibi nasıl da can atıyordu gitmeye!

Matterlingler, Julia ve Norman, şehrin otuz kilometre kadar dışında Queenston kasabasında yaşıyorlardı; Queenstonlıların çoğu gibi onların da yolu, devlet dairesinde görülecek zorunlu işler dışında, o toz duman içindeki sanayi kentine pek düşmüyordu. Julia yıllardır gelmemişti buraya; Norman ise belki de hayatı boyunca hiç gelmemişti. Queenston'da İleri Araştırmalar Merkezi'nde Uzman Araştırmacı unvanıyla çalışıyordu, seyahate ancak binlerce kilometre ötede, dünyanın uzak bir köşesindeki bir bilimsel toplantıya katılmak için, o da istemeye istemeye çıkıyordu. İşinde kendini öylesine kaybediyordu ki! Koca bir çocuk gibi kaptırıp gidiyordu! Norman'ın kafası, akşam yemeğinde, tabağının başında kaşlarını çatıp lokmalarını ağır ağır çiğnerken de meşgul oluyordu, sürekli çalışıyordu, Julia onu rahatsız etmemeyi öğrenmişti.

Julia, Queenston'da özel bir sanat müzesinde müdür yardımcısı olarak çalışıyor, ama kendisinin ve Norman'ın pasaportlarının süresinin uzatılması gibi bütün gündelik işler, gidilmesi gereken yerler de ona bakıyordu. (Norman'ın gelecek ay Tokyo'da evrenin ilk dönemlerindeki faz değişimleri üzerine bir bildiri sunması gerekiyordu.) Yaşamın akışı içinde yapılması gereken bütün günlük işlerin kendi üzerinde olmasından hiçbir şikâyeti yoktu; hiçbir zaman da olmamıştı. Bakması gereken ne çocuğu vardı, ne de başka biri (Norman dışında).

Gündelik olanla yüce olan arasında gidip gelmeye dayalı bir anlaşma mıydı bu? – sıradanla sıradışı arasında?

Sonunda asansör geldi: kapısı açıldı ve Julia düşünmeden adımını içeri attı.

Çok geç, kapı ardından kapanırken fark etti ki içeride biri daha var: *güvenlik görevlisi.*

Julia önce ona korkudan çok şaşkınlıkla baktı. O'ydu bu!

Ama Julia fark etmeden, nasıl binanın başka bir katına çıkmak için yanından geçmiş olabilirdi ki? Julia'ya gülümsüyordu, o zorlama sırıtış eğri büğrü sarı dişlerini ortaya seriyordu. Bir köpek gibi sert bir hareketle başını salladıkça, gözünün önüne düşen bir tutam yağlı saç havalanıyordu.

Julia fısıltıyla "Ne oluyor – ? Kimsin sen – ?" dedi.

Adam ona doğru ilerliyordu şu an. Üzerine doğru. Julia bir çığlık atıp çantasıyla onu kenara itti, güvenlik görevlisi onu omuzlarından öyle sıkı bir biçimde kavrayıp asansörün duvarına doğru sürüdü ki, acıyla bir çığlık attı; şehvetle, ezer gibi abandı adam üzerine. "Hayır! Dur! İmdat!" – saldırganın avucu ağzını kapatınca, Julia'nın sözcükleri bıçak gibi kesildi.

Bu kadar yakından bakınca adamın cildi pütürlü, neredeyse oyuk oyuktu; bakışları buğulu, hain, ukalaydı; yüzünü parlak bir yağ tabakası kaplıyordu. Asansör yalpalaya yalpalaya çıkarken, Julia artık yüksek sesle bağıramıyordu, *Yapma! Canımı yakma! Kimsin sen?* diye sessizce, içten içe karşı koyuyordu, saldırgansa gülerek, nefes nefese Julia'nın bej keten tayyörünün eteğini kalçalarının üstüne kadar çekmiş, kaba bir hareketle pantolonunun fermuarını indirmiş, canını nasıl yaktığını aklına bile getirmeden, onu duvara dayayıp penisini bacaklarının arasına, sonra da içine sokmuştu, *yoksa soktuğu tabancasının namlusu muydu?*, Julia adamın elinin altından *Hayır! Bunu bana yapamazsın!* diye bağırırken birden üzerine kaynar sular boşalmış gibi oldu, kasıklarından başlayarak hızla bütün bedenine yayılıyordu su ve –

Julia korkuyla, nefes nefese uyandı. Can havliyle kendini bacaklarının arasına toplanmış bir şeyden kurtarmaya çalıştı. Çarşaf mıydı bu? *Yatak*ta mıydı?

Yanında kimin olduğunu anlamak için şaşkınlık içinde yatağı yokladı: karanlık, sıcak, ağır, hareketsiz bir şey: uyuyan kocası.

"Şükürler olsun! Ah, Tanrıya şükürler olsun!" diye yüksek sesle fısıldadı.

Ne çirkin bir rüyaydı! ne canlıydı, gerçek gibi! ve ne utanç verici!

Ama Norman hiç rahatsız olmamıştı. Sırtüstü yatıyordu, boğazından çıngırak sesi gibi ıslak hırıltılar geliyordu. Julia'nın çektiklerinin farkında bile değildi.

Saat gecenin dördü filan olmalıydı. Julia, gecenin kalan saatlerinde yatağın kendisine ait bölümünde terden sırılsıklam olmuş, geceliğinin içinde titreyerek, tedirginlikle bir uyuyup bir uyanarak sıkıntıyla yattı. Norman'ın uykusunun bölünmediğine şükrediyordu, tıpkı koca bir bebek gibi görünüyordu: Norman bazen gece boyu çalışır, gündüz de bölük pörçük uyurdu; ama gece uykusu imrenilecek kadar deliksizdi, varlığının her parçası çözülüyordu sanki, yaşamını adadığı o evrenin ilk dönemlerindeki gibi belki. *O hiçbir zaman öğrenmemeli bunları.*

Şafağın ilk ışıkları odayı aydınlattığında, Julia rüyasının büyük bölümünü unutmuştu. Ertesi sabah banyodaki aynada yüzüne bakarken boğazında erik büyüklüğünde bir morartı gördü, nasıl olduğuna ilişkin en ufak bir fikri yoktu – rüyasındaki boğuşmayı, o ani acıyla uyanışını unutmuştu bile.

Ertesi sabah Norman Merkez'e gittikten sonra, Julia arabaya atlayıp planladığı gibi Broome İlçe Adliyesi'ne gitti. Ne tuhaf, ne... gizemli... arabasını park ettikten sonra binaya girip merdivenlerden çıkarken tuhaf bir endişeye ve heyecana kapılmaya başladı. Bu eski adliye binası ne kadar tanıdık geliyordu, içi, dışı, kokusu ne kadar tanıdıktı, sanki çok yakında gelmiş gibiydi buraya! – oysa yıllar olmuştu gelmeyeli. Julia asansörle alt kata indi, telaşla Adliye Başkâtibi'nin ofisine girdi, kendisinin ve Norman'ın pasaportlarını aldı, kazasız belasız ücreti ödedi. Yine de çeki yazarken ellerinin nasıl titrediğini fark edip utandı. Odaya şöyle bir baktı – yabancılar vardı yalnızca, Başkâtip masasının başında, emniyet görevlisi de kapının yanındaki yerindeydi; kimsenin Julia Matterling'e baktığı filan yoktu.

Gençlik yıllarını geride bırakmış çekici bir kadın olarak tanımlıyordu kendini, ama öyle inanılmaz çekicilikte değildi tabii. Norman bir zaman onu güzel bulmuştu – bunu Julia'ya utana sıkıla söyleyebilmişti, sanki Julia'nın rahatsız olup gülerek geçiştirebileceği yalın bir gerçekmiş gibi. (Öyle değildi tabii. Çok etkilenmişti, Norman'ın toy bakışlarıyla güzel *göründüğüne* inanmaya hazır bir biçimde sessiz durmuştu Julia o an.) Bu sabah, bej keten tayyörü ve hafif topuklu şık ayakkabıları, kulağında düğme biçimi inci küpeleriyle Julia, tanımadığı insanların ilgisini çekmeyi beklemediği gibi bunu hoş karşılayacak gibi de görünmüyordu; onun için sıradan bir işi halletmek üzere geldiği Broome İlçe Adliyesi'nde kimsenin ilgisini çekmiyor olmasının bir sakıncası yoktu – görünmez gibiydi sanki.

Norman'ın quarkları gibi. Yoksa – lepton mıydı? hadronlar? gluonlar? squarklar? büyü yapılmış gibi görünmez olarak boşluktan geçiyorlardı galiba?

Julia, birkaç güvenlik görevlisinin mavi şeritli şık gri üniformalarıyla binada aralıklı olarak yerlerini almış olduklarını gördü. Onlara pek gerek yok gibi görünüyordu şu an için; ama Julia duruşmalar sırasında her an şiddet tehlikesi olduğunu düşündü. İçlerinden bazıları nasıl da sıkılmış görünüyordu, müze bekçileri gibi! Birden, tuhaf bir biçimde, onların bu zorunlu bekleyişte gözleri açık düş kurup kurmadıklarını düşündü.

Julia adliyenin ön kapısından çıkarken, güvenlik görevlilerinden biri, esmer tenli, kırlaşmaya başlamış kahverengi saçlı bir adam, "Çıkışlar buradan efendim!" diye mırıldanarak incelikle ona kapıyı açtı – ama o bile doğru dürüst bakmadı Julia'nın yüzüne.

Yine de – kendini öyle iyi hissediyordu ki Julia Matterling, o sabahki işi bitmiş, hemen Queenston'a dönmüştü, sıradan bir hafta içi gününün bütün telaşı vardı daha önünde! Korku ve heyecan duygusu her yanını sarmaya başlamıştı bile.

Neler oluyor bana, nasıl bir değişim bu geçirdiğim? Ve neden şimdi?

Adliye'ye gidişi salı günüydü. Üç gün sonra Queenston'daki İleri Araştırmalar Merkezi'nin kalabalık amfi tiyatrosunda evrenin yapısıyla ilgili sempozyumda arka sıralarda bir yere ilişirken, Julia yine aynı gizemli duyguya kapıldı: çocukça bir heyecan ve özlemle her yanını saran, neredeyse mide bulantısı etkisi yaratacak kadar aşırıya varan bir korku.

Çalıştığı sanat müzesinden Merkez'e telaşla gitmişti, dört buçuk oturumunu kaçırmak istemiyordu; ya da kaçırsa bile, çünkü bu kaçınılmaz görünüyordu, geç girdiği için fazla göze batmamayı diliyordu. Norman'ın dikkatini çekmeyeceği kesindi – Norman böyle ufak şeylere aklını takan biri değildi – ama öbürleri, meslektaşlarıyla eşleri fark edecek ve kınayacaklardı. Julia nefes nefese girdi salona, hemen oturdu, kendini toplamaya çalıştı. *Kalbim neden bu kadar hızlı atıyor? Bayılacak mıyım yoksa?* Norman Matterling'le evli olduğu on dört yıl boyunca Julia, çok değerli kocasının konuşmalarını dinlemek için bilimsel toplantılara katılmıştı: yani bu öğleden sonra bir eş olarak heyecana kapılması için bir neden yoktu?

Salonun ön tarafında yükseltili bir platformda, beş bilim adamının katıldığı oturumun en önemli kişisi olan Norman Matterling, gümüşümsü-sarı saman çöpü gibi saçları, kalın camlı gözlükleriyle önemli bir konuda düşüncelerini bildiriyordu. Julia duyabilmek için zorladı kendini: "kürvatürün radiusu", "süpersimetri", "faz değişimi", "ufuk sorunsalı" gibi terimler kullanılıyordu. İşin tuhafı bunlar Julia'ya tanıdık da geliyordu: kocası ona anlatmaya çalışmamış mıydı bunları, defalarca? – çünkü Norman Matterling devrim çağını yaşadığımıza inanıyordu, bunun gerisinde kalmak bir insan için her şeyin sonu olmasa da acıydı.

Oturumdaki konuşmacılar yapılan son laboratuvar deneylerinin önemini tartışırken, Julia gururla amfideki herkesin, sıralar, sıralar dolusu kadın ve erkeğin nasıl ilgiyle öne

doğru eğildiğini gözledi, bu deneylerde ilginç bir biçimde, evrenin ilk dönemlerindeki koşullar – *evrenin daha saniyenin on milyarda biri kadarkenki durumu* – canlandırılmış, iki proton ışını makineler yardımıyla neredeyse ışık hızı kadar güçlendirilmiş, ardından kafa kafaya çakıştırılmıştı; bu çarpışmalarda ısı o noktanın zaman içinde evrendeki zayıf ve elektromanyetik güçler birleştiğinde sahip olduğu düşünülen düzeylere çıkarılmıştı. "Bu nedenle" dedi Norman Matterling heyecandan titreyen bir sesle, "– kuramsal olarak diyebiliriz ki –"

Julia, Norman'ın üzerinde yıllar önce attığını sandığı bol, yıpranmış, avcı yeşili kadife ceketi görünce gözlerine inanamadı; saman çöpü saçları da kafasında elektriklenmiş gibi dimdik duruyordu. Neden ıslatmamıştı ki! Norman, tam şu an olduğu gibi kendini kaptırıp oturduğu yerden sarsakça kalkıp, uzun, anlaşılmaz bir denklem yazmak için tahtaya koşturuyorsa, hemen kekelemeye başlıyordu; dudaklarından tükürükler saçılıyordu; arka ayaklarının üzerinde doğrulmuş, dengesini sağlamak için gözlerini öne dikmiş bir ayı gibi görünüyordu. Yine de – öbür konuşmacılar nasıl da saygıyla ona doğru dönmüşlerdi! Salondaki herkes nasıl da sus pus olmuş dinliyordu! Norman, evrendeki erken faz değişimiyle ilgili bir kuramı savunuyordu, bu hemen Büyük Patlama'nın ardından, matematik dışında bir yolla anlaşılması olanaksız bir biçimde olmuştu: 10 ila 35 saniyelik bir süre içinde. (Otuz dört sıfır nokta birle ondalık gösteriliyordu.) Ondan önce belli ki "quarklar hadronlar halinde donmuşlardı."

Julia tedirgin gülümsedi. Bunlardan hiç haberi yoktu ki!

Faz değişimi bir durumdan ötekine, gazdan sıvıya, sıvıdan katıya, katıdan gaza dönüşüm, dış görünüşte bütünlüklü olandan sonsuz sayıda parçaya doğru bir değişimdi. Faz değişimi konusunda bir çıkarımda bulunulamaz, yalnızca yaşanırdı. Faz değişiminin geri dönüşü vardı / yoktu.

Norman Matterling, süpersimetrik zerreciklerin görebildiğimiz dünyanın izdüşümünü nasıl oluşturduğunu anla-

tıyordu; insan buna bakarak bütün evrenin bir gölgeden, içinde yaşadığımız evrenin izdüşümünden ibaret olduğunu düşünebilirdi – "Bizimkiyle yalnızca" dedi Norman heyecanla, "yerçekiminin gücü sayesinde etkileşime giriyor." Böylelikle – Burada başka bir konuşmacı, Cal Tech'den bir astrofizikçi kabaca araya girdi, tahtaya giderek kendi anlaşılmaz denklemini yazdı.

Julia kendini tartışmaya kaptırmıştı, kalbi henüz farkında olmadığı bir tehlike onu bekliyormuş gibi delice atarken, lavaboya gitmek için sandalyesinden usulca kalktı.

Merkez'de o kadar çok sempozyuma, toplantıya katılmıştı ki, yine de, her seferinde kadınlar tuvaletinin yerini bulmakta zorlanıyordu. (Acaba daha çok erkeklere ait görünen bu manastır benzeri mekânda, kadınlara çok az tuvalet ayrıldığı için miydi bu?). Labirent gibi koridorlar, merdiven üstüne merdiven, boş Japon bahçelerine bakan camlı çıkmaz yollar – bunlar ona evrenin hızla büyümesi olayından başka ne hatırlatabilirdi ki? *Belirsizlik uzaklık demekti. Ve de çılgınlık.*

Ama Julia'nın bunları düşündüğü yoktu. Çantasını öyle sıkı kavramıştı ki el eklemleri bembeyaz olmuştu, her an bağırsaklarına yenik düşebileceğinden başka bir şey düşünemiyordu.

Sonra – büyük bir rahatlama! Merkez'in mutfak bölümünün tam köşesinde bir kadınlar tuvaleti bulmuştu.

Tuvalete girdi; sonra lavabonun başında durup yüzüne soğuk su çarptı. Yandaki lavaboda kır saçları örgüler halinde başının etrafına toplanmış şişman, yüzü sıradan ifadeli bir kadın hararetle ellerini yıkıyordu. Julia yüzünü silerken neşeli görünmeye çalışarak "Ne anlattıklarını bir anlasak, değil mi? Evrenin sırları onların elinde anladığım kadarıyla – gerçek evrenin ama bizimkinin değil. Aslında lisede fiziğim ve matematiğim A'ydı, cahil değilim, ama öğrendiğim hiçbir şeyi hatırlayamıyorum ki, giderek de daha kötülüyor bu durum. Onlarca kez dinledim 'quark' nedir, 'kara delik' nedir, 'omega' nedir, ama hiç hatırlayamıyorum, hiç

bilmiyorum. Bazen keşke hepsini unutsam diyorum! Öylece – kaybolup gitseler!" dedi. Ardından güldü, kadının da katılmasını bekledi; ama kadın ona soğuk soğuk bakarak ellerini kurulayıp çıktı gitti. Julia sonradan anlayınca, utançtan yerin dibine girdi, kadın Elsa Heisenberg'di, ünlü Werner Heisenberg'in akrabası ve Palomar Gözlemevi'nin ünlü bir uzay bilimcisi.

Julia, lavabonun üzerindeki aynada şaşkın bakışlarıyla göz göze geldi. "Aptalsın sen, kadını kendin mi sandın!"

Sempozyumu daha fazla kaçırmak istemedi, ama amfiye dönme telaşı içinde yanlış bir yere sapmış olacak ki yolunu kaybetti. Kendini havasız, aşırı sıcak bir koridorda buldu; bir köşeden döndü, bu kez de kendini Merkez'in mutfağının arka bölümünde buldu, beyaz üniformalı iri kıyım birkaç siyah genç, bir masanın etrafına oturmuş sigara içiyorlardı. (Marihuana mı? Yoksa haşhaş mıydı? Tatlımsı, keskin, yakıcı bir koku doldu Julia'nın burun deliklerine.) Julia'yı görür görmez siyah gençlerin gözleri fal taşı gibi açıldı, oturdukları yerde fark edilir bir biçimde dikleştiler.

Julia çekinerek, "Afedersiniz, ben, ben – galiba kayboldum. Amfiye nasıl geri dönebilirim acaba?" dedi.

Adamlar, daha önce hiç onun gibi birini görmemiş gibi bakmayı sürdürdüler. Şu an hazırolda gibi ayağa kalkmışlardı. İçlerinden en genç görünen, saçlarının tepesi tuhaf bir biçimde dümdüz kesimli, kafasını çevreleyen yapağımsı bölümlerse ince tıraşlı, kahverengi tenli, sırık gibi delikanlı tiz bir kahkaha atarak sigarasını arkasına gizledi. Bodur, kalın enseli, ablak, kaba suratlı, morumsu kara tenli, patlak dudaklı bir başkasıysa Julia'ya anlamlı anlamlı sırıttı.

Beni tanıyor mu bunlar? Ben onları tanıyor muyum? Yer, zaman ve olasılık kesişiminde beni mi bekliyorlardı?

Göz kamaştıran beyaz garson üniformaları içinde dört siyah adam. Beyaz dişler, beyaz gülüşler. O gülüşlerin arasında altın kaplamaları parlıyor. En gençlerinin sol kulağında birkaç tane altın küpe var... eğer bunlar bir şeye işaret-

se, işaret ettikleri neydi o zaman? Julia adamların birbirlerine kaçamak baktıklarını, kurnazca öne doğru hamle yaptıklarını fark etti. İki metreden az görünmeyen, abanoz gibi kara parlak tenli bir tanesi, aniden sağa hamle yapıp kaçmasın diye Julia'nın yolunu kesti.

Julia çantasına iki eliyle sıkıca yapışmıştı. Elinden geldiğince dik durmaya ve güçlü görünmeye çalışıyordu. Korkudan ölüyordu, her an yere yıkılacak gibiydi, yine de soğukkanlı ve mantıklı konuşmaya çabalıyordu. "Ben – ben yanlış bir yere saptım herhalde. Yardımcı olabilir misiniz lütfen? Şey ne tarafta acaba –", bu kaba saba adamların "amfi"nin ne anlama geldiğini bildiklerinden emin olmadığı için duralamıştı, "– giriş? Binanın girişi?" Adamların gözleri daha da açılmış, coşkuyla parlıyordu. Dudakları kıpır kıpırdı. "Evrenin yapısıyla ilgili bir sempozyuma geldim de, kocam da katılımcılar arasında, onun için bir kelimesini bile kaçırmak istemiyorum. Evrenin gizleri ortaya seriliyor! İnsanoğlu'nun göklerle ilgili düşüncelerini bütünüyle etkileyen bir devrim yaşanıyor! Yani bana yardımcı olabilirseniz, lütfen –" Julia gerilemeye başlamıştı, bu arada siyah adamlar da üzerine üzerine geliyorlardı; adımları, kocaman çevik yırtıcı kara kediler gibi yaylı ve kıvraktı.

Julia birden paniğe kapılarak dönüp koşmaya başladı; bileği burkuldu, az kalsın düşüyordu; çantası havaya fırladı. En genç siyah adam Julia'yı yakaladı, parmakları çelik gibi güçlü ve göğüs kafesini bütünüyle kavrayacak kadar da iriydi. "Hayır! Lütfen! Bırakın beni! Ah, lütfen!" diye yalvardı. "Ben hiç ayrımcı bir kadın değilim, inanın! Evet, Queenston'da hep – hep beyazlar yaşıyor – ama ben komşularım gibi – ayrımcı değilim! Benim kocam –" Siyah delikanlı domuz gibi gülerek, Julia'yı kaba bir hareketle arkadaşlarından birine doğru iteledi, o da kolunun üstünden tutup saçını yumruğuyla kavradı, kafasını acımasızca sarstı. Julia çığlık atmak için nefes almaya çalıştı ama olmadı. Süklüm püklüm, nefes nefese, fısıltıyla, "*Benim kocam* –" diyebildi.

Ama aklından her şey silinmişti. Kocasının adını hatırlayamıyordu, kendisininkini de.

Burada değilim ben, yoksa burada mıyım? Eğer öyleyse – kimim?

Julia Matterling sayıca fazla ve çok güçlü oldukları halde tecavüzcülere yiğitçe karşı koyuyordu, hem de o ufak tefek, korkmuş haliyle bir kadın olarak, ama direnmenin faydası olmadığını da iyi biliyordu. Çığlık atamıyordu, yalnızca içten içe sessizce – *Hayır! hayır! lütfen! Benim kim olduğumu bilmiyor musunuz?* diyebiliyordu. İğrenç kaba dudaklar dudaklarına yapışıyor, başının bir yanına yediği yumruktan kulakları zonkluyordu. Göğüslerini elliyor, sıkıştırıp çimdikliyorlardı. Kalçalarını beyaz ekmek hamuru gibi yoğuruyorlardı. *Hayır! lütfen! beni bırakın! burada olmaz!* Adamlar kule gibi tepesine dikilmiş, tiz kahkahalar atıyor, erkeklere özgü o en temel sıvıyı salgılıyorlardı – iğrençti! Julia bir o yana bir bu yana savruluyordu; sanki bir oyun oynanıyordu, o da canlı bir basket ya da futbol topu gibi bir adamdan öbürüne atılıyordu – ne kadar ağlasa, darbelerle oraya buraya savrulurken *Hayır! yapmayın! acıyın!* diye yalvarsa boştu.

Ama göz kamaştıran beyaz garson üniformalı siyah adamların Julia Matterling'e acıdıkları yoktu.

Julia Matterling, saygın kocasının evrenin yapısı, olası başlangıcı ve olası sonu üzerine konuşma yaptığı binanın içinde buharlar yükselen mutfakta yerlerde sürünüyordu; bileklerini çelik kelepçe takılmış gibi sımsıkı tutuyorlardı, ense kökünden de kavramışlardı; masanın üzerinde bir leş gibi savruluyor, kara eller meyve tabakları ve salata kâseleriyle dolu tepsileri (sempozyuma katılan iki yüz kişi için verilen davet birazdan başlayacaktı) el çabukluğuyla hemen kenara itip yer açıyordu; artık deliler gibi çığlık çığlığa *Yardım edin! hayır! lütfen!* diye bağırırken, denizci mavisi yünlü tayyörünün eteği kabaca sıyrılıp külotu indiriliyor, her yanını, en gizli yerlerini parmaklar kurcalıyor, siyah adamlar kıkırdayıp homurtular çıkarıyor, yüksek sesle

nefes vererek *Ah! oh!, Hmmm! Beyaz kancık!* ve *Vayy be!* diye çığlıklar atıyorlardı, Julia gözleri yarı açık yere dikili bir halde burnundan yerdeki muşambaya damlayan kanı görüyordu, dişlerinden biri de düşmüştü galiba? – *Hayır! hayır! acıyın! ah, lütfen!* Ama Julia Matterling'e acıyan yoktu, hepsinin elleri Julia'nın kıvranıp duran çırılçıplak bedenindeydi, onu masaya sımsıkı yapıştırmışlar, biri bacaklarını ikiye ayırıyor, çekiç gibi, sıcak, kaba ve acımasız, kan dolmuş dev penisini, inanılmaz bir acı vererek, zavallı kadının kalçalarının tam ortasından anüsüne, hiçbir erkeğin, şu an adını unuttuğu kocasının bile girmediği o yumuşak iç bölgesine zorlayarak sokuyordu –

Julia Matterling bağırabilmek için derin bir nefes alıp, çığlığı basmıştı.

Başka bir zaman diliminde, yatağında, karanlıkta, ter kokan buruşmuş çarşafların arasında, uyandı.

Burada değilim ben, yoksa burada mıyım? Eğer öyleyse – kimim?

Ne utanç verici. Ağza bile alınması güç.

Julia birden rüyadan uyanmıştı – öyle canlı ki her şey, rüya mıydı gerçekten? – unutmak için her şeyi yaptı. Yine de ertesi gün, ondan sonraki gün ayrıntılar hızla unutulsa da, korku kaldı – sanki, nasıl oluyorsa, evrenin başka bir boyutunda her şey sürüyordu.

Kuşkusuz, Julia bu karışık duyguları Norman'dan gizlemeye kararlıydı, duyarsa kafası karışacak, bozulacaktı. *İnsan, kendisi delirmeden, içinde deliliği barındırabilir mi?* Julia deliliğin insandan insana geçip geçmediğini merak etti, tıpkı şu an adlarını tam olarak hatırlamadığı atom zerreleri gibi, nöron muydu, nötron mu? – görebildiğimiz dünyanın yüzeyinde fazla bir hareket yaratmadan taşıdığı kaosla birlikte katı maddelerin içinden geçebilir mi?

Norman hiç bir zaman öğrenmemeli bunları. Yoksa öğrenecek mi?

Julia rüyasının ayrıntılarını, hatta genel hatlarını bile hatırlayamıyordu (tek bildiği Merkez'de geçtiğiydi, bir kâbus için en olmayacak yerde yani); ama kadınca bir utanma duygusuyla, suçlulukla bir kez daha anlamıştı ki, bir erkek üzerinde öldürücü bir etkisi vardı. Ya da erkekler üzerinde.

Ona dokunan erkek ya da erkekler, anında *yok oluyordu.*

Gülümsedi. Hayır, gülümsemiyordu aslında – kaygılıydı. Rahatsızdı.

"Öldürücü" cazibeye sahip bir kadın mıyım ben yoksa? Farkında olmadan hem de!

Bunların saçma olduğunu biliyordu; bütünüyle düş ürünü; yine de günler, geceler geçiyor, uyumaya korkuyordu, uykunun üzerindeki etkisinden korkuyordu. Norman hiçbir şeyin farkında değildi – neyse ki! Julia ona karşı inanılmaz bir korumacılık içindeydi, tıpkı bir annenin hafif bir sakatlığı, eksikliği olan ileri zekâlı çocuğunu koruyup kolladığı gibi. *Hiçbir zaman öğrenmeyecek. Hiç öğrenmemeli.* Julia eve geldiğinde ya da evden çıkmak üzereyken öptüğünde, genellikle şaşkın ve mutlu gülümser, tıpkı bir çocuk gibi sarılırdı: "Sevgili Julia! Seni seviyorum!" derdi mırıltıyla.

Julia *o korkuyu, aklından atması gereken o korkuyu*, aynı biçimde Queenston Sanat Müzesi'ndeki işinden de uzak tutmaya kararlıydı. Çünkü o profesyonel bir iş kadınıydı: öyle değil mi?

Julia yine de, inanılmaz bir biçimde, müzedeyken de başka yerlerde duyduğu o kaygı ve korkuyu duymaya başlamıştı; işinin kutsal sığınağında bile yani. *Bana neler oluyor? Nedir bu geçirdiğim değişiklik?* Birden, bir sabah, Queenston İleri Araştırmalar Merkezi'nin düzenlediği Evrenin Yapısı Sempozyumu'ndan birkaç gün sonra (yani gerçekten bir sempozyum olmuştu), Julia masasının başındayken nabzının her zamankinden hızlı attığını fark etti; en sıradan şeylerle bile irkiliyordu – telefonunun çalışı, koridordan gelip geçenlerin sesleri, müze müdürünün onu odasına çağırmak için seslenişi. (Müdür aklı başında, gayretli, orta yaşlı bir adamdı, açıkça belli etmese de eşcinsel olduğu anlaşılı-

yordu; Julia Matterling'e ya da başka herhangi bir kadına cinsel açıdan ilgi duymasına olanak yoktu.)

Daha önce de defalarca yaptığı gibi müze bekçilerinin önünden geçerken, Julia'nın tuhaf bir biçimde başı döndü; başını kaldırıp yüzlerine bakmadı, hep yaptığı gibi adlarıyla seslenerek gülümsemedi de. *Hayır. Bakma. Bilmemek daha iyi.* O son yarım yamalak hatırladığı kâbustan beri (Merkez'in mutfağı mıydı? Neden *mutfak*tı peki? – birden fazla mı tecavüzcü vardı?), isteği dışında tuhaf bir yok etme gücüne sahip olduğunu düşünmeye başlamıştı; çünkü erkekler ona yaklaşınca, dokunmaya cesaret eder etmez acımasızca püskürtülüp cezalandırılıyorlardı: *yok oluyorlardı.*

Bunu hak ediyorlardı da. Hayvanlar.

Ama tabii ki, Julia böyle bir şeyin, şiddetin yaşanmasını istemiyordu, hiç istemiyordu kuşkusuz bunun olmasını. Kinci bir kadın değildi. Aşırı sinirli bir kadın da değildi.

O sabah müdür, Julia'ya eserlerini müzede sergilemeyi düşündükleri Hawaili bir heykeltraşla randevu ayarlamıştı. Julia, gergin bir biçimde ekranda heykellerin diyalarına bakıp adama yakın ve incelikli bir tavırla sorular sorarken, bir anda adamın kendisine baktığını fark etti; kaşlarını çatmış bakıyordu; koltuğunun ucuna oturmuştu, başını tam saldırmaya hazır birine yakışır biçimde öne doğru uzatmıştı. (Utangaç bir adam mıydı? Tuhaf mı? Sosyalleşmekte güçlük çeken biri mi?) Julia heykeltıraşın "sanat ürünleri"ne, yani o kocaman, çirkin, insanı sinirlendirecek kadar açık saçık, kırpıntılı metal kütlelere gözlerini kısarak baktı, ne düşüneceğini bilemiyordu, ne diyeceğini de. Aklından her şey silinmişti. Uçuşmuştu. Karnına korkudan ağrılar girmişti. Kolunu oynattı, heykeltraşın da kolu oynadı, ayna yansısı gibi tıpkı. Şaka mıydı bu? Adamın yüz hatları, Doğuluysa da beyaz ırktandı; teni, güneşte yanmış gibi esmerdi; gözleri kısıktı. *Kimsin sen? Seni tanıyor muyum? Sen beni tanıyor musun?*

Julia heykeltraşa eğitimini sordu, adam ters ters tek heceli sözcüklerle yanıtladı, sonra da susup ona bakmaya başladı. Julia'nın masasının üzerinde pirinç bir lamba vardı,

ufak ama ağırdı; korkusu içten içe artıyordu, sağ elinin lambaya olan uzaklığını gözüyle hesapladı. *Hadi bakalım. Tehdit et beni.* Artık nabzı iyice düzensiz atıyordu, heykeltraşın bu rahatsızlığını fark ettiğini anladı. Bir şey olmamış gibi üst dudağının terini silerken, bu hareketi heykeltraş da aynen tekrarladı, dalga geçer gibi iç geçirerek kot ceketinin koluyla alnını sildi. Ardından göz göze geldiler.

Hayır. Yine mi? Bir daha olmaz.

Heykeltraş öne doğru bir hamle yapacakken, Julia onun – öne bir hamle yapacağını hissettiğinde – birden ayağa kalkıp kendini korumak için lambayı kavradı, kekeleyerek "Teşekkürler! Artık gidebilirsiniz! 'Yeterince konuştuk! Lütfen dialarınızı da alın!" dedi. Heykeltraşın şaşkınlıktan ağzı açık kalmıştı, yüzündeki bütün o alaycı ve erkeksi küstahlık kaybolmuştu; teninin esmer rengi açılmıştı sanki.

"Hemen gidin! Hemen! Çabuk! Başınıza bir şey gelmeden!" diye bağırdı Julia.

Heykeltraş, dialarını hızlıca bir spor çantaya doldurup denileni yaptı.

Julia etrafına bakındı, duvarlara, pencerelere, odanın tanıdık köşelerine. Hiçbir şey değişmemişti. Her şey daha önce olduğu gibiydi. O da olduğu yerde duruyordu. Tam aynı yerdeydi. (Masanın başında ağır pirinç lambayı göğsüne bastırmış, titreyerek duruyordu.)

Burada değilim ben, yoksa burada mıyım? Eğer öyleyse kimim?

İç çekerek ağlıyordu, kalbini kendisine yardım edebilecek birine açınca bütün utanma duygusu kaybolmuştu. "Doktor, aklımı yitirmekten öyle korkuyorum ki! Bir sinir krizine –deliliğe– doğru ilerliyor gibiyim!"

Dr. Fitz-James anlayışlı, ama kuşkulu bir biçimde gülümsedi. "'İlerliyor gibi' mi dedin, Julia?"

Julia gözlerini kırpıştırarak baktı ona. Kötü bir sözcük mü seçmişti? İnsan zamanda ya da uzamda bir noktaya ilerleyebilirdi; örneğin, bir uçuruma doğru ilerleyebilirdi. Ama sinir krizi gibi elle tutulmayan bir şeye doğru ilerlenebilir miydi? Kekeleyerek "Doktor, öyle rüyalar görüyorum ki! Son derece çirkin, iğrenç, açık saçık rüyalar! Ve artık birer birer gerçeğe dönüşüyorlar – en korktuğum da bu zaten" dedi. Durdu, kâğıt mendille gözlerini sildi, Dr. Fitz-James'in kuşkuyla baktığının farkındaydı. Adam Queenston'ın en tutulan doktoruydu; psikiyatrist ya da psikanalist filan değildi, yumuşak, bilgili, başarılı, sezgileri güçlü bir dahiliye uzmanıydı – kadın ruhundan anlamak gibi de özel bir yetiye sahipti. Dr. Fitz-James, ilginç bir rastlantı eseri, vücut yapısı ve dış görünüşüyle Norman Matterling'e benziyordu, huyu benzemiyordu gerçi: Norman dalgın ve hayalci, Dr. Fitz-James ise canlı ve her an tetikteydi. Julia, onun ağzından çıkan her sözü önceden bildiği duygusuna kapılıyordu. "Aslında benim rüyalarım değil bunlar – başka birinin rüyaları gibi. Deli bir kadının."

"Demek öyle, Julia! Peki bunu nereden biliyorsun?"

"Nereden mi biliyorum?"

Dr. Fitz-James kısa küt parmaklarını kavuşturarak "İnsanlar rüya görürken bilinçleri açık değildir; bu nedenle hiçbir şeyi kesin olarak bilemezler, bilinçlerinin açık olmadığını bile" dedi. Küçük bir çocukla ya da zor anlayan biriyle konuşur gibi gülümsüyordu. "Hepimizin bildiği bir söz oyunu sanki bu, uyanıkken uyanık olduğumuzu nereden biliyoruz? – kanıtı ne bunun? Maddesel dünya bize gerçek görünüyor" – sinirleri yay gibi gerilmiş olan Julia'nın ilgisini toplamak için yumruğunu masaya sertçe vurdu, – "hiç kuşku yok ki öyle. Ama – biz sandığımız gibi içinde miyiz onun? Ayrıca kimiz biz?" Daha da etkili olsun diye durup bekledi. Julia kendini çok çaresiz hissetmeye başlamıştı. "Uyandığımızda Julie – özür dilerim: Julia – bilinç sel gibi geri gelir, rüyadaki benlik kaybolur, geri gelemez. Peki o zaman – bu öbür benliğimizle, onun gördüğü rüyalarla ilgili nasıl bilgimiz oluyor?"

Adam ne kadar da Norman Matterling'e benziyordu: kırlaşan fırça saçlar, ablak, hatta hantal bir surat, parlak camların ardındaki açık mavi gözler, etrafa yayılan o mutlak ve değişmez, reddedilemez mantık duygusu! Yalnızca Dr. Fitz-James, Norman Matterling'den birkaç yaş gençti, iri bedeni şişman değil kaslıydı, sesinin Julia'yı rahatlatan, aynı zamanda da rahatsız eden, erkeksi bir tonu vardı. Bir dahiliye uzmanı olarak mantığın yanı sıra gerçeği de mi taşıyordu benliğinde?

Julia gözlerini ovuşturarak cansız ama ısrarlı bir sesle "Bu her neyse doktor, adını koyabilsem de koyamasam da, beni son derece rahatsız ediyor. Uyumaya korkar oldum; soğuk algınlığı gibi bir şey geçirdim, ateşim çıktı; çalıştığım müzede bir –bir yanlış anlama oldu, bir süre hastalık izni aldım. Günlerimi ancak böyle – Norman'a hiçbir şey sezdirmeden ev işleriyle ilgilenerek – geçirmeye çalışıyorum. Öğrenirse yıkılır, bana öyle güvenir ki." Julia dile getirdiği an bunun gerçek olduğunu anladı; belki de evli bir kadın olarak yaşamının en temel gerçeğiydi bu. Dr. Fitz-James bütünüyle onaylayarak başını salladı. Julia titreyerek "Rüyalarımdan aklımda kalanlar – öyle çirkin şeyler ki! Mide bulandırıcı! İğrenç!"

Julia ağladı. Güldü. Yüzünü gizledi.

Dr. Fitz-James ise Julia'yı muayene odasına almak için masasının başından kalkarken aynı anlayışlı, ama kuşkulu sesle, "Bak Julia, siz kadınlar bazı 'gerçek'lerin geçici ruh durumlarından, nöron çatışmalarından –bütünüyle kısa ömürlü şeylerden– farksız olduğunu unutmamalısınız. Rüyalarınız, tatlım, yarattıkları iğrenme duygusu, 'gerçek' değil – onun için de önemli değiller" dedi.

Julia, bol ışıklı ve hastane gibi soğuk muayene odasına girdi. Çocukluğundan beri korkardı doktor muayenesinden; ne kadar gerekli olduğunu bilse de. *Uslu olur, denilenleri yaparsam, yardım görecek miyim? Sevgi görecek miyim?*

"Önemli değiller mi?" dedi fısıltıyla.

Dr. Fitz-James güldü. "*Nesnel gerçekler*in yerine geçemezler."

Julia'nın hiçbir itirazı olamazdı buna. Titreyen elleriyle soyunmaya başladı; üstündeki giysileri, sutyenini, külotunu çıkardı – neyse ki Dr. Fitz-James bakışlarını kaçırıyordu. Muayene masasının üzerine kocaman bir kâğıt örtü seriliydi, Julia hızlıca içine giriverdi örtünün. *Uslu olursam? Denilenleri yaparsam?* Doktora anlattığı gibi hafif ateşi vardı; geçen birkaç gece boyunca bir iki saatten fazla uyuduğu olmamıştı; iştahı da yoktu. Dr. Fitz-James'in, hastalığının bedensel bir bozukluktan kaynaklandığını söylemesini ne kadar istiyordu! – ilaç alınca biter giderdi, en iyi çare ilaçtı.

Julia muayene masasına uzandı, çıplak ayaklarını kemerlerden geçirdi, kalçaları iki yana açıldı. Dr. Fitz-James mırıltıyla "Biraz yukarı çek kendini June – Julia!" dedi, Julia onun ılık nefesini teninde hissetti. *Uslu olursam, uslu, uslu. Denilenleri yaparsam.* Julia'nın kaygıyla titrediğini fark etmemek olanaksızdı: heyecan ya da korku da vardı tabii: cinsel organ bölgesi bütünüyle havalandırmanın, muayene odasının gözü alan aydınlığının altındaydı, Dr. Fitz-James'in işi gereği yapacağı incelemeye hazırdı. (Neden hiç hemşire filan yoktu yanında? – ama Julia olmadığına daha memnundu.) Göz kapakları titreyip duruyordu. Tepedeki ışıklar ve tavan her an dağılıverecekmiş gibi parlıyordu. Dr. Fitz-James boğulur gibi, içine konuşan bir sesle, "Şimdi hayatım, biraz gıdıklanabilirsin – sıradan bir doku muayenesi aslında" dedi. Plastik eldivenli elleriyle Julia'nın cinsel organına, karnının alt bölgesine, karnına, göğüslerine bastırmaya, sıkmaya, ovuşturmaya başladı; Julia derin bir nefes alıp tuttu. "Ah! ah!" Ya kendini tutamayıp gülecek, ya da bağıracaktı. "Ah – Doktor!"

Dahiliye uzmanı hiçbir yerini atlamıyordu, sonra her şeyi baştan aldı, hem de bu kez daha da güçlü bir biçimde.

"Ah! – Doktor!" diye bağırdı Julia alt dudağını ısırarak.

"Çok iyi, çok iyi" diyordu Dr. Fitz-James. Terlemişti; balonsu suratı Julia'nın burnunun dibinde korkunç görünü-

yordu, cildi yağdan parlıyordu. "Şimdi kendini rahat bırak lütfen – rahmine bakıp Pap Smear testi yapacağız." Julia rahat olmaya çabaladı, oysa rahatsızlık duyacağını, canının yanacağını biliyordu. Yanı başındaki tepside parlayan aletlere gözü takılınca dehşete kapıldı: bir-iki neşter vardı, bir tanesi biftek bıçağı boyundaydı, dondurma servisi yapılan kaşığa garip bir biçimde benzeyen bir alet; yumurta çırpıcıya benzeyen başka bir tane; vajinayı aralamaya yarayan, ucu uzayıp kısalan başka bir tane daha. *Denileni yap. Denileni yaparsam sevgi görecek miyim? Kurtulacak mıyım?* İyice gerilmiş, muayene masasının iki yanına sıkıca yapışmıştı. Hiçbir yerden destek alamayan dizleri tir tir titriyordu; Julia içgüdüyle ikisini bir araya getirmeye çalıştıkça Dr. Fitz-James yumuşak ama kararlı bir biçimde yeniden iki yana ayırıyordu.

"Şimdi, hayatım, canın biraz yanabilir: birazcık" diyerek alet tepsisinden dondurma kaşığını aldı; Julia'nın iki yana açılmış dizlerinin gerisine geçip görüş alanından çıktı.

Julia nefesini tuttu. Vajinasının dudaklarına değen parmakları hissetti – acı yoktu aslında ama yine de hemen kasılmıştı bedeni. Dr. Fitz-James zor duyulan bir sesle ona çıkıştı, "Hayatım, rahat ol lütfen! O zaman çok daha iyi olacak senin için, öyle yaparsan yani." Onun nefes alıp verişini duyuyordu Julia, Norman'ın sinüsleri doluyken nefes alışını hatırlattı bu ona; kendini denileni yapmaya zorladı. *Dokunma bana! Sakın ha! Kimim ben, burada?* Bir duraklama oldu; ardından soğuk metali hissetti Julia, sonra bağırmak için nefes aldıysa da bağıramadı; vajinasına, doğum kanalına aniden daha önce hiç hissetmediği şiddette bir acı saplanmıştı.

Hayır! hayır! – Julia, Dr. Fitz-James'den uzaklaşmaya çalıştı, ama sol eliyle Julia'nın kalçalarını öyle sıkı kavramıştı ki kıpırdayamadı. Julia çırpınırken o acımasız alet daha da derine giriyor; bedenini yıldız yıldız çakan bir acı sarıyordu; Julia ne yaptığının pek farkında olmadan kendini korumak için kullanabileceği bir şey arandı – elinde birden

bıçak boyunda bir neşter beliriverdi, parmakları öyle usta-ca, öyle can havliyle kavramıştı ki aleti, *İşte, şimdi, şimdi! Oluyor işte!* diye deli gibi bağırarak, artık adını sanını hatırlamadığı adama darbeler indiriyor, bıçağı saplıyordu; adamın beyaz giysisi ânında oluk gibi kan içinde kalmıştı, yüzünde, çırpınan ellerinde de kan vardı, boğazındaki kesik damardan kan fışkırıyordu, *Seni uyarmıştım: al işte, işte!*

Tecavüzcü, yüzünde derin ve mutlak bir şaşkınlık ifadesiyle geriye doğru sendeleyip parlak aletlerle dolu tepsinin olduğu masaya çarptı ve –

Yok oldu.

Julia Matterling bir kez daha şaşkın ve korku içinde uyandı – neredeydi?

Yatağında, yıllardır yattığı yatak odasında, korku kokan darmadağın çarşafların içindeydi. Kasıklarına bir ağrı saplanmıştı, iki memesinin ucu da dimdik olmuştu – nasıl olmuştu bunlar?

Geceydi. Yalnızdı. Deli gibi titreyen parmaklarıyla başucundaki lambanın düğmesini çevirir çevirmez (kan mı vardı parmaklarında? hayır) saatin üçü yirmi geçtiğini gördü. Norman uyanıktı, evin başka bir odasında, çalışıyordu.

Burada değilim, yoksa burada mıyım? Eğer öyleyse kimim ben?

Sanat müzesindeki utanç verici olayın gecesiydi. Julia Matterling'e "tehditkâr" davranışlarda bulunan ya da bulunmayan, Hawaili heykeltıraşla arasındaki o yanlış anlama... Herkes hastalık izninin uygun olacağını düşünmüştü.

Julia titreyerek yataktan kalktı (kan içinde miydi yatak? hayır); bitişikteki banyoya geçip suyu açtı, suyu dayanabileceği kadar, temizlenebileceği kadar kaynar, buharlı hale getirdi. Uykusundan uyanmasına neden olan çirkin rüyayı hatırlamıyordu, ama tecavüzcünün beyaz giysili tanıdık biri olduğunu düşünüyordu. Çok acıtmıştı canını, sonra da yok olup gitmişti: öbürleri gibi.

Julia'nın bedeni acıdan gerilmişti, ama gülümsüyordu. *Nereye gitti peki?*

Birden irkildi, kapı itilerek açılmıştı, bakınca karşısında Norman'ı gördü, yüzünde şaşkın, aklı almıyor gibi bir ifade vardı, saçları fırça fırça dikilmişti. "Julia, ne yapıyorsun? – gecenin bu saatinde?" Kuşkusuz rahatsız olmakta yerden göğe kadar haklıydı: Galaksilerin, yıldızların, atomların, quarkların, leptonların, başlangıçtaki kozmik kimyasal karışımların içinden, sessiz çalışma ortamından kalkıp gelen Norman Matterling. Karısı neredeydi?

Julia'ya ne de tuhaf bakıyordu. Julia'yı böyle çıplak görmüyordu pek. Donuk, solgun bedeni, ince kemikleri, ıslaklıktan parlayan göğüsleri, karnının altından zar zor gölge halinde seçilen cinsel organ kılları. Julia ne tuhaf gülümsüyordu ona: alaycı, kışkırtıcı, cinsellik dolu bir gülüş: kollarını açtı Norman'a doğru, evet dizlerini de açmıştı.

Julia'nın kulağına kısık, anlamlı bir biçimde, "Sence burada ne yapıyorum, Norman?" diyen kendi sesi çalındı.

IV. BÖLÜM

ZAVALLI BİBİ

Hiç boğuk, boğulur gibi bir nefes sesi duyarak, derin, huzurlu uykunuzdan uyandığınız oldu mu? Hiç hoş bir şey değildir, ben çok iyi bilirim.

Zavallı Bibi, geçenlerde bir gece, kocamla beni işte tam böyle uyandırdı – yanına gittiğimizde, Bibi kilerin en kuytu ve sıcak köşesindeki yığınının içinde değildi, uzak, karanlık bir köşede ölmek üzereydi, çok geç kalmıştık anlaşılan.

Zavallıcık! – haftalardır hastaydı. Bizimle yaşamaya başladığı günden beri çok sık solunum yolları enfeksiyonu geçiriyordu, atalarının suçu denebilecek genetik bir bozukluğu vardı, tabii böyle bir şey için insan aslında kimseyi suçlayamaz ki?

Bibi'nin de suçu vardı kuşkusuz. İkimizden biri, kocam ya da ben, tuhaf davrandığını, öksürdüğünü, hırıltıyla soluduğunu, yiyeceklerini iştahsız iştahsız ittiğini fark edince bir doktora götürsek mi acaba, dedi – öbürü de onayladı. Evet, götürsek iyi olur. Ancak kurnaz Bibi bunu duyuverdi, anladı ve birkaç gün içinde iyileştirdi kendini. Bibi'ye istemediği bir şeyi yaptırmak ev halkı için tehlikeliydi – sol elimdeki yara hâlâ geçmedi, geçen bahar benzer bir olaydan kaldı – onun için de erteleyip duruyorduk bu işi.

Haftalar geçmişti herhalde, kesin öyleydi – Bibi *hâlâ direniyordu.*

Bibi'ye kanmak çok kolaydı aslında. Zaten başından beri Bibi'yle ilgili en büyük sorunumuz buydu.

Hatırlıyorum da ilk başlarda, gerçi öyle çok uzun bir zaman olmadı ama nasıl da mutluyduk. Evlendiğim adama ve bana ömür boyu mutlu olacağımız söylenmişti. Öyle de olacaktı, buna hâlâ inanıyorum, eğer zayıflık gösterip, yalnızlığımıza yenilip Bibi'yi yanımıza almasaydık yani. O zaman *iki* kişiydik, gençliğin verdiği umursamazlıkla *üç* kişi olunca mutluluğumuzun katlanacağını sandık.

Kaç yıl oldu Bibi'nin bizimle yaşamaya başladığı? – düşünebileceğiniz en neşeli, en canlı, en masum ve eğlenceli yaratıktı! Onun o tatlı soytarılıklarına, neşeli hallerine bayılmayan yoktu. Çoğu kişi gıpta ediyordu aslında. Sevgili Bibi! – içindeki o söndürülemez kocaman yaşam ateşiyle kıpır kıpırdı. O ilk günlerde gözleri duru ve parlaktı; sevimli, gökkuşağı gibi hafif yanar döner, kehribar rengi hareler. Her yere soktuğu küçücük "düğme" burnu, pembe, nemli ve soğuktu – burnunu çıplak bacaklarıma sürtünce nasıl da titrerdim! Kulakları dimdikti, fırçaladığımız zaman derisi elektrik yüklüymüş gibi çıtırdardı, küçük keskin dişleri parlak ve beyazdı – hayır, Bibi'yi öyle fazla sıkıştırmaya gelmezdi, hele dişlerine dokunulursa...

Bibi! Bibi! O, avluda deliler gibi havlayıp, cıyaklarken biz de çığlık çığlığa ona alkış tutuyorduk. (Nasıl da gülüyorduk ona, aslında her zaman o kadar da komik değildi yaptığı!) Bibi evin içinde, yasakladığımız halde, merdivenden yukarı tırmanıp, baş aşağı gerisin geri yuvarlanma oyunu oynuyor, keskin tırnakları gıcırtıyla cilalı parkeleri çiziyordu. Bibi, yaramaz oğlan! – ah, ne de *sevimliydin!*

Onu hep bağışlıyorduk, akıllı büyüklerimizin öğütlerini tutup sıkı bir denetime almaya kıyamıyorduk; o ufak akıllı suratıyla bize sürtününce nasıl onu, yalnızca onu sevdiğimizi hissetmek için çıldırışı yok muydu?

O ilk yıllarda, öyleydi de kuşkusuz, seviyorduk.

○

Sonra Bibi acımasızca, beklenmedik bir biçimde yaşlanmaya başladı, sağlığı bozulmuştu. Artık bizim yaramaz oğlumuz değildi o.

Bize saldırdığında – dişlerini etimize geçirip, kanattığında – bağışlamamız o kadar kolay olmamaya başlamıştı.

Yemeğini yemek istemediği zamanlar ya da fazla hızlı yalayıp yuttuğunda, ağzındakileri midemizi bulandıracak bir biçimde evin her yanına, parça parça çıkardığında – onu kilere, yani gözümüzün görmeyeceği bir yere, giderek daha sık göndermeye başladığımız için suçluluk duymalı mıydık?

(Kiler öyle küf kokulu, nemli, kötü bir yer değildi. Fırının dibindeki sıcak, kuytu köşe, Bibi'nin paçavralardan oluşan yatağının bulunduğu yer, orası en rahat yerdi aslında. Gerçekten de çok iyi bir yerdi.)

O durumda bile onu ihmal etmedik. Zaten olanak da yoktu onu görmezden gelmeye! – kilerin kapısında inlemeleri, sızlanmaları, patilerini geçirişi, her sabah birimizin (giderek de daha sıklaşan bir biçimde benim) temizlemek zorunda kaldığı o iğrenç pislikleri.

Bibi'ye çok uzun süre kızgın kalmaya da pek olanak yoktu. Eski bir oyunu anımsatır gibi sırtüstü yatıp tuhaf hareketlerle yuvarlanmaya, karnını şişirip gözlerini, ah, çapak içindeki o gözlerini, bize, yani sahibine ve sahibesine dikişi yok muydu, o dilsiz hayvansı hüznünü, hayvansı acısını, hayvansı kokusunu hissettiren o bakışı – biliyorduk, evet, onu hâlâ sevdiğimizi biliyorduk.

Öyle acı veriyordu ki ama bu sevgi!

Çünkü giderek daha çok anlaşılıyordu Bibi'nin sonunun yaklaştığı.

Onun acı çekmesine izin veremeyiz, dedi içimizden biri. Öbürü de, izin veremeyiz, Tanrı acısın ona, veremeyiz, diyerek onayladı.

Bibi sessiz, korku dolu bakışlarla bizi süzerken, birbirimizin kollarında ağlaşıyorduk.

İşte kocam ve ben, tam uykumuzdan vahşice uyandırıldığımız o gece kararımızı verdik.

Güneş doğmadan hemen önce usulca kilere, Bibi'yi yattığı karanlık, soğuk köşede faka bastırmaya, ama bence asıl hıncımızı almaya, giriverdik.

Fazla debelenmesin diye ön ve arka ayaklarını bağlayarak, onu çabucak eski bir battaniyeye sardık.

Neyse ki direnemeyecek kadar güçten düşmüştü.

Sonra arabaya taşıdık onu, kocam üç beş kilometre ötedeki Evcil Hayvan Hastanesi ve Acil Kliniği'ne gitmek üzere arabayı kullanırken, ben de onu kucağımda tutuyordum. 24 Saat Acil Servisi'yle övünen bu kliniğe kim bilir kaç kez geçerken gözümüz takılmıştı.

Bibi, tatlı Bibi, güzel Bibi, diye mırıldanıyordum, her şey yoluna girecek! Bize güven! Ama Bibi inliyor, sızlanıyor, hırlıyor, ağzından salyalar akıyordu; yuvalarında dört dönen o çapak içindeki gözlere bakmaya içimiz dayanmıyordu.

Evcil Hayvan Hastanesi ve Acil Kliniği'ne vardığımızda koca park yerinin, günün o erken saatinde (daha saat sabahın yedisi bile olmamıştı) hiç beklemediğimiz bir biçimde neredeyse ağzına kadar dolu olduğunu görüp şaşırdık. İçerideki ahırı andıran bekleme odası öyle kalabalıktı ki, oturacak hiç boş yer yoktu! Neyse ki tam danışmadaki görevliye adımızı yazdırırken, bekleme odasındaki bir çiftin adı okundu da yer boşaldı.

Hayvan hastanesi insanın sinirini bozacak kadar vızır vızır işliyordu! – öyle sıcak, havasız ve sıkıntı vericiydi ki. Bibi sızlanmaya ve kıpırdanmaya başlamıştı, yine de yaramazlık yapamayacak kadar halsizdi.

Bir süredir ağzına lokma koymadığı da belliydi; şansımıza tabii, yoksa telaşla ya da kinle midesinde ne varsa üzerimize çıkarırdı – belki daha kötüsünü de yapardı!

Neyse, oturup beklemeye başladık. Bibi'yi, yalnızca kulaklarının ucu görünecek biçimde battaniyeye sarmayı akıl etmiştim. Amacım ölüm döşeğindeki zavallıyı yabancıların

arsız bakışlarından korumaktı – bana ve kocama, kucağımızdaki güçlükle kıpırdanan baş belasına bakışlarından nefret ediyordum.

Bekleme odasında bizim gibi hasta, sıkıntılı hayvanlarıyla birlikte oturan bir yığın kadın ve adam, evli çift vardı. O ne gürültüydü ama! Bağırmalar, havlamalar, inlemeler, çığlıklar, homurtular, cırlamalar, kulağa berbat gelen sesler. Havada müthiş bir hararet vardı, bütün o kokuların feci bir karışımıydı bu! Bekleme odası genişti, dışarıdan bakan birinin düşünebileceğinden daha geniş; mat floresan ışığında, sıra sıra koltuklar neredeyse göz alabildiğine uzanıyordu.

Kocam, Bibi'yi biraz da ben tutayım mı? dedi fısıltıyla. Ben de, Ah, hayır, zavallıcığın ne ağırlığı kaldı ki, diyerek onu rahatlattım. Kocam gözlerini silerek, Ne kadar yürekli davranıyor değil mi? dedi, ben de güç bela, çünkü gözyaşlarına boğulmak üzereydim, Hepimiz yürekliyiz aslında, diyebildim.

Sonunda adımız okundu. Ayağa kalkarken Bibi son bir kez cansızca debelendi ama ben onu sımsıkı tuttum. Her şey yoluna girecek Bibi, az kaldı! – dedim ona söz vererek. Bize inan!

Yabancıların bakışları altında muayene odasına girdik. Bibi'yi battaniyeye sıkıca sardığım için hepsinden korunuyordu. Zavallı bebeğim! Ne de *yürekliydi*!

Önlüğü kan – ya da dışkı – lekeli genç bir bayan asistan bizi heyecanla muayene odasına aldı, oda penceresizdi, duvarlar ve yerler çirkin bir gri, düz taştı, tavanı yüksek, floresan ışığı da çok güçlüydü; dezenfektanların geniz yakıcı kokusu geliyordu. Bu genç kadın işini coşkuyla, motor gibi bir ustalıkla yapıyordu, bize Bibi'yi –"hastamızı"– odanın orta yerindeki metal masanın üzerine yatırmamızı söyledi, biz de yaptık; battaniyesini açın, dedi, açtık. O an doktor göründü, dişlerinin arasından hafif bir ıslık çala çala girmişti odaya, ne kaba biri, dedim içimden; ellerini bir kâğıt

havluya silip kâğıdı buruşturdu, bakmadan özensiz bir biçimde tepeleme dolup taşmış bir çöp kutusuna fırlatıverdi. Genç görünümlü biriydi, Bibi'ye bakmaya başlamadan önce bizi, beni ve kocamı inanılmaz bir küstahlıkla şöyle bir süzdü.

Kocam ve ben o an öyle bitkin bir haldeydik ki, şakaklarımız zonkluyordu. Doktora saatlerdir kendisini görmek için beklediğimizi söyledik; Bibi'ye acıyıp sıkıntılarına hızla bir son verebilmek umuduyla oraya getirdiğimizi, oysa o ana kadar sıkıntısının iyice arttığını söyledik.

Bibi, soğuk metal masanın üzerinde titreyerek yatıyordu, sarkık, tüysüz karnı çıplaktı; kaburgaları ve leğen kemikleri müstehcen bir biçimde gözler önündeydi. Zavallıcığın bu kadar çok kilo kaybettiğini fark etmemiştim, sanki bunun suçlusu benmişim gibi bir utanca kapıldım. Gözleri kuruyan çapaklar yüzünden kapanmışsa da, yuvalarında gerginlikle oynuyorlardı, zavallıcığın kendisiyle ilgili her söyleneni duyduğuna ve anladığına da kuşku yoktu.

Doktor, diye yalvardık kocamla birlikte – şuna bir bakın! Bize yardım edecek misiniz?

Genç doktor olduğu yere çivilenmiş Bibi'ye bakıyordu. Islığı birdenbire kesilmişti.

Doktor – ?

Doktor hâlâ Bibi'ye bakıyordu. Evet, Bibi'nin berbat göründüğü doğruydu, ama doktor bundan kötülerini, çok daha kötülerini görmüştü herhalde? Bibi'ye neden böyle gözlerine inanamıyormuş gibi bakıyordu?

Sonunda kocamla bana dönerek titreyen bir sesle, Bu bir şaka mı yoksa? dedi.

Sözünü sakınmayan bir adam olan kocam, doktorun bakışları karşısında sendeler gibi olmuştu. Şaka mı? – ne demek istiyorsunuz siz Tanrı aşkına, Doktor?

Doktor bize bütün bedeni çekilmiş gibi şaşkın bakarak, Ne demek bu? Bana *bunu* ne diye getiriyorsunuz? *Siz* deli misiniz? dedi.

Kocamla ben tam anlamıyla afallamış, umutsuzluğa ka-

pılmıştık. Ne var, Doktor, dedik, biz zavallı Bibi'nin acılarına son vermek, onu huzura kavuşturmak istemiştik. Görmüyor musunuz, nasıl da korkunç acılar içinde, artık hiç umut yok –

Ama Doktor kaba bir tavırla, Tanrım! İnanamıyorum buna! dedi.

Doktor? – ne demek bu? Onu – onu uyutamaz mısınız?

Bütün bunlar olurken zavallı Bibi'nin önümüzdeki masada nasıl çaresiz yattığını anlatamam, içim acıyordu. Nefes nefese titreyip duruyor, rengi kaçmış dudaklarının kenarından köpük bağlamış salyalar akıyordu. Birden gözlerinin artık kehribar renginde olmadığını fark ettim, hastalıklı bir sarıya dönmüştü, sarılıktaki gibi. Bir zaman pembe ve temiz görünen kulak içleri de sarıydı, kir bağlamıştı. Böyle bir manzarayla karşı karşıya olmak ne acıydı, anlatamam.

Doktor ve yardımcısı fısıldaşarak durumu görüşüyorlardı. Genç kadın da Bibi'ye hayretler içinde bakıyordu – sanki yargılamaya hakkı varmış gibi.

Kocam yüreklilikle araya girdi, çünkü artık sabrı taşıyordu. Doktor? – nedir sorun Tanrı aşkına? Size ücretinizi ödeyeceğiz işte. Bu basit işlemi başkalarına her zaman yapmıyor musunuz – *bize gelince neden olmazmış?*

Ama Doktor kararlılıkla başını Bibi'den öte yana çevirdi; tıpkı kocamla benden de çevirdiği gibi, varlığımıza bir dakika daha dayanamayacakmış gibi görünüyordu. Olanaksız, dedi. Bunu alın gidin hemen, çabuk. Böyle bir şeyi yapamayız biz tabii ki.

Kocam inatla, kızgınlıkla yineledi, başkalarına yapıyorsunuz bunu Doktor – *bize gelince neden olmazmış*?

Ben de gözlerimden yaşlar boşanarak ona katıldım, Evet Doktor – *bize gelince neden olmazmış*?

Ama genç doktor bizden iyice sıkılmıştı. Odadan hızla çıkıp kapıyı ardından çarpıverdi. Sözlerimiz utanç verici, kokulu gaz kümeleri gibi havada asılı kaldı. Bir uzman, kendisinden yardım istemeye gittiğiniz biri, nasıl böyle acımasız – böyle profesyonellikten uzak – davranabilirdi?

Kocamla birbirimize ve Bibi'ye bakakaldık. Biz *ikimiz, üç* olmaya kalkarak masumluğunu yitiren iki kişi. Ne olmuştu? Bir yanlış mı vardı? – korkunç bir yanlış anlama mı?

Ama soğuk metal masanın üzerinde, floresanın mat ışığında, ölümcül acılar içinde kıvranan Bibi'den başka kimse yoktu bizi izleyen, duyan?

Doktorun yardımcısı Bibi'nin lekeli battaniyesini mikroplu bir şeymiş gibi elimize tutuşturmuş, hakkı varmış gibi de, nefretle, Şu kapıdan çıkabilirsiniz, park yerine çıkar. Buyurun, demişti.

Böylelikle (biliyorum, sizler de bize karşı acımasızca önyargı geliştirmek üzeresiniz) işi biz yaptık. Yapılması gerekeni biz yaptık.

Çünkü, toplum bizi düş kırıklığına uğratmıştı işte. Başka şansımız kalmamıştı!

Hayvan Hastanesi'nin on beş metre kadar ötesinde, içinde düşlerin paramparça yüzdüğü, deterjanla karışık pisliklerin öbeklendiği, hastalık kokan bir suyla dolu derin bir kanalizasyon çukuru vardı.

Titreyerek, içimiz içimizi yiyerek, gözyaşlarımızı tutmaya çalışarak kocamla Bibi'yi çukura taşıdık, zavallıcığın acısına bir son vermeye kararlıydık.

Kimseye danışmamıza gerek yoktu bunun için. Bibi'yi artık eve geri götüremezdik. Bütün o olanları baştan yaşayamazdık!

Çünkü bu arada biz de yaşlanmıştık, yani daha da yaşlanmıştık. Biz de umudumuzu, hevesimizi gençliğimizle birlikte yitirmiştik.

Biz de, sonsuza dek mutlu yaşama sözü alan bizler de, yeterince acı çekmiştik.

Yine de en kötü düşlerimizde bile göremezdik sevgili Bibi'mizin sonunun bu olacağını.

Ne iç burkan bir işti bu, ama yapılması gerekliydi ve bir sınav gibiydi – zavallı Bibi'yi o soğuk suyun içine itip, başı-

nı suyun altında tutmak! Nasıl da güçle, dirençle karşı koymuştu bize! – o kadar güçsüz görünmesine karşın hem de! – o, sevgili Bibimiz, yıllarca bizimle yaşamış olan Bibimiz, bir yabancı, bir düşman – bir yaratık! olup çıkmıştı işte. Sonradan düşündüğümüzde *Bibi en derin, en gizli kimliğini bizden saklamış*, diyecektik. Onu gerçek anlamda hiç tanımamışız.

Bibi, olmaz! diye bağırdık.

Bibi, *söz dinle*!

Yaramaz Bibi! Kötü çocuk! *Söz dinle*!

O amansız savaşım en az on dakika sürdü. Hiç ama hiç çıkmayacak aklımdan. Ben, Bibi'yi o kadar seven ben, onun celladı olmak zorunda kalmıştım, ona acıdığım için. Ve zavallı, sevgili kocam, dünyadaki en efendi, en medeni adam, onun bir anda deli gibi öfkelenişini düşünsenize – çünkü Bibi bir türlü ölmek bilmiyordu – hafta içi bir sabah homurdana küfrede, azgın yaratığı o çukurdaki suyun içinde tutmaya çabalarken, adamcağızın alnında beliren o çirkin damarlar. Düşünebiliyor musunuz?

İnsan yapılmasının gerekliliği ve çaresizlik içinde, çok geçmeden yaptığını unutur.

Ya siz, siz, lanet olası ikiyüzlüler – siz, sizinkilere ne yapacaksınız?

ŞÜKRAN GÜNÜ

Babam sessizce, "Annenin alışverişini biz yapacağız, hindiyi, her şeyi alacağız. O pek iyi değil, biliyorsun" dedi.

Hemen sordum, "Nesi var annemin?"

Biliyordum aslında. Galiba. Üç gün olmuştu. Ama sorum, her babanın on üç yaşında bir kızdan bekleyeceği türden bir soruydu.

Benim sesim de tam on üç yaşında bir kızınki gibiydi. İnce, kısık, meraklı bir ses yani.

Babam beni duymamış görünüyordu. Pantolonunu çekip, anahtarlarının çıkardığı sesi, o şıngırtıyı, seven birine yakışır biçimde sallayarak pikaba yürüdü. "Bir şeyler yapacağız işte. Ona sürpriz olacak. Böylece bitecek gidecek bu iş. Gülerek parmaklarıyla saydı. "Şükran Günü perşembe günü, yarından sonraki gün yani. Erkenden hazırlığa başlayabilsin diye ona sürpriz yapacağız." Ne var ki, beni pek de görmeden üzerimde gezinen koyu renk gözlerinde anlaşılması güç bir ifade vardı, belli ki önünde duran o dirsek, diz ve bütün alnını kum gibi pütür pütür saran sivilce karışımı, uzun bacaklı sıska kızın, yani benim, onun gözünde biraz ötemizdeki bodur çamın görüntüsünden ya da evimizin yanındaki bej-tuğla rengi karışımı aşınmış, uyduruk asfalttan bir farkı yoktu.

Babam başını haince, keyifle salladı. "Evet. Görecek."

Bir iç geçirip kamyonetin sürücü koltuğuna çıktı, ben de

onun yanındaki yolcu koltuğuna oturdum. Motoru çalıştırdığında hava yeni kararmaya başlıyordu. Köpekler peşimizden bizimle beraber gelebilmek için sızlanmaya başlamadan hızlıca çıkmamız gerekiyordu evden – ama tabii, kamyonetin kapısının kapandığını duyan teriyer kırması karışımı tazılarımız, Foxy, Tiki ve Buck anında koşarak geldiler, arkamızdan havlayıp mızlandılar. İçlerinden en çok Foxy'yi seviyordum, o da en çok beni. Daha bir yaşını doldurmamış, kaburgaları sayılan uzun gövdeli bir hayvandı, kocaman ıslak gözlerine bakınca onu almadan gittiğim için kalbinin kırıldığını hissediyordum, ama lanet olsun ki okula, bazen kiliseye de, öyle köpekle filan gidilmiyor, aslında şehir merkezinde de kaba saba bir köylü gibi arkanızdan köpeklerin koşturduğunu gören hemen dalga geçiyor. "Geri dönün dedim size!" diye bağırdım köpeklere, ama bu daha fazla havlayıp huysuzlanmalarından başka bir şeye yaramadı. Babam direksiyonu çevirip çakıllı yoldan çıkarken, kamyonetin yanısıra koşup izlediler. Ne gürültü koptu ama! Umarım Annem duymamıştır, dedim içimden.

Foxy'nin arkada kaldığını görünce suçluluk duydum, Babamı dürtüp sordum, "Neden onları da arkaya atıp götürmüyoruz?" Babam aptal birine laf anlatıyormuş gibi bir sesle, "Markete Annenin siparişlerini almaya gidiyoruz, aklını mı kaçırdın sen?"

Yola çıkmıştık, Babamın ayağı gaz pedalına yapışmıştı sanki. Yaşlı kamyonetin çamurlukları çın çın ötüyordu. Kumanda panelinde sanki ikimizin de yakalayıp susturamadığı bir cırcır böceği varmış gibi tuhaf ve güçlü bir titreme başladı.

Köpekler uzun süre arkamızdan koştular, önde Buck, arkada Foxy. Uzun kulakları sallanıyordu, dilleri dışarıdaydı, sanki dondurucu bir kasım günü değildi de, ılık bir havaydı. Köpeklerin öyle arkamızdan bağrışlarını dinlerken tuhaf bir duyguya kapıldım – ancak bir daha geri dönmeyeceğimizi hissetmişlerse böyle yüksek sesle, heyecanla havlayabilirlerdi. Benim de hem gülmek hem ağlamak istediğim

zamanlar gibi yani. Çok fazla gıdıklanınca insanın canının yanması ve gıdıklayan her kimse onun aradaki farkı anlayamaması gibi.

Artık bu yaşta gıdıklayan filan yoktu tabii beni. Yıllar olmuştu galiba gıdıklanmayalı.

Köpekler giderek daha gerimizde kaldılar, artık dikiz aynasından göremez olmuştum onları. Havlamaları da kesildi. Babam yine de hızlı kullanıyordu arabayı. Lanet yol öyle bozuktu ki, dişlerimin sesi kafamın içinde çın çın ötüyordu. Ama Babama daha yavaş gitmesini, ya da farlarını yakmasını söylemenin faydası olmadığını biliyordum. (Zaten bir iki dakika geçmeden kendiliğinden yaptı bunu.) Birçok şeyin karışımı vardı kokusunda – tütün, bira ve elden en güçlü yağları çıkarmaya yarayan çelik grisi sabunun sert kokusu. Bir de adını koyamadığım başka bir koku daha.

Babam, sanki bir itirazım varmış gibi, "Annen iyi bir kadındır. Bunu atlatacak" diyordu.

Bu tür konuşmalardan hoşlanmıyordum. Benim yaşımda insan, yetişkinlerin gelip kendisine başka yetişkinlerle ilgili bir şeyler söylemesinden hoşlanmıyor. Onun için sabırsızlıkla, kısık sesle anlaşılmaz mırıltılar çıkarmaya başladım. Ama Babamın duyduğu yoktu – dinlemiyordu zaten.

Kasabaya on beş kilometre kadar vardı, asfalt yola çıkınca Babam hız göstergesini saatte doksan kilometreye ayarladı. Yol yine de çok uzun geldi. Neden bu kadar uzun sürmüştü ki? Ceketimi giymeden çıkmıştım, üzerimde yalnızca kot pantolonum, kareli yünlü gömleğim ve çizmelerim vardı; onun için de titriyordum. Arkada, batı yönündeki dağların gerisinde gökyüzü alev alevdi. Yewville River'ın üzerindeki uzun eğreti köprüden geçmemiz gerekti, küçükken öyle korkardım ki bundan, öbür uca geçene dek gözlerimi sımsıkı kapardım. Şu ansa gözlerimi kapamak istemiyorum, bu tür ödleklikler için yaşım çok büyük artık.

Bir şeyler olacağını sezmiştim galiba. Belki kasabada. Belki de eve döndüğümüzde.

Babam arabayı yüksek demir kenarlıklı, sallantılı eski

köprünün tam ortasına sürdü. Neyse ki karşıdan, sol şeritten gelen yoktu. Kendi kendine, yüksek sesle düşünür gibi mırıldandığını duyuyordum: "– kuponlar? Çekmecede miydi? Tanrım. Bakmayı unuttum." Bir şey demedim çünkü ikisinin de ben yanlarındayken sanki yokmuşum gibi kendi kendilerine konuşmalarına sinir oluyordum. Tıpkı birinin baktığınızı fark etmeden burnunu karıştırması gibi.

(Babamın neden söz ettiğini biliyordum tabii: Annem mutfaktaki çekmecede kupon biriktiriyordu, çantasına tutamla kupon atmadan hayatta gitmezdi A&P'ye. Yıllardır böyle yüzlerce dolar tasarruf ettiğini iddia ederdi hep – ! Benim anladığım kadarıyla orta yaşlı kadınların asıl takıntısı, gazetelerin reklam sayfalarından kupon kesme ya da dev bir deterjan ya da köpek maması kutusunun içine ellerini dirseklerine kadar daldırıp on iki sentlik kupon arama işinin kendisiydi. Siz karar verin.

Gerçi Şükran Günü için bir sürü yiyecek kuponu çıkıyordu. Hindide "büyük indirim", ya da başka pek çok şey. Ama bu yıl evimizde kuponları, bırakın reklam sayfalarından kesip toplamayı, fark eden bile yoktu.)

Kasabaya uzanan yolun büyük bölümü yokuş aşağıydı. Vadinin içine doğru. Giderek daha soğuk görünen dağ eteklerinden öteye doğru yani. Nehrin uzak bir ucundan Yewville, araya sıkışmış gibi görünüyordu, dik sokakları nehirle buluşuyor, uzaktan bakıldığında neredeyse dümdüz, dikey görünüyordu. İşte yine kasabaya indiğimizde bazen kapıldığım o heyecan başlıyordu, ya kıyafetim iyi görünmüyorsa, görünüşüm filan iyi değilse – yüzüm, kıvırcık aksi saçlarım. Babam ben dur diyemeden köprünün rampasından yanlış yöne döndü, iyi bilmediğimiz bir yerlerden geçiyorduk: kaldırım boyu dar, uzun evler sıralanmıştı, bazıları tahtayla kapatılmıştı, içleri boştu, sokaklarda da pek trafik yoktu; kaldırım kenarlarında yer yer eski, paslı, lastiksiz hurda arabalar duruyordu. Havada duman gibi bir ağırlık, bir yanık kokusu vardı. O alevli günbatımından geriye yalnızca batıda, çok uzakta ince bir hilal kalmıştı. Hızla yakla-

şan gecenin etkisiyle titremem artırıyordu. Evet, işte A&P'ye gelmiştik ama – ne olmuştu acaba? Burada duman ve yanık kokusu iyice keskinleşiyordu, mağazanın ön tarafı kapkara görünüyordu, dış cepheyi boydan kaplayan pencerelerin camları da yer yer mukavvayla kapatılmıştı. Özel indirimleri duyuran ilanlar, DOMUZ SALAMI, MUZ, HİNDİ, KIZILCIK SUYU, YUMURTA, PORTERHOUSE BİFTEĞİ, camlardan düşmeye başlamıştı, binanın kendisi de sanki çatısı içine göçmüş gibi daha küçük görünüyordu, eski yüksekliği yoktu. Yine de içeride hareket vardı. Işıklar fazla parlamadan da olsa göz kırpar gibi yanıyordu, insanlar da içerideydiler, alışveriş yapıyorlardı.

Babam dişlerinin arasından bir ıslık çaldı, "Vay canına." Yine de park yerine girdi. "İşimize bakalım, hemen bitirelim şu işi." Hatırladığımdan çok farklı görünen park yerinde beş altı araba vardı – yerler topraktı, çatlaklardan otlar, uzun devedikenleri çıkmıştı. Park yerinin çevresinde tanıdık hiçbir şey yoktu, ne bir bina, ne ev, yalnızca karanlık. "İçeriye girmek istemiyorum, korkuyorum," ama Babam çoktan kapısını açmıştı, ben de kendiminkini açtım, aşağı atladım. Duman ve yanık kokusu artık öyle keskinleşmişti ki burun deliklerim yanmış, gözlerim yaşarmıştı. İçten içe başka bir koku daha vardı – ıslak toprak, çürüyen bir şeyler, çöp.

Babam sinir içinde sırıtarak "Şükran Günü'nü her zamanki gibi kutlayacağız. Bunu hiçbir şey değiştiremez" dedi.

Otomatik kapılar çalışmadığı için GİRİŞ yazılı kapıyı açıp girdik, epeyce de zorlandık. İçeride bizi soğuk, nemli bir hava sarmaladı – uzun zaman temizlenmemiş bir buzdolabının içi gibiydi koku. Boğulacakmış gibi olup ağzımı tuttum. Babam da dikkatle etrafı kokladı. "Vay canına!" diye mırıldandı yeniden, sanki olanlar bir şakaymışçasına. Marketin arka bölümü karanlıktı, ama çoğu kadın üç beş müşterinin alışveriş arabalarını iterek dolaştığı ön bölümlerde

aydınlık yerler vardı. Sekiz kasadan yalnızca ikisi çalışıyordu. Kasiyer kadınlar gözüme tanıdık görünüyorlardı, ama hatırladığımdan daha yaşlı, solgun dudaklı ve asık suratlıydılar.

"Hadi bakalım!" dedi. Babam alışveriş arabalarının durduğu yerden bir araba çekerken, yüzünde kocaman ve zorlama bir gülüşle. "Rekor sürede bitireceğiz bu işi."

Alışveriş arabasının tekerleklerinden biri her yön değiştirmede takılıyordu, ama Babam sert ve sabırsız hareketlerle marketin en aydınlık bölümüne doğru itti arabayı, şansımıza burası taze sebze-meyve reyonuydu, Annemin ilk uğradığı bölüm. Gerçi öyle değişmişti ki! – sepet ve tezgâhların çoğu boştu, bazıları da kırıktı; aralardaki geçiş yolları yer yer çürük atıklar ve mukavva kutularıyla tıkanmıştı. Yerlerde gölcükler vardı. Sinekler sersem sersem uçuşuyorlardı. Beyaz üniforması lekeli kırmızı suratlı bir adam, önünde kırmızı harflerle ŞÜKRAN GÜNÜNE ÖZEL FİYATLAR! yazılı tepesi basık fiyakalı şapkasıyla bir kutudan marul çıkararak bir sepetin içine öyle özensizce fırlatıyordu ki, bazıları ayağının dibine, pislik içindeki yere düşüyordu.

Babam bozuk alışveriş arabamızı adamın üzerine üzerine sürdü, burada neler oldu, diye sordu ona, yangın mı? – ama adam ona bakmadan gülümsemekle yetindi, hızlı ve kızgın bir gülüştü bu. "Hayır efendim!" dedi başını sallayarak. "Her zamanki gibi her şey!"

Babam bozuldu, arabayı sürdü. Suratının kıpkırmızı olduğunu görebiliyordum.

Bir erkeğin en gücüne giden şey, yanında çocuklarından biri varken başka bir erkek tarafından terslenmektir.

Babam bana, Annemin Şükran Günü yemeğini kaç kişilik hazırlayacağını sordu, ikimiz saymaya başladık. Sekiz miydi? On bir mi? On beş mi? Bu yıl Annemin ablasının ailesiyle birlikte geleceğini hatırladım ya da hatırladığımı sandım (kocası ve beş çocuğuyla birlikte) ama Babam, hayır, dedi, onlar davetli *değiller.* Babam Ryan Amca'nın, her

yıl olduğu gibi, kesin geleceğini söylediyse de ben, hayır, dedim, unutmuştu galiba, Ryan Amca ölmüştü.

Babam gözlerini kırpıştırdı, elini sert sakallı çenesine götürüp güldü, yüzü daha da kızarmıştı. "Tanrım, tabii ya."

Bütün parmaklarımızla saymayı sürdürdük, ama kesin sayıyı bulamadık. Babam en fazla sayıya göre yiyecek almamız gerektiğini söyledi, olur da hepsi gelirse diye. Eğer bir terslik olursa Annem çok kızardı.

Annem, alışverişini hep kurşun kalemle düzgün olarak yazılmış bir listeyle yapardı: elinde tam görüş uzaklığında tutar, beni marketin içinde o koridordan bu koridora listede yazılı şeyleri almaya yollar, o da arkamdan daha ağır adımlarla gelirken kalanları alır, fiyatlara bakardı. Fiyatlara bakmak önemlidir, derdi, çünkü her hafta değişiyordu. Bazı ürünler özel indirime giriyor, fiyatları düşüyor; bazılarınınki yükseliyordu. Ama ürün bozuksa, çürükse, ya da öyle olmaya yüz tutmuşsa kâr edilmiş sayılmazdı. Babam hiç beklemediğim bir anda koluma yapıştı. "Listeyi getirdin mi?" diye sordu. Hayır, dedim, beni tam bir çocuk gibi dürtükledi. "Ama neden getirmedin ki?" dedi.

Göz kırpar gibi yanan ışıkta Babamın yüzü yağlı, pis görünüyordu. Vücudu, soğuğa karşın, giysilerinin altında ter döker gibiydi.

"Ben liste filan görmedim hiç" dedim ters ters. "Liste miste bilmiyorum."

Marul almamız gerekiyordu bir kere, Annem yeşil salata yapacağına göre. Püre için patates alacaktık, fırınlamak için tatlı patates, sos için kızılcık, turta için bal kabağı, elma sosu için elma; havuç da gerekiyordu, iri kuru fasulye, kereviz... ama bulabildiğim en iyi marullar bile pörsümüş ve kararmıştı, içlerini böcek kemirmiş gibi görünüyordu. "Alışveriş arabasına koy onları da işimize bakalım" dedi Babam ağzını koluna silerek. "Bulabildiklerimizin en iyisini aldık deriz ona" dedi. Sonra beni oraya buraya gönderdi, ayaklarım ıslanmış, su içinde kalmış yerlerde kaya kaya, bir sepetin içinden çoğu kararmış patateslerin arasın-

dan adam gibi on-on iki tane ve çok yumuşamamış, çürüyüp kokmaya başlamamış bir bal kabağı, pörsüyüp kurtlanmamış elma seçmeye çalıştım.

Parlak turuncu rujlu, tombul yanaklı bir kadın, titreyen elleriyle kalan son güzel kabağa uzanıyordu ki, kolunun altından uzanıp kaptım. Kadın ağzı açık dönüp bana baktı. Beni tanıyor muydu? Annemi tanıyor muydu acaba? Onu görmemiş gibi yaparak kabağı arabaya (alışveriş arabasına) attım.

Taze sebze-meyve reyonunun arka tarafı kapatılmıştı, çünkü zeminin bir bölümü çökmüştü, onun için rotamızı değiştirip geri dönmemiz gerekti. Babam iyice takılmaya başlayan alışveriş arabasına küfredip duruyordu. Anneme başka ne gerekiyordu? Sirke, un, sıvıyağ, şeker, tuz? Hindiyi doldurmak için galeta? Gözlerimi sımsıkı kapatıp mutfağımızı düşünmeye çalıştım, bir an önce temizlenmesi gereken buzdolabımızın içini, karanlıkta karıncaların üşüştüğü dolap raflarını. Hepsi boştu, öyleydi galiba ya da boşa yakındı, – Annemin yaptığı son alışverişin üzerinden günler geçmişti. Ama A&P'nin titreyen ışıkları dikkatimi dağıtıyordu. Yakında bir yerden su şıpırtısı geliyordu. Babam yüksek sesle sordu, "– bu koridordan mı? Başka ne vardı? Şey gerek –" Kesik kesik, nefes nefese, ağzından buharlar çıkararak konuşuyordu. Gözlerini kısmış yarı karanlığa, yolun, dökülmüş konserve kutusu ve paketlerle dolu kartonlar yüzünden kapanmış bölümüne doğru bakıyordu.

Babama "İstemiyorum" dedim, Babam da "Annen sana güveniyor, evlat" dedi, sonra iç çekerek, çirkin, kızgın bir sesle ağladığımı duydum, "Annem *sana* güveniyor." Babam dürtükleyince, suların sekiz-on santim derinliğinde havuzcuklar oluşturduğu kaygan zeminde kayıp düştüm. Benim de nefesim buharlı çıkıyordu. Raflardaki yiyeceklere, gerekli olabilecek her şeye hızlıca saldırdım, taze elma bulamadığımıza göre, Annem konserve elma püresi isteyecekti, tabii süt, mısır da, belki konserve ıspanak da? şeker pancarı? ananas? yeşil fasulye? Derken, yarı yarıya boş bir rafta ton

balığı konservelerini gördüm, kutular patlamıştı, içlerinden ağır kokulu bir sıvı sızıyordu – belki bunlardan da bir iki tane alsam iyi olacaktı, gelecek hafta için. Bir büyük kutu da Campbell marka domuz etli fasulye: Babam bayılırdı ona.

"Çabuk olsana! Ne oluyor? Bütün gece burada kalamayız!" Babam ellerini ağzına kapatmış, koridorun ta öte ucundan beni çağırıyordu. Konservelerin bulabildiğim en iyilerini topladım, hepsini göğsümde kucaklamıştım, arada düşenler olunca o pis kokulu suyun içinden almak için eğilmem gerekiyordu. "Lanet olası kız! *Çabuk dedim* sana!" Babamın sesindeki korkuyu sezebiliyordum, daha önce sesini hiç böyle duymamıştım.

Titreyerek Babamın yanına döndüm, kutuları arabaya boşalttım, sürüp ilerledik.

Yandaki koridor karanlıktı, tavandan sarkan sicimler yüzünden de bazı bölümlerine girilemiyordu... yerde kocaman bir at büyüklüğünde bir delik açılmıştı. Tepemizde de tavanın bir bölümü gitmişti: bakınca, açıktaki kirişlerden çatının içi görünüyordu. Kirişlerden pas rengi su damlaları top gibi ağır düşüyordu. Buradaki deterjan, bulaşık makinesi deterjanı, böcek ilacı, karınca tuzağı rafları çok daha düzenli görünüyordu. Yeşil yağmurluklu bir kadın, kapalı olan bölümün üzerinden, deliğin tam dibinden bir kutuya uzanmaya çalıştı ama yetişemeyince vazgeçmek zorunda kaldı. Babam beni o koridora göndermesin diye dua ettim, ama evet, orayı gösteriyordu işte, kararlıydı, "– sabun da ister herhalde, bulaşık, çamaşır için: hadi –" anladım ki hiç şansım yok. Aralardan, deliğin kenarından önce bir ayağımı sonra öbürünü atıp, ağırlığımı iyice azaltıp, nefes bile almamaya çalışarak, elimden geldiğince çeviklikle sıyrılıp geçtim. Pas renkli sular saçlarıma, yüzüme, ellerime damlıyordu. *Aşağıya bakma. Sakın.* Kolumu, parmaklarımı uzatarak olabildiğince öne eğilip bir deterjan kutusuna ulaştım. Normal, ekonomik boy, dev boy, jumbo boy ve dev jumbo boyları vardı: Ben en yakında olduğu için ekonomik boyu seçtim, çok ağır da değildi. Yine de *ağırdı tabii.*

Bir kutu bulaşık deterjanı almayı da başardıktan sonra, ceketinin önünü açmış, elini göğsüne bastırarak alışveriş arabasına yaslanmış duran Babamın yanına döndüm. Deterjanı arabaya koyarken sakarlık ettim, patladı, marulun üzerine incecik gümüşümsü asit kokulu bir sıvı döküldü. Babam bana küfrederek başımın yanına öyle sert vurdu ki kulaklarım zonkladı, kulak zarım yırtıldı sandım. Gözlerime sel gibi yaşlar doldu ama ölsem ağlamayacaktım.

Yüzümü gömleğimin koluna silip fısıltıyla "Bu boktan şeylerin hiçbirini istemez ki o. Sen biliyorsun onun neler istediğini" dedi.

Babam bir daha vurdu, bu kez de ağzıma. Topuklarımın üzerinde geri geri sendeledim, ağzıma kan tadı geldi. "Seni *bok kafalı* seni" dedi öfke içinde.

Babam öfkeyle itince, bozuk araba üç tekerleğiyle öne doğru savruldu; dördüncü tekerlek artık hiç gitmiyordu. Yüzümü silip yeniden peşine düştüm, başka şansım yok ki diyordum içimden, Annem belki gerçekten de *bana* güveniyordu. Eğer kimseye güvendiği söylenebilirse tabii.

Sırada un, şeker ve tuz vardı. Sonra da ekmek reyonu: burada da raflar hemen hemen boştu, yerde sudan ıslanmış bir iki somun ekmek duruyordu. Babam kös kös homurdandı, onları yerden alıp arabanın içine attık.

Sonra süt ürünleri reyonu geliyordu, burada da dökülmüş sütlerin keskin kokusundan, ekşimiş tereyağı kokusundan geçilmiyordu. Babam ayağımızın altındaki süt gölcüklerine baktı; ağzı oynadı ama konuşamadı. Ben burnumu tıkayıp bozulmamış, ya da çok fazla bozulmamış ne varsa toplamaya giriştim. Anneme süt gerekti, evet, krema da, evet, tereyağı, domuzyağı. Sonra yumurta: artık tavuk beslemiyorduk, geçen kış tavuk nezlesinden ölmüştü hepsi, yani yumurtaya da gerek vardı, ama içinde tam bir düzine yumurta olan bir kutu bulamıyordum. Kesik kesik, nefesimden buharlar çıkarak kalça üzeri çömeldim, yumurtaları elden geçirmeye, iyi ya da şöyle böyle iyi görünen her yumurtayı kartonundan alıp başka bir kartona koymaya baş-

ladım. En az on iki tane gerekiyordu, bu da zaman alıyordu, Babamsa bir iki metre ötede öfkeyle bekliyordu, kendi kendine konuştuğunu duyuyordum ama ne söylediğini duyamıyordum.

Babam dua etmiyordur umarım, dedim içimden. Böyle bir şeyi duyduğum an midem bulanırdı. Benim yaşımda biri, babası, evet ve annesi, belki de en çok annesi, bir yana hiçbir yetişkinin yüksek sesle Tanrıdan yardım dilenişini duymaktan hoşlanmaz, çünkü böyle bir duayla yardım gelmeyeceğini bilir. Süt ürünlerinin yanında donmuş gıda reyonu vardı, orası da sanki bir dev çizmeleriyle gezerek her şeyi yerle bir etmiş gibi görünüyordu. Buzdolaplarının içi dışına çıkmış, dağılmıştı, amonyağımsı pis bir koku geliyordu. Şişmanca genç bir anne yanaklarından yaşlar süzülerek üç küçük çocuğu arabaya koymuş, donmuş gıda paketlerinin, dondurma paketlerinin oluşturduğu yığının içinden bir şeyler bulmaya çalışıyor, çocuklar sızlanıp feryat ediyorlardı. Dondurma kutularının hepsi erimiş, su olmuştu. Donmuş hazır yemekler de çözülmüş görünüyordu. Genç anne yine de eğilmiş paketlerin içini didikliyor, sessiz sessiz ağlayarak aranıyordu. Ben de baksam mı o paketlere, dedim – dondurmayı hepimiz çok seviyorduk, evdeki dondurucuda da bir şey kalmamıştı. Dondurma kutuları yağ gibi fokurdayarak titreyen, kıpırdanan kara bir şeyin ortasında, eriyen dondurmalardan oluşmuş bir gölün içinde duruyordu. Daha yakına gidip baktım, ayağımla çeyreklik bir ahududu parçalı dondurma kutusunu iteleyince, altında parlayarak kaçışan hamam böceklerini gördüm. Genç anne nefes nefese bir çikolata parçalı dondurma kutusunu kaptı, silkeleyip hamam böceklerini temizlerken iğrenerek bağırdı; kutuyu yine de alışveriş arabasına, öbür yiyeceklerin yanına koydu. Bana baktı, gülümsedi. Başka ne yapabilirim ki? anlamında sinirli bir gülüştü bu, ben de yapış yapış olmuş ellerimi kot pantolonuma silerek gergin gülümsedim ona. Ama ben dondurma almayacaktım, çok teşekkürler.

Babam sabırsızlıkla ıslık çaldı, "Hadisene!" Ağırlığını,

sanki tuvaleti gelmiş gibi sürekli bir bacağından öbürüne veriyordu.

Süt ürünlerini, bulabildiğim en iyilerini de toplayıp sonunda dolmaya başlayan arabaya koydum.

Sıra et reyonundaydı. Şükran Günü hindisini oradan alacaktık, eğer gerçek bir Şükran Günü kutlaması yapmak istiyorsak yani. Bu reyon da donmuş gıda reyonu gibi feci zarar görmüştü. Tezgâhtakilerin hepsi yere, eğilip bükülmüş metal parçaları, cam kırıkları ve bozulmuş et yığınlarının arasına saçılmıştı – tavuklar, yılan görünümlü sucuk kangalları, üzerinden kanlar süzülen iri biftekler seçiliyordu. Burada da koku dayanılmazdı. Hamam böcekleri her yana kaçışıyordu. Ama kasap, beyaz üniformasıyla tezgâhın arkasındaki yerindeydi, havuç rengi saçlı, kaşsız bir kadına, –Annemin liseden, adını bilmediğim, bir arkadaşıydı kadın–, kanlı bir et paketi uzatıyordu, kadın da çok komik bir duruma düşerek ona içtenlikle teşekkür ediyordu. Sıra Babama gelince o da tezgâha yanaştı, yüksek sesle hindilerin yerini sordu, kasap sanki aptalca bir soru sormuşçasına pişkin sırıtarak baktı ona, Babam bu kez daha da yüksek bir sesle, "Bayım, biz şöyle irice bir hindi istiyoruz, en az sekiz-on kiloluk filan. Karım –" Kasap, marketin her zamanki kasabıydı, tanıyordum ama farklı görünüyordu: avurtları çökük, uzun boylu, ceset görünümlü bir adamdı, çenesinin bir bölümü yoktu, boncuğu andıran tek gözü dalga geçer gibi parlıyordu. Üniforması kan lekesi içindeydi, onun da kafasında kırmızı harflerle ŞÜKRAN GÜNÜNE ÖZEL FİYATLAR! yazılı, tepesi basık, fiyakalı bir şapka vardı.

"Hindimiz kalmadı" dedi kasap keyifle tersler gibi, "– kalanların hepsi arkada, dondurucuda." Et kıyılan bir tezgâhın arkasındaki delik açılmış duvarı işaret ediyordu; bir tür tüneldi bu. "Oraya çıkıp almak ister misiniz efendim? isterseniz buyrun." Babam deliğe bakakaldı, ağzı kıpırdadı ama sesi çıkmadı. Ben burun deliklerimi parmaklarımla kapatıp yere çömeldim, o karanlık ve su damlayan yerde ne olduğunu görmeye çalıştım, parlayan zeminde ha-

reket eden bir şey (et dilimleri mi? ölü hayvan bedenleri mi?) ya da biri vardı.

Babamın beti benzi atmıştı, gözleri yuvalarında ufacık kalmıştı. Hiç konuşmuyordu, ben de konuşmuyordum ama ikimiz de ne kadar uğraşırsa uğraşsın, o delikten içeri giremeyeceğini biliyorduk. Ben bile zorlanırdım.

Sonunda derin bir nefes alıp Babama, "Tamam. Şu lanet hindiyi ben alayım" dedim. Yüzümü küçük bir çocuğunki gibi buruşturup ne kadar korktuğumu gizlemeye çalıştım, bilmesine gerek yoktu.

Ellerimle dizlerimin üzerinde adımımı attım o yıkıntının, cam kırıklarının içine – böööö! o iğrenç kokulu pisliğin içine! – başımı deliğin ağzından içeri uzattım. Kalbim öyle hızlı atıyordu ki, nefes bile alamıyordum, bayılacağımı sanıp korktum, Annem gibi tıpkı. Ama aynı zamanda da bayılacak kızlardan olmadığımı biliyordum, ben güçlüydüm. Deliğin ağzı bir mağaraya giden tünel gibiydi, mağaranın genişliğini anlayamazdı insan, çünkü kenarları karanlığın içinde dağılırdı. Tavanı alçaktı gerçi, kafamın yalnızca sekiz-on santim üstündeydi. Ayağımın altında kanlı artıklar, hayvan kafaları, deriler, bağırsaklar ve onların yanı sıra bütün bütün biftekler, kesilmiş bir domuzun parçaları, domuz pastırması dilimleri, üzerlerinden kan damlayan, kafası kesik, derisiz boyunlarından gıdıkları, bembeyaz kemikleri seçilen hindilerden bir göl oluşmuştu. Bir an kusacağımı sandım ama kendimi tutmayı başardım. İçeride bir başka müşteri daha vardı, Annemin yaşında bir kadın gümüş grisi saçlarını bir boneyle toplamıştı, üzerinde yakası kürklü kaliteli bir kumaş manto vardı, mantonun eteği pisliğin içinde sürünüyordu ama kadının pek aldırdığı yoktu. Bir hindiyi alıp inceledi, beğenmedi, öbürünü inceledi, beğenmedi, yanındakini inceledi, sonunda iri bir hindide karar kılarak zafer kazanmış havasıyla delikten geri süründü. Böylece ben mağaranın içinde hasta gibi, tir tir titrer, ama heyecanlı bir halde yalnız kaldım. Görebildiğim kadarıyla yalnızca üç ya da dört hindi kalmıştı. Bozulup bozulmadıklarını anlamak

için tek tek koklamaya çalıştım. İçlerinden biri hâlâ yenecek kadar taze miydi acaba? – dizlerime kadar kana, pisliğe batmıştım. Yaşamım boyunca, o zamana kadar hatırladığım kadarıyla yani, Anneme mutfakta yardım ederken, tezgâhta duran tavuk ya da hindilerin görüntüsünden midem bulanmıştı: cılız, başsız boyunlar, gevşek, solgun pütürlü bir deri, pullu pençeli ayaklar. Hele kokuları, o akıldan silinmez koku.

Hayvanın içi oyulduktan sonra kaşıkla doldurulan baharatlı malzeme, deliğin dikilip kapatılışı, eritilmiş yağ sürülüp fırına verilişi. Cansız buz gibi etin yenebilir ete dönüşü. Tabii keyifsizliğin de iştaha.

Bu nasıl oluyor derseniz, oluyor işte.

Yanıtı bu, *oluyor*.

Mağaranın içindeki koku çok keskindi, hangi hindinin öbürlerinden daha taze olduğunu kestiremediğimden, kalanların en büyüğünü seçtim, en az on kiloluk bir hayvandı, artık nefes nefese, yarı ağlamaklı zorla deliğin ağzına sürükledim, dışarı çıkardım, arkasından da sürünerek ben çıktım. Marketin önceden loş görünen ışıkları şimdi parlak geliyordu, işte Babam yakınımda alışveriş arabasının üzerine abanmış beni bekliyordu, ağzı kulaklarında, dudaklarının kenarında seğirti gibi bir gülüş. Bir şeye çok şaşırmış görünüyordu, hindinin büyüklüğüne belki, belki de yalnızca olanlara, yaptığım bu şeyi yapabilmiş olmama, ona sırıtarak göz kırpmama, ayağa kalktıktan sonra kirli ellerimi kot pantolonuma silmeme. Bir süre ağzını açamadı, hindiyi arabaya taşımama yardım etmekte de gecikti.

Neden sonra cılız bir sesle, "*Vay canına*" dedi.

Marketin ışıkları sönüyordu, alınanları yazacak tek bir kasiyer kalmıştı. Dışarısı çok karanlıktı; ay yoktu, hafiften kar yağıyordu, yılın ilk karı. Babam ağır kesekâğıtlarını kamyonete taşıdı, ben de hafiflerini taşıdım, arkaya yerleştirip üzerlerini muşambayla örttük. Babam hızlı hızlı nefes alı-

yordu, yüzü hâlâ aşırı beyazdı, onun için de bana kendini hiç iyi hissetmediğini, eve kadar arabayı kullanmasa iyi olacağını söylediğinde şaşırmadım. İlk defa bir yetişkinin böyle bir şey söylediğine tanık oluyordum ama nedense şaşırmadım, Babam bana anahtarları verdiğinde onları elimde tutma duygusu hoşuma gitti.

Kamyonete binip oturduk. Babam yumruğunu kalbine bastırarak yolcu koltuğunda oturuyordu; bense şoför koltuğunda, koca direksiyonun başında. Boyum, direksiyonun ve motor kapağının üstünü görmeye ancak yetiyordu. Daha önce hiç motorlu araç kullanmamıştım ama yıllar boyu onları, Babamı ve Annemi izlemiştim. Onun için de nasıl yapılacağını biliyordum.

KÖR

Bu kırlık arazide ayın görünmediği zamanlarda, zaten akıl almayacak kadar karanlık geçen gecenin bir yerinde elektrik kesildi.

Beni uyandıran buydu sanırım. Uyurken birden uyandım. Bir yapının çökme sesini andıran hafif bir gümbürtü. Üstümde çatıyı davul gibi güm güm döven yağmurun sesi. Tepemi saran tavan alçaktı, ufak, pis taşlardan örülü çatı da alçaktı. Pencereye doğru çaprazlama oturduğum yerden korkuyla içeriye girmeye çalışan yağmurun *sss! sss!*larını dinledim.

Ona bir şey söylemedim, hatta uyandırmadım bile.

Yaşlı bunağı da ötekileri de uyandırmak istemedim. Horultular, homurtular, gırtlaklardan taşan hırıltılar. O yaşta başka ne beklenebilirdi ki onlardan?

Korkak bir kadın değilim ben, aslında yıllar boyu deneyim kazanmış, güçlü ve pratik zekâlı bir kadınım. Öbür evimizde de, burada da –yani emeklilik yaşantımızda– hep ev halimizi incelemişimdir. (*Onun* emekliliği aslında bu: nereden benim oluyor ki?) Yani fırtınadan filan korkmam, yine de insan evin içinde temkinli olmalı, en azından evdekilerden biri öyle olmalı. Şu an olduğu gibi yağmur pencerelerden süzülüyor, evin duvarlarını dövüp sular içinde bırakıyor, saçak olukları daha temizlenmediği için sular taşıyor, evin yüzeyinden akıp eski taş temelin, ah, Tanrım, ah, kile-

rin içine akıyorsa. İşte korkum buydu benim. Buydu yalnızca, fırtına değildi. Ona o kadar hatırlattığım halde bir türlü temizlememişti olukları.

Çok geçmeden de, sonunda, bir gün, bu soğuk, rüzgârlı yere nisan geldi, sırf onu utandırmak, oluklardaki çürümüş yaprakları ve öbür birikintileri temizlemek için, metal merdiveni yüklükten ben çıkarayım dedim içimden. Ah, yaşlı bunak. Ne var ki ihmal ettim bunu yapmayı – şu ansa artık çok geç. İşte *sss! sss!* diye içeriye girmeye çalışan yağmurun sesi.

Anında yatağımın başucundaki lambayı yakmaya çalıştım, ama elektrikler kesikti. Oda öyle karanlıktı ki yüzümün tam önüne getirdiğim elimi bile seçemiyordum. El yordamıyla lambaya uzanayım derken, neredeyse aptalca bir hareketle lambayı panjurların üzerine deviriyordum, kendi kendime söylendim, ama boşuna, elektrik yoktu. (Ya *o*, boğazında biriken balgam yüzünden çark dişlisi sesleri çıkararak horul horul uyurken benim çektiğim sıkıntının farkında mıydı? Nerdee!) Kışın da çok olmuştu elektriğin kesildiği, bir keresinde on sekiz saat gelmemişti, şikâyet etmek için telefon ettiğimde bürodaki kız yılışık, tiz bir sesle, şirketimiz elinden geleni yapıyor hanımefendi, elektrikler elden geldiğince çabuk düzelecek, demişti. Sonunda dayanamayıp telefonda bağırmıştım, Yalancılar sizi! Hepiniz yalancısınız! Elektriğe para ödüyoruz biz, daha iyi hizmet bekliyoruz! Sessizlik olmuştu, sonunda küçük sünepenin saygısını kazandığımı sanırken, yine yılışık, tiz bir sesle – büyüklerine saygılı bir tavırla, ama alay eder gibi, büzülen o kırmızı rujlu dudakları görür gibiydim – Hanımefendi, size söylediğim gibi şirket elinden geleni yapıyor, demişti.

Öfkeyle kapamıştım telefonu. Öyle sert kapamıştım ki, yere düşmüştü. Ucuz plastikten yapılma yüzeyinde saç teli inceliğinde çizikler oluşmuştu.

Saate bakmaya çalıştım. Karanlıkta saatin durduğu yere doğru baktım. Ama yeşil floresanlı sayılar bile görünmüyordu, öyle karanlıktı ki. Yine de (sidik torbamın üzerinde-

ki baskıdan yola çıkarak: her gece düzenli olarak bu rahatsızlık duygusuyla uyanırım) üçle üç buçuk arası bir şey olduğunu tahmin ettim. Gecenin tam ortasıydı, elektrik şirketinin bunu bahane ederek tamir ekibini çok da hızlı işe koşmayacağı belliydi.

Artık kalbim öfke ve kaygıdan iyice hızlı atmaya başlamıştı, bu kör karanlıkta tuvalete gitmem gerekiyordu! – bacaklarımı yataktan aşağı sarkıttım (biraz uyuşma hissettim, özellikle de dizlerimde), çıplak ayakla zar zor yere bastım. Terliklerim neredeydi? – arandım ama bulamadım.

Bir iç geçirip kendi kendime söylendim, bunu alışkanlık haline getirmiştim, çünkü bir zamanlar kediyle, sonraki yıllarda da kanaryayla da hep böyle konuşurdum; o da sağır olduğu için canı istedikçe yüksek sesle, Tanrı bize acısın! diye söylenirdi, benim sesimin tonuna bakansa Tanrının artık benimle işi olmadığını sezerdi. Uzun yıllar alıyor tabii insanın bunu görmesi. O, uykusunun arasında, eminim sırtüstü yattığı yerde, çenesi sarkmış, yanaklarından aşağıya ip halinde salyaları akarak uyuklarken sesimi duymadı.

İri yarı bir kadın sayılmam, şişman da denemez bana. Biraz kilo aldığım için ayaklarıma ve sırtıma yük biniyor o kadar. Bazen nefesim kesiliyor, telaşlandığım zamanlarda olduğu gibi.

Benim yaşıma gelince, diyorum kızlarıma aradıklarında, aslında çok ender ararlar, sizi de görürüz. *Bana* hikâye anlatmayın!

Sonra yavaşça, güçlükle banyonun yolunu buldum, sidik torbam sancıyordu, çok fena durumdaydım. Gözlerim kapalı da olsa bütün ev, banyo, ezbere zihnime kazılı olduğu için yanılmama olanak yoktu, yine de görmeye zorluyordum kendimi, böyle bir durumda hataydı tabii bu. Ayaklarımı sürüyerek yürürken şifoniyere çarptım, sandığımdan yarım metre ötede çıkan kapı kolunu aradım. Nefes nefese kendi kendime söylendim, çünkü benim yaşımdaki biri, insanlar dünyasından olmasa da nesneler dünyasından ister

istemez biraz daha fazla saygı bekliyor, o, bütün bencilliğiyle uyurken duymuyordu tabii bunları.

Neyse ki banyo, yatak odasının önündeki koridordaydı. Çok uzağa gitmem gerekmiyordu.

İçeri girer girmez ışıkların kesik olduğunu unutarak duvardaki düğmeye uzandım, alışkanlıklar ne de zor siliniyor.

Yine de fazla güçlük çekmeden kullanabildim tuvaleti. Tuvaletin, nedense, yatak odasından ve koridordan daha karanlık olduğunu fark ettim; aslında tuvaletin tam arkasında çatıya ve otları iyice uzamış eski otlağa bakan bir pencere vardı. (Bu eve taşındığımızdan beri geçen on iki yıl içinde, ay ışığında yıkanırken pek çok kez bu pencereden bakmıştım. Ne görmüştüm? Ne görmeyi umuyordum?) Ama şimdi karanlıkta pencere de kaybolmuştu. Zifiri karanlıkta. Camı döven yağmurun gürültüsü ve süzülen sular olmasa, insanın orada bir pencere olduğuna inanası gelmiyordu.

Tuvaletin sifonunu çalıştırabilmek için bir, iki, üç kez çektim. Bir yandan da hep yaptığım gibi tesisatçıya küfrediyordum, çünkü bu eski evde sürekli bir şeyler bozulup kırılıyordu, tesisatçıyı kim çağıracaktı her seferinde? – çeki kim yazacak, parayı kim ödeyecekti? Bir de kızlarım, Babamıza neden dırdır edip duruyorsun, Babamızı rahat bırakşana, sinirleri bozuk zaten adamın biliyorsun, demiyorlar mı, ya da demiyorlar mıydı? Aptallar, bir şey bilseler bari.

Hatalı davranmıştım aslında. Eski evimizi satmaya öyle hemen, istekle razı olmakla, *buraya* taşınmakla. *Buraya* yerleşmek için kırk üç yılımızın geçtiği üniversite kasabasını bırakmakla. *Onun* için anısı olan bu çiftlik evi ve ağaçların tekdüze görüntüsü (çünkü küçük bir çocukken yazları ailesiyle buraya akrabalarını görmeye gelirlermiş – yaşamının en mutlu anılarıymış bunlar, dediğine göre) hiç *bana* göre değil. Üç arkadaşıma veda etmeden ayrılmıştım, beni önemsemiyor, küçümsüyorlardı çünkü dayanamamıştım buna, taşınarak öç almak istemiş ve yapmıştım. Şu an bundan pişmanlık duymak için çok geçti.

Deminkinden daha güçlü gelen yağmurun sesini duyarak

korkunç karanlıkta yeniden yatağın yolunu aradım, camlardaki o *sss*!lama ve çatıyı döven o ses. Şu an o kadar fazla horlamıyordu, ya da rüzgâr *onu* bastıracak kadar güçlüydü, ben yataktan çıkarken hiç kıpırdamadı, kriz ya da nöbet geçirsem, zifiri karanlıkta merdivenlerden aşağı yuvarlansam farkına varacak mıydı? – güldürmeyin beni. Usulca eğilerek yatağa girdim, yaylar gıcırdadı. O yine de kıpırdamadı.

Yağmuru ve kileri düşünmemeye çalıştım. Taşan olukları da. Üzerime kara kara dalgaların geldiğini düşünerek zihnimi rahatlatmaya çalıştım, küçük dalgaların üzerine çıkıp batmadan kalabiliyordum, tıpkı havuzda suyun üzerinde kalmayı öğrendiğim gibi, sırtüstü nasıl da kolay kalıyordum suyun yüzeyinde, hiç korkmuyordum, daha genç yaştaki kadınlar zorluk çekiyorlardı, en kötüsü de en sıska olanların durumuydu. Oysa ne kadar kolaydı. Kendinizi bırakıyordunuz, o kadar. Ve suyun üzerinde yüzüyordunuz.

Zihnim bir türlü rahat etmiyordu. Örgü örer gibi tıpkı – çelik şişlerin şıkırdayışı, göz alışı gibi.

O onca yıl kimse rahatsız etmesin diye odasına kapanıp ders notlarını, hep aynı ders notlarını daktiloya çekti, bilimsel makaleleri ve tek kitabı – Antik Yunan Tragedyası üzerine ödev verilmedikçe kimsenin okumadığı o kaynak kitap – üzerinde çalıştı. Aslında onunla gurur duyuyorduk tabii, karısı ve kızları olarak yani, hani hepimizde doğal bir gururlanma dürtüsü vardır ya, bir şeylerle gururlanmak isteriz! Tabii klasik edebiyat profesörü maaşının çok katkısı oluyordu eve, bunu kabul etmek gerek. Piposunu çekip duran zavallı aptal, hem de ne çektiğinin farkında bile olmadan. Hangisi farkında ki? Sigara içmesi yasaklanınca emzikli bebek gibi yakılmamış pipoyu çekmeye başlamıştı. Acınacak bir durumdaydı.

Emekli olurken filoloji bölümünün öğretmenler odasında bir parti verilmişti, ikram olarak yalnızca tatlı kırmızı şarap ve kürdan batırılmış küp peynir, biraz da kızarmış ekmek vardı, bölüm başkanı onu öven bir konuşma yapmış,

o da ayağa kalkarak teşekkür etmişti, genç öğretim üyeleri birbirlerine sırıtarak bakarken, eski hocalar da onlardan aşağı kalmayıp esnemelerini çok büyük lokmalar gibi geri itip bastırırken *onun* gözleri yaşlarla doluydu. Bu sahneyi izlemesi öyle komikti ki!

Kadehler Emekli Profesör şerefine kalkıyor, o da şarap kadehini öyle bir vakurla kaldırıyordu ki. Hiçbir şeyin farkında değildi. Zavallı koca aptal, o törenden *aklımda en fazla kalan* şeyin ne olduğunun da farkında değildi.

Sırf kendi zaaflarım yüzünden, hayatta sahip olduğum tek dostlarımdan öç alma duygusuna kapılıp, beni buraya taşınmaya ikna etmesine izin verdim.

Onun emekliliğiydi bu: nereden benim oluyordu?

Uyumaya çalıştım, ama yağmur aynı hızla yağmayı sürdürüyordu, gök gürültüsü dağlardan *yuvarlanarak tam da bu evin üzerine doğru gelen* kocaman bir şey gibi yakınlaşmıştı, bu şey, dev gibi yuvarlak bir nesneydi, eve kadar yuvarlanıp yanından geçerek tarlaların arasında gözden kaybolurken gözlerim korkudan fal taşı gibi açıktı. Ama şimşek yoktu! Ne öncesinde ne de sonrasında. Gece herhangi bir gece kadar karanlıktı.

Onu uyandırmaya çalıştım. Omzundan tutup sarstım.

Uyan! Yardım et! Korkunç bir şey oldu!

Sesim çılgın bir sopranonunki kadar güçlü ve tiz çıktıysa da *ona* etki etmedi. Bu zifiri karanlıkta bir karaltı, bir ışıltı olarak bile seçemiyordum *onu*.

Yine de emindim o olduğundan, elli bir yıllık kocam yanımda bir gübre çuvalı gibi miskin, hantal yatıyordu, çarşaf altına toplanmıştı. El yordamıyla tüylü çenesini, cılız saçlarını ve altındaki kemikli kafayı buldum. Yine el yordamıyla benimkiler gibi fal taşı gibi açık gözlerini buldum.

Myron! Ne oluyor? Ne oldu sana?

Ama öylece kıpırtısız yatıyordu. Çarşaflardan burun deliklerimi yakan nemli, berbat bir koku geliyordu.

Birkaç dakikadır nefes alıp verişini duymadığımı fark ettim. O horultu ve homurtuyu, boğazındaki o çatallı sesi.

İçimde iri balgam parçaları gibi bir öfke kabardı. Piposunu, ne içtiğini bilmeden çekip durmuştu, oysa doktor uyarmamış mıydı? – ben de uyarmıştım, ona pek düşkün olan kızları da!

Ama ne gezer? Profesörümüzün aklı antik dünyayla ya da yıldızlarla öyle meşguldü ki (evren "ilgi alanlarından" biriydi çünkü).

Uyan! Uyan! Uyan! Beni nasıl bir başıma bırakırsın, böyle bir anda! – omzuna güçlü bir yumruk indirdim.

İnildemiş miydi, yoksa bana mı öyle gelmişti? – birden yine kırlardan eve doğru yuvarlanarak gelen gök gürültüsü her şeyi bastırdı, bir çocuk gibi ağlayarak yardım dilendim.

Hâlâ şimşek yoktu, en ufak bir ışık bile!

Bu normal değildi, biliyordum. Gök gürültüsünün ardından şimşek gelmeliydi, çünkü gök gürültüsü göğü parçalayıp ikiye yaran şimşekten önce duyulurdu, bunu *iyi biliyordum.*

Belki de o ses gök gürültüsü değildi, başka bir şeydi?

Kendimi birden, sanki dışarıdan, karanlığın içinden gelen, bir panik duygusuna kaptırdım, artık işe yaramayan bir şey gibi kendimden öteye ittim *onu,* beni hiç tanıyabildi mi bunca yıldır, hiç dikkatli baktı mı ki bana dedim içimden? – sonra şu geldi aklıma, *Artık kimse kimseye yardım edemez, bu o ilk başlangıcın karanlığı ve de sonun.*

Sonradan yaptığım hesaplara göre saat gecenin dördüydü. O an, öldüğünü ve yardım istemem gerektiğini anladığım anda, o korkuya kapılmış halde böyle incelikle akıl yürütememiştim. Tek bildiğim yalnız olduğum ve çok ama çok korktuğumdu! Kalbim vahşi bir yaratığınki gibi korkuyla atıyordu! O beni bu kuşatmanın, dış dünyadan gelen bu anlayamadığım saldırının daha başında yalnız bırakıp gittiği için.

Sanki bir mezardan kaçar gibi telaş içinde kalktım yatağımızdan.

Tavan mı akıyordu? – yatak çarşafları ıslaktı, örtünün üzerinde yapış yapış bir şeyler vardı. Odadaki yağmurun taptaze kokusunu bastıran o pis, tatlımsı iğrenç koku. Ah, *onu* suçlamıştım bir de! *Onu* suçlamıştım! Karanlıkta telefona uzanmaya çalışırken lambayı devirdim ve bir çığlık atarak yeni gelinler gibi ağladım *onu* kaybettiğim için, yüzüne gerçek anlamda uzun zamandır bakmamıştım oysa, tabii *onun* benimkine bakmadığından daha uzun değildi bu süre.

Büyük kızım University Heights'daki eski evimize bir gelişinde beni mutfakta bulmuş, çok şaşırarak, Anne, neden ağlıyorsun? diye sormuştu – yüzümü onun gencecik gözlerinden gizleyip öfke ve utançla mırıl mırıl, Çünkü babanla ben artık karı koca değiliz, yirmi yıldır birbirimizi sevmiyoruz, demiştim, kızım derin bir nefes alıp sanki bu orta yaşlı kadından, annesinin dudaklarından ağza alınmayacak bir şey duymuş gibi, Aman Anne! – buna inanamıyorum! – demiş ve keyfi kaçarak başını çevirmişti, aslında hepsi gibi, yani bizim bedenimizden can bulup sonra olabildiğince hızla, telaşla uçup giden bütün çocuklar gibi, onun da demek istediği şuydu: *senden* bunları duymak istemiyorum.

O ölmüştü işte, yardım istemeliydim, ama ellerimle dizlerimin üzerinde emekleyerek yere düşen telefona uzanırken düşündüm ki, eğer *o* öldüyse, bunun nedeni elektriğin kesilişiyle aynıydı; eğer elektrik kesikse, bunun nedeni *onun* ölümüyle aynıydı – yani insan eliyle yapılabilecek bir şey yoktu.

Diyelim ki bu kapkara gecede bu evi, bu odayı bulacak olsalar bile, ben yabancıların bu odaya girmesini isteyecek miydim?

Parmaklarım halının sert dokusuna değdi, ama telefonu bulamıyordum, düdük sesini de duyamıyordum, bu da telefon hatları kesik demekti zaten; dış dünyayla bütün bağlantı kesilmişti.

O iğrenç, berbat koku. *Onun kokusu. O.* Birden *onunla* buraya tıkılı olmaya dayanamayacağımı hissettim. Delice bir duyguya kapıldım, kaçmalıydım.

Ellerimle dizlerimin üzerinde sürünerek kapıya doğru ilerledim, evet! evet! işte böyle! Yürekli ol! diye fısıldıyordum kendime. Çalışma masasının üzerinde acil durumlarda kullanmak için bir gaz lambası ve kibrit duruyordu, ama şimdi onları bulamayacağımı biliyordum, bulsam da titreyen parmaklarımla fitili yakamazdım.

İşte o leş kokulu mezardan böyle geceliğimle yerlerde, ellerimle dizlerimin üzerinde emekleyerek kaçtım.

Ağır ağır, güçlükle, kendimi zorlamaktan nefes nefese dik merdivenleri inip karanlığa çıktım.

O kadar çok basamak vardı ki! – daha önce hiç saymamıştım, şu an inerken de yirmide hesabı şaşırdım.

Sol elimle (pek sağlam olmayan) tırabzanı sıkıca tutup sağ elimle de yoklayarak duvardan destek aldım. Gözlerimde yaş kalmamıştı, yine de fal taşı gibi açmıştım gözlerimi, siyah boya kütlesi gibi kör ve dipsiz karanlıktan başka bir şey göremediğim halde aşağıya bakıyordum. Yaşamımdaki başka hiçbir karanlığa benzemeyen bu karanlıkta gizemli bir şey olduğunu anlamıştım.

Görmem gerek, görmem için ışık gerek.

Umutsuzca aşağıya iniyordum, dolaptan feneri almaya; mumları yakmaya. Telaştan sabahlığımı ve terliklerimi unutmuştum. Hangi yılda olduğumuzu, hatta nerede olduğumu, bu evin yaşadığım evlerden hangisi olduğunu bile söyleyecek halim yoktu. Ah, bu yaşta, dolaşık gri saçları kürek kemiklerine kadar uzanan bir kadın, göğüsleri irileşmiş, sarkmış, kalçası, uylukları, karnı da sarkmış, köpek gibi nefes nefese ve ter içinde, bu üfürükten merdivenlerde bile kan ter içinde kalan, çıplak ayaklı, hantal bir kadın, eski arkadaşlarım nasıl acırlardı görseler, kızlarım nasıl aşağılarlardı! Genç bir kadınken insan bir gün *bu hale* geleceğini hiç düşünemiyor.

Yağmur ve gök gürültüsü sürüyordu, ama hâlâ şimşek yoktu. Yalnız birden *aşağıya* inmeme bir türlü izin verme-

yen bir yerçekimi hissettim, adımımı bir sonraki basamağa doğru atmamla fark ettim ki sonraki basamak yok, merdivenin sonuna gelmişim.

Çok feci titriyordum, sanki bir saldırıya karşı korunur gibi büzülmüştüm. Oysa karanlığın içinde hiçbir şey yoktu.

Yukarı odadaki berbat koku burada dağılmıştı. Ama hâlâ duyuluyordu – pazen geceliğime, saçlarıma sinmişti – yalnızca daha hafiflemişti. Keskin yağmur ve toprak kokusu da hâlâ duyuluyordu, baharla özdeşleştirdiğim bir kokuydu bu. Bahar yağmurları ve uzun kışın ardından eriyen karlarla. Her yıl erime daha geçe kalıyor gibi, bu da daha iyi tabii. Rüzgârlı günlerde, güneş ışırken, o kokular insana *yaşadığını* hissettiriyor.

Yönümü bulabilmek için merdivenin direğine sarıldım. Sağımda salon vardı, solumdaysa mutfak. Mutfağı arıyordum.

Derken kara suların içine adımımı atar gibi mutfak olduğunu sandığım yönde ilerledim, ama çok geçmeden bir sandalyeye tosladım (kim bırakmıştı sandalyeyi böyle ortaya?) başımı bir şeyin sert ucuna çarptım (raf mıydı bu? *orada mıydı*?), sonunda, yemek ve yağ kokularından ve ayağımın altındaki soğuk muşamba zeminden orası olduğunu anlayarak, mutfağa girdim.

Orada da duvardaki elektrik düğmesine gitti elim – alışkanlıklar ne kadar etkili oluyor.

Işık yoktu tabii. Karanlık kesintisiz, dipsiz sürüyordu.

Telefonu yeniden denemek geçti aklımdan, çünkü yardım istemem gerekiyordu, öyle gerekliydi ki hem de, olmaz mı? – gerçi neden gerekiyordu, orasını tam olarak çıkaramıyordum. Ama lavabonun bitişiğinde duvarda asılı duran telefona ulaşmak için derin bir su gibi ürkütücü görünen yeri boydan boya yürümek gerekiyordu, korkudan bağırsaklarım düğümlenir gibi oldu. *Peki ya yalnız değilsem? Ya benim yanlış bir harekette bulunmamı bekleyen biriyle karşı karşıyaysam?* Kendimi, ne olduğunu anlamadan, buzdolabının yanında buldum, kapısı açıktı, dışarıya soğuk hava

geliyordu, birden açlıktan midem kazınarak kör ama nerede olduğumdan emin bir biçimde dün sabah selofan kâğıdına sardığım tarçınlı kahve çöreğini, çeyrek litrelik süt kutusunu buldum, karanlıkta göremediğim için zihnimin gözleriyle görüyordum. Orada dolabın kapısını gereksiz yere açık bırakarak öylece durup hayvansı bir iştahla, hiç utanmadan keki son kırıntısına kadar mideye indirip sütü öyle açgözlülükle içtim ki, birazı geceliğime döküldü. Derken iştahım kesildi, yaptığımdan iğrenerek o değerli soğuk havayı ziyan etmemek için hemen dolabın kapısını kapadım.

Elektrik kesik olduğu ve kim bilir ne zaman geleceği için, buzdolabı ve dondurucudaki yiyeceklerin bozulma tehlikesi vardı. Kuşkusuz dondurucuda bazı yiyeceklerin buzu (örneğin etler) çözülene kadar saatler geçiyordu ama çözülme başlayınca geri dönüşü yoktu, gıda zehirlenmesi olabilirdi.

Fırtına sürerse yiyeceksiz kalmaktan, yollar kapanacak olursa günlerce evden çıkamamaktan korkuyordum. Telefonu da kullanmayacaktım, zaten birine ulaşsam bile benimle dalga geçip aşağılayacaklarını biliyordum. Bağıra çağıra küfretmeye başlayınca öğreneceklerdi adımı.

Işık bulmalıydım, şu an yiyecek telaşıma denk bir ışık açlığı ve telaşıyla, el yordamıyla fenerin bulunduğu dolaba doğru ilerledim, teneke kutularla, boya kutularının arasında bulmaya çalıştım, peki ama neredeydi fener? – o yanlış yere mi koymuştu acaba? – telaştan yere bir şey düşürüp kırdım, fincandı galiba, ayağımın dibinde parçalanmıştı, şimdi bir de zavallı çıplak ayaklarımla cam kırıklarına basma tehlikesi çıkmıştı başıma, Ah, Tanrım, acı bana! Aklımı yitirmiş gibi yüksek sesle sızlanıyordum, *Neden? neden? yardım et bana!* diye, kayıp feneri ararken, geçmişte bilmeden korkunç bir günah mı işledim ki şu an cezasını çekmem gerekiyor, diye düşündüm, belki kalbimin, irademin yokluğunda, bilinçli olmasa da, istemeden de olsa yaptığım bir kötülükten, bir canavarlıktan dolayı, tıpkı körlükte olduğu gibi öyle çok şeyi, davranışlarımızın sonuçlarını yarı

düşünüp yarı *görerek* yapıyoruz ki... Eğer ondansa, beni bağışla Tanrım!

(Yine de gerçekten böyle bir suç işlemiş olabileceğime inanamıyorum, çünkü hiçbir şey hatırlamıyorum. Elektrik kesilmesiyle bellekteki her şey de silindi sanki. Mutlak karanlıkta mutlak Şimdi'nin dışında bir zaman yok sanki.)

Umutsuzluk içinde onun yanındaki dolabı araştırdım, feneri oraya hiç koymazdık aslında ve buldum! – hemen kapıp küçük düğmeyi baş parmağımla yukarıya ittim, ama klik sesi hemen geldiyse de *ışık gelmedi.*

Nasıl olabilirdi bu? Pili mi bitmişti? Aslında feneri daha yeni kullanmıştım, aşağıda kilerde – konserve meyveleri koyduğum bölmede.

Ama işte: *ışık yanmıyordu.*

Düş kırıklığı ve umutsuzluktan ağlayarak, hesaplamadan bir adım attım, ayağımın altına bir cam parçası denk geldi. Neyse ki bütün ağırlığımı ayağıma vermemiştim, yine de kesik acıyordu ve tabii kanıyordu.

Ondan sonra olabildiğince dikkatle, ağlamamaya çalışarak (çünkü dediğim gibi pratik zekâlı bir kadınım, yarım yüzyıldan beri bunu da, bundan önceki evlerimi de ustalıkla çekip çevirdim), mutfağın öbür ucuna kadar el yordamıyla gittim, lavabonun yanındaki tezgâhı, altında böyle acil durumlarda kullanılmak üzere mumları ve kibritleri koyduğumuz çekmeceyi buldum ve Sana merhamet et diye dua etmek için dudaklarımı aralayarak (ben, uzun yıllar önce hor görerek Sana olan inancımdan vazgeçen ben!) kibritleri titreyen ellerle mumun görünmeyen fitilinin yakınına tuttum, ne gerilimli bir an! İnsanın mumu gözü görürken yakmasına kıyasla ne zor bir iş! bir yığın başarısız denemenin sonunda başardım, yemin ediyorum, kibritlerden biri alev aldı, sülfür kokusunu duydum – ama *alev göremedim.*

Artık benim için açık ve kabul edilmesi gerekli bir durum vardı, daha önceden yalnızca kuşkulanmakla yetindiğim bir şey – bu karanlıkta, bu gecede gizemli bir şey vardı; bunu başka karanlıklardan ve başka gecelerden ayıran bir

şey. Sorun, ışığın (kaynağını Güneş'imizden alan ışığın) yokluğu değildi yalnızca, *herhangi bir nesne kadar kalın ve mat bir karanlığın varlığıydı.*

Böylelikle kibritin "yanıp yanmamasının" – mumun fitilinin "yanıp yanmamasının" – gözle görülür bir önemi olmadığını anladım. Normal koşullar altında ışık vermesi gereken her şey, sanki hiçbir varlığı yokmuş gibi bir anda emilip yok oluyordu. Gerçekten de yoktu varlığı.

Buna dayanabilsem, şafağa kadar – !

Şafakta her şey yoluna girecek miydi peki? (Fırtına kesilmeye başlamıştı. Yağmur sürse ve gökyüzü bulutlu olsa bile ışık *olacaktı* – Güneş'imizin gücüne hangi kötü niyetli güç direnebilirdi ki?)

Tanrıya inanmıyordum, ama Güneş'imize inanıyordum. Gerçi o bana hevesle bilim-teknik dergilerinden Güneş'in trilyonlar-trilyonlar-trilyonlarca yıllık yaşına, evrenin büyüklüğüne, zamanın yüksüğüm kadar bir şeye sığacak hale getirilip getirilemeyeceğine ilişkin bir şeyler okurken hiç dikkatimi vererek dinlememiştim! – sanki ev işlerinden başımı alamazken bunları dinlemeye halim varmış gibi.

Ne kadar yorgun hissetmiştim kendimi birdenbire, ışık arayışım tümden boşa çıkmış, iç bütünlüğüm sarsılmıştı, o kafa karışıklığı içinde merdivenden çıkıp yatağa dönebileceğimi düşünüp telaşla koridora çıkmaya çalıştım, yine aynı kafa karışıklığı içinde yatağımı ve uykumu gasp eden şeyi, ondan nasıl iğrendiğimi, beni cezalandırmak için ne kötülükler tasarladığını unutmuştum, bir kez daha camlara bastım, bu kez ayağım daha derin kesilmişti. Aptal! aptal! aptal! diye çığlık atarken muşamba zemindeki kaygan kanı hissediyordum; neyse ki görmüyordum yeri, birden unutmuştum zaten göremediğimi.

El yordamıyla, sendeleye, takıla ve öfkeden bağıra çağıra ağlayarak koridora, oradan salona çıkmayı başardım, o küf ve toz kokan karanlığın içinde (daha geçen hafta elektrik süpürgesiyle süpürüp silip temizlememiş miydim bu odayı?) beni bekleyen bir şey ya da biri varsa da umurum-

da değildi – hem de hiç. Artık o kadar yorulmuştum ki, bedenimin alt bölümünde bacaklarımı sıvılaşmış hissediyordum, uzun koltuğu, eski, güzel deri koltuğu arandım, hatırladığım kadarıyla *o* almıştı bunu, dokununca yumuşacık geliyordu ama yer yer eskilikten ve soğuktan ince çatlaklar oluşmuştu. Ama o an nasıl olduğuna aldırmadan uzandım. Yalnızca gözlerimi kapatıp uyumak istiyordum.

Uyudum mu gerçekten? – koltukta ensemi acıtmayacak, sırtıma sert gelmeyecek, başımı kâbuslarla doldurmayacak bir yatış biçimi bulmaya çalışırken inleyerek, kendi kendime inleye sızlana içine yuvarlandığım şey uyku muydu, yoksa daha büyük, dipsiz bir karanlık mıydı?

Düş görmedim. Hiçbir şey "görmedim". Sonunda güneşle uyanıp, kendimi yeni güne coşkuyla gülümserken buldum, salonun ipekli perdelerinin arasından güçlükle giren solgun ama tartışmasız gün ışığı – Sonunda! sonunda!

Ama bu acımasızcasına bir *düştü* – kamaşan gözlerimi kırpıştırarak otururken, kendimi önceden olduğu gibi karanlığın içine bakar buldum; hiç değişmeyen o iğrenç karanlığa. Uzun dakikalar boyu neler olduğunu, nerede olduğumu kavrayamadım, yatağımda *değildim* çünkü; tanıdığım başka bir yatak da değildi bu; Myron, diye seslenince şaşkınlığım iyice arttı! Neredesin? Bize neler oldu?

Ardından sanki üzerimden kara bir gelgit dalgası geçip, beni de sürüyüp götürmüşçesine hatırladım. Biliyordum.

Benim yaşımda yalnız bir kadına kolaylıkla zarar verebileceğinizi düşünüp beni sığındığım bu yere kadar izlediyseniz, yanılıyorsunuz. Çünkü buranın karanlığı öyle derin ki, hiçbiriniz içine giremezsiniz.

Kapıyı içeriden kilitlemek için sekiz santimlik büyük çiviler çaktım.

Önlemlerim tükenecek gibi değildi. Mutfakta elimden

geldiğince çok taze ve konserve yiyecek stoklamıştım; burada, kilerde düzinelerce konserve kavanozum var – armut, kiraz, domates, ravent, hatta turşu; bir sepet elma, bir çuval da patates. Bazı yiyecekler çiğ olarak tüketildiklerinde pişmiş hallerinden daha lezzetli oluyorlar.

(Hiç kimseyi tanımadığım, tanımayı da pek istemediğim bu taşrada kendimi meşgul etmek için yaptığım konserveler. O ise hepinizin elini sıkıp, aranıza kabul edilmek *umuduyla* gülücükler dağıtıp durmuştu, aptalcık. Şimdi hangimiz haklı çıktı bakalım?)

Artık karanlıktan korkmuyorum. Çünkü burada, bu yerde, *benim* karanlığım artık bu.

Ne olduğunu, nasıl olduğunu, daha fazla gecikmeden saklanmam gerektiğini tam olarak ne zaman anlamıştım hatırlayamıyordum ki – bir ay kadar bir süre sonra olabilirdi, birkaç saat öncesi de olabilirdi. Gecenin sonsuzluğunda Zaman birimleri işe yaramıyor.

Yine de geçen kış gökyüzünün bulutlu olduğu, güneşin, ışısa da lekeli bir kurşun tabakası gibi göründüğü o uzun ayları iyi hatırlıyorum; evdeki ışıkların göz kırpıp söner gibi yaptığı geceleri. Elektrik şirketine yaptığım şikâyetleri sağır kulakları duymamıştı – tabii ki.

Sonra da fırtına gelmişti: asıl saldırı.

Şafakla uyandığımda, gece gibiydi, uzak, ama tanıdık, bazı seslerden –evin yakınından uçan kuşların sesleri gibi– *şafağın söktüğünü* anlamıştım; güneş yoktu yine de.

Yağmur kesilmişti. Gök gürültüsü de.

Salonu yansıtan pencereye el yordamıyla gidip ellerimi cama dayadığımda, evet, güneşin ılıklığıydı bu, güneşti, gözle görülmese de. Daha önce de kibrit alevinin çakışı, mumun fitilinin yanışı gibi. Ama dünyada bir değişiklik olmuştu, *ışık gelmiyordu*.

Neler olduğunu, nasıl bir doğa afeti yaşandığını çözecek zamanım yoktu o an, yalnızca çabuk olmam gerektiğini biliyordum! Benim gibi bütün ev sahipleri, kendilerini yağma, yangın, tecavüz ve talanın her türlüsünden korumak

zorundaydılar – çünkü artık dünya; sığınacak yeri ve önlemleri *olanlarla olmayanlar* diye ikiye bölünecekti.

Gizli bir sığınağı *olanlar* ve *olmayanlar*.

Ben de kendimi burada güvence altına almıştım. Kilerde, karanlıkta. Gözlerime gerek duymayacağım bu yerde.

Buranın her köşesini dokunarak ezberlemiştim. Çıkmamı kimse isteyemezdi. Onun için dokunmayın bana, tehdit etmeyin beni, yaklaşmayın bile bana. Bu felaketten *öncesiyle* ilgili hiçbir şey bilmiyorum, ilgilendirmiyor da beni. Eğer içinizden benim yakınım olduğunu öne süren varsa, kızlarım da dahil, şunu iyi bilin: ben sizin eskiden bildiğiniz o kadın değilim, *başka bir kadın da.*

O boş konuşmalarının bir yerinde *o,* nasıl olduysa, Dünya'ya uzayın derinlerinden gelebilecek bazı zararlardan da söz etmişti, bir gün kötü niyetli, göksel bir varlığın (bir kuyruklu yıldızın? küçük bir gezegenin?) Dünya'yı sayısız nükleer patlamaya eş bir güçle vurup, Dünya'nın doğal akışını bozup, bütün gün ışığını örten bir kaya ve toz bulutu yaratarak günahkâr insan soyunu sonsuz bir geceye mahkûm edeceğine ilişkin bir uyarı, bir kehanet miydi bu? Eğer bu Sen'in isteğinse, öyledir, ne yapalım? Eski Dünya'nın sonu olabilir bu ama aramızda buna hazırlıklı olanlar için son sayılmaz.

Şu an bile uzaktaki siren seslerini duyuyorum. O iğrenç, keskin kokunun duman kokusu olduğuna eminim.

Ama hiç merak etmiyorum, ben kendi huzurumu buldum.

Dediğim gibi aylarca yetecek stokum var – kalan yaşamım boyunca. Yiyeceğim, suyum var; kuyudan çekilmiş su değilse de, benim için yeterli tazelikte, küf ve toprak kokulu ama burada, bu karanlık kilerin bazı yerlerinde sekiz on santim derinlikte bolca bulunuyor; yağmur yeniden başlayınca, taş duvarlardan özgürce damlayacak, o zaman ben de dilimle zevkle yalayıp yutacağım.

RADYO ASTRONOMU

Jeremiah Ostriker'e

Seksen yaşlarında üniversiteden emekli bir profesör felç geçirip evde kendisine bakacak bir hemşireye ihtiyaç duyunca beni tuttular, üniversitenin yakınındaki o büyük tuğla evlerden birinde, yaşlı adamın yatak odasının önündeki koridorun bitiminde ufak, kullanışlı bir oda verdiler bana, günler hep aynı biçimde geçiyordu ama bazen, geceleri uyanıp nerede olduğunu anlayamayınca telaşa kapılıyor, eve gitmek istiyor, ben de ona usulca, *Evdesiniz* Profesör Ewald, ben, Lilian, size bakmakla görevliyim, sizi yatağınıza geri götüreyim mi? – diyordum, yumurta akı gibi sulu, hüzünlü gözlerle yarı kör bakıyordu bana, dudakları titriyordu, beni tam olarak hatırlamasa da orada ne için bulunduğumu, işlerin kötüye gitmesini istemiyorsa dediklerimi yapması gerektiğini biliyordu. Genellikle denileni yaparlar zaten, felçli bir hasta felç geçirdiği ânı ve hastanede olanları tıpkı gibi rüya gibi hafızasına kaydeder, o duruma bir daha düşmemek için her dediğinizi yaparlar. Profesör Ewald, o günden sonra bakımevinden çıkarılmamalıydı aslında ama tabii bu çocuklarıyla onun arasındaydı (yaşları benden büyük yetişkin çocuklardı, biri Chicago'da profesördü onun gibi), tabii bunlar beni hiç ilgilendirmez. Bakımevlerinden nefret ederim, hele o işlerin katı kurallarla yürüdüğü, insanların patronluk tasladığı, arkanızdan kuyu kazdığı hastanelerden. Profesörü, yaşamının kalan günleri-

ni olabildiğince evinde geçirmek istediği için suçlamıyorum, elli yıldır bu evde yaşıyordu anlattığına göre! – bütün yaşlılar ister bunu, yani yaşamının kalan günlerini evlerinde geçirmeyi, paraları olduğu sürece tabii, kim suçlayabilir ki onları?

Üniversitede Astronomi Bölümü'nün başında bulunmuş, Rasathane'yi yönetmiş (bunu bana, etkileneyim diye sanırım, defalarca anlatmışlardı, evet, çok etkilenmiştim). Profesör Ewald gibi zekileri bile o durumlarının geçici olduğunu sanırlar, hayata asılırlar, tedaviyi uygulayıp ilaçlarını alır, inançlarını korurlarsa eski durumlarına döneceklerini sanırlar. Siz de onlara öyle olacağını söylersiniz, inansınlar diye. İşiniz budur. Yatağına hapis olmuş, altı bezli yaşlı bir adam ya da kadının, konuşacak gücü varsa, hemen evine geri dönme, ayaklarının üstüne bastığı an, sepetinden dışarı adım atan bir ev kedisi gibi, on yıl önce ölmüş biriyle golf oynama planları yaptığına tanık olursunuz. Onlara asla karşı gelmez ya da ürkütmezsiniz, işiniz budur.

Bazen sizi ödüllendirirler, ama bunu kimse bilmez. Mücevher, şık bir siyahlı altınlı Parker dolmakalemi ya da doğrudan nakit para. Bu yalnızca sizinle onların arasındadır.

Profesör Ewald'ın çok iyi günleri de olmuştu, zor günleri de, ama bir bütün olarak bakınca yaşamı o kadar da kötü geçmemişti. Ziyaretine gelenlerin iyiden iyiye azalması dışında pek bir şikâyeti yoktu. Ara ara eski yazılarını, garip işaretler ve denklemlerle dolu bilgisayar çıktılarını gözden geçirerek oyalanırdı, ama ben o kâğıtları onun büyüteçli gözlükleriyle bile seçebildiğine inanmıyorum. Kâğıtlarının üzerinde çalışır, konuşur, kendi kendine gürültülü sesler çıkarırdı, tabii biraz da ben duyayım da *çalıştığını* düşüneyim diye yapardı bunu. Onun gibi biri için seksen altı ya da seksen yedi yaşında bile çalışıyor olmak önemliydi.

Radyoda altı yılı aşan astronomluk deneyimini anlatırdı, radyo astronomu ne demekti biliyor muydum, astronom ne demek biliyorum dedim, büyük bir teleskopla yıldızlara bakan adam, ama o bana yalnız bakmakla kalmadığını, bir de

dinlediğini anlattı, radyo dalgaları, radyo istasyonu gibi değil de, bazıları milyarlarca ışık yılı öteden gelen radyasyon... ama söylediklerini sözcük sözcük dinlemediğimi itiraf edeyim, ışık yılı gibi sözcükleri duyunca hiçbir şey anlamıyordum, anlamıyor işte insan, uğraşmanın anlamı yok, böyleleri için sağır karı ya da kocadan farkınız yoktur, çocukları ziyarete gelince uzun kalmazlar, ya da hiç gelmezler, zaten gerçekte de konuştukları siz değilsinizdir. Profesör Ewald'ın kendine özgü bir konuşma biçimi vardı, büyük bir amfide ders verir gibiydi, sesi belirgin bir biçimde yükselince bilirdim ki şaka yapıyor, evet, bazen gerçekten de komik buluyordum, zamanında zevkle dinlenen bir konuşmacı olduğu belliydi, yapmam gereken tek şey, onu giydirir ya da soyarken, tuvalete oturtur ya da kaldırırken, küvete sokar ya da çıkarırken (oturması için tahta bir tabure koymuştuk, duşu açıp onu baştan ayağa yıkıyordum) gülmek, başımı sallayıp gülerek Öyle mi? ya da Aman Tanrım! demekti. Güneşli günlerde verandada oturmaya can atar, yürüteç yardımıyla kendisi giderdi oraya, koltuğuna oturup uyuklayarak radyoda klasik müzik istasyonunu dinlerdi, başka bir sesle, durağan ya da araya giren bir sesle, örneğin telefonun çalışıyla da uyanırdı, çoğu kez de çıt çıkmazdı. Hayır Profesör: hiçbir şey yok, rahat olun.

Rahatım ben, Lilian, derdi her hecenin üstüne basarak, sanki duyma güçlüğü çeken o değil de benmişim gibi, ama kızgın olmadığını belli etmek için de gülerdi – *umutluyum.*

Emekli Profesör Ewald'a bakmaya başlayalı sanırım yedi hafta kadar olmuştu ki bir gün, soğuk bir kasım günü, güneş yine de harika bir biçimde ılık ılık verandanın camlarını yıkarken, birden gözlerini açtı, galiba uyukluyordu, Sen buraya ne zaman geldin, adın ne? dedi. Ben de söyledim ve hiç üstünde durmadan örgüme devam ettim, çünkü sesinde düşmanca bir hava yoktu, yalnızca soru soruyordu. Peki ne zaman gideceksin? diye sordu.

O zaman şişleri biraz birbirine doladım, sonra ilmeği yakalayıp işime devam ettim. Ellerimin her an bir şeyle uğraşması gerekir, uykuda, rüyamda bile işe yarar bir şeyler yaptığımı görürüm, aslında hiç sinirli bir kadın değilim, hiçbir zaman da olmadım. Profesör Ewald, dedim, bilmiyorum: Galiba bana gerek duyulduğu sürece kalacağım burada.

Bu yetti sanırım ona, bu konuda başka bir şey konuşmadık.

Güneşten söz etmeye başladı, insan bu konuda söylenecek fazla bir şey olmadığını sanabilir, ama o her zaman en ilginç şeyleri bulup çıkarırdı: Biliyor musun Lilian? gördüğümüz güneş gerçek güneş değil, güneş ışınlarının dünyaya ulaşması sekiz dakika sürüyor, başımı örgümden kaldırmadan kesik, küçük kahkahalarımdan birini attım, Öyle mi? – peki güneş kaybolunca nereye gidiyor, Profesör? Ama duymamıştı, bana *geri bakış zamanı*nın ne demek olduğunu bilip bilmediğimi sordu, ben de, Şey, galiba anlatmıştınız, Profesör, ama aslında unuttum sayılır, deyince bana dakikalarca *geri dönüş zamanını* anlattı, gece gökyüzünde gördüğün yıldızların *hepsinin geri dönüş zamanı*nda olduğunu, yani gerçekte orada olmadıklarını, çoktan ölmüş, tükenmiş olduklarını biliyor musun? Ben gülerek: Vay! Galiba bu kez bir puan alacağım, bunu çok iyi biliyorum! dedim, bütün bunları, ya da benzer şeyleri daha önce anlattığı halde, sesini yükselterek sordu, komik olan nedir? neden o kadar komik buldun? diye, içlerinden bir tür ışık yansıyan o ıslak sarı gözleriyle bana nasıl baktığını gördüm, yaşlı adamın bir zaman ne kadar ünlü olduğu, kendi alanında nasıl tanındığı konusunda anlatılanları hatırladım, çok uzun zaman önce, yüzüm kızardı, evet, utanmıştım, geveleyerek, Ah, böyle şeyleri akılda tutmak çok zor oluyor, insanın beynine zarar veriyor neredeyse böyle şeyleri düşünmek, bununla kancadan kurtulduğumu sanırken emekli Profesör bana bakıp, Evet, ama Tanrı aşkına biraz *çaba gösteremez misin*? diyor.

Bütün yaşamı boyunca benim gibi cahillerle uğraşmış da yorulmuş gibi bir hali vardı.

Yine de: sol eli hareketsizdi, kuş pençesi gibi bükülüydü, sol bacağını sürüyordu, yüzünün sol yanı bozulmuş camcı macunu gibi sağından aşağıda kalmıştı, ona bunun *hiç* önemi yok, demek istiyordum, Emekli Profesör Bey, müthiş bir zekâya sahipsiniz.

Ama bana büyüklük tasladığında, acımasız, alaycı bir tavır takındığında bile içten içe de sesindeki titrek, yalvaran havayı duyabiliyordum. O zaman da kızmanın anlamı kalmıyordu.

Evet, bunlar da geçecek biliyorsunuz. Sinirlenmeye hiç ama hiç gerek yok.

Ondan sonra her şey değişti, tıpkı önce sıcak başlayıp sonra soğuyan bir gün gibi. O öğleden sonra çok heyecanlıydı, ilacını almak istemedi, öğleden sonra uykusuna yatmayı reddetti, akşam yemekte huysuzluk etti, çocukça pislikler yaptı (ağzında lapa ettiği lokmayı tükürmek gibi) ama bunların hiçbirine sinirlenmedim, hiç yapmam bunu, bu benim işim. Sonra saat yedi buçuk gibi telefon çaldı, yanlış numaraydı, kötü şans işte, buna çok kızdı, kızımdı o, beni konuşturmadın filan falan, saydı durdu, hep öyle olurlar ya. Ona karşı gelmeden, o zaman siz arayın kızınızı, dedim, ben arayacaktım onun için, ama köpürdü, kendi kendine söylendi, sonra yatma zamanı gelince, Hemşire, özür dilerim, dedi, belli ki adımı unutmuştu, ben de sorun olmadığını anlasın diye gülümsedim, üzerindekileri çıkardım, tam yatağına yatmak üzereyken ağlamaya başladı, bileğimi tutarak ağlamaya başladı, burada eklemem gereken bir şey var, kimsenin bana dokunmasından hoşlanmam, hiç hoşlanmam, ama yaşlı adamın onu en verimli günlerinde nasıl emekli ettiklerini, teleskopla çalışması için zaman vereceklerini, istediği kadar zaman vereceklerini, ama hepsinin yalan olduğunu, izin vermediklerini anlattı durdu, ben de dinledim, bu teleskop, onun tasarımını yaptığı radyo teleskopuydu, onu yapabilmek için parasal yardım bulmuştu, düş-

manları ününü kıskanmış, bu son araştırmasının kendilerininkini gölgede bırakacağından korkmuşlardı... Emekli olduktan sonra on bir yıl çalışmıştı, ta ki başka bir galaksiden gelen sinyalleri, alışılmadık işaretleri dinlemekten hasta olana kadar, bunun ne demek olduğunu biliyor muydum ben? Evet, dedim, bir an önce yatağına yatması için sabırsızlanıyordum, bileğimi sıska ama güçlü parmaklarıyla pençe gibi sıkışından hiç hoşlanmamıştım, evet belki de, dedim, o ağzından tükürükler saça saça, Bilimde, evrende başka yaşam belirtileri aramaktan daha önemli şey yoktur, bizim zamanımız tükeniyor, yalnız olmadığımızı bilmemiz gerek diyordu, ben de, Evet Profesör, dedim, yaşlı adamı neşelendirmeye çalışarak, yatmasına yardım ettim, ama o hâlâ başkalarının verileriyle uğraşarak kaç yılını boşa geçirdiğini anlatıyordu, artık hiçbir aygıtın yardımı olmadan kendi olanaklarıyla bir yöntem geliştirmişti, geçen yıl bir gece, Hyades'den bir yerlerde, milyarlarca yıl ötedeki Taurus yıldız takımından *nokta çizgi nokta nokta çizgi nokta nokta nokta çizgi nokta nokta nokta nokta çizgi nokta* biçiminde açık seçik, düzenli bir sinyal almıştı, kesinlikle doğruydu bu radyo sinyali, gürültü filan değildi, ama daha kaydedemeden parazit başlamıştı, daha önce de uzaktaki galaksilerden sinyal duyduğunda böyle parazitlenme ve korkunç bir cızırtı başlamış, kafasının içi zonklamıştı. Evet Profesör, dedim, gerçekten de ayıp etmişler, ama artık ilacınızı alsanız iyi olacak, bana, Hemşire, gazetelere gidip bu öyküyü anlatabilirsin, yüzyılın öyküsü olur, istersen bütün insanlığa faydan dokunabilir, dedi, sonunda parmaklarını bileğimden gevşettim, sanki yaşlı sersem bebek gibi bağırmıyor da şaka yapıyormuş gibi, bana dokunulmasından hiç haz etmediğimi söyledim, Evet Profesör, ama öbür gezegenlerde, filmlerdeki gibi yaşam varsa kötü niyetli olmadıklarını nereden biliyorsunuz? belki de dünyaya gelip hepimizi yiyeceklerdir, dedim, gözlerini kısıp öylece bakakaldı bana ve kekeleyerek, Ama – dünya dışında yaşam belirtisi varsa bu umut-

larımızı tazeler, dedi, ben de yatağın içinde ona yardım edip arkasına yastık yerleştirerek, Ne umudu? dedim, o da İnsanlığın – yalnız olmadığı yönündeki umudu, dedi, ben de biraz dalga geçip gülerek, Bazılarımız, yeterince yalnız sayılmaz zaten, dedim.

Ve ışığı söndürdüm.

Bu gece de böylece bitti, dedim içimden, yatağa her zamankinden geç yatabiliyordum ve uyumak üzereydim, bir yağmadan kurtulmuş gibiydim, seksten, aşktan, her şeyden daha değerli o duygu var ya, 'sekssiz ve aşksız yaşayabilir insan, benim yaşamımın yarısında yaptığım gibi, ama uyumadan yaşanır mı, koridorun ucundan Profesör'ün odasından bir çıtırtı geldi, yataktan kalkıp, sabahlığımı kaptığım gibi yeni bir kriz gelmemiş olmasını dileyerek koştum, ışığa bastım, en tuhaf şey oldu – işte Profesör Ewald pijamalarıyla odanın bir köşesinde yere çömelmiş duruyordu, alüminyum yatak kenarlığını devirmişti, başını benden saklayarak çığlık atıyordu, Sen Ölüm'sün, değil mi? Sen Ölümsün! Defol git! Eve gitmek istiyorum! Ona bakmamaya çalışarak orada durdum, ben de nefes nefeseydim, heyecanlanmıştım ama mecburen soğukkanlı olmaya çalışıyordum, sabahlığımın önünü kapatırken, onlarla uğraşmaya alışılıyor, dedim, çocuk gibiler, bu bir oyun, saklambaç gibi, yaşlı adam bana parmaklarının arasından sızlanarak, yalvararak bakıyordu, Hayır! hayır! Sen Ölüm'sün! Hayır! Ben eve dönmek istiyorum! Sanki onu orada köşede görünce şaşırmış gibi yaptım, yastıklarını kabarttım ve Profesör, dedim, *evinizdesiniz.*

BLY MALİKÂNESİ'NDE YAŞAYAN LANETLİLER

Yaşamını sade bir kız, aklı başında, dengeli bir genç kadın olarak sürdürmüştü, babası Glyngden meralarında yoksul bir köy rahibiydi. Bu yeni ve şaşırtıcı görünümüne, korkulan, en kötüsü de nefret edilen biri olmaya alışmak çok acı veriyordu ona. Dış görünüşü, bakan herkeste iğrenme duygusu yaratıyordu. Onu düşünenler de, soyut anlamda iğrenti duyuyordu. Sonsuza dek bedenini, mermeri andıran bedeninin özellikle en gizli bölgelerini yıkayıp, Azof Denizi'nin boklu çamurundan arıtmaya ve sevgilisinin övmek için –bal gibi övgü sayılabilirdi, o amaçla söylenirse– "İzci lülesi" dediği hâlâ parlaklığını koruyan lüle lüle inatçı siyah saçlarındaki şeffaf kabuklu böcekleri tek tek, hiçbirini atlamadan ayıklamaya lanetlenmişti. Yalnızca o, yani sevgilisi, Efendi'nin oda hizmetçisi, değil, Efendi'nin kendisi de yere göğe sığdıramıyordu onu: "*Sana* öyle güveniyorum ki! Her konuda hem de!"

O, yani yirmi yaşındaki Bayan Jessel, Harley Sokağı'nda Efendi'yle ön görüşmeye gitti, üzerinde pamuk-yün karışımı, şık görünümlü yegâne koyu renk giysisi vardı, yüzü nasıl da yanıyordu, gözleri nasıl da nemli, dolu doluydu, taze âşık gibi mahcuptu, insan böyle anlarda sudan çıkmış balığa döner. Sonraları, Bly Malikânesi'nde, Efendi'nin oda hizmetçisi Peter Quint, aşktan ya da aşkın yaşattığı hoşluklardan sarhoş yaşarlarken onu öyle sinmiş, çırılçıplak, teni tit-

remeler içinde, duman karası güzel gözleri bakirelere özgü bir utanma duygusundan kör, önüne dikili görünce kahkahayı basmıştı (kabalık etmek istememişti aslında, hatta sevgi doluydu ama yine de kahkahasına engel olamamıştı). Ne de gülünçtü! Jessel, hâlâ pervasızca bu adı kullanıyordu, şimdi bunları düşünürken hayvan gibi kişneyip gülmemek için tırnaklarını kemiriyordu; boynuna takılı yakalığı andıran gergin bir zincirden hızla çekilişini düşünmemeye çalışıyordu, yoksa bu kanalizasyon dehlizlerinde dört ayağının üzerinde yiyecek et peşinde koşmaya kalkabilirdi (tiz çığlıklarına, telaşlı adımlarına bakılırsa korku içindeki farelerdi bunlar).

Kanalizasyon dehlizleri! *Öte yana* geçince içine düştükleri bu nemli, soğuk, karanlık, eski taş ve ekşimsi tatlı-çürük kokulu yere acıyla dalga geçerek taktıkları addı bu: aslında sığındıkları, hiç de romantik olmayan bu yer, kocaman, çirkin Bly Malikânesi'nin kilerinde eski eşyaların atıldığı bir köşeydi.

Tabii geceleri gezinmekte özgürdüler. Bazen kendilerini alamayıp (ateşli Jessel, çabuk pes eden serinkanlı Quint'ten çok daha hassastı) gündüzleri de tehlikeli maceralara atıldıkları oluyordu. Ama o geceler! geceler! yasaksız, alabildiğine özgür! Quint, rüzgârın darmadağın ettiği ay ışığında çırılçıplak Jessel'i Bly'ın ön avlusunda kovalıyordu, o da yarı çıplak, maymun gibi tünemiş bir pozisyonda gırtlağını parçalarcasına arzulu kahkahalar patlatıyordu. Sonunda Quint onu balçıklı gölün kıyısında yakaladığındaysa tam anlamıyla transa geçiyor, Quint dişlerinin arasındaki delik deşik, kanlı, kalbi hâlâ atan tüylü yaratığı almak için (bir yavru fare miydi bu? – Jessel adını anmaya korkuyordu) onun incecik kemikli ama şeytansı bir güce sahip pençelerini kerpetenle söker gibi açmak zorunda kalıyordu.

Çocuklar evden izliyorlar mı? Ufacık, sarı suratlarını hevesle cama yapıştırmışlar mı? Küçük Flora ve küçük Miles lanetli âşıkların göremediği neleri görüyorlar acaba?

Jessel arada aklı başına geldikçe düşünüyor: Nasıl oluyor bu, İskoçya sınırında kasvetli, eski, taştan yapılma bir rahip evinde yaşayan bir kız olarak böbrek yağıyla et suyuna banılmış ekmek yemekten midesi bulanır, sulandırılmış kan yiyormuş gibi hisseder ve ağzına sağlıklı beslenme tutkunları gibi sebze, meyve ve tahıldan başka bir şey sürmezken, şu an, topu topu bir yıl sonra, Bly Malikânesi'nin kanalizasyon dehlizlerinde incecik kemikleri dişlemekten tüyleri ürperecek kadar zevk alır hale gelebiliyor, sıcak, doyurucu, hâlâ sıcacık atan kan öyle tatlı geliyor ki, hiç bitmeyecek gibi görünen o açlık duygusunu tam olarak doyuramasa da o an için bastırmaya razı olarak bütün ruhuyla *Evet! evet! tam böyle işte! hiç bitmesin ne olur!* diye haykırıyor.

Yaşarken iyi huylu, inançlı, ürkek, sürekli kıkırdayan bir Hıristiyan kızıydı, ayak parmaklarının ucuna kadar bakirdi.

Ölümdeyse, lafı gevelemeye ne gerek var? – ceset yiyen bir şeytan.

Kendinden iğrenip nefret ederek öfkeyle canına kıyma cüretini gösterdiğinden mi olmuştu bu, lanetlenme nedeni bu muydu? – yoksa çocukların Azof Denizi dedikleri o boklu çamurlu gölde, kendi canına kıyarken rahminde yatan o henüz beden bulmamış varlığın canını da aldığı için mi?

Quint'in yeni ekilmiş, taze tohumunun yani. Rahme düşerken tenini alev gibi dağlayışı, sonrasında gelen üzüntü, acı, öfke, yenilgi, ruh bulantısı.

Ama Jessel'a başka yol yok gibi görünmüştü. Bekâr bir anne, kızlığı bozulmuş bir bakire, onursuzluk, acı ve utanç abidesi bir yaratık için – başka yol yoktu.

Kocaman, çirkin Bly Malikânesi'nin sembolleştiği o kutsal Hıristiyan dünyasında gerçekten de başka yol *yoktu.*

Mürebbiyesi öldüğünde yedi yaşında olan küçük Flora, üzüntüden hâlâ kendine gelememişti, hâlâ yanıyordu ona. Bayan Jessel'ine!

Ben de seni seviyorum, sevgili Flora, Jessel bu sözlerin sessizlikte uçup çocuğun uykusuna karışmasını diliyordu – *lütfen bağışla beni, başka yolum yoktu.*

Çocuklar bağışlarlar mı? – tabii ki, her zaman.

Çocukturlar çünkü, masumdurlar.

Hele küçük Flora'yla küçük Miles gibi yetimler...

Aslında Efendi'nin kızıl saçlı, favorili oda hizmetçisi Peter Quint, bu âni ve keskin *öte yana geçiş* sırasında bir anlamda Jessel'den daha büyük bir değişim geçirmişti – Bayan Grose onun için hâlâ "O köpek herif!" diyordu çok bilmiş çenesini titreterek.

Quint o eski, deli dolu, kaygısız günlerinde, o ahlaktan yoksun, uzun bekârlık yıllarında vicdan denen şeyi zerre kadar iplemezdi; uzun boylu, dolgun kaslı, tam bir kızıla yakışır ışıltılı soluk tenli, yakışıklıydı, kendisine ait olmayan yelekler, tüvitler, sürücü pantolonları ve Efendi'nin parlak deri çizmeleriyle bütün o zayıf kadınların gözünde öyle dayanılmazdı ki, yolunu öyle iyi bulmuştu ki, sayısını unuttuğu ne çapkınlık yolları hem de, Bly'da çalışanların yarısı elinden geçmişti. (Bayan Grose'un da buna dahil olduğunu düşünenler vardı. Evet, şu an ölü olduğu halde, hiç azalmayan bir öfkeyle ondan hâlâ nefret eden Bayan Grose'un bile.) Kulaktan kulağa Bly'da evli kadınlardan birinin ya da ötekinin merdiven altlarında doğurduğu, kendilerini ele veren o kızıl saç lanetiyle doğmuş olsun olmasın, bütün bebeklerin aslında Quint'in piçleri olduğu söyleniyor, ya da marifetmiş gibi övünülüyordu bununla; evet, Köy'de de öyleydi, bütün ülkede hatta.

Zaten Efendi kendisi de içip keyiflenince, Quint'le erkek erkeğe eğlenmiyor muydu, "Quint, dostum, hayatımı kolaylaştıracaksın, tamam mı?" – diyordu hizmetçisini sırtından dürterek.

Soyluların ait oldukları sınıfı unutmuş numarası yapmaya ve karşılarındaki kişiyi de, felaketlerine neden olacak

biçimde, unutmaya kışkırtmaktan nasıl tat aldıklarını bilen kurnaz Quint, böyle zamanlarda uysal uysal rolünü oynuyor, dimdik oturup, başını havada tutarak, sessizce "Evet, efendim. Nasıl yapacağımı anlatın yeter ki. Emrinizdeyim, efendim" diyordu.

Ama Efendi, ıslak taşların hoyratça küreklenmesini andıran bir sesle gülmekle yetiniyordu.

Oysa şu an nasıl da beklenmedik bir biçimde ve ters gidiyordu her şey: Quint, kaderinin böylesi değişmesinden dolayı son derece kaygılıydı. Ölümü, zavallı Jessel'ın tersine istemeden olmuştu; sarhoş kafayla atılmış yanlış bir adım, Jessel'ın cenazesinden kısa bir süre sonra bir sabah şafak gizemli bir biçimde sökmeye yüz tutarken Kara Öküz'le (Bly Köyü'nde bir bar) Bly Malikânesi'nin arasındaki kayalıklı dik yoldan aşağı düşüşü, belki de kaza değildi, kim bilir?

Zamanın durmuş göründüğü bu kanalizasyon dehlizlerinde, Quint'in ölümünün gerçek nedeni sık sık tartışılıyordu. Jessel, "Bunu yapmana hiç gerek yoktu aslında. Kimse senden böyle bir şey beklemiyordu" diyordu dalga geçerek, Quint de sinirlenerek omuz silkip, "Ben benden beklenenleri değil, yalnızca benim kendimden beklediklerimi yapıyorum" diyordu.

"Öyleyse beni seviyorsun, ha?" – bu soru sık sık ama korkuyla soruluyordu.

"Anlaşılan ikimiz de aşk yüzünden lanetlendik" diyordu Quint, sakallı çenesini sıvazlayarak, duygusuz, ruhsuz bir sesle (bir zamanlar erkekliğinin şanı olan sakalı nasıl da özensiz traş edilmişti), "– birbirimize karşı yani, onların zaten canı cehenneme – küçük Flora'yla küçük Miles'ın."

"Ah, böyle ters konuşma lütfen. Onlardan başka kimimiz var ki?"

"Ama bize 'ait' değil onlar işte. Onlar hâlâ –" Quint çok anlamlı bir biçimde kaşlarını çatarak durakladı, "– daha *öte yana geçmedi* onlar."

Jessel'ın ışıltılı, deli gözleri mezarın karanlığı içinde pırıl pırıl bakıyordu ona. "Peki, dediğin gibi olsun – *henüz* değil."

Küçük Flora ve küçük Miles! – âşıkların birliği değil, arzuları sonucu yaşamda olan çocuklar.

Quint, söylemeye dili varmasa da hem onlara, hem de Jessel'a, aile sevgisiyle kutsanmış (bazılarına göreyse lanetlenmiş) bir adam gibi bağlıydı.

Yaşarken utançtan tenini hemen kıpkırmızı kaşıntılar basan (bazen iyice ciddileşiyordu bu "sinirsel" kaşıntılar) Jessel, şimdi tutkuyla, keyfinin istediği gibi davranıyor, rahatça konuşuyordu – "Flora benim canım, ondan vazgeçemem. Hayır, sevgili küçük Miles'dan da, ondan da öyle!"

Öte yana geçişlerinden, yani ölümlerinden, o telaştan, cenazelerden ve çocukların duymaması gereken fısıldaşmalardan bu yana Flora ve Miles acılarını hep içlerine gömmüşlerdi; "o ahlaksız, yoz günahkârlardan" söz etmek yasaktı – Bly civarında herkes böyle diyordu ölen çift için – Bayan Jessel'la Peter Quint'i ancak herkesten uzakta, o da düşlerinde düşünebiliyorlardı.

Şu an sekiz ve on yaşlarında olan bu mutsuz çocuklar, yıllar önce anne babaları Hindistan'da gizemli bir tropikal hastalıktan ölünce, insanın içini parçalayan bir biçimde yetim kalıvermişlerdi. Onlara bakan zengin, bekâr, eğlence düşkünü amcaları, Londra'da Harley Sokağı'ndaki Bly Malikânesi'nin sahibiydi, yeğenlerini ne kadar sevdiğini hiç dilinden düşürmezdi, kendini gerçek anlamda onlara –rahatlarına, eğitimlerine, ahlaklı birer Hıristiyan olarak yetişmelerine– adamıştı; onlardan söz ederken kırmızı damarlı gözleri parlardı.

Yirmi yaşında ürkek, dalgın bakışlı Bayan Jessel, Harley Sokağı'ndaki kasaba evinde Bly'ın sahibiyle iş görüşmesi yaparken, parmaklarını pamuklu yünlü karışımı giysisinin önünde sıkı sıkı kenetlemişti, ellerinin iri kemikleri bembeyaz parlıyordu. Fakir bir rahibin kızıydı, Norfolk'da bir mürebbiye okuluna gitmişti ama hayatında hiç böyle –kibar ama erkeksi– birinin karşısına çıkmamıştı! Adam aileden kalma olmasa da, toprak sahibi bir soyluydu, üstelik, biraz dalga geçer gibi, samimi bir dille konuşmayı da beceriyordu. Genç

mürebbiye kendisinden yüksek sınıftan birine hemen güvendiği için Efendi'nin bir telaş, hatta üstünkörü bir biçimde, mürebbiye olarak üstleneceği işlerden ve iki yetimden söz etmesini yadırgamamıştı, ama adam birkaç kez, ısrarla, bu işte "asıl sorumluluğunun" asla, hiçbir biçimde, sorunları taşıyarak onu rahatsız etmemek olduğunu vurgulamıştı.

Bayan Jessel bunun üzerine aptalca bir bakışla kıkırdamış, neredeyse duyulacak biçimde sormuştu, "– *hiçbir* koşulda mı, efendim?" Efendi de havalı bir gülüşle "Sana güvenebilirim, değil mi? her konuda yani!" diye yanıt vermişti.

Böylece taş çatlasa yarım saat süren görüşme noktalanmıştı.

Küçük Flora, Bayan Jessel'ın neşesiydi. Bayan Jessel'ın meleğiydi. Tek kelimeyle hayatında gördüğü en güzel, en etkileyici çocuktu – coşkulu genç kadın Glyngden'a, evine böyle yazıyordu – ipeksi sapsarı lüleleri, gür kirpikli, ıslak cam gibi berrak mavi gözleri, müzik gibi tatlı bir sesi vardı. En önemli özelliği utangaçlığıydı –ah, ne fenaydı utangaç olması!– ailesinin bir başına bıraktığı, amcasının da güç bela katlandığı Flora, insan olarak taşıdığı değerden habersiz gibiydi. Kâhya Bayan Grose ikisini tanıştırdığında, Bayan Jesse'ın onunla ilk göz göze gelişinde, çocuk genç kadının sıcacık ve ilgili bakışları altında tam anlamıyla ufalıvermişti. "Hey, merhaba Flora! Ben Bayan Jessel'ım: arkadaş olacağız seninle" demişti Bayan Jessel. O da oldukça utangaçtı, ama şu an, bu güzeller güzeli çocuğa öyle coşkuyla bakıyordu ki, evet, Flora kesinlikle fark etmişti bunu, işte kaybettiği gencecik annesi geri dönmüştü, sonunda!

Neşeyle geçen birkaç günün sonunda, Bayan Jessel ve küçük Flora ayrılmaz iki dost olmuşlardı.

Birlikte – Flora'nın tatlı tatlı "Azof Denizi" dediği – gölün kıyısındaki çimenlerde piknik yapıyorlardı. Beyaz eldivenlerini takıp, birlikte, el ele bir buçuk kilometre ötedeki kiliseye yürüyorlardı. Bütün yemekleri birlikte yiyorlardı. Flora'nın şeffaf ipek fırfırlı yatağı, Bayan Jessel'ın odasının bir köşesine kurulmuştu.

Bayan Jessel, Presbiteryen inancıyla karanlıkta yatağının başında çıplak dizlerinin üzerinde deli gibi dua ediyordu: *Sevgili Tanrım, yaşamımı bu çocuğa adamaya söz veriyorum! – O'nun benden beklediğinden daha fazlasını, çok daha fazlasını yapacağım.*

Bayan Jessel'la her şeyi gören Tanrı, bu Olimposlu *o'nun* kim olduğunu çok iyi biliyorlardı.

Günler, haftalar böylece mutluluğun gamsızlığı içinde geçiyordu. İnsan gamsız olmazsa mutluluk olmaz. Glyngden' dan gelen solgun, küçük, sade ve güzel yüzlü, din işlerine aklını takıp kendini uzun zaman eğlenceden mahrum bırakmış genç mürebbiye, artık küçük Flora, Efendi ve kendisiyle ilgili düşlere dalmıştı. (O sıralar küçük Miles okulundaydı.) *Yeni bir aile, hem de çok doğal bir aile bu!* Bayan Jessel da İngiltere'deki bütün mürebbiyeler gibi nefes nefese *Jane Eyre* okuyordu.

Bunlar Peter Quint'den önceki gamsız günlerdi.

Küçük Miles da tıpkı kusursuzluk örneği kız kardeşi gibi güzel, melek görünümlü bir oğlandı, Bly'da kaldığı zamanlar amcasının sadık hizmetkârı Peter Quint'in denetimindeydi. Hizmetçiler arasında daha tutucu olanlar, özellikle de Bayan Grose, bu durumu büyük talihsizlik sayıyorlardı: kurnaz Quint, Bly'da ve çevresinde beyefendi havalarında geziniyordu, Efendi'nin verdiği giysiler içinde zıpkın gibiydi (öylelerinden hoşlananlar için yani), aslında iç bölgelerde yaşayan, eğitimsiz, görgüsüz, kaba saba köylü bir ailedendi, Bayan Grose'un küçümseyerek dediği gibi "ayak işlerine bakan biri – itin tekiydi".

Hanımlarla arasının iyi olduğu söyleniyordu. Tabii burada hemen, Quint'in hanımları da *hanım* olsa bari, demek mümkündü.

Efendi bazı hafta sonları, o da çok ender, Bly'a trenle sürpriz ziyaretler yapardı – "Kırlarda biraz kafamı dinleyeyim" – kıpkırmızı, asık suratıyla tam da kafa dinlemeye ih-

tiyacı olan bir beyefendi görünümü sergilerdi. (Aşk üzüntüsünden mi? – kumarda dibe vurduğundan mı? Hizmetçisi bile bilmezdi bunu.) Adını sürekli yanlış söyleyip üzdüğü mahcup Bayan Jessel'la hemen hiç ilgilenmezdi, aslında en güzel pembe giysisi içinde melekler gibi umut saçan küçük Flora'yı da görmezdi gözü. Peter Quint'le Eton'da okuyan küçük yeğeni Miles'ın durumunu konuşmayı hiç ihmal etmezdi ama – "Bak Quint, biliyorsun zavallı aptal kardeşimin oğlunun tam bir erkek gibi yetişmesini istiyorum; şey gibi değil yani," tam burada durup kaşlarını çatmıştı, "– öyle oğlan çocukları gibi *değil.* Anlıyor musun?" Efendi'nin suratı kaygıdan ve içine atmaya çalıştığı öfkeden tuğla gibi kıpkırmızı bir renk almıştı.

İşini iyi bilen Quint kibarca, "Tabii efendim. Doğrudur" diye mırıldandı.

"Bu erkek okulları – öyle kötü ünlenmiş ki! Her şey var –" Yine yüzünde hoşnutsuz bir ifadeyle duraladı. Sinirden bıyığı atıyordu –: "Yani tuhaflık var. İnsan ağzına bile alamıyor. Ama sen anladın değil mi dediğimi."

Hayatında küçük Miles'ın gittiği seçkin okul şöyle dursun, hiç erkek okuluna gitme ayrıcalığını tatmamış olan Quint, ne kadar anladığından emin değildi, ama tahmin edebiliyordu. Beyefendinin hizmetkârı yine de duraladı, sakallı çenesini sıvazladı.

Quint'in duraladığını görüp, bunu onun da durumdan hoşnut olmadığının incelikli bir ifadesi olarak yorumlayan Efendi telaşla söze devam etti, "Bak, şöyle diyeyim, Quint: Sorumluluğum altında olan kişilerin Hıristiyanlığa yakışır biçimde davranmalarını beklerim, normal insanlara yakışır biçimde yani. Anlıyor musun? Çok fazla bir şey değil aslında bu, ama en önemli şey."

"Tabii efendim."

"Benim yeğenim, öz kanımdan olma, adımı taşımak üzere doğmuş, İngiliz soyunu devam ettirecek biri – evlenip çocuklar doğurmalı, *doğur*acak, soyumuzu taşıyacak –" Yine duralamış, ağzı sanki gelecekten söz etmek canını sıkıyor-

muş gibi tuhaf bir biçimde gevşeyip sarkmıştı, "– sonsuzluğa. Anladın mı?"

Quint yine yarım yamalak bir şeyler geveleyerek onayladı.

"Yozlaşanlar İngiltere'nin ölümü demektir, eğer onları beşikten durdurmayacak olursak."

"Beşikten mi efendim?"

"Evet, Quint, çünkü, aramızda kalsın ama erkek erkeğe: o sefil küçük böceği *erkeklikten uzak* görmektense ölü görmeyi yeğlerim."

Quint bunun üzerine irkildi, kendini kaybedip Bly'ın Efendisi'nin yüzüne soran gözlerle baktı; ama beyefendinin kanlı gözlerinde bir pus bulutu vardı, pek ışık vermiyordu.

Görüşme birden bitti. Quint, Efendi'nin önünde eğilip dışarı çıktı. *Tanrım, bu üst sınıftakiler düşündüğümden de ilkeller! d*edi kendi kendine.

Küçük Miles, Efendi'nin öz kanından geldiği ve yalnızca saygın İngiliz soyunu değil, hatırı sayılır bir mirası da gelecek kuşaklara taşımak üzere doğduğu halde ilgi ve sevgiye aç bir çocuktu – iyi huylu, bazen biraz yaramaz, ama hep aydınlık yüzlü, sevimli bir çocuktu, kız kardeşi gibi açık tenliydi, ama saçları ve gözleri bal rengiydi, ufak tefek olduğu ve kalbi çok kolay yorulup nefesi kesildiği halde başkalarıyla beraberken durmak bilmiyor, neşeden uçuyordu. (Yalnızken gamlı, gizemli biri oluyordu; belli ki anneleriyle babalarını düşünüp üzülüyordu, çünkü o Flora'dan farklı olarak, biraz zorlanarak da olsa hatırlıyordu onları. Öldüklerinde beş yaşındaydı.) Miles atak ve zeki bir çocuk olduğu halde okulu, ya da en azından Eton'daki iri yapılı sınıf arkadaşlarını sevmiyordu. Pek şikâyet etmiyordu yine de, hele Peter'ın yanında, yetki sahibi başka herhangi bir yetişkin erkeğin yanında olduğu gibi, şikâyet *etmemeye* kesin kararlı görünüyordu.

Quint'i baştan beri şaşırtan, Miles'ın kendisine çocukça

bir sevgiyle bağlanmış olması, sarılıp öpmesi hatta fırsat bulunca kucağına çıkmasıydı. Böyle beklenmedik duygu gösterileri hizmetkârı hem utandırıyor hem de gururunu okşuyordu. Quint yüzü kızarıp karşı koyarak gülüyor, Miles'dan kaçmaya çalışıyordu, "Amcan bu tür davranışlardan hiç hoşlanmaz," Miles! – amcan görse bunların "erkekliğe yakışmadığını" söylerdi. Ama Miles direniyordu; Miles pes etmiyordu; çok fazla itelenecek olursa ağlamaya başlıyordu Miles. Bir süre görmeyecek olsa, Quint'in kalçalarından sarılıp kıpkırmızı ufak suratını kör gözlerle annelerinin memesini arayan küçük kedi ya da köpek yavruları gibi adamın boşluğuna gömüyordu. Miles yalvarıyordu ona, "Ama Quint sen de biliyorsun ki Amcam beni sevmiyor. *Ben yalnızca sevgi istiyorum.*" Quint çocuğa acıyıp onu kucaklıyor, üstünkörü eğilerek başından öpüyor, sonra da sinirlenmiş gibi itiyordu. "Miles, sevgili dostum, bunu yapmamamız gerek, biliyorsun!" diyerek gülüyordu.

Ama Miles da ona sıkı sıkı sarılmış bir halde, nefes nefese, pes etmek nedir bilmeden gülerek yalvarıyordu, "Ah, öyle mi Quint? – *öyle mi? – öyle mi?*"

Bayan Jessel'la küçük Flora gibi Peter Quint'le küçük Miles da, Miles'ın okuldan eve geldiği zamanlarda, ayrılmaz iki dost olmuşlardı. Glyngdenlı utangaç, sade, güzel mürebbiyeyle iç bölgelerden gelme kaba saba hizmetkâr, birbirlerine derin bir bağla, daha doğrusu çaresiz bir biçimde bağlı olan iki çocuk gibi sürekli bir aradaydılar.

İnsan kırık bir aynada kesmeyen bir traş bıçağıyla traş olmak zorundaysa, giysileri her ne kadar "şık"sa da solmuş ve kirli görünüyorsa, yabansı çekiciliğiyle gururlanması hiç de kolay olmuyor; özellikle rüzgârlı gecelerde ayın bir bulut perdesinin ardına girişi gibi hafif, bölük pörçük bir uykuya dalar dalmaz büyük bir korkuyla uyanıyor. *Sanki, di-*

yor Quint, *daha ölmemiş gibiyim, bundan daha beteri gelecek gibi başıma.*

Zavallı Jessel! *Öte yana geçerken* hepten acınası, alçakgönüllü biri olup çıkmıştı!

Bir zamanın ışıl ışıl lüleli "İzci kızı", erdemli genç mürebbiyesi, kirli su havuzcuklarında bıkmadan usanmadan inatla kendini temizlemeye çalışıyor. Flora'nın Azof Denizi'nin tuzlu boklu çamuru o kesif tuz kokusuyla koltuk altlarına, göbeğinin deliğine, bacaklarının arasındaki sıcacık karanlık oyuğa yapışıp kalıyor; kilerin toprakaltını andıran nemli havasında yüzlerce üreyen sırtı saydam kabuklu bir böcek saçlarına yapışmış, sanki dişlerini geçirmiş gibi sımsıkı tutuyor. Suya girerken güç almak için giydiği eli yüzü düzgün tek elbisesi pislikten meşin gibi, bir zaman beyaz renkteki iç eteği boydan çamura bulanmış, çamuru tam kurumamış. Öfkeleniyor, ağlıyor, kırık tırnaklarıyla yanaklarını tırmalıyor, sevgilisine dönüp bu kadar duygusal olduğumu *bile bile neden seviştin benimle, diye soruyor.*

Quint karşı çıkıyor. Suçlu suçlu hem de. Erkek erkektir, kaderi hamile bırakmak olan, aletini kuşanmış bir yaratıktır: birbirlerinden onca etkilendikten sonra Bly'ın o romantik, ıssız kırlarında şehvet düşkünü Peter Quint nasıl sevişmezdi onunla? "Bu kadar duygusal" olduğunu aşırı bir utanca kapılıp kendi yaşamına, o sevgili yaşamına kendi eliyle son vereceğini nereden bilebilirdi?

Bayan Jessel'ın umutsuzluk içinde kalkıştığı bu hareket yalnızca utançtan kaynaklanmıyordu: kolaydı, işe yaramıştı. Harley Sokağı'nda Bayan Jessel'ın Bly'dan kovulduğu, odasını hemen boşaltıp toz olmasının istendiği dedikodusu dolaşıyordu (bunların kaynağı tabii ki Bayan Grose'un ve ötekilerin anlattığı hikâyelerdi).

Nereye gidebilirdi ki? – gerisin geri Glyngden'daki rahip evine mi?

Perişan durumda bir kadın, iğfal edilmiş bir kadın, aşağılanmış bir kadın, günahkâr bir kadın, bir daha geri dönülmez biçimde *kadınlığa* adım atmış bir kadın.

Jessel dalga geçerek, bütün zamane bakirelerinin böyle "aşırı duygusal" olduklarını söylüyor – hele küçük Presbit mürebbiyeler en beterleridir. Yaşarken erkek doğmuş olsaydı, böylesi zavallı yaratıklardan veba gibi bucak bucak kaçardı.

Quint sinir bozucu bir biçimde gülüyor. "Evet ama sevgili Jessel, biliyorsun ki – *seni seviyorum*."

Bu sözler umutsuzca ve suçlar gibi havada asılı kalıyor.

Çarpıklık şurada: lanetli âşıkların *öte yana geçince* vardıkları bu alacakaranlıkta Jessel, Quint'in gözüne yaşarken olduğundan çok daha güzel görünüyor; Quint de Jessel'ın gözünde, bütün öfkesine karşın, gördüğü en çekici erkek – şu an bile pis, yırtık pırtık yelekler, gömlekler, binici pantolonları, horoz ibiği gibi kiremit kırmızısı, yer yer kırlaşmış saçları, çeneşindeki anız gibi sert sakallarıyla kendinden emin havası etkiliyor insanı. Ne erkek adam ama! – bu ciddi ve hüzünlü haliyle daha da hoş. Birbirlerini özleyerek, umutsuzca inleyerek sıkı sıkıya buluşuyor elleri, kollarını birbirlerinin boynuna doluyorlar, "maddesel varlıkları" buhar olup maddelikten çıkarken birbirlerini ovuyor, sıkıyor, ısırıyor, iç geçiyorlar – Quint'in kolları boşluğa, bir gölgeye dolanmış kalıyor, Jessel ise vahşice pençe atıyor ona, parmakları saçlarında geziniyor, dudakları onunkine kenetleniyor, ama lanet olsun ki Quint de bir gölge, bir ruh.

"'Gerçek' değil miyiz biz? – artık?" diye soruyor Jessel nefes nefese.

"Eğer sevebiliyor, arzu duyabiliyorsak – bizden 'gerçeği' olabilir mi?" diyor Quint de.

Ama lafı gevelemeye gerek yok, Quint sonuçta bir erkek, *iktidarsızlık* kahrediyor tabii onu.

Yine de arada sevişebiliyorlar. Onun gibi bir şey yani. Çevik davranır, eş zamanlı hareket edebilirlerse. Bilinç düzeyinde hiçbir varlıkları yoksa da, yapmak istediklerini neredeyse şanslarına becerebiliyorlar.

Bazense sanki gizemli ama beklenmedik bir çözülme kuralı işliyor, "bedenlerini" oluşturan moleküller yoğun bir biçimde harekete geçiyor, geçirgenleşiyor. Ama tam aynı anda olmuyor bu: böylece Jessel gerçek bir elle dokunmak için Quint'e uzanırken, o "gerçek" elin onun maddeliğini yitirmiş bedeninin içinden geçtiğini görüp irkiliyor... Sevgililer, kısa bir zaman öncesini, kimyasal uyumun bir harikası olduğunu fark edemedikleri o "insan bedenlerine" bütünüyle sahip oldukları günleri nasıl da özlemle anıyorlar!

Etimizden, kanımızdan onlar bizim. Sevgili Flora, sevgili Miles.

Bly'dan nasıl ayrılsınlar ki? – Jessel ve Quint kendilerinden başka kimsesi olmayan küçükleri bırakamıyorlar. Günleri, geceleri öylesine düşünmekle geçiyor... çocuklarla bir daha nasıl bağlantı kurabileceklerini düşünmekle. Bu kanalizasyon dehlizlerinde zaman tuhaf geçer, tıpkı yaşayanların sürekli rüyalarla bölünen geceleri gibi, o gecelerde saatler mıhlanır, uzar ya da saniye saniye sayılır ya. Bazen Jessel müthiş bir umutsuzluğa kapılarak, dünyayla tek bağları istekleri olan ölüler, yani tam olarak ölememişler için, zamanın geçmek bilmediğini düşünüyor. Çekilen acı sonsuza dek sürüyor ve *asla azalmıyor.* "Quint, işin korkunç tarafı: bir zamanın belli bir noktasında donup kaldık, *öte yana geçerkenki* o ruhsal aşamada" diyor Jessel, gözleri büyümüş, baştan aşağı, göz bebeği kesilmiş bir halde, "– hiçbir şey değişmeyecek, ve *değişemez* de, bizim için," Quint de hemen "Sevgili kızcağızım, zaman *geçiyor*" diyor. Tabii ki geçiyor! Hatırlasana önce sen gittin, ben arkandan geldim; cenaze törenlerimiz oldu (çok çabuk ve üstünkörü yapıldı aslında); yukarıdan seslerini, bizden giderek daha az söz ettiklerini duyuyoruz, oysa önceleri hiç dillerinden düşmüyorduk lanet gelesi ahlak kumkumalarının. Miles yok, okulda, galiba yakında Yortu tatili için eve gelecek. Flora'nın sekizinci yaş günü geçen haftaydı...

"Ve biz onunla birlikte olamıyoruz, cüzamlılar gibi pencereden izlemekle yetiniyoruz" diyor Jessel öfkeyle.

"Bu arada, yeni mürebbiye de yarın geliyor, konuşulurken duydum – senin yerine alınan."

Jessel gülüyor. Sert, boğaza takılan, kısa bir gülüş bu, neşenin izi yok. "Benim yerime alınan mı? *Asla.*"

Boz kahve bir renk, öyle de bayağı ki! Teni, kesilmiş süt rengi! Gözleriyse neredeyse kapalı ve çipil! – alnı aşırı *kemikli!*

Jessel'ın beyninden dumanlar çıkıyor. Jessel öfkeden kuduruyor. Quint onu sakinleştirmeye çalışıyor ama bu, işi daha da karıştırabilir.

Lanetli âşıklar, doğu yönünde araba yolunu kuşbakışı gören avludaki kalenin tepesinden yeni işe alınan mürebbiyenin yüzünde ürkek bir gülüşle, hiç de zarif olmayan adımlarla arabadan inişini izliyorlar. Bayan Grose küçük Flora'yı elinden tutmuş, tanışsın diye çocuğu öne doğru iteliyor. Nasıl da hevesli, tombul Grose! – bir zaman Bayan Jessel'ın dostuydu, sonraysa acımasızca yalnız bıraktı onu. Yeni mürebbiye (Quint'in kulak misafiri olduğu kadarıyla Devonshire'dan, Ottery St. Maryli – orası da Glyngden kadar silik, küçük bir taşra köyü) sıska sopa gibi bir kız, başında hiç de yakışmayan gri bir bonesi var, üzerinde de bumburuşuk gri bir pelerin; ufak, solgun, sıradan yüzü içeriden "başarı" umuduyla, duasıyla aydınlanmış gibi – Jessel aynı durumda kendisini görür gibi oluyor, ürperiyor. İç çekerek mırıldanıyor Jessel, "Quint, bunu nasıl yapabilir! Bir başkası! Benim yerime Flora için! *Ne cesaretle yapar bunu!*"

Quint onu rahatlatmaya çalışıyor, "Flora için senin yerini kimse alamaz, sevgili kızcağızım. Bunu biliyorsun."

Yeni mürebbiye abartılı bir gülüşle, neşeyle Flora'ya doğru eğilirken, Jessel içi titreyerek çocuğun omzunun üzerinden kaçamak, Bayan Jessel oralarda mı, diye etrafa bakındığını fark ediyor.

Evet sevgili Flora. Jessel'ın hep yakınında olacak.

Böylece başlamış oluyor acı rekabet.

Küçük Flora ve küçük Miles için rekabet.

"Kadın da onlardan" diyor Jessel yumruğunu ağzına vurarak "– hem de en *kötülerinden.*" Sevgilisinin sürekli öyle ya da böyle bir gün dördünün yeniden bir araya geleceğine ilişkin çılgın planlarından uzak durmak isteyen ve kendi kuşkucu aklıyla zaten buna pek ihtimal vermeyen Quint kaşlarını çatarak, "Neyin en kötüsü – ?" diyor. Jessel gözlerine yaşlar dolarak yanıtlıyor, "küçük kötü bir – Hıristiyan! Aşırı dinci! Öylelerini bilmez misin: başkalarından yansıyan yaşam izlerinden nefret eder ve korkarlar. Neşeden, tutkudan, aşktan nefret eder ve korkarlar. Oysa başka *neyimiz* var ki hayatta."

Bir an sessiz kalıyorlar. Quint o mahmur yaz öğle sonlarını düşünüyor, tatlı tatlı moraran gökte ısıdan şimşekler çakıyor, Bayan Jessel kollarında ağlıyor, uzamış çimlerin kokusu, kuşlarının sesi, küçük Flora ve küçük Miles akasya ağaçlarının dibindeki çayırdan usulca, kurnazca, neşeyle sorarak yaklaşıyorlar, *Hey, Bayan Jessel! Hey, Bay Quint! Nereye saklandınız? Çıksanıza ortaya!*

Quint'in içi ürperiyor hatırladıkça. Jessel'ın da o eskide kalan güzel öğle sonlarını düşündüğünü biliyor.

Efendi'nin küçük Flora için yeni bir mürebbiye tutması Quint'in de sinirini bozuyor kuşkusuz, ama mantıklı olmak gerek, er geç yeni bir mürebbiye bulunması gerekmiyor muydu? Bayan Jessel bütün dünyanın bildiği gibi öldü, bütün ölülerin gittiği yere gitti. Efendi, ayıp olmayacağını bilse, eskisi öldükten yirmi dört saat sonra alırdı yeni mürebbiyeyi.

Evet, yeni bir hizmetçi de alındı: ama bu beyefendi Quint'in duyduğu kadarıyla Harley Sokağı'nda yaşayacak, küçük Miles'ı hiç görmeyecek.

Quint, *Efendi biliyor muydu acaba? – yalnızca Jessel'la beni değil, çocukları da?*

Quint, Jessel'a "Görüyor musun şunu sevgilim? Zavallı küçüğün suratındaki ifadeyi?"

"Tabii ki! Sen görmüyor musun?"

Jessel'ın güzel deli gözleri, teni ay ışığının ateşiyle yanıyor. Ağzı tam bir yara. İnsan bakınca, diyor Quint içinden ağzı sulanarak, tahrik oluyor.

Quint önce yeni mürebbiyeye görünüyor. İtiraf etmeli ki genç kadının görünüşünde, giysilerinin gizlediği ince, sopaması bedeninde, sinirli bir ifadeyle dik duran başında, cin gibi oynayan çelik grisi gözlerinde onu hem iten hem de çeken bir şey var. Bayan Jessel'a mistik bir mutluluğun etkisiyle uzun bakabilen Flora'nın tersine (Bayan Jessel Flora'ya gölün karşı yakasından, tam yeni mürebbiye arkası göle dönük bir halde her şeyden habersiz küçük hanımıyla sohbet ederken görünüyor), bazen Peter Quint'i gördüğü de oluyor kızın (çünkü Quint bazen Jessel'la kol kola görünüyordu), yeni mürebbiyenin tepkilerinde bir erkeğin gururunu müthiş okşayacak bir şaşkınlık, telaş ve apaçık bir korku var.

Kendini hâlâ genç, şevkli ve ihtiraslı hisseden ve erkekliğin *öte yanına kahreden bir geçiş* nedeniyle aç kalmış bir erkek.

Quint avludaki kulenin batı kısmına çıkıp, dönen merdivenlerden fişek gibi savaşların resmedildiği en tepeye varıyor, kendini gövdesiz, ağırlıksız çok iyi hissediyor. Bly Malikânesi'nin "mazgallı siperleri" sonradan yapılmış olsalar da mimari düş gücünün ürünleri, eve kısa süren bir orta çağ romantizminin etkisiyle on yıl kadar önce eklenmişler, eski görünümleriyle çok tuhaf bir etki yaratıyorlar, tabii varlıklarına kimsenin itirazı yok? – çevreye uyumları harika. Quint, mürebbiyenin aşağı patika yoldan geldiğini görüyor, yalnız, düşünceli, genç kız kırılganlığı içinde heyecan uyandırıcı; Quint, tüylerini kabartarak o uzaklıktan öne doğru eğilip, gördüğünden hoşnut, aşağı bakıyor, öyle güzel ki erkek gövdesi, *o kadar olur*. Deli deli esen akşamüzeri rüzgârı kesiliyor; ekin kargalarının her yeri saran o sinir bozucu çığırtıları kesiliyor; sıradışı bir "sessizlik" oluyor – Quint mürebbiyenin başını kaldırıp kulenin tepesine, yansısına, *kendisine,* bakışını zevkten içi ürpererek izliyor. Ah, ne mutluluk bu!

Dakika kadar uzun gelen birkaç heyecan verici saniye boyunca Quint'le mürebbiye birbirlerine bakıyorlar: Quint serinkanlı, haşin, bakışları delip geçiyor (çok az kadın, toy genç bakire, ya da gören her kimse unutabilir o bakışları); mürebbiyedeyse şaşkınlık, gözlerine inanamama, korku dolu bir ifade. Zavallıcık istemeden bir adım geriliyor. Titreyen elini boğazına bastırıyor. Quint bakışının hakkını tam, ama *tam olarak* veriyor – onu oraya, aşağı patika yola mıhlıyor, felçli gibi durmasını istiyor. Quint, bu gösteri için en az utanarak giydiği şeyleri bir araya getirerek güzel bir kostüm hazırlamış. Pantolonun ütü izi hâlâ belli, beyaz ipek gömlek, böyle bir durum için hazırda duran beyaz ipek gömlek, Efendi'nin şık paltosu ve kareli yeleği – bir başkasına ait şeyler bunlar ama Quint'in erkeksi bedeninde en muhteşem görünümlerine kavuşmuşlar. Sakalını yeni tıraş etmiş, bu ona serseri ve romantik bir hava veriyor; şapkası yok başında tabii ki – o kırmızı horoz ibiği saçlarının görünmesi gerekiyor.

"Şeytan" demişti Quint, Jessel'a, "– aslında o da tam siz kadınların beğeneceği türden bir züppe."

Böylece mürebbiye, ufak solgun yüzü geçirdiği çalkantılı duyguları gizleyemez bir halde o noktaya takılı kalıyor. Quint, her ne kadar çok iyi ölçüp biçtiği bu "görünüş" kendisi için de yeni bir şeyse, profesyonel bir oyuncunun soğukkanlılığıyla mürebbiyeye bakmayı sürdürerek ağır ağır duvarın kenarında yürüyor: *Beni tanımıyorsun, sevgili kızcağızım, ama kim olduğumu çıkarabilirsin. Bu bir ön uyarı.*

Mürebbiye büyülenmiş bir çocuk gibi yukarıya, ona doğru bakarken, kurnaz Quint kulenin en ucuna yürüyüp gözden *kaybolur.*

Daha sonra mutlak doyum veren bir deneyimin o altınsı, şehvet yüklü ışıltısı içinde düşünüyor da, *Sahip olduğumuz gücü karşımızdakinin gözlerinde görmeden nasıl anlarız?*

Jessel heyecana ve aşırı duygusallığa kapılıp, "yerine alınan kişinin" hemen Bly'dan kaçacağı kehanetinde bulunuyor – "Ben olsam böyle bir durumda bunu yapardım!"

"Hayalet görecek olsan mı demek istiyorsun?" diye soruyor Quint eğlenerek, "– yoksa *beni* görecek olsan mı?"

Ama Devonshire'dan Ottery St. Mary'den gelen mürebbiye, Jessel'ı çok şaşırtıp büyük düş kırıklığına uğratarak Bly'dan kaçmıyor; ama sanki bir şeylere, bir kuşatmaya hazırlanır gibi bir hali var. Evet korkuyor, ama aynı zamanda da temkinli ve tetikte. Şey havası yayıyor – ne havası? Dindarlara özgü gücünü cezadan alan bir coşku mu demeli? – Kurban olmaya hazır bir Hıristiyanın sebatlı kararlılığı mı? Quint ona ikinci kez göründüğünde ikisi yalnız, aralarında en fazla beş metre kadar bir uzaklık ve bir pencere camı var, genç kadın olduğunca dik duruyor (Jessel'ın vücuduyla karşılaştırılması olanaksız, boyu olsa olsa bir metre elli beş santim), Quint'e o uzun ve gerilimli bir dakika boyunca gözünü kırpmadan bakıyor.

Quint kaşlarını çok kötü çatıyor. *Benim kim olduğumu biliyorsun! Bu senin için bir ön uyarı!*

Mürebbiye öylesine korkuyor ki yüzünün kanı çekiliyor, hayaletlerinki gibi mum rengine dönüyor; elini sımsıkı yumruk yapıp bembeyaz el eklemleri iyice gerilmiş bir biçimde tahtamsı göğsüne bastırıyor. Ama Quint'e bakarken meydan okur gibi bir hali var. *Evet, senin kim olduğunu biliyorum. Ama hayır, pes etmeyeceğim.*

Quint serbest bırakınca odasına dönüp saklanmıyor, yine, hiç beklenmedik bir biçimde evden dışarı fırlayıp terasa, Quint'in etten kemikten "gerçek" bir insan olsaydı dışarıya bakacağı pencereye gidiyor. Kimse yok tabii dışarıda. Terasta pencerenin altında rengi solmuş hor çiçeği tomurcukları dağınık, her şeyden habersiz sıralanmış

Suratı bembeyaz kesilse de cesareti elden bırakmayan mürebbiye, küçük bir teriyer köpeği gibi telaşla, dikkatle

çevreyi kolaçan ediyor. Belli ki çok korkmuş; yine de korkunun onu caydırmaya yetmeyeceği ortada. (Günlerden pazar olduğu için de hepten cesaretli, evdekilerin çoğu, gönüllü baş komiser Bayan Grose da dahil, Bly Köyü'nde kilisedeler.) Quint biraz ötedeki çalılığın ardına gizlenmiş, gamlı Jessel da yanında, sade, klasik, erdem sembolü pazar bonesi ve köylü giysileriyle mürebbiyeyi düşünüyor: Şaşkın, aciz şey nasıl da direniyor! Jessel baş parmağının tırnağını kemirerek mırıldanıyor, "Nasıl olabilir bu, Quint! Hayalet gördüğünü – ya da öyle bir durumda, gerçek bir insan gördüğünü sanan – normal bir kadın çığlık çığlığa koşup yardım ister." Quint sıkıntıyla, "Belki de sevgilim, ben düşündüğümüz kadar çekici değilim." Jessel endişeyle "Ya da o normal bir kadın değil" diyor.

Sonradan Quint bu olayı canını sıkmadan, üzülmeden bir cinsel tahrik aracı olarak hatırlıyor. Bly'da yeni, genç, güçlü bir kadının oluşu onu heyecanlandırıyor; sütlü tatlılar gibi sıcacık, evcil, vücudu tahtamsı, göğüsleri, kalçaları dümdüz. Jessel'ın tutkulu halinden eser yok tabii onda, Jessel'ın umutsuzluğundan da. Yine de o *canlı*, zavallı sevgili Jessel ise *ölü*.

Quint kendine yılan gibi esnek, bedensiz bir biçim yaratıyor: yine de kıpkırmızı kesilerek muhteşem bir orgazm yaşayabiliyor: kâbuslara giren kötü bir ruh o: gizlice mürebbiyenin odasına, yatağına ve kızın çaresiz debelenerek karşı koymasına aldırmadan, bedeninin ta içine giriyor.

Titreyerek yüksek sesle inlerken, Jessel onu hızlıca yumruklayıp uyandırıyor.

"Kâbus mu görüyorsun, Quint?" diye soruyor dalga geçer gibi.

Derken beklenmedik bir şey oluyor: zavallı küçük Miles, Eton'dan atılıyor!

Quint'le Jessel, mürebbiyeyle Bayan Grose bu konuyu konuşurlarken, işin sırrını duyabilmek için büyük çaba gösteriyorlar, kaç kez; yılmadan. Mürebbiye büyük bir panik ve şaşkınlık içinde Bayan Grose'a okul müdürünün uzaklaştırma mektubunu okuyor; iki kadın birlikte soğuk, anlaşılmaz, aşağılayıcı derecede resmi tümceleri çözmeye çabalıyorlar, bu konuda artık görüşülecek bir şey olmadığı, *her şeyin olup bittiği* yazılı. Yani Eton'ın küçük Miles'ı öğrenci olarak "istemediği" ortada. Hepsi bu.

Jessel, Quint'in yanına sinmiş, usul usul, tatlı bir sesle mırıldanıyor, "Senin için iyi oldu değil mi, oğlunun geri gelmesi, değil mi Quint? Yakında dördümüz yeniden bir araya geleceğiz." "– Biliyorum bunu."

Ama Miles'ın okuldan neden atıldığını az çok tahmin edebildiğini düşünen Quint endişeyle, "Ama, zavallı Miles! Okula kesin gitmesi *gerek;* kız kardeşi gibi buralarda zaman öldüremez. Amcası duyunca küplere binecek. Yaşlı domuzun, Miles'ın kendisi gibi 'sapına kadar erkek' olarak yetişmesinden başka bir şey istediği yok."

"Ama bize ne *onun* ne istediğinden?" diyor Jessel. "O bizim en büyük düşmanımız ne de olsa."

Ertesi gün Miles geliyor. Aşağı yukarı Quint'in hatırladığı gibi, yalnızca boyu birkaç santim uzamış, bir iki kilo almış; açık tenli, parlak gözlü, yanakları sanki ateşi varmış gibi hafif kırmızı, yüzünde Quint'in bayıldığı –hâlâ bayıldığı– o nefes nefese, şaşkın ifade. On yaşında ama yaşından çok, çok daha büyük duran tatlı, zeki, aklı başında bir oğlan, Miles yeni mürebbiyenin kalbini daha ilk karşılaşmalarında kazanıyor; Eton'la ilgili her türlü kafa karıştırıcı soruyu bütün saflığıyla savuşturuyor; o gece, yatağında olması gereken saatte mürebbiyenin odasının önünden usulca geçip (küçük Flora da o odada kalıyor) parkın derin, hareketli gölgelerinin arasında gezinip aranıyor – kimi ya da neyi?

Ay ışığı, kocaman çirkin Bly Malikânesi'nin dik eğimli çatılarından aşağı dökülüyor. Gece kuşlarının ötüşleri, ritmli, kesik kesik atan bir nabzı andırıyor.

Quint, sevgili küçük Miles'ın pijamalarıyla, çıplak ayak, çayırdan aşağı yürüyüp ahırların arkasından öteye, bir zamanki gizli buluşma yerlerine gidişini izliyor: çocuk orada kendini terk edilmişlik duygusuyla çiğ düşmüş çimenlerin üzerine atıyor, sanki *ben buradayım işte, sen neredesin?* der gibi. Quint öldüğünde küçük Miles'ın "taş gibi kaskati" kesildiğini söylüyorlardı – bir damla yaş akmamıştı gözünden. Quint bunları hizmetçiler konuşurken duymuştu. Bayan Jessel boğulduğundaysa küçük Flora "perişan olmuş" – günlerce kendine gelememişti. Quint, Miles'ın katılığını beğeniyor.

Quint, huzursuz çocuğun arkasına gizlenip mutlu, suçlu gözlerle onu izliyor (Miles telaşla çevreye bakıyor, öbek öbek çim yoluyor). Quint'in yaşarkenki tutkusu kadınlardı; küçük Miles'a düşkünlüğü belki de küçük Miles'ın ona olan düşkünlüğü yüzündendi, yani gerçek anlamda bir tutku sayılmazdı. Quint aralarındaki bu gizli bağın – bağlılığın, o yumuşacık, söze gerek olmayan içtenliğin – çocuk için haksızlık olduğunu düşünmüyor değil, Quint'in aniden *öte yana geçişi* bile bu bağı zayıflatmış denebilir mi?

Ay ışığının sessizliğinde çocuğun sesi alçak, korkulu ve umutlu bir titreyişle duyuluyor. "Quint? Lanet olsun, Quint, *burada mısın?*"

Quint birden duygulanıyor, nefesi kesiliyor, yanıt veremiyor. Çocuğun güzel gözlerinin ateşlenmiş gibi çakmak çakmak parladığını görüyor. Beş yaşında yetim kalmak ne acı bir şey! – çocuk onun için Quint'in dizine, boğulan birinin can simidine yapıştığı gibi yapışmıştı.

Miles iki âşığı, Quint'le Bayan Jessel'ı böyle gizli yerlerde aramayı, her zaman bulamasa da hoş, duygusal, biraz da acıklı bir alışkanlık haline getirmişti; sonrasında, ipeksi saçlar dağılmış, gözler uyuşturucu almış gibi iri iri açılarak özlemle ve keyifle onlara sarılıyor, zıplıyor, dönüyor, bağırıyordu – kim karşı koyabilirdi, uzak tutabilirdi ki onu? Küçük Flora için de öyle tabii.

"Quint?" diyor Miles, gergin etrafına bakınırken fısıl-

tıyla, coşkulu, neşeli yüzü bir leylak gibi ışıldıyor, "– burada olduğunu biliyorum, olmaz olur musun hiç! Öyle uzun süre geçti ki."

O en güzel günleri. Çünkü en maceralı, en hesapsız yaşanan günleriydi onlar.

Bly'da zaman nasıl da rüya gibi sonsuza akıyordu: yemyeşil, kırlık İngiltere: Londra'nın kargaşasında, Harley Sokağı'nın katı, düz akışında böylesi gerçekten akla gelmez.

Miles umudunu daha da yitirmiş bir biçimde üsteleyerek soruyor, "Quint! Lanet olsun! Burada olduğunu biliyorum – buralarda bir yerde." Oğlan gerçekten de, o güzel küçük alnını kâğıt parçası gibi kırıştıran, bir kaş çatışla – ve belli ki görmeden – Quint'e doğru bakıyor. "Ölü değilsin –" derken bükülüyor Miles'ın o güzel ağzı, "– ölü olamazsın sen. Seni gördü, değil mi?" – şu yeni, berbat mürebbiyemiz. "St. Ottery" taktım adını – iyi düşünmüş müyüm? Quint? Seni gördü mü? Açıkça söylemiyor tabii, çok akıllı ama Flora anlamış. Çocukların "masumluğuyla" ilgili şu ince zırvalar, "önce *ellerimizin* temizliği, sonra iyi insan olmak filan derken." Miles keskin bir kahkaha patlatıyor.

"Quint, bana tekmeyi attılar, duydun mu – postaladılar – hani korkardın, uyarırdın ya hep beni. Suç *benim*, biliyorum – aptallık ettim! – yalnızca bir iki çocuğa söz etmiştim –sevdiğim çocuklara, ya! hem de çok severdim– onların da beni sevdiğini biliyorum – kimseye söylemeyeceklerine yemin etmişlerdi, ama – nasıl olduysa – duyuldu – feci bir patırtı, bağırış çağırış oldu – Quint, hepsinden öyle nefret ediyorum ki! – düşmanımmış hepsi, öyle de çoklardı ki! Quint? Ben yalnız seni seviyorum."

Ben de yalnız seni seviyorum sevgili Miles.

Quint, Miles'ın önünde uzun, ışıltılı bir biçim olarak belirir, yaşarken olduğundan daha uzundur. Miles ona ağzı açık, şaşkın bakakalıyor; sonra elleriyle dizlerinin üzerinde emekleyerek Quint'e doğru ilerliyor, ağlayarak hayalet bedene –bacaklarına, kalçalarına– sarılmaya çalışırken "Quint! Quint!" taşkın bir sevinçle "Quint! Quint" diye de çığ-

lıklar atıyor. Quint'in gövdesinin ele gelmeyişi umrunda değildi, belki de o sevinçle farkında bile değildi bunun, "biliyordum! biliyordum! – beni bırakmayacağını, Quint!"

Asla, sevgili çocuğum: sana sözüm olsun.

Sonra, korkunç bir biçimde o genizden gelen, tenekemsi, aşağılayıcı ses araya giriyor – "Miles? Seni yaramaz çocuk seni, neredesin?"

Ottery St. Maryli mürebbiye bu: ahırın köşesini yeni dönüp on metre ötede beliren ufak tefek, inatçı bir tip, elinde havada tuttuğu yanan bir mum var: gecenin karanlığında, mumun yaydığı zayıf, titrek ışıkta, bir şey seçemese de cesaretle, inatla korkmadan duruyor: *o işte!*

"– Miles? *Miles – ?*"

Böylece sırları bitiyor, kabaca araya giriliyor. Quint küfrederek geriliyor. Miles pijamalarıyla, o tatlı çıplak ayaklı haliyle kalkıyor, üzgün üstünü silkip ağzının ifadesini değiştirip çocuk ifadesi, bir çocuğun meleksi ifadesini takınıyor, "Buradayım" demekten başka çaresi kalmıyor.

Bize yol gösteren kim, Quint, eğer biz kendimiz değilsek? – yüzünü göremediğimiz, düşüncelerimizdeki yankısı dışında sesini duyamadığımız Başka biri mi var?

Jessel, sözcükleri neredeyse tükürür gibi söylüyor, güzel ağzı çirkinleşiyor – "Aşağılık buluyorum onu! O bir ölü yiyici! Keşke onu hemen ortadan kaldırabilsek!"

Jessel, çocuğun kendisine çok acil ihtiyacı olduğunu düşünerek, küçük Flora'ya daha önce hemen hiç yapmadığı biçimde apaçık gün ışığında görünür, sakin Azof Denizi'nin en uzak kıyısında "beden bulmayı" göze alır. Yaz başında bulutsuz bir öğle sonrası, havada hanım ellerinin baş döndürücü kokusuyla, birdenbire, boşluktan çıkıp çimenli kıyıda beliriyor, saçları feci dağınık, kara bir ışıltı yayan asık suratlı ama güzel bir görüntü kızın omuzlarının di-

binden geçince, yüzü kaymak taşı gibi bembeyaz oluyor: insan onun eski bir söylenceden ya da lanetten çıkıp gelmiş bir elçi olduğu duygusuna kapılıyor. Önde çocuğun sarı bukleleri, melek gibi profili, çevrelerindeki çimenlerin her yerinden keyifle fışkıran düğün çiçekleri gibi canlı sarı kolsuz giysisiyle taş bebeği andıran görüntüsü – küçük Flora ona ihtiyacı olduğu için değil, sırf bu masum haliyle de görüntünün ayrılmaz bir parçası değil mi?

Çocuğa yakın taş bir bankta hızlı hızlı örgüsünü örerken onu dikkatle ve herkesten sakınarak izleyen – Miles'ın zekice taktığı adla "St. Ottery."

Tam bir Kader bu, gerçekten de!

Hepsine bakan bir gardiyan.

Gözleri çamurlu su rengi, kirpikleri, kaşları da çok açık; ufak cesur çenesi, serçe bedeni ve onu davul derisi gibi gergin saran teni. Ufak suratı kafasına göre fazla küçük, kafası bedenine göre fazla küçük, bedeniyse o uzun, geniş açılı ayaklarına göre fazla büyük. Köprücük kemikleri koyu renk pamuklu mürebbiye giysisinin arkasında katlı duran kanatlar gibi öyle çok dikkat çekiyorlar ki.

Flora, gölün kıyısında oyun oynuyor, görünüşe bakılırsa kendini iyice kaptırmış, en yeni oyuncak bebeğini kolunda sallarken anlamsız bir melodi mırıldanıyor, bebek gerçek gibi görünüyor, Fransa'dan gelmiş, Flora'nın amcasının sekizinci yaş günü hediyesi (üzülerek katılamamıştı amcası yaş gününe), başı önünde ama kirpiklerini arasından büyülenmiş gibi karşı kıyıya, sevgili Bayan Jessel'ına bakıyor. Çocuğun kalbi özlemle öyle güçlü atıyor ki! *Beni yanınıza alın, Bayan Jessel, ah, ne olur! Burada öyle yalnızım ki* diye yalvarıyor içten içe. *Siz gittiğinizden beri öyle mutsuzum ki sevgili Bayan Jessel!* Jessel'ın kalbi de özlemle, sevgiyle atıyor, çünkü Flora onun küçük kızı, tam bu gölde rahminde zalimce boğulan bebeği, onun ve Quint'in.

Jessel gölün öte yanından gözlerini Flora'ya dikiyor: Jessel çocuğu bir hipnoz ustası gibi rahatlatacak. *Sevgili Flora, sevgili çocuğum, seni sevdiğimi biliyorsun: yakında be-*

raber olacağız, biliyorsun ve bir daha hiç ayrılmayacağız. Canım benim –

Ama sonra biri kabaca araya giriyor, hem de olabilecek en cırtlak, en teneke sesle: "Flora, bir şey mi oldu? – ne oluyor orada?"

"St. Ottery" denen teriyer köpeği hemen ayağa fırlayıp Flora'nın yanına seğirtiyor, miyop gözlerini kısarak karşı kıyıya doğru bakıyor – eski mürebbiyenin siluetini seçiyor, belki de tanıyor onu; en hüzünlü güzelliğin hayali bu; yine de o ciddi görünümüyle öbüründen, adamdan daha ürkütücü. (Çünkü adam o seksi, atak, kibirli görünümüyle tam bir *erkekti;* bu yaratıksa, St. Ottery'nin hınzırca fark ettiği gibi kesin *ölü yiyici*.)

Mürebbiye küçük Flora'yı kolundan yakalayıp, bilinçaltından gelen bir güçle şaşkın çığlık atıyor, "Tanrım, ne – ne korkunç bir şey! Gözlerini kapat çocuğum! Koru kendini!"

Flora gözyaşları içinde ona karşı geliyor. Sanki tokat yemiş gibi şaşkın, gözlerini kırpıştırarak hiçbir şey görmediğini, orada hiçbir şey olmadığını iddia ediyor. Jessel elinden bir şey gelmeden öfkeyle bakmayı sürdürürken, mürebbiye el çabukluğuyla, hatta canını yakarak sızlanan çocuğu iki kolunda çekiştiriyor, kızgınlıkla rahatlatıcı bir şeyler mırıldanıyor: "Ona bakma, Flora! İğrenç, ağza alınmaz bir şey bu! Artık güvendesin."

İğrenç, ağza alınmaz bir şey. Oysa yaşarken öyle tatlı, sade bir kızdı ki, dış görünüşü gibi huyu da her yönüyle kusursuzdu, Hıristiyandı tabii ki – bakireydi de.

Saçında gıdıklar gibi gezinen şey de ne? – yere sert kabuklu bir böcek düşüyor.

Varlığının derinlerinde yatan tutkulu Jessel, kontrolü kaybetmeye başlıyor. Artık daha da özensiz bir biçimde gündüzleri Bly Malikânesi'ne dalarak, sevgili kızını birkaç dakikalığına da olsa yalnız başına bulmaya çalışıyor. "Bir ruh girdi galiba içime" diye gülüyor Jessel umutsuz, "ne yapıla-

bilir peki? Flora benim ruhum." Ama kıskanç ve kinci "St. Ottery" uyanık olduğu her saat çocuğun üzerine titriyor, geceleri güvende olsun diye küçük şirin yatağını kendininkine bitiştirmiş. (Gölün kıyısındaki sinir bozucu olaydan beri ne mürebbiye ne de gergin, heyecanlı küçük yatınca birkaç dakikadan fazla uyuyamıyorlar.)

Flora yalvarıyor: *Bayan Jessel, yardım edin bana! Bana gelin! Çabuk!*

Jessel da: *Flora, hayatım, geleceğim. Yakında.*

Ama Ottery St. Maryli gönüllü baş polis genç hanım, kendisine ve Flora'ya ait odadaki panjurların açılmasına izin vermiyor! Bitişikteki oyun odasındaki panjurlara da. Bayan Jessel'ın zamanında, kızıl sakallı Quint'le o sevgiliyken gün ışığı bu odalara nasıl da sel gibi dolardı! – evet, ay ışığı da öyle! Havayı aşkları doldururdu, nemli ve mahmur; duvarlardaki barok stili gümüş aplikler aşk haykırışlarından sarsılırdı. Şimdiyse hava ağırdı, ekşiydi, yataklara serilen tertemiz ketenler bir iki dakikada kirleniyordu.

"St. Ottery" Bly'da karşı koyacak kimse yok diye yetkisinin sınırlarını genişletiyor, zavallı Miles'ın yatak odasının pencerelerinin de sürekli kapalı tutulmasını diretiyor; ama melek yüzü erken gelişmiş ruhunu gizleyen oğlan, o inatçı oğlan, küçük Miles direniyor. "Pencereler ne işe yarar, söylesene koca aptal –" Miles bu korkunç kadınla neşeli, dalga geçer, biraz da aşağılar gibi takılarak konuşmayı tercih ediyor, "– *dışarı* bakmaktan başka?"

Yanıtı da çok sert oluyor, "Miles, aynı şeyi ben *sana* sorayım."

Sanki alt tarafı tahtadan yapılma panjurlar, sevginin en dayanılmaz özlemlerinin önünde durabilirmiş gibi.

Zavallı lanetli ruh: artık evde yaşayan herkes gördü onu.

Evin içinde, bir yukarıda, bir aşağıda, öbek öbek fışkıran yapışkan yapraklı asmaların üstünde açık duran uzun pencerelerde geziniyor... bağıra bağıra ağlayan o ses, yüreği

sökülür gibi iç çekiş... kaybettiği çocuğuna, belki de tükenmek üzere olan kendi ruhuna ağlayan bir kadın. "St. Ottery" nasıl oluyor da her zaman Flora'yla onun arasındaydı – her zaman! En son olarak da elinde İncil'le.

Jessel, bu sabah kendini çalışma odasındaki eski masanın başında bitkin buluyor. Ağzından hafif bir inilti kaçıyor. Kolları sıranın üzerine düşüyor, üzüntüden ağırlaşan başını kollarının üzerinde dinlendiriyor, yüzü görünmüyor, gözlerinin çevresi kırgın, şaşkın, öfkeli döktüğü gözyaşlarıyla sıcak. *Ben, aslında sevgiyi temsil eden ben, nasıl kötülük olurum?* bir adım arkasında duyduğu sert bir nefes alış onu kendine getiriyor, sallânarak ayağa kalkıyor ve iki metre kadar ötede düşmanıyla burun buruna geliyor: "St. Ottery" sakat kadınlar gibi belini bükmüş, kollarını da şeytan kovar gibi kaldırmış duruyor, ama renksiz gözleri nefretle ve o nefretin verdiği güvenle kısık, soluk, öne çıkık alnı, ince dudakları – "Defol, git buradan! Burada sana yer yok! – iğrenç, ağza alınmaz korku seni!"

Jessel eskiden olsa yerinden kıpırdamazdı ama şimdi karşısındaki kişinin gözlerindeki iğrenen bakışı görünce hasta gibi savunmasız kalıyor. Direnemiyor, çözüldüğünü hissediyor, savaş alanını arkasından zafer coşkusu içinde, hiç acıması olmayan o cırtlak, tenekemsi sesle "Bir daha da geri gelme! Sakın, sakın geri geleyim deme!" diye bağıran düşmana terk edip gidiyor.

Haşin "St. Ottery", ipleri iyice ele alıp, zavallı Flora'yı aman vermeden sıkıştırıyor. "Flora, tatlım, bana anlatmak istediğin bir şey var mı?", sonra, "Flora, tatlım, bana her şeyi anlatabilirsin: o korkunç şeyi gördüm, biliyorum." Sonra da en acımasızı: "Çocuğum, artık itiraf edebilirsin! Şu senin 'Bayan Jessel'inle konuştum, *o bana* anlattı."

Jessel sonunda Flora'nın kafasının tasının attığına tanık oluyor, ama görünmeyen, elinden bir şey gelmeyen bir tanık. Onun hıçkırıkları, aslında sayısız çocuğun kocaman,

çirkin Bly Malikânesi'nin altındaki kanalizasyon dehlizlerinde korkunç bir biçimde yankılanan hıçkırıkları. Flora çığlıklar atıyor, "Hayır, hayır, hayır, *hayır!* Yapmadım! Bilmiyorum! Ne demek istediğini bilmiyorum! Senden nefret ediyorum!"

Jessel, kendini kaybeden çocuğun Bayan Grose'un kollarına düşüşünü gördüğü halde, bir şey yapamayacak kadar güçsüz.

En acısı ve gülüncü de Jessel'ın o kadar insanın içinde, eski düşmanı Bayan Grose'a teşekkür borçlu oluşu.

○

Gün ışığıyla yok olacağım: zamanı geldi. Ben yalnızca gece yaşayan bir hayalim.

Eski ev, ta alttaki kanalizasyon dehlizlerine kadar deliye dönen çocuğun böğürtüleri, ta gırtlaktan havlar gibi savurduğu küfürler ve açık saçık sözlerle çınlıyor. Flora'yı Londra'ya, tanınmış bir çocuk doktoruna götürecek olan Bayan Grose ve başka bir hizmetçi kadın, duydukları karşısında utançtan kaç kez kulaklarını kapatıyor.

Bayan Grose gözyaşları içinde soruyor, "Bu melek yavru böyle *konuşmayı* kimden öğrendi ki?"

"St. Ottery" tabii ki küçük Miles'a bakmak için evde kalıyor. Küçük Flora'nın kaybı onu çok sarsmış – üzmüş, şaşırtmış – öfkelendirmiş, ama küçük Miles'ı kaybetmemeye kesin kararlı.

O da küçük bir Metodist kilisesi rahibinin bakire kızı. Dizlerinin üzerinde, şeytana karşı ona güç versin diye Yaratana dua ediyor. Ruhunu rahatlatmak, kasıklarını emniyete almak için İncil okuyor. Kurtarıcımız da, şeytansı güçleri girdikleri ruhlardan böyle kovmamış mıydı? – O da, istediğinde, ölüleri ayağa kaldıracak gücü göstermemiş

miydi? Vahşice saldıran ruhların olduğu bu evrende her şey mümkündü.

"Miles, hayatım! Neredesin? Gelsene, ders vaktin geldi!"

Aşağılarda, nemli kanalizasyon dehlizlerinde, sevgili Jessel'ı için yüreği yanan Peter Quint (Quint kocası değil ama kocası olsa ancak bu kadar yaşayabilir bu kaybı: ruhunun yarısı kopup gitmiş), mürebbiyenin kendisinden beklenmeyecek sertlikte adımlarla odadan odaya koşturuşunu duyuyor. Sesi ekin kargalarınınki gibi cırlak, ısrarlı. "Miles? Miles –"

Quint, titreyen parmaklarla kendini son karşılaşmaya hazırlıyor. Kendini bir oyunun aktörü gibi görüyor, ya da belki de bir güç denkliği bu, İyi var, Kötü var, aldatma var, aldatma olmak zorunda, yoksa gidilecek bir yön kalmaz... Bir ayna kırığında gözlerini kısarak hastalıklı görüntüsüne bakıyor, eski erkekliğini kazanmak ya da o havayı vermek için kırlaşan sakalları yoluyor; kasıklarında bir sancıyla zavallı Miles'ın dizlerine sarılışını, alev alev yanan yüzünü bedenine gömüşünü hatırlıyor.

Sevginin rahatlığını hissettirmek, tıpkı hissetmek gibi, nasıl kötü sayılabilir?

Jessel kayboldu. Çözüldü, soldu: sabah şafakta süt rengi donuk pusun, ışığın yükselişiyle kaybolması gibi tıpkı. Sevgili Jessel'ı! – "İzci bukleli" kız ve yırtılması güç o lanet kızlık zarı! Hepsi hepsi dağılan bir molekül, atom bulutu.

Çünkü bu dağılmanın adı Ölüm. *Öte yana geçiş* yalnızca bir uvertür. Onları Bly'da tutan arzuydu, sevginin sevilen kişiye teslim olmamaya direnmesi. Arzu, Quint'i hâlâ burada tutuyor. Bu gerçek, kanını donduruyor. Yalnızca molekül mü, atom mu bunlar? Böyle tutkuyla sevince, Miles'ın özlem dolu yüzünü görüyor. Miles'ın utangaç, ama atak sarılışını.

Kendini düşmana hazırlıyor.

Quint vahşi bir hayvan gibi nefes nefese, ayakları çiğden ıslanarak tozlu pencere camında geziniyor. İçeride zavallı Miles

sonunda yakayı ele vermiş, "St. Ottery" onu saklandığı rahat yerde, kütüphanenin bir köşesine bakan geniş arkalıklı koltukta, nasıl olmuşsa bulmuş – kütüphane evin giriş katında uzun süredir kimsenin (ender ziyaretleri sırasında Efendi'nin bile) girmediği kiler gibi bir yer. Beyefendilere özel bir yer, bir tür mozole, koyu renk meşe kaplama duvarlarına asılı eski efendilerin portreleri epeydir toz içinde, unutulmuş; dört-beş metrelik kitap rafları tavana kadar uzanıyor, üstleri eski, küflenmiş kitaplarla tepeleme dolu, koca ciltli, yaldız işlemeli kaynak kitaplar yüzyıllardır kapakları açılmamış gibi duruyorlar. Böyle kasvetli bir ortamda taptaze yüzlü on yaşındaki Miles'ın o telaşlı, kaygısız gülüşüyle oturması ne tezat!

Bembeyaz dudaklı "St. Ottery" elleri belinde Miles'a neden "kaçtığını", neden ayaklarını tepesine çıkararak bu koltuğa oturduğunu soruyor, hem de böyle *sakin sessiz?* – "Sana defalarca, defalarca seslendiğimi bile bile?"

Miles pencereden dışarı bakıyor, şöyle küçücük bir bakış, bir yandan da neşeyle "Kendimi öyle kaptırmışım ki şuna!" diyor mürebbiyeye, dizinin üstündeki anlamsız derecede ağır, antika kitabı – *Directorium Inquisitorum'u* – göstererek. "St. Ottery" kuru kuruya "Peki ne zamandan beri eğlence olsun diye Latince kitap okuyorsun?" diye soruyor, Miles şirin bir gülüşle "Şekerim, ben de Latinceyi herkes gibi – *sıkıntı* olsun diye – okuyorum" diyor.

"St. Ottery" *Directorium Inquisitiorum'u* Miles'ın dizlerinin üstünden alacakken, çocuk muzırlık olsun diye dizlerini ayırıyor ve ağır kitap bir toz bulutu içinde yere düşüyor. Miles, "Ah, özür dilerim" diyor mırıltıyla.

Miles bir daha pencereden dışarı bakıyor, *Quint, burada mısın?*

Quint, çocukla göz göze gelme umudu içinde öne doğru eğilmeye çalışıyor, ama lanet mürebbiye aralarına giriyor. Nasıl da istiyor kadını elleriyle oracıkta boğmayı! Hemen, sanki yakarır gibi, Miles'ı sıkıştırmaya başlıyor, "Söyle bakalım, Miles: kız kardeşin o kadının ruhuyla buluşuyordu, değil mi? Benden önceki mürebbiyeyle? Flora onun için öy-

le korkunç, amansız bir hastalığa tutuldu, değil mi?" Ama kurnaz Miles hemen inkâra başlıyor, "St. Ottery"nin neden söz ettiğini bildiği halde inkâr ediyor. Çok daha küçük bir çocuk gibi davranıyor, surat ediyor, kıpır kıpır geziniyor, tam "St. Ottery" yakalayacakken kaçıyor. Gözleri yine pencereye takılıyor. *Quint, lanet olsun, nerdesin? Yardım et bana!*

"St. Ottery" yılan çevikliğiyle kolundan yakalıyor. Renksiz, miyop gözleri bir misyoner gibi hayırlı iş yapacak olmaktan parlıyor. "Miles, hayatım, yalnızca doğruyu söyle bana, yalan söyleme: Yalan söyleyecek olursan, İsa Efendimizin kalbini kırarsın, *benimkini* de, Zavallı Flora'yı Bayan Jessel kandırmıştı, değil mi? – peki sen, seninle 'Peter Quint?' Ondan korkmana hiç gerek yok, tamam mı, *bana* anlatırsan eğer."

Miles'ın vahşi kahkahası yankılanıyor. Her şeyi inkâr ediyor, her şeyi: "Söylediklerinin bir kelimesini bile anlamıyorum. Flora hasta değil, Londra'ya amcamızı ziyarete gitti. Bayan Jessel'la ilgili hiçbir şey bilmiyorum, ben okuldayken ölmüş. Peter Quint de öyle – o kadar," yüzü al al mutsuz kırışıyor, "– adam *ölmüş* işte."

"Evet, ölü! Ama burada Bly'da sürekli bizimle beraber!" diye bağırıyor mürebbiye aldatılmış bir âşık gibi sinirle, "– zaten, bence, *sen* de biliyorsun bunu."

"Burada bizimle mi? 'Sürekli' mi? Ne demek istiyorsun? Nerede?" Çocuk bomboş bir suratla bakıyor, o şaşkın ifadesi öyle masum ki, Quint de şaşırarak bakakalıyor. "Lanet olası, *nerede*?"

"St. Ottery" zafer kazanmış gibi dönerek Quint'in özlem dolu suratını yasladığı pencere camını işaret ediyor. Kadının Quint'in orada olduğunu bilmesine olanak yok tabii ki, yine de eminmiş gibi dört dönüyor, eliyle Miles'ın korkulu bakışları arasında suçlar gibi işaret ediyor. "Orada! – sen de baştan beri biliyorsun zaten, seni kötü, kötü çocuk!"

Yine de Miles dosdoğru Quint'e bakıyormuş gibi görün-

se de onu görmüyor sanki. "Ne?" diye bağırıyor. "'Peter Quint' – nerede?"

"Orada diyorum yâ – *orada!*" Mürebbiye öfkeyle sanki kırmaya çalışır gibi cama vuruyor. Quint siniyor.

Miles sıkıntıyla bir çığlık atıyor. Yüzü ölü gibi bembeyaz oluyor, sanki yıkıldı yıkılacak gibi görünüyor ama "St. Ottery" onu kollarında korumaya çalışınca onu itiveriyor. "Bana dokunma, rahat bırak beni!" diye bağırıyor. "*Senden nefret ediyorum.*"

Odadan koşarak çıkıyor, "St. Ottery"yi orada bırakıyor.

"St. Ottery"yle Peter Quint'i camdan, birbirlerinin kolunda kendilerinden geçene dek işkence çekmiş âşıklar gibi bitkin, tutkudan eser kalmamış bir halde bakarken bırakıyor.

Kötü var edilebilirse, İyi'nin de varlığa hak kazanacağını sandık.

Miles yapışkan, nemli gecede saçları alnına yapışarak, kalbi o kaygan balık kaburgalarında atarak koşuyor, alabildiğine koşuyor. Gerçi boşa olduğunu, deli kadının gösterdiği yerde bir şey olmadığını biliyor. Miles umutla, ürkütücü bir sesle bağırıyor, "Quint? – *Quint?*" diye.

Rüzgâr yüksek ağaçlarda geziniyor, gece gökyüzü yıldızlarla delik delik. Yanıt gelmiyor tabii.

Miles gülerek, göldeki kurbağaların sesini dinliyor. Her yıl bu zamanlar. Gırtlaktan gelen o seri ritmli vıraklamalar. Komik ama saygın. Öyle de çoklar ki! Gece havası âşığın ağzının içi gibi ılık ve nemli. Kurbağalar da onaylıyor bunu. Mevsimleri başlıyor.

KURBANLAR

1.

Annesinin rahminden çıktığında, kalbi yaşam ve yemek için atan ufak tefek, eli yüzü düzgün bir bebekti, kusursuzdu: el değmemiş yirmi minyatür parmak, daha şimdiden keskin mikroskopluk tırnaklar; pembe halka dizimli ufacık kulaklar; titreyip duran tehlikeye karşı daha şimdiden tetikte ufacık bir burun. Gözleri bunlara oranla zayıftı, şekil, nesne ya da renk ayrımlarından çok hareketi algılayabiliyordu. (Belki de renk körüydü. Bu kusuru ona hiç gösterilmediği için metafizik anlamda da ikinci bir "körlük" yaşıyor sayılırdı.) O bebek çenesi, alt ve üst çeneleri sağlam, kaslı ve beklenmedik ölçüde güçlüydü. Çenelere dizili minyatür dişler – iğne keskinliğinde ve kusursuzdu. (Yakında kalan dişleri de çıkacaktı.) Tuhaf bir eğimle kıvrılan kuyruğu pembe, tüysüz, ince bir ip gibiydi. Bıyıkları daha iki üç milimse de ufak, ufacık bir fırçanın kılları gibi titrek ve sertti.

2.

Ne de güzel bir kız bebekti, Bebekkız diye sesleniyordu ona sevgi dolu anne ve babası, dünyaya en yumuşak ama en tensel sevginin ateşiyle geldiği için kaderinde sevgiye bo-

ğulmak, sevgiden yenip bitirilmek vardı, incitmeden özenle kuvözüne konmuş Amerikalı bir Bebekkız. Menekşe mavisi gözler, ipek gibi yumuşak incecik sarı saçlar, tomurcuğu andıran kusursuz dudaklar, küçücük hokka burun, beyaz tenli ırkın birbirine benzer yumuşaklığı. Gecekondu mahallelerindeki emziren annelere haber salınıp o tatlı, ağır balon göğüslerinden para karşılığı süt, anne sütü istendi, çünkü Bebekkız'ın annesinin sütü gerektiği kadar bol gelmiyordu. Kuvözü, kirli havayı dışarı atıp ciğerlerine saf oksijen pompalıyordu. Öbür bebekler gibi sızlanması için hiçbir neden yoktu, bebek sesleri kulak tırmalıyor, sıkıntı veriyordu. Tropik yağmur ormanları gibi nemli ve ılık kuvöz havası içinde Bebekkız gelişti, parladı, serpildi, *büyüdü.*

3.

Annesi bile adını bilmezken nasıl da büyüdü! Gün geçtikçe nasıl ikiye, üçe, dörde katlandı kilosu! Bir kardeş sürüsünün içinden nasıl uyanık, tuttuğunu koparan, her an aç, obur biri olarak çıktı. Uyanık olduğu saatlerde hiç durmadan bir şeyler kemirmek alışkanlık mı olmuştu onda, yalnızca yenecek şeyleri değil, yenmeyeceği belli olan şeyleri de, kâğıt, tahta, kemik, çeşitli tür ve kalınlıkta metaller ve daha neler, yoksa midesi kazınıyor ya da sırf kemirmeyi mi seviyordu, kim bilir? Şurası bir gerçek ki, kesici dişleri yılda on-on beş santim büyümeye başladı, o kadar ki beynine saplanıp ölmesine neden olur diye kestirtmek zorunda kaldı onları. Beyin zarıyla gelişen ileri bilişsel becerilere sahip olduğu için, bazı genel konularda akıl yürütebiliyordu: bu davranış istemli mi istemsiz mi; hayatta kalmak için neler yapılmalı; Doğa'nın etkisi altında kim *doğal olmayan bir biçimde* davranabilir ki?

4·

Bebekkız, kendini hiç bu türden sorularla sıkıntıya sokmadı. Camdan kuvözünde gram gram, kilo kilo bir yedi, bir uyudu, bir yedi, bir uyudu ve büyüdü – çok geçmeden gamzeli dizleri camı zorlamaya, nefesi camı buğulandırıp matlaştırmaya başladı. Bu hızlı büyüme anne ve babasını sıkıntıya sokmuştu, yine de onun o gül gibi dişi güzelliğiyle, küçük sivri göğüsleriyle, yuvarlak kalçalarıyla, gamzeli göbeği ve baldırlarıyla, tarçın rengi kıvırcık cinsel organ kıllarıyla, bebekleri görünmeyen kalın kirpikli güzel gözleriyle gururlanıyorlardı. Bebekkız'ın parmağını emmek gibi kötü bir alışkanlığı vardı, onun için parmağını iğrenç tatlı parlak portakal rengi iyot karışımıyla boyadıktan sonra zevkle karşısına geçip, ağzına alır almaz nasıl hoşnutsuzlukla tükürerek acıyla ağzını tuttuğunu izlemişlerdi. Ilık bir nisan günü, kuvözde Bebekkız'ın dolgun bacaklarının arasından şarap kırmızısı koyu bir kanın aktığını görünce hepimiz çok şaşırıp isyan ettik, ama yapılacak bir şey var mıydı? Doğa'ya hükmedilemez, hatta ertelenemez, dedi Bebekkız'ın babası.

5·

O kadar çok kız ve erkek kardeşi vardı ki, küçük bir sokağı dolduracak kıpır kıpır bedenlerine, bir depoyu baştan ayağa sarabilecek oynaşmaları ve cıyaklamalarına bakınca, kendini bu dünyada sonsuzca çoğalmış, onun için de tükenmez hissediyordu. Çünkü ölümden çok tükenme korkusunun, ölümlülerin başka bütün korkularından daha baskın olduğuna inanılır. Kan bağı taşıdığı yüz binlerce kız ve erkek kardeşinin olması güzel bir şeydi, ama bir yandan da hepsi de obur oldukları için bitmek bilmez bir kaygı yaratıyordu bu durum, *ciyak! ciyak! ciyak!* açlık bağrışları, sayılması olanaksız bir biçimde birbirine eklenip çoğalıyor-

du. Klik sesleri çıkaran çılgın ayak tırnakları üzerinde dimdik havada durmayı, gücü tükenene kadar koşmayı, düşmanlarının gırtlaklarını parçalamayı, zıplamayı, uçmayı –örneğin kendini şehirdeki binalardan birinin tepesinden yandakinin tepesine, boşlukta üç metreye kadar atmayı – böylece de peşinden gelenleri atlatmayı öğrenmişti. Gerektiğinde, kaçarken, canlı, daha kalbi atan av hayvanlarının etini yalayıp yutmayı öğrenmişti. Kemikleri *kırt*! diye parçalarken çıkan sesin verdiği zevk çenesine ışık gibi yansıyordu, küçük beyni keyiften zonkluyordu. Hiç uyumuyordu. Kalp atışları her an ateşli birininki kadar hızlıydı. Köşelere sinmeyi, çıkışı olmayan yerlere saklanmayı bilmiyordu. Sonsuza dek yaşayacaktı! – sonra bir gün düşmanları ona bir tuzak kurdular, en acımasız tuzaklardan birini hem de, küflü bir ekmekti tuzak, açlıktan etrafı koklayıp, cıyaklayıp titreyerek yemin üstüne atılıverdi, tam o anda bir yay yerinden çıkınca, ensesine hızla inen kol omurgasını kırdı, zavallı şaşkın kafası da uçuyordu az kalsın.

6.

Ona yalan söylediler, bir doğum günü partisi dediler – aile arasında. Önce törenle banyo yapıldı, sonra derisi yağlandı, istenmeyen bazı tüyler traş edildi, yolundu, güzel bazı tüyler de sarılıp kıvrıldı, kırk sekiz saat boyunca aç bırakıldı, sonra kırk sekiz saat oburca yemesine izin verildi, yumuşak derisini bir tel fırçayla ovdular, yaralarına keskin kokulu otlar bastılar, küçük klitorisi kesilip ahırda gıdaklayan horozlara atıldı, açık kalan dudaklar dikilip kapatıldı, fışkıran kan altın bir kadehte toplandı, fırlak ön dişleri kerpetenle düzleştirildi, uzun kanca burnunu bir avuç darbesiyle anında dümdüz ettiler, kemik ve kıkırdak daha güzel köşeli bir biçimde çıktı, sonra sıra Bebekkız'ın yetmiş santimlik dolgun göğüslerini korseyle sıkıştırıp kırk beş santime indirmeye geldi, kaymak gibi kalçaları ve butları şişip

ortaya çıktı, o muhteşem balon göğüsleri ortaya çıktı, iç organları göğüs kafesinin içine sıkışıp kaldı, önce nefes almakta güçlük çekti, dudaklarından ıslak pembemsi kabarcıklar geldi, sonra işi kavrayıp eski bir kum saatine benzeyen bedeni ve erkeklerin düşlerini ateşlemeye hazır bu yeni gücüyle keyfi yerine geldi. Elbisesi alımlı ve antikaydı, aslında cömert göğüs dekoltesi, daracık eteğiyle ona uçarı ve yapışkan bir görüntü veriyordu, gamzeli dizleri birbirine değip narin bilekleri acıdan titreyerek topal aksak yürüyordu; arkadan düz siyah dikişli incecik, şeffaf ipek çoraplarını tutsun diye siyah dantelden jartiyer takmıştı, incecik topuklu sivri burunlu beyaz sate'n ayakkabıları alışana dek biraz ayağını vurduysa da, çok geçmeden havaya girip, utanmayı bilmeyen bir sürtük oluverdi. Ellerini küçük küçük çırparak kıkırdıyor, oynaşıyor, koca kıçını kıvırıyordu, meme uçları elbisesinin pullu göğsünde yer fıstıkları gibi sert ve dik görünüyordu, gözleri başı geriye yatırılınca gözleri kapanan taş bebeklerinki gibi pırıltılıydı, menekşe mavisini kesintiye uğratacak gözbebeği de yoktu. Bebekkız, her an ayının birinden nasıl yararlanırım diye hesaplar yapıp, planlar kuran orospu takımından değildi, daha asil bir soydan geliyordu, isteyen soyağacına bakabilirdi, derisine bazı numaralar damgalanmıştı (sol butunun iç tarafına), ne kaybolur, ne karışır ne de kaçıp gidebilirdi kancık, pek çoğu kaçıp kayboluyor Amerika'nın içinde, hep okuruz ya gazetelerde. En keskin parfüme bulamışlardı onu – erkekseniz, kanında yalnız o bir tek şeyin söndürebileceği bir ateş yanan normal bir erkek yani, koklamadan geçemezdiniz, doktor raporlarını çoğaltıp her yere dağıttılar, temizdi, hiçbir hastalığı yoktu, zührevi ya da başka türden, bakireydi, yüksek topuklarla gezinip, kızarıp sırıtsa da, parmaklarının arasından taliplerine bakıp bazen yanlış izlenim yaratsa da, hiç kuşku yoktu buna, zavallı Bebekkız: o etli, dolgun, davetkâr kan kırmızısı dudaklar, içimizdeki en kibar, gözü dışarıda olmayan erkeğe bile etli vajina dudaklarını anımsatıyordu.

7.

İğrenç yaratık! Aşağılık hayvan bozuntusu! Öyle öfkeliydiler ki ona yaşıyor diye, bu şekilde yaratılmayı istemiş, kendi türünü kendi seçmiş, bağırsaklarında tifüs mikrobu, salyasında hıyarcıklı veba virüsü, dışkısında her türden zehir taşımaktan haince bir zevk alıyormuş gibi. Ölsün istiyorlardı, soyu bütünüyle yok olsun istiyorlardı, başka hiçbir şey yetmeyecekti öfkelerini bastırmaya, o kasabanın çöplüğünde gelişigüzel ateş ederlerken, o bir yerden ötekine sekerek saklanıyor, yanı başında mermi geldikçe patlayan pis kokulu çöp yığınının içinde, vahşi hayvanların çenelerinde kırt! diye ezilen kümes hayvanlarının kemikleri için suçluyorlardı onu, ellerinde hiçbir kanıt yoktu ama canlı canlı mideye indirilen domuzcukların leşleri için de suçluyorlardı onu. Ya On Birinci Sokak'ta giriş katındaki o dairede, annesi sigara ve süt almak için birkaç yüz metre ötedeki 7-Eleven dükkânına gidip gelene kadar yirmi dakika yalnız kalan bebeğin başına gelenler – *Ah, Tanrım! Ah, ah, ah, hiç anlatmayın bana, duymak istemiyorum* – Ya ocak ayında soğuk bir gecenin orta yerinde, bazı elektrik kablolarının yalıtıcı çeperleri kemirildiği için başlayan ve kontrolden çıkan o yangın, nasıl onun suçu oluyordu bu, nasıl olabilirdi, her biri doymak bilmez bir açlık ve tükenmez bir kemirme güdüsüyle ortalarda dolaşan binlerce kardeşi varken nasıl kanıtlanabilirdi bu? Bir çocuk çetesi koca taşlarla, damdan dama çığlıklar atıp türküler çağırarak, peşine takılarak onu yaraladığında çaresizlik içinde tuğla duvarın öte yanına doğru sendelemiş, ayak tırnakları tutmayınca kayıp düştüğü halde – iğrenç bir biçimde boşluğa – bir hava boşluğundan – beşinci kattan yere düştüğü halde – düşerken öyle kulak tırmalayıcı tiz çığlıklar atmıştı ki – havada savrulup dönerek kurşun gibi yere çakılmış, kırmızı gözleri korkudan ateş gibi yanmıştı, bu yaratık türü "korku" sözcüğünü bilmese de, korkuyu içinde taşır, bedeninde bulur, gerçi, neredeyse sizin benim gibi,

onun da bedenindeki bütün hücreler yaşamaya odaklı, varlığının her bir kristal zerresi ölümsüzlük isteği taşır. (Canlıların bin yıllardır süren yaşam savaşı içinde yapılacak en iyi şey düşünmemek, Darwin öyle diyor.) İşte böyle düştü damdan hava boşluğuna, burundan buta ölçülünce (kuyruğu sayılmıyordu çünkü kıvrık olmayınca, düz ve dik durunca kendi boyundan daha uzun geliyordu – yirmi santim!) boyunun yaklaşık yüz katı yükseklikten düşmüştü, piç kurusunun dümdüz olduğunu sanmış, gülerek izliyorduk, onu ayaklarının üzerinde görünce kapıldığımız kızgınlığı ve öfkeyi bir düşünün! biraz sarsılmış ama yaralanmamıştı! kılına zarar gelmemişti! biz olsak, o düşüşten sonra sefil vücutlarımızdaki bütün kemikler kırılırdı, oysa o bıyıklarını oynatıp, kuyruğunu kıvırıp seğirtiveriyor! Kokuşmuş gece de kara bir su gibi ikiye yarılıp ona kalkan oluyor.

8.

İşlek mevsim olmadığı için geceleri ucuza kiralanan Ulusal Savunma Silahları Deposu'nun mağaramsı, duman içindeki salonda şık giyimli adamlar kibar kibar sıralara oturmuşlardı; yüzleri rüyalardaki gibi silik, gözleri Bebekkız'a dadanan yumuşakçalarınki gibi bulanık ve akışkan, parmakları apış aralarından sarkan puroların kalınlığında, pantolonlarının kumaşını zorlayan hayaları dev morumsu, olgun dev incirler kadar ağırdı. Evet ama bunlar özenle aranıp seçilmiş beyefendilerdi. Evet, ciddi adamlardı bunlar. Çoğu Silah Deposu'na mal almaya gelen alıcıları açıkça görmezden geliyordu, bira, kola içmeye, sosisli sandviç, karamelalı patlamış mısır yemeye pek zaman yoktu şu an, adamların gözleri ateşle Bebekkız'a dikilmişti, Tanrım, şunun tadına bir baksak. Günümüzde evlenecek iyi bir kız bulmak kolay iş değil. Hayallerimizi eski moda kızlar süslüyor, ölmüş babamızın evlendiği kız bizim hayalimizdeki, ama onu nere-

den bulacağız? – bugünün yoz dünyasında. Böylece Bebekkız, tarçın rengi parlak buklelerini savurup göz alıcı bembeyaz dişleriyle tatlı tatlı gülümseyip dudak büktü, bugün için özel olarak hazırladığı güzel, uyaklı dizeleri nefes nefese, şarkı havasında ezberden okudu. Bebekkız mücevher işlemeli bastonunu havada çevirdi. Bastonu Silah Deposu'nun kirişleri arasından döndürerek havaya attı, baston bu uçuşun doruğunda bir an için büyülü gibi kalıp sonra Bebekkız'ın açık avuçlarına geri döndü – sıralanmış izleyiciler hep birden çılgınca alkışlamaya başladılar. Bebekkız da diz büküp selam verdi, kızardı, başını eğdi, durup çoraplarının dikişini düzeltti, küpesini düzeltti, kasıklarını çok derin kesen korsesini düzeltti, günlerce kıpkırmızı izi kalacaktı belli ki, Bebekkız kıkırdayarak öpücükler gönderdi, güzel cildi iyice parıldıyordu, mezatçı elindeki mikrofonla konuşarak aralarda kurumla geziniyordu, adı Georgie Bick'di, kırmızı şeritli smokiniyle çok horozsu ve semiz görünüyordu, Hey, 5000 mi duyuyorum, 8000 mi dediniz, hadi bakalım 10-, 10-, 10.000, tuhaf, tiz, büyülü sesi hipnoz etkisi yaratmış ve artırmalar hemen başlamıştı, bir Japon beyefendi sol kulağının memesine dokunarak artırdığını işaret etti, türbanlı esmer bir bey kara parlak gözlerindeki bakışla işaret verdi, Hey, 15.000 mi duyuyorum, 20.000 mi duyuyorum, 25-, 25-, 25.000, böylece alımlı bıyıklı bir Alman bey evet demeden edemedi, Evet, Akdenizli bir bey, kafası sıfıra traşlı bir bey, Texas'lı bir bey, kıpkırmızı küt burnunun ucunu ovuşturan ter içinde iri kıyım bir bey, 30.000 mi duyuyorum, 35.000 mi duyuyorum, 50.000 mi duyuyorum, Bebekkız'a göz kırpıp dirsekle dürterek platformun önüne getirmeye çalıştı, Hadi şekerim, şimdi utangaçlığın sırası değil, hadi tatlım, hepimiz bu gece burada bulunuş nedenini biliyoruz, utanmasana kancık, toy kancık seni, beyler şu kıvrımlara, şu memelere, her yerine bir bakın, başka yerleri de var tabii bakılacak, yam, yam, yam! Balkondan o ana kadar kimsenin görmediği beyaz saçlı, yakışıklı bir bey beyaz eldivenli eliyle işaret etti, Evet.

9.

Savaş yorgunuydu, vücudu yara bereyle doluydu, her yerini kurtlu irinli küçük yaralar sarmıştı, bir zaman gururla dikili duran kuyruğu kangrenli, ucu çürüyüp kopmuştu, yine de metanetle, sızlanmadan tahtayı, kâğıdı, yalıtım maddelerini, ince metal şeritleri kemiriyor; çenesini, dişlerini, bağırsaklarını, anüsünü şevkle çalıştırarak eskisi gibi iştahla yiyordu, sanki elindeki zaman da açlığı gibi sonsuzdu ve bütün dünyayı kemirip ardında yığınlarla ıslak, kara, derin izler bırakacak gibiydi. Ama Doğa başka bir komut verdi: ait olduğu türün ömrü ortalama olarak yalnızca on iki aydı – o da her şey yolunda giderse. Bu mayıs sabahıysa Sullivan Street'deki bu yarısı boş eski tuğla binanın dördüncü katında işler inadına iyi gitmiyordu, birinci katta yöredeki pastacıların en ünlülerinden olan Metropol Pastanesi vardı, "Düğün Pastaları 1949'dan Beri Bizim İşimiz", duvarda bir köşeye yerleşmişti, kuramsal olarak yenebilir olduğu bilinen bir parçayı (sokakta bir aracın altında kalmış, sonradan üzerinden geçen araçlar tarafından da ikiye bölünmüş türdeşinin sertleşmiş dümdüz olmuş kalıntısını) açlığın verdiği acıyla koklayıp gözlerini kısarak sinirle gıdım gıdım kemirmekteydi: dördüncü katta binlerce türdeşiyle birlikte yaşıyordu, Doğa'nın saçmalığıydı tabii bu, KAHVERENGİ ve SİYAH türler tek bir ad altında anılsa da, aslında KAHVERENGİ (daha büyük ve saldırgan olan) yerin alt bölgelerinde yaşıyor, SİYAH ise (daha çekingen, daha felsefi olan) yiyecek peşinde koşmanın güç olduğu üst bölgelerde sürünüyordu. Yerken ya da yemeye çalışırken ipeğin yırtılması gibi bir ses duyuluyor, tüylü bir gövde uçarak yanına yaklaşıyor, hırlıyor, onunkinden daha uzun ve öldürücü kesici dişleri, pençeleri, pervane kolu gibi dönen arka ayakları var, korkuya kapılmış ufacık gövdesindeki her bir pire tetikte, varlığının her bir hücresi imdat çığlıkları atıyor, ama tüylü ay suratlı Sheba'nın acıması yok, gümüş renkli güzel bir tekir, sıcacık, sevgi dolu tavırları ve mırlamalarıyla

sahiplerinin çok hoşuna gidiyor; ama bu mayıs sabahı burada, Metropol Pastanesi'nin bulunduğu bu eski tuğla binada, öldürmek, çenesiyle parçalamak, yemek hırsıyla yanıp tutuşuyor, ikisi böyle burun buruna kapalı olunca uluyup, çığlık atarak şah damarına atılabilirdi Sheba'nın, ama cadı Sheba onun şah damarına atlamıştı bile çoktan, pisliğin içinde çılgınlar gibi yuvarlanıyorlardı, Sheba'nın yalnızca korkunç dişleri değil, çılgın arka ayakları da öldürüyordu onu, yine de iyi bir mücadele veriyordu, kulağından üçgen bir parça et koparmıştı, ama çok geçti artık, Sheba'nın o muazzam ağırlığıyla günün galibi olacağı belliydi, kendini savunmak için çığlık atıp ısırırken, Sheba gırtlağını koparmıştı bile, bağırsaklarını da deşmişti aslında, talihsiz bağırsakları vıcık vıcık ipler halinde ayağına dolanıyordu Sheba'nın, ne patırtıydı! ne bağrıştı! biri öldürülüyor sanırdınız! Ölüyordu gerçekten de, Sheba onu yalayıp yutuyordu, sıcak sıcak fışkıran kan, damar damar atan et gibisi var mıydı, Sheba o tokmak gibi ufacık kafaya dişlerini geçirmiş, kafatasını, kafatasının içinden beynini deşmişti, işi bitmişti, artık işi bitmişti. Açgözlü tekir (aç değildi aslında: sahipleri ona iyi bakıp iyi besliyorlardı kuşkusuz) bulundukları yerde onu yiyor, kemiklerini kıtırdatıyor, kıkırdağını çiğniyor, tüylü kuyruğunu parça parça, incecik pembe kulağını, romatizmalı gözlerini, kıl bıyıklarını ve tabii leziz etini yiyor. Sonra da izlerinden kurtulmak için kendini temizliyor.

10.

Ne var ki: Zavallı Sheba, bağırsaklarında bir rahatsızlıkla yemek sonrası uykusundan istemeden uyandı, birdenbire kusma nöbetine girdi, bir makaradan çözülür gibi berbat bir biçimde kusmaya, Metropol Pastanesi'nin arka tarafındaki merdivenlerine çıkarak aşağı inmeye başladı, sızlanarak miyavlıyordu, ama kimse duymadı, vanilyalı kek hamu-

runun olduğu dev kazanlardan birinin üzerindeki kirişte sendeleyerek ilerledi, zavallı Sheba'nın bağırsakları sökülüyordu sanki, sökülen o'ydu tabii, o'nun sayısız parçası ve kırıntısıydı: sarsılarak öğürdü, boğulur gibi oldu, sonunda yarım ve çeyrek inçlik parçalara ayrılmış olan bıyıkları kusup çıkarabildi. Zavallı kedicik! – kuyruğunu kıstırıp inleyerek evine koştu, sevgili sahibesi onu kucağına alıp sarıldı, azarladı, Sheba, nerelerdeydin? O akşam Sheba'nın yemeği erken verildi.

II.

Deli gibi âşık Bay X, evlenmek için sırada bekleyenlerin en heveslisiydi. Damatların da en ayyaşı. Bebekkız'ın pespembe suratını öpücüklere boğmuş, onu öyle sıkı sarmıştı ki *Ah*! diye bir ses çıkmıştı, bütün evlilik töreni davetlileri, en başta babası, keyifle gülüyordu. Bay X ağırbaşlı, yakışıklı bir yaşlı beydi. Öyle fiyakalı bir adamdı ki, "I Love You Truly" çalarken Bebekkız'ı tutup cilalı dans pistine götürdü, ne de zarif dans ediyordu, ne ustaca yönlendiriyordu eşini, klapasında kan kırmızısı bir karanfil, gözlerinde kuru buzdan çentikler, bembeyaz dişlerini ortaya seren gülüşü, ne uyumlu hareket eden bir çifttiler, Bebekkız annesinin, anneannesinin, onun da anneannesinin düğünlerinde giydikleri gelinlikle nefes kesen bir güzelliğe sahipti, alyansı da aile yadigârıydı, gelinin tarçın rengi buklelerini inci çiçekleri süslüyordu, Bebekkız ağzının içinin kiraz kırmızısını göstererek gülüyor, *Ah*! diye inliyordu yeni kocası onu göğsüne çekip, dudaklarına kocaman bir öpücük konduruken. İri ve güçlü parmaklarıyla omzunu, göğüslerini, poposunu okşuyordu. Piskopos bizzat kendisi kutsadı onları. Bebekkız Bay X'in dizindeydi, damat onu çileklerle, düğün pastasıyla besliyor, o da aynı biçimde damada çilek ve düğün pastası veriyordu, ikisi de birbirinin parmaklarını yalıyor, öpüşüp gülüşüyorlardı. Bebekkız pastasını yerken

içinden sert, damarlı, kılımsı bir şey çıkınca şaşakaldı, kıkırdak gibi, kemik parçası gibi ya da küçücük tel parçaları gibi bir şeydi bu, ama bu yabancı maddeyi ağzından çıkaramayacak kadar terbiyeli ve utangaçtı Bebekkız: fark ettirmeden diliyle ağzının kenarına itiverdi, azıdişlerinin arkasına, öylece kalsın diye. Bay X ise, bir beyefendi olarak ağız dolusu pastayı şampanyayla yumuşatıyor, göz açıp kapanana kadar her şeyi mideye indiriyordu, Bu yaşamımın en mutlu günü, diye fısıldıyordu Bebekkız'ın pembe kıvrımlı kulağına.

12.

Bir davranışçı psikoloji deneyiydi bu, şartlandırma olayı, *Scientific American*'da yayınlanacaktı, büyük ses getireceğe benziyordu ama o'na hiç söz edilmemişti bundan, zavallı yaratık, izni filan da alınmamıştı. Ağlı tel kafesinde yarı aç bir halde zorunluluktan arka bacaklarını kemirirken, işkencecilerinden gelen en ufak harekete bile tepki göstermeyi hemen öğrenmişti, sürekli izlenen kalp atışları panikten iyice yükselmiş, sarılaşmış göz küreleri yuvalarına gömülmüştü, hemen birkaç saat içinde ruhunu sülfür diyoksit gibi bir fizikötesi hastalık hali sarmıştı. İşkencecileri yine de devam etmişlerdi, çünkü doldurulacak düzinelerle grafik ve tablo vardı, onlarla genç asistan katılmıştı deneye. Türünün aptal yaratıklarına özgü "korku" ayarını ölçmek için, ona başının üzerinden sanal dumanlar püskürterek giderek artan bir şiddette şok uyguladılar, kürkünü kızgın iğnelerle deldiler, yumuşacık anüsüne kızgın iğneler batırdılar, kafesini fırının üzerine tutup yaptıklarını gözlerinden yaşlar gelerek izlediler, kafesini sarsıp sallayıp, saatte doksan mil kadar bir hızla döndürdüler, şartlanmayla yalnızca hareketlerine değil sözlerine de, sanki anlıyormuş gibi tepki verişini hayretle izlediler, en şaşırtıcısı da – bu *Scientific American*'daki iddialı makalenin en çetin bölümü olacaktı

– kırk sekiz saat sonra nasıl hiç şaşırmadan, işkence yeniden başladı *sanarak*, aynı tepkiyi vermesiydi. (Tabii araştırmacıların bunu dışarıda değil, laboratuvarın içinde bilinçli olarak düşünmeleri koşuluyla) Önemli bir bilimsel buluş! – ne yazık ki o'nun ölümünden sonra artık yinelenemeyecek. Yani bilimsel hiçbir değeri yok, deneysel psikoloji çevrelerinde bir espri konusu olarak kalacak.

13.

Bay X, Bebekkız'ına nasıl dà hayrandı! – onu kokulu köpük banyolarında keyifle yıkıyor, uzun dalgalı-bukleli tarçın saçlarını fırçayla tarıyor, kur yapıp, dilini ağzına sokuyor, ateşli bir aşk gecesinin sabahında kahvaltısını yatağa getiriyor, kendi tıraş bıçağıyla ısrarla güzel bedenini saran şeftalimsi tüyleri, koltukaltında, bacaklarda ve kasıklardaki sert, göze hoş görünmeyen tüyleri tıraş ediyor. Haftalarca, aylarca. Ancak bir gün penisi iş göremeyince anlamıştı, Bebekkız'ın gamzeli poposundan, göbeğinden, kocaman menekşe mavisi gözlerinden, büzük gül goncası dudaklarının Ah! diye abartılı iniltisinden çok sıkıldığını. Onun monoton, genizden gelen sesinin hassas sinirlerine dokunduğunu, davranışlarının midesini bulandırdığını anlamıştı, birkaç kez kimse görmüyor sanıp kıçının yağlarını kaşırken görmüştü onu, burnunu karıştırmaya da hiç çekinmiyordu, banyo o çıkınca hep osuruk ve dışkı kokusuyla dolu oluyordu, âdet kanları aile yadigârı beyaz keten çarşafları lekeliyor, sert tüyleri lavaboyu tıkıyordu, sabah kalktığında nefesi eski ayakkabı içi kadar keskin kokuyordu, koca, kederli, soru soran dana gözleriyle ona bakıp, Ah, ne oldu hayatım, hı? Beni artık sevmiyor musun? Ne yaptım ki? diye sordu, ağırlığını onun dizlerine bırakıp bodur kollarını boynuna dolayarak et kokan nefesini, acımasızca, olduğu gibi yüzüne verdi, o da bacaklarını ayırınca Bebekkız güm diye yere oturuverdi. Şaşkın ve canı yanmış bir halde ağzı-

nı açamadan baktı ona, elinin tersiyle Bebekkız'a bir yumruk atınca burnu kanamaya başladı, Seni orospu seni! dedi homurtuyla, al bakalım, Hıh!

14.

Çiftleşme, çiftleşme. Çiftleşme. Bir çiftleşme krizi. Erkekliğinin doruğunda düzineler, yüzler, binlerce yavrunun babası olmuştu, şu an cıyak cıyak oraya buraya seğirtiyordu hepsi de, her yerde ayak altında küçük böcekcikler, yemeğini yerken dirsek atıyorlar, hep birlikte üstüne çullanıyorlardı, evet, tam anlamıyla bir çete gibiydiler, bebekler ne de çabuk büyüyorlardı, bir gün bir inç, ertesi gün iki inç, bir sonraki gün dört inç, o ufacık kusursuz ayak parmakları, pençeler, kulaklar, bıyıklar, zarif kıvrımlı kuyruklar, kesici dişler, doymak bilmez bir iştah. Birden tepeden tırnağa bunun korkusuyla yıkandı: ölemem, sonsuzluğa çarpılmışım ben. Bu onun suçu değildi! Düşmanları şu an bile çevreyi ondan ve soyundan temizlemek için zehirli toz macun topaklarını hazırlıyorlardır, ama onun suçu değildi! Bir ateş bastı ona, ona ve kız kardeşlerinden bazılarına, belli ki neredeyse her gün, evet her gün, belki her saat, dinlenecek zaman yoktu, düşünecek zaman yoktu, iki inçlik bir şey, bir tür etten tokmak, kanlı pis, sıcak bir çubuk, piston hızında, yorulmak bilmeden, arka bacaklarının arasındaki yumuşak kesesinden dışarı çıkıp duruyordu, evet, direnecek gücü yoktu, kemirmekten daha kaçınılmazdı neredeyse, daha azaplı bir zevk, bir yükten başka bir şey değildi! onun için de masumdu! Ama ona karşı planlar kuran düşmanları aldırmıyorlardı buna, o en lezzetli, şekerli, hamurlu, ekmek kıvamında, akıl almaz lezzetteki topakları acımasızca, soğukkanlılıkla yerleştiriyorlardı, daha uyanık davranmalıydı (değil mi?), ama direnemiyordu ki, cıyaklayan kıpır kıpır yavrular denizinin içinde zorla ilerlerken, fokur fokur bir denizin, kara dalgaların, dalga üstüne dalga, bir

açlık nöbeti içinde yenen yemek, beslemekle görevli bir mekanizmaydı sanki karşısındaki, bu zavallı sefil yaratıkları bulundukları yerde öldürmeyip onlara vahşice bir susuzluk duygusu aşılayan şeytansı bir zehir, böylece yedikten kısa bir süre sonra o ve binlerce kızı, oğlu binadan panik içinde çıkıp su bulmaya, su içmeye, bu korkunç susuzluğu gidermeye koşturuyorlar, rıhtıma, ırmağa doğru gidiyorlar, insanlar onların gelişini görür görmez basıyorlar çığlığı, kara bir dalga halindeler, parlak gözler, bıyıklar, pembe, neredeyse tüysüz kuyruklar, su bulma telaşı içinde kimseyi, hiçbir şeyi görmüyorlar, nehirde bir bölümü boğuluyor, öbürleri zavallı bedenleri, önceden planlandığı gibi, suyla dolup, şişip, patlayana kadar içiyor, içiyor, içiyorlar. Kentin temizlik işçileri gaz maskeleri takıp leşleri, küçük leş dağlarını kürekle temizleyip çöp kamyonlarına atarken kötü söyleniyorlar, sonra da hortumla kaldırımları, sokakları, rıhtımları temizliyorlar. O ve soyu, bir gübre fabrikasında ezilip un ufak edilerek ticari amaçla evlere satılacak. Zehirden hiç söz edilmeden tabii.

15.

Bay X evliliklerinin ilk yılında karısına karşı gizemli ve giderek artan bir biçimde kayıtsızlaşmaya başladı, eve (kendi deyimiyle) "iş arkadaşları"nı getirip Bebekkız'ı gösteriyor, banyoda röntgenleterek, kulağına ahlaksız sözler fısıldatarak, dokundurarak, kucaklatarak Bebekkız'ı taciz ettiriyordu – hem de kendisi çoğunlukla puro içerek soğukkanlılıkla izlerken! Bebekkız başlangıçta şaşkınlıktan bir şey anlamadı, sonra onur kırıklığı ve üzüntüden gözyaşlarına boğuldu, kurtulmak için zalime yalvardı, ardındansa bir öfke nöbetine kapılıp ipek giysilerini bir valize doldurdu, sonra küsüp küvette suyun içinde yattı, günler geceler geçti öfke nöbetiyle, bakıcısı ona zorla, düzensiz aralıklarla yemek veriyordu, gün ışığına, yeşilliklere çıkaracağına, Yıl-

başı hediyeleri alacağına söz veriyordu, sözler veriliyor ve öylece kalıyordu, derken bir gün eşikte maskeli, deri asker giysileri içinde biri belirdi, eldivenli elleri kalçalarındaydı, belinde çivili kemeri, deri tabanca kılıfı ve tabancası, ayağındaysa parlak siyah deri çizmeleri, Bebekkız hemen yerlere kapanıp, tarçın bukleli uzun saçları ayak bileklerine dolanarak, hevesle çizmelerin ucunu öptü. Acı bana, diye yalvarıyordu! incitme beni! seninim ben! hastalıkta ve sağlıkta, Tanrı önünde yemin ettiğim gibi! Maskeli adamın aslında Bay X olduğunu sanarak (doğal değil miydi öyle sanması, öyle bir durumda?), Bebekkız kendi isteğiyle onunla birlikte büyük yatak odasına, dört yaftalı antika yatağa gitti, onun hırıltılı, baskılı, uzun ve acılı sevişmesine ses çıkarmadı, tabii buna, bu aşağılanmaya sevişme denebilirse! bu acıya! Ve en sonunda maskeli adam zafer edasıyla maskesini çıkarana kadar, Bebekkız onun bir yabancı olduğunu – Bay X'in, purosunu yakmış yatağın ucunda ayakta, sessizce izlediğini – fark etmedi. Ardından bütün bu olanların verdiği şaşkınlıkla haftalar, aylar boyu "iş arkadaşları"nın ardı arkası kesilmedi, aynı adamın ikinci kez geldiği olmuyordu, Bay X ise giderek daha kabalaştı, beyefendiliğinden eser kalmadı, bir adam orada gerdek yataklarına sımsıkı bağlı, çaresiz yatan karısına eziyet ediyor, jilet keskinliğindeki tırnaklarını onun yumuşacık etine geçiriyordu, derisi yağlı, pullu bir adamdı bu, hindi gibi gıdıklı bir adam, kulağının birinin ucu olmayan bir adam, kel kafalı, kadavra gülüşlü bir adam, vücudunun her yanı egzotik dövmeleri andıran çiçek bozuğu yaralarla kaplı bir adam, Bebekkız karşı koydukça dayak yiyordu ondan, üzerinde puro söndürülüyor, şamarla, tekmeyle girişiliyordu Bebekkız'a, neredeyse nefessiz kalacak, boğulup ölecekti, boğazını tıkayan tükürüklere rağmen attığı çığlıklar, deli gibi vurup sarsmaları, upuzun yapışkan ip gibi akan kan Bay X'in hiç hoşuna gitmiyor, onu bir de bunun için, tıpkı bir koca gibi, ilgisiz davranarak fazladan cezalandırıyordu.

16.

Açlıktan öylesine dönüyordu ki başı, bir tuğla yığınının gerisinde korkuyla düşmanlarından saklanırken kendi kuyruğunu kemirmeye başlamıştı – önce duraksayarak sonra daha bir istekle, iştahla kendine engel olamayarak zavallı ince kuyruğunu, yirmi pembe el ve ayak parmağını ve içlerindeki yumuşak deriyi, arka bacaklarını, sırayla belinin arkasını, kaburgalarının etini, iç organlarını, göğsünü, pankreasını, beynini, her yerini kemiriyor, sonunda kemikleri tertemiz ortaya çıkıyor, iskeletinin o göz alıcı simetriliği ve güzelliği ortaya çıkıyor, uykusu gelmiştir artık, huzurlu ve yorgun bir biçimde patilerinin oynak küçük darbeleriyle kendini temizleyip, ılık eylül güneşinde kıvrılarak uykuya dalıyor. Bütün vücuduna dalga dalga yayılan derin bir soluk: eşsiz bir huzur duygusu.

17.

Ne var ki: en sevdiği tuğlanın üzerine yatmış uyurken civarda yaşayan iki haşarı oğlan sürünerek yaklaşıyor, bir ağla yakalayıp, korku çığlıkları arasında, bir karton kutunun içine atıyorlar, üzerinde hava delikleri olan kapağı hızla kapatıp, bisikletle, beyaz saçları güzelce, özenle taranmış, zarif sesli bir beyefendiye teslim ediyorlar, adam onun için ikisine de beşer dolar veriyor, kutunun bir köşesine sinip oturuşuna bakıyor, ellerini keyifle ovuşturarak usulca kıkırdıyor, Eveet! çok sıkı bir tipe benziyorsun! Ve onu çok şaşırtan bir şey yapıyor beyaz saçlı beyefendi, yemek veriyor, ona yakından bakmak, vücudunun narin, kusursuz bölümlerini, özellikle de sipsivri kesici dişlerini incelemek için ense kökünden, öyle çok kaba bir biçimde değil ama tutup havaya kaldırıyor. Heyecanla ve hazla, dışarıdan duyulabilecek bir biçimde nefes alıp mırıldanarak, Evet, diyor. Galiba işime yarayacaksın evlat.

18.

Zavallı Bebekkız artık evin dışına çıkamıyordu, çoğunlukla da ikinci kattaki büyük yatak odasında kalmaya mahkûmdu, yine de övgüye değer bir irade ve iyi huylulukla yaşamının değişen koşullarına ayak uydurmayı başarıyordu. Gününün büyük bir bölümünü yatağa tembel tembel uzanıp tırnaklarını süslemekle, Bay X'in "iş arkadaşları"ndan birinin ya da ötekinin, bazen de ne yapacağı hiç belli olmayan Bay X'in kendisinin, romantik bir biçimde getirdiği pahalı çikolataları mideye indirerek televizyon seyretmekle geçiriyordu (en sevdiği program televizyon vaazlarıydı). Amerika'daki ev kadınlarının hep yaptığı gibi kendi kendine söyleniyor, yaralarını tedavi ediyor, dergilerden yemek tarifleri kesiyor, arkadaşlarıyla telefonda dedikodu yapıyor, kataloglardan sipariş vererek alışveriş yapıyor, İncil'ini okuyor, kilo alıyor, karamsarlaşıyor, gelecekten kaygı duyuyor, kaşlarını alıyor, cildine kokulu kremlerle masaj yapıyor, iyimser kalmaya çalışıyor, çabalıyordu. Evliliğinin bu rahatsız edici gidişini düşünmemeye çalışıyordu, çünkü Bebekkız öyle sızlanıp dert yanan, dır dır eden kadınlardan değildi, ona göre değildi bunlar, işte bir gece Bay X eve gelip hızla yukarıya yatak odasına çıktığında, tam da o odada gerdek yataklarının dört pirinç demirine beyaz ipek kordonlarla bağlı yattığı gün, deve tüyü paltosunu zafer edasıyla açıp, Bak sana ne getirdim, hayatım! diyerek titreyen parmaklarla pantolonunun fermuarını indirirken, Bebekkız'ın nasıl da şaşırıp korktuğunu tahmin edebilirsiniz, Bebekkız inanamadan bakakalmıştı onun üzerine atlayışına – ince bir çığlık atarak, gözleri kan çanağı, dişleri köpük içinde, parlak, sert kıvrımlı kuyruğu dimdik havada. Bebekkız'ın çığlıkları yürek parçalayıcıydı.

19.

Bay X ve (erkek) arkadaşları Bebekkız'la O'nun (şifreli kısaltmalarda böyle geçiyordu adı) arasındaki ilişkiyi bilimsel bir nesnellikle izliyorlardı: çiftin başlangıçta birbirine inatla, hatta delice direnişini, Bebekkız'ın O'nunla birlikte yatağa bağlıyken, ağzına sokulu gagaya rağmen attığı çığlıkları, o mücadeleyi, yaptığı o akrobatça hareketleri, O'nun yetersizliğin verdiği öfkeyle hayvansı bir panik içinde böğürüşünü, ısırışını, pençe atıp sanki yaşamı tehlikedeymişçesine dövüşmesini, Bebekkız'ın da güçsüz adalelerine, uyuşuk hareketlerine karşın yaşamı tehlikedeymiş gibi kavgaya asılışını! Saatlerce sürdü bu, bütün gece, bir sonraki gece, ondan sonraki gece. Ondan sonra da Burlingame Way'de, Bay X'in evinin bulunduğu güzel yerleşim bölgesinde, bu kadar ilginç bir şey yaşanmadı.

20.

İstediği bu değildi, hayır, kesinlikle bu değildi istediği, Bay X elinde eldiveniyle orada üstüne gelirken küçük tüylü bedeninin olanca gücüyle direndi – zavallı Bebekkız o an onun pençeleri ve dişleriyle açtığı binbir yara ve bereden kanlar akarak, kanatları dümdüz açık, çaresiz yatıyordu, o da önce burun üstü, sonra ağız üstü, ardından omuz üstü, zayıf adaleli bedenini neden zorluyordu Bay X, neden *orada – neden içeride* – nefessiz kalıyor, boğulacak halde, kendini kurtarabilmek için dişlerini geçiriyor, ama Bay X yine de yatağın başında bekleyen arkadaşlarının şaşkın bakışları arasında heyecandan titreyen ellerle derine, daha derine – zavallı Bebekkız'ın tombul kalçalarının arasında kan sıcaklığında zonklayan sert elastik tünelden içeri – daha da içeri, açıkta yalnızca belinin arkası ve hemen altta arka bacaklarının ince tüylü ucu ve tabii ki yirmi santimlik pembe kuyruğu açıkta kalana dek, girmeye zorluyordu. Bedenini sımsıkı saran o etten du-

varları telaşla kemirirken içinden neredeyse boğulacağı kadar çok kan kaynağı fışkırıyordu, zavallı Bebekkız leğen kemiklerinin istemsiz kasılarak açılıp kapanışı yüzünden neredeyse yere serilmişti, eğer o da Bebekkız da aynı anda bilinçlerini yitirmemiş olsalardı, bu mücadele nasıl sonuçlanırdı bilinmez. Şehvet bürümüş gözlerle başlarında bekleyen Bay X ile arkadaşları bile o gecelik *ıstırab*ın bittiğine sevinmişlerdi.

21.

Kurban edilirken, Rouen'de bağlandığı kazıkta, alevler acımadan her yanını yalayarak tepeye, en tepeye yükselip onu tüketirken, küle dönüştürürken, Jean d'Arc'ın coşku dolu bir sesle "İsa! İsa! İsa!" diye bağırdığı söylenir.

22.

Peki bu pisliği kim temizleyecekti? Başı çatlarken, uyuşmuş butlarının arasına pet sokulmuş, yatak odası terlikleri ve sahte Japon işlemeli sabahlığıyla ayaklarını sürüyerek yavaşça yürürken, şişmiş çenesini, morarmış gözünü aynamsı bir yüzeyde görecek diye ödü koparak usul usul ağlarken. Tek avuntusu en azından odaların çoğunda televizyon oluşuydu, böylece, elektrik süpürgesinin gürültülü sesine rağmen, yalnız hissetmiyordu kendini: Rahip Tim vardı, Jessie Birader, sonra Alabamalı MacGowan. Bir avuntu oluyordu en azından. Çünkü Bebekkız bütün dünyada onun ruh sağlığından en çok sorumlu olan erkeğin ellerinde yalnızca böylesi aşağılanıp utanca sürüklenmekle kalmıyor, hayal meyal anımsadığı bir fiziksel travmanın sonrasında yalnızca bitkin düşüp, bulaşıcı bir hastalığa, bir sağlık sorununa ve eski kadın hastalıklarının yeniden ortaya çıkması tehlikesiyle karşı karşıya kalmıyor – yalnız bunlar değil, bir de ertesi gün ortalığı, pisliği toplama işi oluyordu başında, başka kim

yapacaktı? Çarşafları, o kana bulanmış çarşafları yıkamak hiç de hoş olmuyordu. Elleriyle dizlerinin üzerinde halıdaki lekeleri çıkarmaya çabalıyordu (pek başarılı olamıyordu ama). Halıyı elektrikli süpürgeyle süpürüyordu. Çöp torbası dolunca, yenisini koymak tam bir belaydı her seferinde. Defalarca ateş gibi beyaz ağrı şimşekleri saplanıyor, başı dönüyor, perişan bir durumda bir yere oturup nefesini tutması gerekiyordu. Bacaklarının arasındaki pet, kan sucuğu gibi kopkoyu kana bulanmış oluyordu. Bütün gücüyle tencereyi ovarken tel elinde dağılıyor, Ah! aşkımıza ne oldu? diyordu gözyaşları içinde. İşte bir gece onu şaşırttı, o karamsar durumda, çocuklar da vardı işin içinde tabii, o gün neydi, Bebekkız'ın doğum günü, tam da kimsenin hatırlamayacağını düşünerek kendine işkence ederken, restorana girişlerinde, şehirde pizza da yenebilen az sayıdaki iyi restorandan biriydi Gondola, çalışanlar kapıya dizili, Mutlu Yıllar! balonlar, yarı kızgın hep bir ağızdan, Unuttuk mu sandınız? Bebekkız, erikli bir cin söyleyip hemen kafaya dikiyor, kıkırdayıp parmaklarıyla ağzını kapatarak ufak bir geğirtiyi engelliyor, sonra kocası çocuklardan birini azarlıyor, ama onun bu tartışmaya karışmaya hiç niyeti yok, lavaboya gidip insanı güzel gösteren pembe ışıklı aynada makyajını kontrol ediyor, bakıyor ki, evet, çok şükür, sol gözünün altındaki morluk kayboluyor, sonra tuvalet kâğıdından kare parçalar koparıp klozetin üzerine yaydı ki, bulaşıcı bir hastalık kapmasın, AIDS'den beri Bebekkız çok daha özenliydi, ardından tuvalete oturuyor, zihni bir an için mutlu, rahat, ta ki başını çevirip, başını öylesine, belki de varlığını hissettiği için çevirip, on beş santimden az bir uzaklıkta buzlu camlı pencerenin hafif puslu pervazında onu görüyor, kemirgenlere özgü o iri, kırmızı kırmızı kırpışan gözler, ah, Tanrım, bu fare mi, üzerine dikili bu gözler, kalbi deli gibi atıyor, durdu duracak. Zavallı Bebekkız'ın çığlıkları binanın bütün duvarlarına siniyor.

SONSÖZ
GROTESK ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Sanatta "grotesk" – ve "korku" – nedir? Bazı insanlar, neden aslında biraz da itici sayılabilecek bu ruh durumlarının çekim alanına girer?

Bana göre dünya üzerinde insan olarak varlığımızın en derin gizi, bireysel varlıklar olarak yaşıyor ve dünyayı yalnızca kendi benliğimizin prizmasından görüyor olmamızdır, bu "bireyselliği" başkalarına yansıtmak olanaksızdır, onun için de başkalarının gözünde gerçekdışı ve gizemlidir bu durum. Tersinden de bakılabilir – *başkaları* bütünüyle, sözcüğün en kapsamlı anlamıyla *yabancı*dır.

Groteskin sanattaki yansımaları öyle çeşitli olmuştur ki, bunları tanımlamak çok güçtür. Öncelikle düş gücü zenginliğini ele almak gerek. Pek çok örnekten bir ikisini sıralamak istersek; Anglo Sakson efsanesi *Beowulf*'da Grendel'in canavar annesinden katedrallerin duvarlarına oyulmuş şeytansı çirkin insan kafalarına; *İlyada*'daki ürkütecek derecede gerçekçi katliam sahnelerinden, Franz Kafka'nın *In the Penal Colony* (Ceza Kolonisi)'deki o "akıl almaz aygıtın" düşsel gerçekliğine; Hieronymus Bosch'un komik kâbus sahnelerinden yirminci yüzyılın son derece ustalıklı sanatsal bir filmine – Alman sessiz sinemasının klasiklerinden, F.W. Murnau tarafından 1922'de çekilen *Vampir Nosferatu*'nun 1979'da Werner Herzog tarafından yeniden çekimine kadar gidebiliriz. "Grotesk" Goya'nın dehasını, Dali'nin "kitsch"

gerçeküstücülüğünü; H.P. Lovecraft'ın o acımasız içsel gücünü, Isak Dinesen'in barok inceliğini, Grimm'in masallarının kaderci yalınlığını, William Faulkner'in *A Rose for Emily* (Emily İçin Bir Gül) adlı öyküsünde en kusursuz biçimde örneklenen görsel zenginliği – grotesk imgelerin tarihsel bir yorumunu – içinde barındıran bir duyarlıktır.

Shakespeare'in *King Lear* (Kral Lear)'ında Gloucester'in o uzun işkence sahnesi, tiyatroda groteskin ulaştığı en üst noktadır, tabii daha yalın bir anlatımla Samuel Beckett'in şanssız kadın ve erkek kahramanları – örneğin *Mouth* (Ağız)'daki dişi ağız da aynı etkiyi yaratırlar. Nikolay Gogol'ün *The Nose* (Burun)'dan, Paul Bowles'in *A Distant Episode* (Eski Bir Hikâye)'una, Max Klinger, Edvard Munch, Gustav Klimt ve Egon Schiele'in şeytan imgelerinden Francis Bacon, Eric Fischl, Robert Gober'e; Jeremias Gotthelf'in 1842 tarihli *The Black Spider* (Kara Örümcek)'ından postmodern fantezi yazarları Angela Carter, Thomas Ligotti, Clive Barker, Lisa Tuttle ve çok satanların başında gelen Stephen King, Peter Straub, Anne Rice'a kadar – biçemler ne kadar farklı olsa da groteskin cesur darbeleri hemen kendini gösterir. (Bir hayalet öyküsü mutlaka grotesk türünde mi olmak zorundadır? – hayır. Viktorya dönemi hayalet öyküleri genelde "hoş"tur – yazarlarının cinsiyeti ne olursa olsun çok kadınsı bir etkileri vardır. Henry James'in hayalet öykülerinin çoğu, benzer biçimde çağdaşları Edith Warton ve Gertrude Atherton'ın yazdıkları da, ne kadar hoş olsalar da nitelenmesi güç bir inceliğe sahiptirler.) Grotesk H.G. Wells'in *The Island of Dr. Moreau* (Dr. Moreau'nun Adası)'daki iğrenç hayvan adam, ya da günümüzde grotesk türün en yaratıcı yönetmenlerinden David Cronenberg'in *The Fly* (Sinek), *The Brood* (Soy), *Dead Ringers* (Ölü Çanlar), *Naked Lunch* (Çıplak Öğle Yemeği) gibi filmlerinde tabu imgeleridir – yani grotesk her zaman hiçbir epistemolojik yorumun savamayacağı açık bir *fiziksellik* taşır. Bu anlamda tam da "hoş"un tersi olarak tanımlanabilir.

1840'larda groteskin en büyük ismi, grotesk güçlerin et-

kisine en fazla kapılmış ustası Edgar Allen Poe artık klasikleşen yapıtlarının – *The Fall of The House of Usher* (Usher Evi'nin Çöküşü), *The Tell-Tale Heart* (Gammaz Yürek), *The Pit and the Pendulum* (Kuyu ve Sarkaç), *The Mask of the Red Death* (Kızıl Ölümün Maskesi) ve *The Cask of Amantillado* (Amantillado Fıçısı) – bulunduğu *Grotesk ve Arabesk Öyküler* kitabını yayınladı. O sıralar adını mimarlıktaki "gotik" teriminden alan, çok zengin ve çeşitli örneklere sahip bir yazın geleneği vardı. Poe da bu yazın geleneğinin farkındaydı: Horace Walpole'un *The Castle of Otranto: A Gothic Tale* (Otranto Kalesi: Gotik Bir Öykü)'i (1764), Richard Cumberland'ın *The Poisoner of Montremos* (Montremos'nun Zehircisi)'u (1791), Ann Radcliffe'in başyapıtları *Mysteries of Udolpho* (Udolpho'nun Gizleri) (1794) ve *The Italian* (İtalyan) (1797), M.G. Lewis'ın *The Monk* (Keşiş)'u (1796), Mary Shelley'nin *Frankenstein*'ı (1818), C.R. Maturin'in *Melmoth the Wanderer*'u (1820); E.T.A. Hoffmann'ın gizemli masalları – içlerinden en çok *The Sand-Man* (Kum Adam) (1817) Poe'yla benzerlik gösterir –; Poe'nun vatandaşı ve takipçisi olan yazarlar Washington Irving ve (yumuşacık düzyazı biçemi *Rip Van Winkle* ve *The Legend of Sleepy Hollow* (Hayalet Süvari)'un groteskliklerini gizler) Nathaniel Hawthorne. Bir de Amerikan Gotik Romanı'nın öncüsü Charles Brockden Brown'ın *Wieland*'ı (1798) var. Buna karşılık Poe'nun grotesk yazın –ve gizemli dedektif öyküleri türü– üzerindeki etkisi ölçülemeyecek kadar evrenselleşmiştir. Poe'dan *etkilenmeyen* kim var ki? – açıktan açığa olmasa da, dolaylı da olsa; çok eskide bıraktığımızı sandığımız ergenlik ya da çocukluk yıllarının derinliklerine gömülü de olsa.

Bizi korkutmaya, sarsmaya, hatta bazen midemizi bulandırmaya ant içmiş görünen bu sanat geleneği gün ışığının, aklın, bilimsel kuşkuculuğun, doğrunun ve "gerçek"in karşıtı olarak insan ruhunun derinliklerine kazılıdır. (Bir an için aklın aslında "gerçek"le bağlantılı olduğunu unutalım.) Aubrey Beardsley'nin sinsi, kötü, yarı erkek yarı kadın

tiplemeleri James McNeill Whistler'a yaptırılan portrelerinden daha mı az "gerçektir?" Sheridan Le Fanu'nun *Carmilla*'sının (1871) ya da Bram Stoker'ın *Drakula*'sının (1897) aşırı canlı imgelerini hoş görmeyen bir duyarlık, Henry James'in *The Turn of the Screw* (Yürek Burgusu)'ndaki gibi daha "yazınsal" bir hava içinde anlatılan vampir öykülerine, Thomas Mann'ın *Death in Venice*'i (Venedik'te Ölüm), *Mario the Magician* (Büyücü Mario), *Tristan* ("... çocuk, Anton Kloterjhan, tam bir bebek irisidir, o müthiş bir enerji ve pervasızlıkla yaşamdaki yerini alırken, genç anne hafif, zor sezilir bir ateşle günden güne tükenmeye başladı.") gibi Sembolist – "gerçekçi" yapıtlara duygusal yaklaşabilmekte. Vampir, gelmiş geçmiş bütün canavar yaratıkların en çekici ve ürkütücüsü olarak bir gelenek yaratmıştır, çünkü vampirler hep göze hoş gelecek bir biçimde (yani erotik) betimlenir. (Peter Quint, tepesinde James'in *The Turn of the Screw* (Yürek Burgusu)'undaki gibi şeyler dönen –belki romandaki burgu Quint'in ta kendisi– kızıl saçlı, şapka takmayan "çakı gibi" bir nirengi noktasıdır.) İşte yasak gerçek, ağza alınmaz tabu budur – kötü, her zaman insanı irkiltmese de bir çekiciliği vardır; bizi yalnızca, doğanın ve kazaların yaptığı gibi – kurban değil, doğrudan suç ortağı eder.

Özellikle çocuklar grotesk imgelere duyarlıdır, çünkü çocuklar "gerçek"le "gerçek olmayan"ı, "zararsız"la "zararlı"yı ayırmayı öğrenir. Çok küçük yaştaki çocukların sonradan zamana yayılan ve unutulan zihinsel deneyimleri duyarlık, gözlem, eylem ve "anlam"larla bağlantılı bir "imgeler" dürbünü gibidir – sürekli çiçek açan telaş içindeki bir evreni anlamak kolay mı? Çocukluğuma ait en eski ve en korkunç – bilincimin derinliklerine herhangi bir "gerçek" olay gibi kazınmış – imge (tavukların boğazlanışının sıradan bir görüntü oluşturduğu küçük bir çiftlikte büyüdüm), görünüşte zararsız gibi görünen bir çocuk kitabının, Lewis Carroll'un *Alice's Adventures Through the Looking Glass* (Alice'in Aynadaki Serüvenleri)'ının sayfalarından üstüme atlamıştı. Bü-

tünü rahatsız edici imgelerle dolu olan kitabın son bölümünde, Alice yeminle başlayıp hızla anarşiye dönen bir törenle taç giyer:

> "Kendine dikkat et!" diye bağırdı Beyaz Kraliçe Alice'in saçlarını iki eliyle sıkıca tutarak. "Bir şeyler olacak!"
>
> Sonra... bir anda her türlü şey olur. Bütün mumlar tavana kadar yükselir... Şişelere gelince, hepsi ikişer tabak kaparak hızlıca iki yanlarına takar, bacaklarına da çatal takıp her yöne kanat çırpmaya başlarlar...
>
> Alice o an yanı başında bir kişneme duyar, Beyaz Kraliçe'ye ne olduğunu anlamak için dönüp bakınca, koltukta Kraliçe'nin yerinde bir koyun bacağının oturduğunu görür. "Buradayım!" diye bir bağırtı gelir çorba kâsesinin içinden, Alice bir daha döner, bir an kâsenin kenarından Kraliçe'nin kocaman, sevecen yüzünün gülerek baktığını görür ve yüz kaybolur.
>
> Kaybedecek bir an bile yoktur. Konukların çoğu tabakların içindedir, çorba kepçesiyse Alice'in koltuğuna doğru ilerlemektedir...

Alice, *Wonderland* (Harikalar Ülkesi) macerasındaki kâbusta, yenmekten rüyadan uyanarak kurtulur, Alice o rüyadan uyanmıştır. Ama ya bellek söylenemeyenleri tutuyor, huzursuzluk ve söylenmeyenler rüya olarak kalmıyorsa?

İnsanlığın yiyecek zincirindeki yeri – grotesk sanatını yaratan söylenmesi yasak bilgi, mutlak tabu *bu* mu? – yoksa sanat, kültür, uygarlık mı?

"Korku"yu göze estetik bir biçimde sunan sanat daha teknik anlamda, içsel (belki de bastırılmış) ruh durumlarını yüzeye, dışarıya çıkardığı için Dışavurumculukla ve Gerçeküstücülükle ilintilidir. Her ne kadar bu Yapıbozuculuk Ça-

ğı'nda hâlâ psikolojik ve antropolojik olarak peri masalı, efsane, sanat yapıtı ya da kabul görmüş nesnel tarih ya da bilimsel raporlar gibi görünüşte opak yapıtları çözemiyorsak da, groteski görür görmez bütün ruh durumları – duygu, geçici ruh durumları, değişen saplantılar, düşünceler – gibi aynı anda hem "gerçek" hem de "gerçekdışı" olduğunu sezmeliyiz. İnsanın özünü oluşturan öznellik, bizi birbirimizden dönüşü olmayan bir biçimde ayıran gizemin de kendisidir.

Korku yazınının bir ölçütü, bizi artan bir ürküntü duygusuyla, sıradan kuşkuculuğun yarattığı gerilimle bir nefeste okumaya zorlamasıdır, bize sunulan malzemeyi ve tabii baş kahramanını da sorgusuz sahipleniriz; devam etmek dışında hiçbir yol bulamayız. Grotesk sanatı ve korku da, peri masalları gibi bizi yeniden çocuklaştırır, ruhumuzdaki temel bir güdüyü uyandırır. Korkunun dışa yansıyan yönleri çok çeşitli, katmanlı ve sonsuzdur – içsel yönleriyse ulaşılmaz. İmgeleri aklımızda canlandırabiliriz, ama kalabalık, canlı, hareketli ve insanı hemen içine çeken, birbirimizi adımızla, mesleğimiz, rollerimiz, toplumsal kimliklerimizle toplumsal varlıklar olarak tanımladığımız ve içinde çoğu zaman *güvende* olduğumuzu hissettiğimiz bir dış dünyada yaşarken – böyle bir işe kalkışmamak daha akılıca değil mi?

JOYCE CAROL OATES
Nisan 1993



Çağdaş Amerikan öykücülüğünün en önemli isimlerinden birinin kaleminden çıkan "grotesk" öykülerden oluşan bu kitap Amerika'da yayınlandığında, gerek edebi yoğunluğu gerekse çok katmanlılığıyla tüm eleştirmenleri şaşkına çevirmiş, zengin anlatımıyla binlerce okuruna unutulmaz saatler yaşatmıştı. Joyce Carol Oates'un sınır tanımayan yaratıcılığı, klasik hayalet öykülerinden ustaca çizilmiş psikolojik portrelere kadar birçok farklı seçenek sunuyor sizlere. Elinizden düşürmeyeceğiniz bu kitap, sizi ünlü yazarın hayal gücüne hayran bırakacak, ama her şeyden öte, gerçekten "korkutacak".



Ünlü romancı, şair, oyun yazarı ve öykücü Joyce Carol Oates bugüne kadar tam yirmi altı roman yazdı; sayısız şiir, öykü ve oyun derlemesi yayınlandı. Öyküleriyle bir kaç kez O. Henry ve Rea ödüllerini kazandı, ayrıca Pulitzer Ödülü ve Nobel Edebiyat Ödülü'ne aday gösterildi. Yazarlığıyla sürekli gündemde kalmayı başaran Oates, aynı zamanda saygın, başarılı bir akademisyendir ve halen New Jersey'de yaşamakta, Princeton Üniversitesi'nde profesör olarak görev yapmaktadır.

Bazı yapıtları: *Kara Su* (1997), *Maya Bir Hayat* (1995), *Amerikan Damak Zevki* (1994).

ISBN: 975-458-284-X
OTM: 11016001

9 789754 582840

KDV dahil fiyatı: 6.000.000 TL.